

Vsebina

II Nezakonodajni akti

SKLEPI

- ★ **Sklep Komisije (EU) 2015/1091 z dne 9. julija 2014 o ukrepih SA.34191 (2012/C) (ex 2012/NN) (ex 2012/CP), ki jih je Latvija odobrila družbi A/S Air Baltic Corporation (airBaltic) (notificirano pod dokumentarno številko C(2014) 4552)⁽¹⁾** 1
- ★ **Sklep Komisije (EU) 2015/1092 z dne 23. julija 2014 o državni pomoči SA.34824 (2012/C), SA.36007 (2013/NN) SA.36658 (2014/NN), SA.37156 (2014/NN), SA.34534 (2012/NN), ki jo je Grčija izvedla za skupino National Bank of Greece Group v zvezi z:**
 - dokapitalizacijo in prestrukturiranjem banke National Bank of Greece S.A.,
 - reševanjem banke First Business Bank S.A. z nalogom za prenos na banko National Bank of Greece S.A.,
 - reševanjem banke Probank S.A. z nalogom za prenos na banko National Bank of Greece S.A.,
 - reševanjem združenih bank Lesvos-Limnos, Achaia in Lamia (notificirano pod dokumentarno številko C(2014) 5201)⁽¹⁾..... 29

AKTI, KI JIH SPREJMEJO ORGANI, USTANOVLJENI Z MEDNARODNIMI SPORAZUMI

- ★ **Pravilnik št. 95 Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (UN/ECE) – Enotne določbe o homologaciji vozil glede zaščite oseb v vozilu pri bočnem trku [2015/1093]** 91

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP

II

(Nezakonodajni akti)

SKLEPI

SKLEP KOMISIJE (EU) 2015/1091

z dne 9. julija 2014

o ukrepih SA.34191 (2012/C) (ex 2012/NN) (ex 2012/CP), ki jih je Latvija odobrila družbi A/S Air Baltic Corporation (airBaltic)

(notificirano pod dokumentarno številko C(2014) 4552)

(Besedilo v angleškem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

ob upoštevanju sklepa Komisije, da začne postopek na podlagi člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije v zvezi s pomočjo SA.34191 (2012/C) (ex 2012/NN) (ex 2012/CP) ⁽¹⁾,

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi določbami, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

1.1 PREDHODNA PRIGLASITEV – SA.33799 (2011/PN)

- (1) Latvija je s prigrasitvijo št. 6332 z dne 18. oktobra 2011, evidentirano 20. oktobra 2011, Komisiji prek sistema SANI predhodno priglasila posojilo v višini 16 milijonov LVL (22,65 milijona EUR) ⁽²⁾ v korist družbe A/S Air Baltic Corporation (v nadaljnjem besedilu: airBaltic ali družba). Latvijski organi so menili, da posojilo ni državna pomoč, vendar so ga kljub temu predhodno priglasili zaradi pravne varnosti in preglednosti. Ta predhodna priglasitev je bila evidentirana pod referenčno številko SA.33799 (2011/PN).
- (2) Srečanje z latvijskimi organi in njihovimi svetovalci je bilo 27. oktobra 2011, po tem pa so latvijski organi z dopisom z dne 7. novembra 2011 predložili dodatne informacije. Komisija je v elektronski pošti z dne 16. novembra 2011, 17. novembra 2011, 1. decembra 2011 in 9. decembra 2011 zahtevala dodatne informacije, latvijski organi pa so po elektronski pošti odgovorili 16. novembra 2011, 22. novembra 2011, 7. decembra 2011 in 13. decembra 2011.

⁽¹⁾ UL C 69, 8.3.2013, str. 40.

⁽²⁾ Devizni tečaj 1 EUR = 0,7063 LVL. Povprečni devizni tečaj za leto 2011, ki ga je objavila Evropska centralna banka in je na voljo na spletnem naslovu <http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=100000233>.

- (3) Latvija je 4. januarja 2012 predložila dodatne informacije in pojasnila, da je posojilo v višini 16 milijonov LVL, navedeno v odstavku 1.1, družbi odobrila že 21. oktobra 2011 brez predhodne odobritve Komisije. Poleg tega se je Latvija 13. decembra 2011 odločila za povečanje kapitala družbe airBaltic in ji je 14. decembra 2011 odobrila drugo posojilo.
- (4) Glede na dejstvo, da je bil ukrep družbi že dodeljen, in pritožbo, prejeto 9. januarja 2012 (glej oddelek 1.2), so latvijski organi v elektronski pošti z dne 21. februarja 2012 umaknili svojo predhodno priglasitev. Zadeva o državni pomoči SA.33799 (2011/PN) se je upravno končala 27. februarja 2012.

1.2 PRITOŽBE – SA.34191 (2012/C) (ex 2012/NN) (ex 2012/CP)

- (5) Komisija je 9. januarja 2012 prejela pritožbo zasebne družbe SIA Baltijas aviācijas sistēmas (v nadaljnjem besedilu: BAS ali pritožnik), ki je nekdanja delničarka družbe airBaltic, v zvezi z več ukrepi, ki naj bi jih Latvija zagotovila družbi airBaltic.
- (6) Komisija je z dopisom z dne 23. januarja 2012 poslala pritožbo Latviji za pripombe in ta je odgovorila 13. marca 2012. Komisija je z dopisom z dne 14. maja 2012 zahtevala dodatne informacije, ki jih je Latvija predložila 16. julija 2012.
- (7) Komisija je pozneje prejela novo pritožbo, ki jo je z dopisom z dne 18. julija 2012, evidentiranim 20. julija 2012, poslala nekdanja članica odbora družbe BAS Inga Piterniece, v zvezi z dodatnim ukrepom, ki naj bi ga Latvija dodelila družbi airBaltic. Komisija je to novo pritožbo 24. julija 2012 po elektronski pošti poslala Latviji za pripombe in ta je odgovorila 22. avgusta in 4. septembra 2012.
- (8) Srečanja z latvijskimi organi, njihovimi svetovalci in predstavniki družbe airBaltic sta bili 5. julija in 17. avgusta 2012.
- (9) Komisija je z dopisom z dne 20. novembra 2012 obvestila Latvijo, da bo začela postopek v skladu s členom 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU) v zvezi s pomočjo (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka). Latvija je z dopisom z dne 23. januarja 2013 predložila pripombe glede sklepa o začetku postopka. Komisija je z dopisom z dne 6. marca 2013 od Latvije zahtevala informacije in 8. aprila 2013 prejela odgovor. Poleg tega se je 25. junija 2013 sestala z latvijskimi organi, po tem pa je Latvija 14. avgusta, 18. septembra ter 9. in 25. oktobra 2013 predložila dodatne informacije. Dodatna srečanja z latvijskimi organi in njihovimi pravnimi zastopniki so bila 22. oktobra in 22. novembra 2013 ter 10. januarja 2014. Latvija je dodatne informacije predložila 7. in 8. novembra, 2., 13. in 20. decembra 2013 ter 28. in 31. januarja, 28. februarja, 24. in 26. marca, 9. aprila in 16. maja 2014.
- (10) Sklep Komisije o začetku postopka je bil 8. marca 2013 objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽³⁾. Komisija je pozvala vse zainteresirane strani, naj predložijo svoje pripombe o ukrepih.
- (11) Komisija je prejela pripombe družb Ryanair in airBaltic ter treh posameznikov, ki so pripombe poslali v imenu upnikov družbe airBaltic (FLS, AB Jet in Eurobalt Junipro). Komisija je te pripombe posredovala Latviji in ji dala možnost, da nanje odgovori, Latvija pa je pripombe predložila z dopisom z dne 27. maja 2013.
- (12) Latvija se je v dopisu z dne 4. julija 2014 odrekla svojim pravicam, ki izhajajo iz člena 342 PDEU v povezavi s členom 3 Uredbe (ES) št. 1/1958, in se strinjala, da se ta sklep sprejme in uradno sporoči v angleščini.

2. LATVIJSKI TRG ZA ZRAČNI PROMET

- (13) Latvijski trg za zračni promet se je od pristopa Latvije k EU hitro povečal. Od leta 2003 do leta 2007 je povprečna letna rast števila potnikov na mednarodnem letališču v Rigi (Riga International Airport), vključno s potniki, ki potujejo na direktnih progah, in transfernimi potniki, dosegla 47 %, in sicer se je število potnikov povečalo s približno 700 000 leta 2003 na 3,2 milijona leta 2007. Vstop nizkocenovnih letalskih prevoznikov, zlasti družbe Ryanair, je prispeval k rasti trga, saj se je z odprtjem novih prog povpraševanje znatno povečalo.

⁽³⁾ Glej opombo 1.

- (14) Svetovna gospodarska kriza je v letih 2008 in 2009 močno prizadela gospodarsko rast Latvije in posledično njen trg za zračni promet. Zaradi krize se je število potnikov, ki potujejo na direktnih progah, v Latviji zmanjšalo s 3,2 milijona leta 2008 na 2,7 milijona leta 2009, vendar je skupno število potnikov še naprej raslo zaradi transfernih potnikov.
- (15) Od leta 2010 se je splošna rast trga nadaljevala in dosegla 12-odstotno povprečno letno rast. Medtem ko se je trg prevoza potnikov, ki potujejo na direktnih progah, v povprečju povečal za 9 % na leto, se je trg prevoza transfernih potnikov povečal za 18 % na leto. Za obdobje od leta 2012 do leta 2015 se pričakuje, da bo latvijski trg za zračni promet še naprej rasel po 7-odstotni letni stopnji rasti.
- (16) Mednarodno letališče v Rigi je vodilno letališče v baltski regiji. Leta 2011 je v Rigo in iz nje potovalo približno 5,1 milijona potnikov, medtem ko je v Talin in iz njega potovalo 1,9 milijona, v Vilno in iz nje pa 1,7 milijonov potnikov. Z družbo airBaltic je leta 2011 potovalo 66 % potnikov, ki so leteli prek Rige, z družbo Ryanair, ki je drugi največji prevoznik in glavni konkurent družbe airBaltic, pa je potovalo 20 % potnikov. Lete v Rigo in iz nje je opravljalo tudi 15 drugih družb (ponudniki celotnih storitev in nizkocenovni prevozniki), s katerimi je potovalo 14 % vseh potnikov ⁽⁴⁾.

3. UPRAVIČENEC

- (17) Družba airBaltic je bila ustanovljena leta 1995 s skupno naložbo družbe Scandinavian Airlines SAS in latvijske države. Družba SAS je januarja 2009 svoj celotni delež v družbi (47,2 %) prodala družbi BAS.
- (18) Po informacijah, objavljenih v medijih, je bila družba BAS ustanovljena kot zasebna družba, ki je bila do decembra 2010 v stoddostni lasti Bertolta Flicka, nato pa je bilo 50 % njenih delnic prenesenih na družbo Taurus Asset Management Fund Ltd (v nadaljnjem besedilu: Taurus) s sedežem na Bahamih ⁽⁵⁾.
- (19) Od oktobra 2011 so bili delničarji družbe airBaltic latvijska država, ki je imela prek ministrstva za promet v lasti 52,6 % delnic, in družba BAS, ki je bila lastnica 47,2 % delnic, ostale delnice (0,2 %) pa so bile v lasti ruskega letalskega prevoznika Transaero. Takratni predsednik in izvršni direktor družbe airBaltic je bil Bertolt Flick. Od 1. novembra 2011 je izvršni direktor družbe airBaltic Martin Gauss, nekdanji izvršni direktor družbe Malév.
- (20) Glede na informacije, ki so jih predložili latvijski organi, se zdi, da je družba BAS pri banki Latvijas Krājbanka, ki je latvijska podružnica litovske banke Snoras ⁽⁶⁾, zastavila svoj 47,2-odstotni delež v družbi airBaltic za zavarovanje. Banka Snoras je 16. novembra 2011 propadla in je bila nacionalizirana ⁽⁷⁾. 17. novembra 2011 je latvijska komisija za finančni in kapitalski trg Finanšu un kapitāla tirgus komisija (v nadaljnjem besedilu: FKTK) odredila omejitev bančnih poslov banke Latvijas Krājbanka nad 100 000 EUR ⁽⁸⁾. Z odredbo FKTK z dne 21. novembra 2011 so bili ustavljeni vsi posli banke Latvijas Krājbanka in imenovani upravitelji ⁽⁹⁾.
- (21) Glede na predložene informacije se zdi, da družba BAS ni izpolnila nekaterih finančnih obveznosti do banke Latvijas Krājbanka. Zato je Latvijas Krājbanka 30. novembra 2011 prodala vse delnice družbe airBaltic razen ene, ki je bila prej v lasti družbe BAS, ministrstvu za promet po nominalni vrednosti, in sicer v skupnem znesku 224 453 LVL (317 787 EUR) ⁽¹⁰⁾. S tem se je delež Latvije v družbi airBaltic povečal na 99,8 %, družba BAS pa je obdržala samo eno delnico.

⁽⁴⁾ Vir: Riga International Airport Yearbook 2011 (Letopis mednarodnega letališča v Rigi za leto 2011), na voljo na spletnem naslovu <http://www.riga-airport.com/en/main/about-company/gada-gramata>.

⁽⁵⁾ Glej <http://bnn-news.com/airbaltic-shareholders-structure-11608>. Mediji so poročali o nekaterih povezavah med družbo Taurus in ruskim podjetnikom Vladimirjem Antonovom.

⁽⁶⁾ Vladimir Antonov je bil nekdanji glavni delničar in predsednik litovske banke Snoras.

⁽⁷⁾ Centralna banka Litve je pojasnila, da je morala nacionalizirati banko Snoras, ker ni izpolnjevala zakonskih zahtev in zagotovila zahtevanih informacij ter zaradi slabega stanja njenih sredstev. Glej <http://en.rian.ru/business/20120523/173624459.html> in <http://www.bloomberg.com/news/2011-12-19/antonov-says-he-invested-50-million-euros-in-latvia-s-airbaltic.html>.

⁽⁸⁾ Glej http://www.lkb.lv/en/about_bank/news/archyve?item=2022&page=6.

⁽⁹⁾ Glej http://www.fktk.lv/en/publications/other_publications/2012-02-07_jsc_latvijas_krajbanka_c/.

⁽¹⁰⁾ Minister za promet je pojasnil, da je bil cilj pridobitve zaščititi deponente banke Latvijas Krājbanka. Finančne težave družbe BAS bi državi očitno lahko preprečile vlaganje v kapital družbe airBaltic, zato se je vlada odločila zaščititi svoje interese in prevzeti nadzor nad družbo airBaltic. Glej <http://www.bloomberg.com/news/2011-12-01/latvia-buys-out-minority-shareholder-in-airbaltic-ministry-says.html> in http://www.sam.gov.lv/?cat=8&art_id=2598.

- (22) Glede na poročanja medijev se zdi tudi, da so delničarji družbe BAS pri banki Latvijas Krājbanka zastavili svoje delnice BAS za zavarovanje ⁽¹¹⁾. V okviru postopka zaradi insolventnosti v zvezi z družbo BAS ⁽¹²⁾ je podružnica banke Latvijas Krājbanka 6. februarja 2012 prevzela delnice družbe BAS od njenih prejšnjih delničarjev in imenovala novo vodstvo.
- (23) Poleg tega naj bi latvijska država 8. junija 2012 od družbe BAS kupila njeno edino delnico družbe airBaltic za 1 LVL. Zato družba BAS od navedenega datuma ni več delničarka družbe airBaltic ⁽¹³⁾.
- (24) V zvezi s finančnim položajem družbe airBaltic so latvijski organi pojasnili, da so se težave družbe začele leta 2008 zaradi svetovne gospodarske recesije in velikega zvišanja cen nafte. Zato je imela družba airBaltic leta 2008 izgubo v višini 28 milijonov LVL (39,64 milijona EUR). Vendar je leta 2009 ustvarila dobiček v višini 14 milijonov LVL (19,82 milijona EUR) ⁽¹⁴⁾. Leta 2010 pa je spet ustvarila izgubo v višini 34,2 milijona LVL (48,42 milijona EUR). Latvijski minister za gospodarstvo je junija 2011 povedal, da je družba airBaltic v prvih petih mesecih leta 2011 ustvarila izgubo v višini 18 milijonov LVL (25,48 milijonov EUR) in je na robu stečaja ⁽¹⁵⁾. Družba je 21. septembra 2011 vložila prošnjo za pravno varstvo pred terjatvami svojih upnikov ⁽¹⁶⁾. Revidirani poslovni rezultati za leto 2011 kažejo izgubo v višini 83,5 milijona LVL (118,22 milijona EUR).
- (25) Latvija je 27. avgusta 2012 objavila vabilo, v katerem je morebitne vlagatelje pozvala, naj izrazijo zanimanje za pridobitev 50-odstotnega deleža kapitala družbe airBaltic minus eno glasovalno pravico (*), čeprav drugačne transakcije niso bile izključene. Glavna merila za izbiro vlagatelja bi vključevala sposobnost podpreti razvoj družbe airBaltic, ugled in izkušnje vlagatelja ter njegova finančna sredstva. Postopek naj bi se končal leta 2014.

4. OPIS UKREPOV

4.1 SPORAZUM Z DNE 3. OKTOBRA 2011: PRVO DRŽAVNO POSOJILO IN POSOJILO DRUŽBE BAS

- (26) Na podlagi sporazuma z dne 3. oktobra 2011 (v nadaljnjem besedilu: sporazum) je Latvija družbi airBaltic odobrila posojilo v višini 16 milijonov LVL (22,65 milijona EUR) (v nadaljnjem besedilu: prvo državno posojilo, **ukrep 1**) poleg posojila družbe BAS v višini 14 milijonov LVL (19,82 milijona EUR) (v nadaljnjem besedilu: posojilo družbe BAS). Pogoji obeh posojil so bili povezani in enaki, začetna obrestna mera pa je bila določena na [11–13] ⁽¹⁷⁾ %. Vendar se je družba BAS v času odobritve posojila družbi airBaltic odrekla pravici do zavarovanja svojega posojila.
- (27) Sporazum je določal tudi, da bo država družbi airBaltic najpozneje 15. decembra 2011 odobrila dodatno posojilo v nedoločenem znesku v sorazmerju s svojimi glasovalnimi pravicami in pod enakimi pogoji kot prvo državno posojilo. Obe državni posojili bi se kapitalizirali po izpolnitvi več pogojev, vključno z odobritvijo poslovnega načrta ali načrta za prestrukturiranje s strani odbora družbe airBaltic.
- (28) Člen 7 sporazuma je določal pogoje za prihodnje povečanja kapitala družbe airBaltic. Natančneje, člen 7.3 je določal, da „se lahko znesku, ki bo kapitaliziran, [...] dodata državno posojilo in posojilo družbe BAS“. V skladu s členom 7.4 se je družba BAS zavezala, da bo glasovala za kapitalizacijo posojila in povečanje kapitala. Če družba BAS svojih zavez ne bi izpolnila, bi imela država v skladu s členom 7.4 pravico, da od družbe BAS kupi delnice družbe airBaltic za 1 LVL ⁽¹⁸⁾.

⁽¹¹⁾ Glej <http://www.baltic-course.com/eng/transport/?doc=54423>. Mediji poročajo tudi, da naj bi družba BAS banki Latvijas Krājbanka dolgovala 14 milijonov LVL (glej na primer <http://www.baltic-course.com/eng/transport/?doc=53861>).

⁽¹²⁾ Latvija je navedla, da se od avgusta 2013 zoper družbo BAS ni uvedel stečajni postopek, čeprav si je več njenih upnikov prizadevalo za to.

⁽¹³⁾ Zdi se tudi, da sta glavna delničarja družbe airBaltic, tj. latvijska država in BAS, vsaj od leta 2010 v sporu, saj mediji poročajo o številnih tožbah med Latvijo in družbo BAS (glej na primer <http://atwonline.com/airline-finance-data/news/airbaltic-files-bankruptcy-0921>).

⁽¹⁴⁾ Glej <http://centreforaviation.com/analysis/airbaltics-restructuring-plan-is-in-full-swing-but-competition-from-estonian-air-is-rising-74754>.

⁽¹⁵⁾ Glej <http://www.eurofound.europa.eu/emcc/erm/factsheets/18371/Air%20Baltic%20Corporation?Template=searchfactsheets&kSel=1> in <http://www.baltic-course.com/eng/transport/?doc=42089>.

⁽¹⁶⁾ Glej https://www.airbaltic.com/en/bottom_menu/press-room/press_releases/2011/airbaltic-files-for-legal-protection-airbaltic-to-continue-operations.

(*) Latvijsko ministrstvo za promet je 27. avgusta 2012 v evropski in britanski izdaji časnika Financial Times objavilo oglas, v katerem je pozvalo k nezavezujočim izjavam o zanimanju za sodelovanje pri prodaji izdanih delnic družbe airBaltic. Glej http://prudential.lv/upload_file/27082012-ABC%20ad%20EN.pdf.

⁽¹⁷⁾ Poslovna skrivnost.

⁽¹⁸⁾ Latvija je to pravico očitno uveljavila 8. junija 2012 (glej uvodno izjavo 23).

- (29) Latvija je 21. oktobra 2011 družbi airBaltic odobrila prvo državno posojilo (glej uvodno izjavo 3). Družba BAS je svoje posojilo odobrila 1. novembra 2011.
- (30) Latvijska vlada je 13. decembra 2011, ko se je delež Latvije v družbi airBaltic povečal na 99,8 % (glej uvodno izjavo 21), sklenila, da odobri znižanje obrestne mere za prvo državno posojilo z [11–13] % na [2–4] %. Prvo državno posojilo in posojilo družbe BAS sta bili povezani (glej uvodno izjavo 26), zato se je za posojilo družbe BAS uporabilo enako znižanje obrestne mere.

4.2 DRUGO DRŽAVNO POSOJILLO Z DNE 13. DECEMBRA 2011

- (31) Latvijska vlada se je 13. decembra 2011, ko je bilo odobreno znižanje obrestne mere za prvo državno posojilo (glej uvodno izjavo 30), odločila, da bo družbi airBaltic odobrila konvertibilno posojilo v višini 67 milijonov LVL (94,86 milijonov EUR), razdeljeno na dve tranši, z obrestno mero [9–11] % (v nadaljnjem besedilu: drugo državno posojilo, **ukrep 2**) ⁽¹⁹⁾.
- (32) Prva tranša drugega državnega posojila v višini 41,6 milijona LVL (58,89 milijona EUR) je bila družbi airBaltic takoj dana na razpolago na podlagi sporazuma z dne 14. decembra 2011. Druga tranša v višini 25,4 milijona LVL (35,96 milijona EUR) je bila družbi dana na razpolago 14. decembra 2012, tj. po tem, ko je Komisija sprejela sklep o začetku postopka.

4.3 POVEČANJE KAPITALA DRUŽBE AIRBALTIC, DOGOVORJENO 22. DECEMBRA 2011

- (33) Na srečanju delničarjev družbe airBaltic 22. decembra 2011 sta se latvijska država in družba BAS, čeprav je imela takrat samo eno delnico družbe, dogovorili za povečanje kapitala v višini 110 milijonov LVL (155,74 milijona EUR) (v nadaljnjem besedilu: povečanje kapitala, **ukrep 3**). To naj bi se doseglo s pretvorbo prvega državnega posojila, prve tranše drugega državnega posojila in posojila družbe BAS v kapital ter z denarnim prispevkom družbe BAS v višini 37,7 milijona LVL (53,38 milijona EUR).
- (34) Latvijska država je 29. decembra 2011 izvršila svojo odločitev za sodelovanje pri povečanju kapitala družbe airBaltic ter pretvorila prvo državno posojilo in prvo tranšo drugega državnega posojila v kapital.
- (35) Latvijsko ministrstvo za promet je z dopisom z dne 4. januarja 2012 od družbe BAS zahtevalo sodelovanje pri povečanju kapitala s pretvorbo posojila družbe BAS in vložitvijo denarnih sredstev. Kljub zahtevam latvijskih organov se je zdelo, da družba BAS ni pripravljena spoštovati dogovora, sklenjenega na srečanju delničarjev. Pravzaprav je družba BAS v dopisih, poslanih od 6. do 26. januarja 2012, oporekala pridobitvi delnic airBaltic, ki jih je država pridobila od banke Latvijas Krājbanka, prej pa jih je imela v lasti družba BAS (glej uvodno izjavo 21), in zahtevala, da se država vzdrži sprejetja odločitev v zvezi s spremembami kapitala družbe airBaltic. Komisija FTKK je 19. januarja 2012 izdala uradno prepoved, s katero je družbama BAS in airBaltic prepovedala vključitev posojila družbe BAS v povečanje kapitala.
- (36) Družba BAS do 30. januarja 2012, tj. do konca prve faze vpisa za povečanje kapitala, ni pretvorila svojega posojila in prispevala denarnih sredstev.

4.4 PRITOŽBA DRUŽBE BAS IN POZNEJŠI DOGODKI

- (37) Pritožba, ki jo je Komisija prejela 9. januarja 2012, se je nanašala na prvo in drugo državno posojilo ter povečanje kapitala. Poleg tega se je družba BAS pritožila zaradi dveh drugih ukrepov, ki bi lahko pomenila pomoč družbi airBaltic, in sicer zaradi pridobitve brezkuponskih obveznic, ki jih je država aprila 2010 pridobila od družbe airBaltic (**ukrep 4**), in plačila v višini 2,8 milijona EUR, ki ga je družba airBaltic 21. in 22. novembra 2011 prejela od banke Latvijas Krājbanka (**ukrep 5**).
- (38) Latvija je pojasnila, da je ukrep 4 pridobitev brezkuponskih obveznic v višini 30 milijonov LVL (42,47 milijonov EUR), ki sta jih od družbe airBaltic pridobila takratna večinska delničarja, tj. latvijska država in družba BAS. Dela obveznic, ki jih je pridobila Latvija, ni neposredno vpisalo ministrstvo za promet, ki je dejanski lastnik delnic airBaltic, temveč latvijski Državni center za radio in televizijo (v nadaljnjem besedilu: LVRTC), ki je družba v 100-odstotni državni lasti. Nominalna vrednost posameznih pridobljenih obveznic, ki so bile brez obresti, je

⁽¹⁹⁾ V nasprotju s tem, kar je navedeno v uvodni izjavi 80 sklepa o začetku postopka, je Komisija v formalnem postopku preiskave ugotovila, da sporazum družbe BAS ni zavezoval, da odobri konvertibilno posojilo pod enakovrednimi pogoji sočasno z drugim državnim posojilom.

znašala 1 LVL, Latvija in družba BAS pa sta jih kupili v sorazmerju s svojima deležema. Tako je latvijska država od družbe airBaltic pridobila brezakuponske obveznice v višini približno 15,78 milijona LVL (22,34 milijona EUR), družba BAS pa v višini približno 14,22 milijona LVL (20,13 milijona EUR). Obveznice naj bi se 1. julija 2015 pretvorile v kapital v razmerju ena delnica na obveznico.

- (39) V zvezi z ukrepom 5 so latvijski organi pojasnili, da v nasprotju s trditvami pritožnika družba airBaltic 21. in 22. novembra 2011 ni prejela nobenega plačila. Vendar je družba pred sklepom FKTK z dne 17. novembra 2011, da omeji bančne posle nad 100 000 EUR, in sklepom FKTK z dne 21. novembra 2011, da ustavi vse posle banke Latvijas Krājbanka (glej uvodno izjavo 20), tej banki predložila tri plačilne naloge. Latvijas Krājbanka je te naloge izvršila nekaj dni pozneje. Natančneje, šlo je za tri transakcije, in sicer plačilo klirinški hiši IATA Clearing House v višini [...] milijonov USD in plačilo letališču Riga International Airport v višini [...] milijonov EUR, ki sta bili izvršeni 25. novembra 2011, ter prenos [...] milijonov EUR na drugi bančni račun družbe airBaltic pri banki Swedbank 30. novembra 2011.

4.4.1 Načrt reShape iz marca 2012

- (40) Družba airBaltic je marca 2012 sprejela načrt z naslovom „reShape“. V načrtu je predvidenih veliko ukrepov, vključno z nakupom učinkovitejših letal⁽²⁰⁾ in zaprtjem nekaterih prog, kar bi družbi v realističnem in optimističnem scenariju omogočilo, da leta 2014 doseže prag dobička. V pesimističnem scenariju pa bi družba ustvarjala izgubo pred obrestmi in davki vsaj do leta 2016.
- (41) V načrtu reShape je predvideno, da bodo v realističnem scenariju poleg 83 milijonov LVL (117,51 milijona EUR) finančnih sredstev, ki so družbi že obljubljena⁽²¹⁾, [...] potrebna dodatna sredstva v višini [45–55] milijonov LVL ([64–78] milijonov EUR). Ta znesek bi se v optimističnem scenariju znižal na [5–15] milijonov LVL ([7–21] milijonov EUR), v pesimističnem scenariju pa bi se zvišal na [135–145] milijonov LVL ([192–206] milijonov EUR).

4.5 PRITOŽBA Z DNE 18. JULIJA 2012

- (42) Pogodbenice sporazuma so poleg Latvije in družbe BAS vključevale več drugih vlagateljev. Ti so se dogovorili, da bodo družbi airBaltic odobrili dve sindicirani posojili, vsako v višini 35 milijonov EUR, s [5–7]-odstotno začetno obrestno mero. Sindicirano posojilo 1 naj bi odobrili Latvijas Krājbanka in litovska banka Snoras. Sindicirano posojilo 2 naj bi odobrilo več družb, vključno z družbo Taurus. Ti sindicirani posojili naj bi se odobrili za prenovitev več terjatev navedenih zasebnih vlagateljev do družbe airBaltic. Vlagatelji, ki naj bi družbi airBaltic odobrili sindicirano posojilo 2, vključno z družbo Taurus, ki je delničar družbe BAS, so se dogovorili, da bodo „vse terjatve, ki izhajajo iz [...] neodplačanega [sindiciranega] posojila št. 2, odstopili državi ali njeni imenovani družbi in jih prenesli nanjo za znesek 1 LVL“, če družba BAS ne bo izpolnila svojih obveznosti iz člena 7.4 sporazuma.
- (43) Komisija je 18. julija 2012 prejela dodatno pritožbo (glej uvodno izjavo 7) v zvezi z obveznostjo vlagateljev iz člena 7.4 sporazuma, da vse terjatve, ki izhajajo iz sindiciranega posojila 2, odstopijo državi ali njeni imenovani družbi in jih nanjo prenesejo za samo 1 LVL (glej uvodno izjavo 28). Pritožnik trdi, da se je latvijska država v dopisih z dne 9. februarja 2012 in 12. junija 2012 odločila, da se terjatev do družbe airBaltic v višini 5 milijonov EUR za sindicirano posojilo 2, tj. del, ki ga je odobrila družba Taurus, od skupnega zneska 35 milijonov EUR, odstopi družbi airBaltic za 1 LVL (**ukrep 6**).

5. SKLEP O ZAČETKU POSTOPKA

- (44) Komisija se je 20. novembra 2012 odločila, da začne formalni postopek preiskave. V svojem sklepu o začetku postopka je izrazila predhodno stališče, da bi bilo mogoče družbo airBaltic šteti za podjetje v težavah, ko so bili dodeljeni opredeljeni ukrepi. Izrazila je tudi dvome glede šestih obravnavanih ukrepov in predhodno ugotovila, da so vsi državna pomoč.

⁽²⁰⁾ Družba airBaltic je 10. julija 2012 z družbo Bombardier podpisala pismo o nameri glede nakupa desetih zrakoplovov CS300 in dodelitve pravice do nakupa dodatnih deset reaktivnih letal CS300. Na podlagi cene letala CS300 po ceniku bo vrednost pogodbe o trdnem naročilu znašala približno 764 milijonov USD (621,74 milijona EUR) in bi se lahko povečala na 1,57 milijarde USD (1,28 milijarde EUR), če se bodo pravice do nakupa pretvorile v trdna naročila. Glej <http://www.airbaltic.com/public/49780.html>. Devizni tečaj 1 EUR = 1,2288 USD – povprečni devizni tečaj za julij 2012, ki ga je objavila Evropska centralna banka in je na voljo na spletnem naslovu <http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=100000233>.

⁽²¹⁾ Prvo državno posojilo v višini 16 milijonov LVL in drugo državno posojilo v višini 67 milijonov LVL (vključno z drugo tranšo v višini 25,4 milijona LVL, ki je bila po načrtu reShape družbi zagotovljena v drugi polovici leta 2012).

- (45) Komisija je najprej ugotovila, da je država prvo državno posojilo (**ukrep 1**) odobrila sočasno s posojilom družbe BAS, posojili pa sta bili odobreni v sorazmerju z deležema države in družbe ter pod enakimi pogoji, kar na prvi pogled kaže, da sta bili posojili odobreni pod enakovrednimi pogoji. Vendar je Komisija navedla, da prvega državnega posojila in posojila družbe BAS ne more oceniti ločeno, ampak v splošnem okviru določb sporazuma. V skladu s tem je ugotovila, da iz sporazuma ne izhaja, da mora družba BAS poleg svojega prvega posojila družbi airBaltic odobriti konvertibilno posojilo sočasno z drugim državnim posojilom, ter da so se zaveze države razlikovale od tistih, ki jih je sprejela družba BAS, in so bile pomembnejše v gospodarskem smislu. Komisija je ugotovila tudi, da se je družba BAS odločila za naložbo v družbo airBaltic, ko so javni organi že pokazali, da so pripravljeni finančno podpreti družbo.
- (46) Komisija je v zvezi z obrestno mero za prvo državno posojilo in znižanjem obrestne mere za [5–15] odstotnih točk, odobrenim decembra 2011 (glej uvodno izjavo 30), podvomila, da bi bile uporabljene obrestne mere v skladu s tržnimi glede na to, da je imela družba airBaltic takrat velike težave.
- (47) Komisija je v zvezi z drugim državnim posojilom (**ukrep 2**) najprej ugotovila, da je bilo predvideno že v sporazumu, čeprav njegov znesek ni bil določen in je bila njegova odobritev odvisna od več dejavnikov. Komisija je menila, da drugega državnega posojila ni mogoče šteti za enakovrednega, saj v nasprotju s trditvami Latvije sporazum družbe BAS ni zavezoval, da poleg svojega prvega posojila družbi airBaltic odobri tudi konvertibilno posojilo. Poleg tega je Komisija poudarila, da v zvezi z odločitvijo Latvije za odobritev drugega državnega posojila družbi airBaltic ni bilo nobene možne sočasnosti na strani družbe BAS, saj ta družbi airBaltic ni bila dolžna odobriti nobenega drugega posojila.
- (48) Komisija je v zvezi z obrestno mero za drugo državno posojilo ([9–11] %) podvomila, da bi zasebni vlagatelj družbi odobril posojilo po taki obrestni meri glede na težave, ki jih je imela družba airBaltic, in glede na dejstvo, da je bilo zavarovanje enako kot tisto, odobreno v zvezi s prvim državnim posojilom.
- (49) Komisija je glede povečanja kapitala, dogovorjenega 22. decembra 2011 (**ukrep 3**), ugotovila, da je družba BAS v času sprejetja odločitve o dokapitalizaciji izgubila vse delnice družbe airBaltic razen ene (saj jih je država pridobila od banke Latvijas Krājbanka). S tem se je delež države v družbi povečal na 99,8 % (glej uvodno izjavo 21). Zato pretvorba z gospodarskega vidika ni bila smiselna za družbo BAS, ki je morala, da bi ponovno pridobila svoj nekdanji delež, pretvoriti svoje posojilo v kapital in poleg tega vložiti 37,7 milijona LVL (53,38 milijona EUR) denarnih sredstev, pri tem pa je imela omejeno možnost za kratkoročno in srednjeročno donosnost kapitala glede na težave družbe. Poleg tega je Komisija izrazila dvome glede datuma, ko je bil ukrep 3 dejansko odobren.
- (50) Komisija je ugotovila tudi, da sta morali družba BAS in država kapital v družbo airBaltic vložiti v določenem roku, domnevno do 30. januarja 2012, tj. do konca prve faze vpisa za povečanje kapitala. Država je to storila 29. ali 30. decembra 2011, družba BAS pa na koncu ni nikoli pretvorila svojega posojila ali vložila denarja. Po mnenju Komisije bi morala Latvija počakati s pretvorbo svojih posojil, dokler ne bi dobila razumnega zagotovila, da bo to storila tudi družba BAS. Na tej podlagi je Komisija menila, da ukrep 3 ni skladen z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu.
- (51) Komisija je v zvezi s pridobitvijo brezakuponskih obveznic v višini 30 milijonov LVL (42,47 milijona EUR) od družbe airBaltic aprila 2010 (**ukrep 4**) poudarila, da so te obveznice glede na njihove značilnosti primerljive s kapitalskim vložkom. Glede na to, da je bila dobičkonosnost izključena že od samega začetka, saj se na obveznice niso zaračunavale obresti, in da se ob upoštevanju težav družbe, položaja letalske industrije in dejstva, da takrat ni bilo načrta za ponovno vzpostavitev dobičkonosnosti družbe, prihodnja dobičkonosnost ob pretvorbi ni zdela verjetna, je Komisija izrazila dvome glede skladnosti ukrepa 4 s stanjem na trgu. Poleg tega Komisija ni mogla izključiti, da je družba BAS pridobila obveznice zaradi velikega zanimanja, ki ga je Latvija pokazala za družbo airBaltic pred izdajo obveznic.
- (52) Komisija glede plačil banke Latvijas Krājbanka v višini 2,8 milijona EUR (**ukrep 5**) ni mogla z gotovostjo ugotoviti, ali so bila v času izvršitve teh plačil dejanja banke Latvijas Krājbanka, ki je bila v stoddstotni državni lasti, neodvisna od dejanj države. V zvezi s tem je Komisija navedla, da Latvija ni predložila nobenih dokazov, da je družba airBaltic plačilne naloge in naloge za prenos predložila pred odločitvijo FKTK z dne 17. novembra 2011, da omeji bančne posle s posameznimi strankami, ki presegajo 100 000 EUR.

- (53) Nazadnje, v zvezi s terjatvijo v višini 5 milijonov EUR, ki jo je država odstopila družbi airBaltic (**ukrep 6**), je Komisija v svojem sklepu o začetku postopka pojasnila, da se je Latvija v skladu s členom 7.4 sporazuma odločila, da bo terjatev do družbe airBaltic v višini 5 milijonov EUR za sindicirano posojilo 2, tj. del, ki ga je odobrila družba Taurus, od skupnega zneska 35 milijonov EUR, odstopila družbi airBaltic za 1 LVL. Komisija je poudarila, da je bila ta transakcija v gospodarskem smislu zelo podobna odpisu dolga, s katerim je Latvija družbo airBaltic oprostila obveznosti plačila obresti in vračila dela sindiciranega posojila 2 imetniku terjatve. Poleg tega je Komisija ugotovila, da ukrep 6 ni skladen z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu, saj družba airBaltic na podlagi sporazuma ni imela pravice, da dobi posojilo v zameno za 1 LVL.
- (54) Komisija je v zvezi z ostalimi terjatvami v okviru sindiciranega posojila 2 v skupnem znesku 30 milijonov LVL (42,47 milijona EUR) (glej uvodno izjavo 42) ugotovila, da bi zgornja obrazložitev smiselno veljala tudi za te terjatve.
- (55) Komisija je zato predhodno ugotovila, da je šest obravnavanih ukrepov pomenilo nezakonito državno pomoč, saj je njihova odobritev pomenila kršitev obveznosti priglasitve in mirovanja iz člena 108(3) PDEU.
- (56) Komisija je izrazila tudi dvome glede **združljivosti** šestih obravnavanih ukrepov z notranjim trgov, zlasti zato, ker latvijski organi niso navedli nobenih možnih razlogov za združljivost. Komisija je v zvezi z možnimi razlogi za združljivost ob upoštevanju težav družbe airBaltic predhodno sklenila, da se lahko uporabijo samo merila v zvezi s pomočjo za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah v skladu s členom 107(3)(c) PDEU na podlagi Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah ⁽²²⁾ (v nadaljnjem besedilu: smernice za reševanje in prestrukturiranje). V zvezi s tem in na podlagi informacij, ki so bile takrat na voljo, je Komisija menila, da pogoji za pomoč za reševanje očitno niso bili izpolnjeni in da načrt reShape ni vključeval nobenih elementov, ki jih mora načrt vključevati, da bi se štel za načrt za prestrukturiranje v smislu oddelka 3.2 smernic za reševanje in prestrukturiranje.

6. PRIPOMBE NA SKLEP O ZAČETKU POSTOPKA

6.1 PRIPOMBE LATVIJE

- (57) Latvija je v svojih pripombah na sklep Komisije o začetku postopka navedla, da so bili **ukrepi 1, 2, 3 in 6** medsebojno odvisni in da izhajajo iz sporazuma, zato so v bistvu ena finančna transakcija, ki jo je treba oceniti v času, ko je bil sporazum sklenjen, tj. 3. oktobra 2011. Latvija na tej podlagi ugotavlja, da so ti ukrepi sočasni in skladni z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu, kar izključuje državno pomoč.
- (58) Latvija trdi, da je družba BAS dala pobudo za sklenitev sporazuma in je dejansko pozvala državo, naj sodeluje pri povečanju kapitala. Na koncu se je država strinjala, da bo izvedla naložbo pod strogimi pogoji, določenimi v sporazumu. Eden izmed bistvenih elementov sporazuma je bil vložek države in družbe BAS v višini približno 100 milijonov LVL (141,58 milijona EUR), ki naj bi se izplačal v dveh fazah: (i) 30 milijonov LVL (42,47 milijona EUR) v obliki prvega državnega posojila in posojila družbe BAS ter (ii) približno 70 milijonov LVL (99,1 milijona EUR), ki naj bi jih zagotovili država in družba BAS glede na svoja deleža. Latvija trdi, da je bila družba BAS zato pogodbeno zavezana k vložitvi dodatnega kapitala v družbo airBaltic v sorazmerju s svojim deležem. To trditev utemeljuje s členom 7.2 sporazuma, ki določa, da bo država družbi airBaltic odobrila drugo posojilo „v sorazmerju s svojimi glasovalnimi pravicami“, kar po mnenju Latvije pomeni, da bi morala družba BAS tudi vložiti denar v sorazmerju s svojim deležem.
- (59) Poleg tega Latvija ugotavlja, da sporazum predvideva več ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih za zaščito finančnih interesov države v primeru, da družba BAS ne bi izpolnila svojih obveznosti, in sicer: (i) pravico države, da od družbe BAS pridobi delnice v zameno za 1 LVL, (ii) obveznost zasebnih vlagateljev, ki so družbi airBaltic odobrili sindicirano posojilo 2, da svoje terjatve do družbe v določenih okoliščinah odstopijo državi, in (iii) obveznost vlagateljev, da družbi airBaltic plačajo nadomestilo za nekatere zunajbilančne obveznosti v višini približno [...] milijonov EUR ⁽²³⁾. Dejstvo, da so se družba BAS in vlagatelji strinjali s temi ukrepi ob nepredvidljivih dogodkih, je po mnenju Latvije dokaz, da so bili vlagatelji prepričani, da bo družba BAS izpolnila svoje obveznosti. Na tej podlagi Latvija meni, da so bili ukrepi 1, 2 in 3 sočasni in skladni z načelom razumnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Ker je bil ukrep 6 posledica ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih, Latvija poleg tega trdi, da tudi ta ukrep ne pomeni pomoči.

⁽²²⁾ UL C 244, 1.10.2004, str. 2.

⁽²³⁾ Latvija navaja znesek [...] milijonov EUR, ki pa ne izhaja iz sporazuma.

- (60) Latvija v zvezi z **ukrepom 1** dodaja, da je bila obrestna mera skladna z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu in sporočilom o referenčnih obrestnih merah ⁽²⁴⁾, ter trdi, da je bilo znižanje obrestne mere z [11–13] % na [2–4] % gospodarsko smiselno za državo, saj naj bi tako znižala stroške financiranja družbe airBaltic (ki je bila takrat že v 99,8-odstotni državni lasti). Latvija v zvezi z **ukrepom 2** meni, da je bila obrestna mera v skladu z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu.
- (61) Latvijski organi v zvezi z **ukrepom 3** trdijo, da je bila pretvorba prvega državnega posojila in prve tranše drugega državnega posojila v kapital opravljena na podlagi sočasne odločitve družbe BAS, sprejete na srečanju delničarjev družbe airBaltic 22. decembra 2011, da bo pretvorila svoje posojilo in vložila 37,7 milijona LVL (53,38 milijona EUR) denarnih sredstev. Latvijske oblasti ponovno poudarjajo, da se ukrepi 1, 2 in 3 ne bi smeli oceniti ločeno, ampak v povezavi s širšo transakcijo, katere neločljiv del so. Latvija izključuje prisotnost pomoči, saj sta se družba BAS in država za to transakcijo dogovorili sočasno. Poleg tega trdi, da je dejstvo, da družba BAS svoje obveznosti ni izpolnila v skrajnem roku (tj. do 30. januarja 2012), nepomembno in da država ni imela druge možnosti, kot da pretvori prvo državno posojilo in prvo tranšo drugega državnega posojila v kapital, kar je storila 29. decembra 2011. Latvija pojasnjuje tudi, da je država sprejela vse možne ukrepe, da bi družbo BAS prepričala, naj izpolni svojo obveznost.
- (62) Latvija v zvezi z **ukrepom 6** dodaja, da je bil odstop terjatev družbi airBaltic posledica ukrepov, predvidenih v členu 7.4 sporazuma. Trdi, da to zagotavlja, da za celoten sporazum veljajo enakovredni pogoji, saj odstop terjatve družbi airBaltic zagotavlja, da zasebni vlagatelji sorazmerno prispevajo k finančnemu vložku v družbo airBaltic.
- (63) Latvija v zvezi z **ukrepom 4** meni, da sta država in družba BAS brezkuponske obveznice izdali sočasno in pod enakimi pogoji, kar izključuje prisotnost državne pomoči. Latvija pojasnjuje tudi, da je bila odločitev za izdajo obveznic sprejeta na pobudo družbe BAS. Glede dejstva, da te obveznice niso bile donosne, Latvija trdi, da bi morala Komisija upoštevati tako imenovani „lastniški učinek“ in dejstvo, da je imela država kot delničarka družbe airBaltic drugačne spodbude kot zunanji vlagatelj.
- (64) Nazadnje, Latvija v zvezi z **ukrepom 5** meni, da ni vključeval državnih sredstev in da dejanj FKTK v nobenem primeru ne bi bilo mogoče pripisati državi.
- (65) Kar zadeva mnenje Latvije, da državna pomoč ni bila prisotna, Latvija na začetku ni predložila argumentov o združljivosti ukrepov z notranjim trgov. Vendar je med formalnim postopkom preiskave predložila argumente v zvezi s tem in trdila, da bi bila državna pomoč, če bi bila prisotna, združljiva pomoč za prestrukturiranje v skladu s smernicami za reševanje in prestrukturiranje.
- (66) Na tej podlagi je Latvija decembra 2013 predložila načrt za prestrukturiranje, po katerem naj bi se prestrukturiranje družbe airBaltic začelo aprila 2011, ko je bila vodstvu družbe predložena prva različica načrta. V tem dokumentu so bile navedene nekatere šibkosti družbe airBaltic in ugotovitev, da družba potrebuje kapital v višini [175–185] milijonov EUR. Ta prva različica načrta se je razvila v načrt reShape iz marca 2012, ki je bil po navedbah Latvije predhodni korak v smeri načrta za prestrukturiranje, predloženega decembra 2013.
- (67) Načrt za prestrukturiranje predvideva petletno obdobje prestrukturiranja, ki naj bi trajalo od aprila 2011 do aprila 2016, in skupne stroške prestrukturiranja v višini [150–170] milijonov LVL ([214–242] milijonov EUR). Predvideva tudi tri vrste ukrepov za prestrukturiranje, in sicer: (i) optimizacijo prihodkov in stroškov za obstoječe poslovanje, (ii) preoblikovanje omrežja, s čimer se bodo prilagodili namembni kraji, pogostost in časovna razporeditev, ter (iii) optimizacijo omrežja in flote. Načrt za prestrukturiranje vključuje 26 pobud, ki se nanašajo na prihodke in stroške, ter dodatne pobude na področju preoblikovanja omrežja in obnove flote. Glede ponovne vzpostavitve uspešnega poslovanja družbe airBaltic se v načrtu pričakuje, da bo družba s temi pobudami leta 2014 dosegla prag dobička in po tem ostala donosna, njen dobiček pred obrestmi in davki naj bi leta 2014 dosegel [1–3] milijone LVL ([1,4–4,2] milijona EUR), leta 2016 pa [9–12] milijonov LVL ([12,8–17] milijonov EUR). Načrt za prestrukturiranje vključuje tudi revidirane finančne napovedi na podlagi realističnega, pesimističnega in optimističnega scenarija, v zvezi s katerimi je bila opravljena analiza občutljivosti za oceno tveganj in njihovih možnih učinkov.

⁽²⁴⁾ Sporočilo Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (UL C 14, 19.1.2008, str. 6).

- (68) Načrt določa tudi več izravnalnih ukrepov: (i) 27-odstotno zmanjšanje flote, (ii) predajo 14 donosnih prog in (iii) predajo [...] parov slotov na koordiniranih letališčih. Družba airBaltic bo svoje zmogljivosti od leta 2011 do leta 2016 zmanjšala za [17–20] % v smislu ponujenih sedežev oziroma kilometrov ⁽²⁵⁾ ([7–10] %), če se upoštevajo samo donosne proge). Latvija meni, da bi bilo tako zmanjšanje zmogljivosti v skladu s preteklimi primeri. Poleg tega načrt za prestrukturiranje vključuje sprostitev [...] parov slotov kot posledico zaprtja več prog.
- (69) V načrtu za prestrukturiranje so stroški prestrukturiranja ocenjeni na [150–170] milijonov LVL ([214–242] milijonov EUR) in vključujejo stroške za odplačilo posojil tretjih strani, nadomestilo za izgube zaradi postopnega umika in odstranitve nekaterih zrakoplovov, odpravnine, stroške za nakup novih zrakoplovov itd.
- (70) Glede na skupne stroške prestrukturiranja je v načrtu za prestrukturiranje predlagan lastni prispevek družbe airBaltic v višini [100–110] milijonov LVL ([141–155] milijonov EUR), tj. [60–70] % skupnih stroškov prestrukturiranja. Glede na načrt za prestrukturiranje bi se lastni prispevek zagotovil prek vložkov več zasebnih strani (vključno z likvidnostnim posojilom in predplačili), zasebnih posojil, zakupne pogodbe za nov zrakoplov in delnega odpisa dolga pri dveh bankah.

6.2 PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI

- (71) Komisija je med formalnim postopkom preiskave prejela pripombe družb Ryanair in airBaltic ter treh posameznikov, ki so pripombe predložili v imenu upnikov družbe airBaltic.
- (72) Družba Ryanair se strinja s predhodnima ugotovitvama Komisije, da so obravnavani ukrepi neskladni z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu in nezdružljivi z notranjim trgov. Vendar trdi, da ocena Komisije glede skladnosti z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu v sklepu o začetku postopka ni popolna, saj bi morala Komisija proučiti, ali bi se zasebni vlagatelj takoj odločil za likvidacijo družbe airBaltic, namesto da bi ji zagotovil dodaten kapital ⁽²⁶⁾. Družba Ryanair trdi tudi, da bi morala Komisija v svojem sklepu o začetku postopka proučiti, ali bi bila likvidacija družbe airBaltic za državo donosnejša kot zagotovitev dodatnih finančnih sredstev. Čeprav družba Ryanair meni, da ni imela dovolj informacij za pripombe o načrtu reShape, dvomi, da bo lahko družba airBaltic ponovno vzpostavila donosnost, in meni, da bi bilo treba družbo likvidirati.
- (73) Družba Ryanair trdi tudi, da bi kakršna koli pomoč družbi airBaltic škodljivo vplivala na njen položaj na trgu, saj Ryanair opravlja prevoze na 13 progah iz Rige in na več kot polovici teh prog neposredno konkurira družbi airBaltic.
- (74) Družba airBaltic v svojih pripombah poudarja, da razlogi za njene težave izvirajo iz ravnanja prejšnjega vodstva in nesrečnih odločitev Bertolta Flicka pred oktobrom 2011, ki so bile po navedbah družbe airBaltic osredotočene na poslovno strategijo, ki je temeljila izključno na širjenju in ne na donosnosti. Poleg tega pojasnjuje, da je prejšnje vodstvo družbe poleg vzpostavitve nepregledne strukture družbe in organizacijske strukture sklenilo veliko neugodnih pogodb in sklepalo posle brez poslovne logike.
- (75) Družba airBaltic trdi tudi, da je Latvija s sprejetjem odločitve, da bo sodelovala in izpolnila obveznosti iz sporazuma, ravnala kot razumen zasebni vlagatelj. Poudarja, da je bila naložba Latvije sočasna z naložbo družbe BAS in da je od te družbe in drugih zasebnih vlagateljev zahtevala velika odrekanja. Poleg tega je sporazum vključeval zadostne zaščitne ukrepe za zagotovitev popolne zaščite interesov Latvije pred družbo BAS in uporaba teh zaščitnih ukrepov je bila po mnenju družbe airBaltic za Latvijo bolj smiselna kot kršitev njenih naložbenih zavez, s katero bi Latvija povzročila stečaj družbe, uničila vrednost deležev obstoječih delničarjev in se izpostavila odškodninskemu zahtevku zasebnih vlagateljev. Na tej podlagi družba airBaltic ugotavlja, da odločitev Latvije za sklenitev sporazuma ne vsebuje elementov državne pomoči.
- (76) Družba airBaltic meni, da je bila pridobitev brezakuponskih obveznic, ki jih je država aprila 2010 pridobila od družbe (ukrep 4), gospodarsko razumna in povsem sočasna naložba države in družbe BAS, zato ugotavlja, da ni bila državna pomoč. Družba airBaltic v zvezi s plačilom v višini 2,8 milijona EUR, ki ga je prejela

⁽²⁵⁾ Število ponujenih sedežev oziroma kilometrov je število sedežev na opravljenih letih, pomnoženo s številom preletenih kilometrov. Število ponujenih sedežev oziroma kilometrov je najpomembnejši kazalnik zmogljivosti letalskih prevoznikov, ki sta ga industrija zračnega prevoza in Komisija uporabili v preteklih primerih prestrukturiranja v sektorju zračnega prevoza.

⁽²⁶⁾ Družba Ryanair se je sklicevala na zadevo C-405/11 P, Buczek Automotive, ki še ni objavljena, in sicer na točke 55–57.

21. in 22. novembra 2011 od banke Latvijas Krājbanka (ukrep 5), meni, da gre za odločitve, sprejete v okviru njenega poslovanja, in da se te odločitve nanašajo na zasebna finančna sredstva, kar izključuje prisotnost državnih sredstev.

- (77) Poleg tega je družba airBaltic poudarila svojo vlogo pri ohranjanju povezanosti Latvije z ostalimi državami EU in zagotovila nekatere informacije o izvajanju načrta reShape s strani novega vodstva družbe.
- (78) Pripombe, ki so jih predložili trije posamezniki v imenu upnikov družbe airBaltic, so imele podobno strukturo. Upniki se na splošno pritožujejo zaradi ukrepov, obravnavanih v sklepu o začetku postopka, zlasti zaradi ukrepa 6. Poleg tega so se sklicevali na nekatere neodplačane dolgove družbe airBaltic, ki očitno izvirajo iz sporazuma in so domnevno povzročili plačilno nesposobnost nekaterih upnikov.

6.3 STALIŠČA LATVIJE GLEDE PRIPOMB ZAINTERESIRANIH TRETJIH STRANI

- (79) Latvija se je v svojih stališčih glede pripomb tretjih strani strinjala z mnenjem družbe airBaltic, da obravnavani ukrepi niso državna pomoč.
- (80) Latvija v zvezi s pripombami družbe Ryanair trdi, da sodna praksa, ki jo je izpostavila družba in s tem pokazala, da bi morala država družbo airBaltic likvidirati, namesto da ji je zagotovila sredstva, ne velja za obravnavani primer, saj je bila država takrat samo delničar družbe airBaltic in ne njen večji upnik. Latvija meni, da merilo zasebnega upnika v tem primeru ne zadostuje za oceno razumnosti naložbenih odločitev države. Poleg tega trdi, da je z odločitvijo za sklenitev sporazuma sprejela, da bo trpela kratkoročne izgube, da bi dolgoročno ponovno vzpostavila donosnost, in da so bile te naložbene odločitve sprejete na pobudo družbe BAS. Poudarja tudi, da so se izgube družbe airBaltic zmanjšale, in zavrača argumente družbe Ryanair kot neutemeljene.
- (81) Nazadnje, Latvija v zvezi s pripombami posameznikov v imenu upnikov družbe airBaltic meni, da niso povezane z ukrepi, navedenimi v sklepu o začetku postopka, in da se zdi, da je njihov cilj izboljšati položaj upnikov v njihovih gospodarskih sporih z družbo airBaltic.

7. OCENA UKREPOV

- (82) Ta sklep na prvem mestu obravnava vprašanje, ali je airBaltic podjetje v težavah v smislu smernic za reševanje in prestrukturiranje (oddelek 7.1). Nato proučuje, ali so obravnavani ukrepi državna pomoč družbi airBaltic v smislu člena 107(1) PDEU (oddelek 7.2) ter ali je kakršna koli taka pomoč zakonita (oddelek 7.3) in združljiva z notranjim trgom (oddelek 7.4).

7.1 TEŽAVE DRUŽBE AIRBALTIC

- (83) Kot je bilo navedeno že v sklepu o začetku postopka, so latvijski organi sami pojasnili, da so se težave družbe airBaltic začele leta 2008 zaradi svetovne gospodarske recesije in velikega zvišanja cen nafte. Zato je družba airBaltic leta 2008 ustvarila izgubo v višini 28 milijonov LVL (39,64 milijona EUR). Leta 2009 je ustvarila dobiček v višini 6 milijonov LVL (8,49 milijona EUR). Vendar je leta 2010 spet ustvarila izgubo v višini 34,2 milijona LVL (48,42 milijona EUR), ki se je leta 2011 povečala na 84,7 milijona LVL (119,2 milijona EUR). Komisija opozarja, da je latvijski minister za gospodarstvo junija 2011 izjavil, da je družba airBaltic na robu stečaja ⁽²⁷⁾, mediji pa so poročali, da je družba 21. septembra 2011 vložila prošnjo za pravno varstvo pred terjatvami svojih upnikov ⁽²⁸⁾.
- (84) Revidirani letni računovodski izkazi družbe airBaltic kažejo, da je imela družba v obdobju 2009–2012 negativen lastniški kapital, katerega negativna vrednost se je vsako leto še povečala. Dejansko je imela družba airBaltic leta 2009 negativen lastniški kapital v višini 19,2 milijona LVL (27,18 milijona EUR), ki se je leta 2010 povečal na 23,3 milijona LVL (32,99 milijona EUR), leta 2011 na 105,6 milijona LVL (149,51 milijona EUR) in leta 2012 na 125,1 milijona LVL (177,12 milijona EUR).

⁽²⁷⁾ Glej <http://www.eurofound.europa.eu/emcc/erm/factsheets/18371/Air%20Baltic%20Corporation?Template=searchfactsheets&kSel=1> in <http://www.baltic-course.com/eng/transport/?doc=42089>.

⁽²⁸⁾ Glej <http://atwonline.com/airline-finance-data/news/airbaltic-files-bankruptcy-0921>.

Preglednica

Ključni finančni podatki družbe airBaltic za obdobje 2007–junij 2011 (v tisoč LVL)

	2009	2010	2011	2012
Čisti izid	6 004	(34 207)	(84 761)	(19 117)
Operativni stroški	(207 312)	(266 930)	(306 183)	(248 168)
Finančni odhodki	(2 592)	(3 877)	(17 446)	(4 582)
Lastniški kapital delničarjev	(19 282)	(23 359)	(105 620)	(125 145)

- (85) V skladu s točko 10(c) smernic za reševanje in prestrukturiranje za podjetje velja, da je v težavah, če „po domači zakonodaji izpolnjuje kriterije za uvedbo kolektivnih postopkov insolventnosti“. To je očitno veljalo za družbo airBaltic vsaj od 21. septembra 2011 – če ne prej – ko je vložila prošnjo za pravno varstvo pred terjatvami svojih upnikov. Vendar Komisija ugotavlja, da je sodišče nekaj dni pozneje domnevno zavrnilo pravno varstvo, očitno zaradi pogajanj med Latvijo in družbo BAS, ki so se končala s sklenitvijo sporazuma. Ne glede na to Komisija meni, da bi se v vsakem primeru zdelo, da je airBaltic podjetje v težavah v smislu točke 11 smernic za reševanje in prestrukturiranje.
- (86) V skladu z navedeno določbo se lahko podjetje šteje za podjetje v težavah „ob prisotnosti običajnih znakov podjetja v težavah, kot so naraščajoče izgube, upadanje prometa, kopičenje zalog, presežki prostih zmogljivosti, padanje denarnih tokov, naraščajoči dolгови, naraščajoči stroški obresti ali zmanjševanje čiste vrednosti sredstev“. Iz preglednice 1 je jasno razvidno, da je družba airBaltic ustvarjala izgubo od leta 2008 (z izjemo leta 2009). Vendar se zdi, da je lahko leta 2009 ustvarila dobiček samo zaradi izrednega padca cen goriva. Kot je navedeno v sklepu o začetku postopka, se zdi, da je bila ponovna vzpostavitev donosnosti leta 2009 enkratni dogodek, ki je bil posledica izrednih okoliščin in ne strukturni trend. Dolg družbe in njeni finančni odhodki so se v obdobju 2008–2009 močno povečali, še bolj pa v obdobju 2009–2010, ko so se stroški financiranja zvišali s 3,8 milijona LVL (5,38 milijona EUR) na 17,4 milijona LVL (24,64 milijona EUR) ⁽²⁹⁾. Iz tega izhaja tudi, da so se spremenljivke družbe airBaltic, povezane s stroški, povečevale za [5–10] % na leto, to je hitreje kot spremenljivke, povezane s prihodki, ki so se povečevale za [2–7] % na leto. Nazadnje, Komisija ponovno opozarja na ugotovitev iz sklepa o začetku postopka, da so bile izgube družbe airBaltic tako velike, da je njen negativni lastniški kapital leta 2010 znašal približno 23,3 milijona LVL (32,99 milijona EUR), leta 2011 pa se je zaradi dodatnih izgub povečal na približno 105,6 milijona LVL (149,51 milijona EUR). Ob upoštevanju vseh navedenih dejavnikov se zdi, da so merila iz točke 11 smernic za reševanje in prestrukturiranje izpolnjena.
- (87) Komisija zato ugotavlja, da je bila družba airBaltic vsaj od leta 2011 podjetje v težavah v smislu smernic za reševanje in prestrukturiranje.

7.2 OBSTOJ DRŽAVNE POMOČI

- (88) V skladu s členom 107(1) PDEU je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli pomoč iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgov, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.
- (89) Za ugotovitev, ali gre za državno pomoč, mora Komisija oceniti, ali so izpolnjena kumulativna merila iz člena 107(1) PDEU (tj. prenos državnih sredstev, selektivna prednost, možno izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino znotraj EU) za vsakega izmed šestih obravnavanih ukrepov.

⁽²⁹⁾ Vir: letno poročilo družbe airBaltic za leto 2011.

7.2.1 Ukrepi 1, 2, 3 in 6 kot ena transakcija

- (90) Latvija trdi, da je treba ukrep 1 oceniti skupaj z ukrepi 2, 3 in 6, saj so bili dogovorjeni na isti dan, tj. 3. oktobra 2011, ko sta bili Latvija in družba BAS večinska delničarja družbe airBaltic.
- (91) Komisija se strinja z mnenjem latvijskih organov, da se prvo državno posojilo (ukrep 1) in posojilo družbe BAS ne smeta oceniti ločeno in da ju je zato treba obravnavati kot del celotnega okvira sporazuma, na podlagi katerega sta bili posojili odobreni. Vendar se ne strinja z argumentom Latvije, da je treba ostale ukrepe oceniti skupaj kot eno transakcijo.
- (92) Komisija meni, da sta se družba BAS in država 3. oktobra 2011, ko je bil sklenjen sporazum, zagotovo zavezali, da bosta odobrili prvo državno posojilo (ukrep 1) in posojilo države BAS. Zato je mogoče reči, da sta bila navedena ukrepa odobrena na navedeni datum. Vendar na podlagi informacij iz sporazuma ni mogoče z gotovostjo ugotoviti točnih zneskov drugega državnega posojila (ukrep 2) in povečanja kapitala (ukrep 3). V sporazumu je zlasti v zvezi z ukrepom 2 navedeno le, da bo Latvija odobrila posojilo v sorazmerju s svojim deležem, vendar znesek posojila ni naveden. Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da je v členu 7.1 sporazuma navedeno, da predvideno povečanje lastniškega kapitala (ki naj bi se doseglo s kapitalizacijo prvega in drugega državnega posojila ter posojila družbe BAS, skupaj z dodatnim denarnim prispevkom družbe BAS) ne bo preseгло 100 milijonov LVL (141,58 milijona EUR). Vendar bi bilo treba upoštevati naslednja dejstva. Sporazum je določal samo zneska prvega državnega posojila in posojila družbe BAS, in sicer je prvi znašal 16 milijonov LVL, drugi pa 14 milijonov LVL. Podatek 100 milijonov LVL je bil le napoved ali ocena zneska, ki bi se morda zahteval ali pričakoval v smislu povečanja lastniškega kapitala do konca leta, znesek tega povečanja pa v sporazumu ni bil jasno določen. Dejanski znesek povečanja lastniškega kapitala, dogovorjen decembra 2011, je v resnici znašal 110 milijonov LVL (glej uvodno izjavo 33), torej je presegal znesek, predviden v sporazumu. Komisija meni, da 3. oktobra 2011 zneska ukrepov 2 in 3 nista bila določena ali preverljiva.
- (93) Podobno Komisija v zvezi z ukrepom 6 ugotavlja, da država 3. oktobra 2011, ko je bil sklenjen sporazum, ni vedela, ali bo morala uporabiti člen 7.4 sporazuma in prevzeti terjatve zasebnih vlagateljev. Poleg tega država ni bila zavezana k odstopu terjatev, ki izhajajo iz sindiciranega posojila 2, družbi airBaltic. Odstop terjatev zasebnih vlagateljev državi je bil le možnost za primer, da družba BAS ne bi izpolnila svojih obveznosti iz sporazuma, kar 3. oktobra 2011 ni bilo znano in takrat ni bilo razloga za sum, da se bo to zgodilo. Zato za ukrep 6 ni mogoče šteti, da je bil odobren v istem trenutku, kot je bil podpisan sporazum, in ga zato ni mogoče obravnavati kot enakovrednega prvemu državnemu posojilu in posojilu družbe BAS.
- (94) Poleg tega Latvija trdi, da terjatve zasebnih vlagateljev, ki naj bi se prenovile z dvema sindiciranima posojiloma, večinoma niso bile zavarovane in da bi zasebni vlagatelji v primeru, da država ne bi preprečila stečaja družbe, državo tožili za škodo, kar bi jo stalo več kot odobritev ostalih ukrepov družbi airBaltic.
- (95) Trditev, da bi zasebni vlagatelji tožili državo in od nje zahtevali odškodnino, je po mnenju Komisije zgolj hipotetična in ni podprta z nobenimi dokazi. Poleg tega nič ne kaže, da je Latvija dejansko upoštevala te premisleke, ko je družbi airBaltic zagotovila podporo.
- (96) Komisija ob upoštevanju navedenega ugotavlja, da argument latvijskih organov glede sočasnosti ne drži. Na podlagi tega ugotavlja, da ukrepov 1, 2, 3 in 6 ni mogoče obravnavati kot eno transakcijo, dogovorjeno 3. oktobra 2011, zato jih bo ocenila ločeno.

7.2.2 Prvo državno posojilo (ukrep 1)

- (97) Komisija ugotavlja, da je Latvija na zahtevo ministrstva za promet neposredno odobrila prvo državno posojilo iz državne blagajne. To je izrecno navedeno v sporazumu. Zato je jasno, da ukrep 1 vključuje državna sredstva in ga je mogoče pripisati državi. Latvija ne nasprotuje tej ugotovitvi.

- (98) Da bi Komisija presodila, ali je ukrep 1 pomenil neupravičeno selektivno prednost za družbo airBaltic, najprej ugotavlja, da sta bila prvo državno posojilo in posojilo družbe BAS dogovorjeni 3. oktobra 2011, tj. na dan podpisa sporazuma. Takrat sta bili Latvija in družba BAS večinska delničarja družbe in sta odobrila posojila v sorazmerju s svojima deležema (52,6 % in 47,2 %) ter pod enakimi in povezanimi pogoji.
- (99) Kot je navedeno v uvodni izjavi 45, je Komisija v sklepu o začetku postopka menila, da je pripravljenost javnih organov za zagotovitev finančne podpore družbi airBaltic morda vplivala na odločitev družbe BAS za naložbo v to družbo. Vendar, čeprav je res, da je latvijska vlada izrazila zanimanje za ohranitev družbe airBaltic kot nacionalnega prevoznika ⁽³⁰⁾, Komisija ugotavlja, da so pogajanja o podpori latvijske države še vedno potekala ter da podpora še ni bila določena in so zanjo veljali pogoji. Na tej podlagi Komisija ne more izključiti, da sta bili prvo državno posojilo in posojilo družbe BAS odobreni sočasno, kar bi izključilo prisotnost pomoči. Kot je pojasnilo Splošno sodišče, „sočasnost, pa čeprav ob znatnih zasebnih naložbah, ne more sama po sebi zadostovati za ugotovitev neobstoja pomoči v smislu člena [107(1) PDEU], ne da bi se upoštevalo ostale upoštevne dejanske in pravne elemente“ ⁽³¹⁾.
- (100) Komisija je zato proučila tudi, ali se lahko dogovorjena [11–13]-odstotna obrestna mera za prvo državno posojilo (in posojilo družbe BAS) šteje za skladno s tržnimi obrestnimi merami.
- (101) Latvija je med formalnim postopkom preiskave predložila dokaze o vrednosti zavarovanja (blagovne znamke in terjatve), ki jo je ocenil neodvisni revizor [...] v okviru revizije družbe, ki se je začela poleti 2011. Ker so bile terjatve (30. septembra 2011) del pomembnih finančnih informacij, jih je ocenil tudi [...]. Vrednost blagovnih znamk je temeljila na ceni, po kateri jih je družba airBaltic odkupila od družbe BAS. Latvija je za določitev likvidacijske vrednosti zavarovanja uporabila [...] -odstotno diskontno stopnjo v skladu z notranjo metodologijo vrednotenja zavarovanja latvijske državne zakladnice, za katero Komisija meni, da je ustrezna glede na naravo zavarovanja. Na tej podlagi je likvidacijska vrednost zavarovanja znašala [15–25] milijonov LVL ([21,3–35,5] milijona EUR) in je presegala znesek prvega državnega posojila za [15–25] %.
- (102) Poleg tega Komisija ugotavlja, da bi bila uporaba [11–13]-odstotne obrestne mere ob upoštevanju visokega zavarovanja prvega državnega posojila v skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah ⁽³²⁾. Trditev, da je bila [11–13]-odstotna obrestna mera skladna s tržnimi obrestnimi merami, potrjuje tudi dejstvo, da se je družba BAS (zasebni vlagatelj) odrekla svoji pravici do zavarovanja svojega posojila (glej uvodno izjavo 26), saj je bilo zato posojilo družbe BAS bolj tvegano kot državno posojilo, vendar je bilo odobreno z enako obrestno mero.
- (103) Komisija ob upoštevanju stopnje zavarovanja in uporabljene obrestne mere ugotavlja, da ukrep 1 ni pomenil selektivne prednosti za družbo airBaltic in da je prisotnost državne pomoči mogoče izključiti, ne da bi bilo treba nadalje proučiti, ali ukrep izpolnjuje ostale kumulativne pogoje iz člena 107(1) PDEU ⁽³³⁾.

Znižanje obrestne mere za prvo državno posojilo z [11–13] % na [2–4] %

- (104) Latvijska vlada je 13. decembra 2011, tj. ko se je delež Latvije v družbi airBaltic povečal na 99,8 % (glej uvodno izjavo 21), sklenila, da odobri znižanje obrestne mere za prvo državno posojilo in s tem tudi za posojilo družbe BAS za [9–11] odstotnih točk, kar ustreza premiji za tveganje, oziroma z [11–13] % na [2–4] %.

⁽³⁰⁾ Glej na primer obvestilo za javnost latvijskega kabineta ministrov z dne 7. septembra 2011 (<http://www.mk.gov.lv/en/aktuali/zinas/2011/09/070911-cm-01/>), v katerem je navedena izjava takratnega predsednika vlade, da je „bistvenega pomena, da se družba airBaltic ohrani kot nacionalni letalski prevoznik, ki Latviji prinaša velike koristi na področju logistike in turizma ter je pomemben delodajalec, vendar poudarja, da je treba izbrati rešitve, ki so najugodnejše za javni interes“.

⁽³¹⁾ Sodba z dne 11. septembra 2012 v zadevi T-565/08, Corsica Ferries proti Komisiji, še ni objavljena, točka 122.

⁽³²⁾ Glej opombo 24. Izhodiščna obrestna mera za Latvijo je 3. oktobra 2011 znašala 2,2 %. Tej obrestni meri je treba dodati 400 bazičnih točk zaradi takratnih težav družbe airBaltic in visoke stopnje zavarovanja posojila, torej bi obrestna mera znašala 6,2 %.

⁽³³⁾ Komisija kljub temu ugotavlja, da je bilo prvo državno posojilo kapitalizirano 29. decembra 2011 v okviru ukrepa 3. Ocena ukrepa 3 je predstavljena v oddelku 7.2.4.

- (105) Latvija meni, da je bilo znižanje obrestne mere upravičeno, saj je bilo posojilo brez tveganja glede na to, da je bila likvidacijska vrednost zavarovanja ocenjena na [15–25] milijonov LVL ([21,3–35,5] milijona EUR), kar presega znesek prvega državnega posojila za [15–25] % (glej uvodno izjavo 101).
- (106) Trditev Latvije, da je država z znižanjem obrestne mere znižala stroške financiranja družbe airBaltic (saj se je znižala tudi obrestna mera za posojilo družbe BAS), ki je bila takrat v 99,8-odstotni lasti države, Komisije ni prepričala. Po mnenju Latvije je bila to razumna odločitev za državo, saj se je njen izgubljeni dobiček v obliki obresti izravnal s prednostmi, ki jih je imela država kot večinski delničar družbe airBaltic, ker je družba plačevala nižje obresti.
- (107) Po drugi strani Komisija opozarja, da je v času, ko sta bili odobreni prvo državno posojilo in posojilo družbe BAS, sporazum določal, da so pogoji za obe posojili enaki in povezani, zato bi se zaradi kakršne koli spremembe enega posojila enako spremenilo tudi drugo posojilo. Znižanje obrestne mere je zato veljalo za obe posojili, zelo visoka stopnja zavarovanja posojila in dejstvo, da posojilo družbe BAS ni bilo zavarovano, pa se nista spremenili. Družba BAS se je že na začetku strinjala, da se pogoji za njeno posojilo povežejo s pogoji za prvo državno posojilo, zato Komisija nima nobenih razlogov za domnevo, da ta odločitev ne bi bila skladna z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu.
- (108) Na tej podlagi Komisija ugotavlja, da tudi ob upoštevanju znižanja obrestne mere ukrep 1 ni pomenil selektivne prednosti za družbo airBaltic in da je mogoče izključiti prisotnost državne pomoči.

7.2.3 Drugo državno posojilo (ukrep 2)

- (109) Latvija je neposredno odobrila drugo državno posojilo iz državne blagajne na podlagi sklepa latvijske vlade z dne 13. decembra 2011, s katerim je ministrstvo za finance pooblastila, da v državnem proračunu zagotovi sredstva za konvertibilno posojilo družbi airBaltic v višini 67 milijonov LVL (94,86 milijona EUR). Zato ukrep 2 vključuje državna sredstva in ga je mogoče pripisati državi.
- (110) Komisija ugotavlja, da je družba BAS v času, ko je bilo odobreno drugo državno posojilo, tj. 13. decembra 2011, izgubila ves svoj delež v družbi airBaltic z izjemo ene delnice in da se je delež države v družbi s tem povečal na 99,8 %. Zato država in družba BAS kot delničarja nista bili več v primerljivem položaju.
- (111) Latvija trdi, da bi morala družba BAS v skladu s členom 7.2 sporazuma, ki določa, da bo Latvija družbi airBaltic odobrila posojilo „v sorazmerju s svojim deležem“, družbi airBaltic zagotoviti sredstva v znesku, ki ustreza njenemu številu delnic. Družba BAS naj bi ta sredstva zagotovila v denarni obliki decembra 2011, ko je bil odobren kapitalski vložek. Vendar Komisija opozarja, da je imela družba BAS 13. decembra 2011 samo eno delnico družbe airBaltic. Iz tega sledi, da bi morala država ravnati kot preudaren vlagatelj v tržnem gospodarstvu in presoditi, ali je imela družba BAS glede na spremembo okoliščin v zvezi z deleži v času povečanja kapitala kakršne koli spodbude za vlaganje denarja v družbo. Država je dejansko predvidela to možnost in v sporazum vključila več ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih, zlasti v člen 7.4, če družba BAS ne bi izpolnila svojih obveznosti. Poleg tega, kot priznava Latvija, naj bi se druga tranša drugega državnega posojila sprostila, če družba BAS ne bi zagotovila dodatnih sredstev.
- (112) Na podlagi člena 7.4 sporazuma je imela država pravico, da od družbe BAS odkupi vse njene delnice družbe airBaltic za 1 LVL. V času podpisa sporazuma je to za državo pomenilo zagotovilo, da bo družba BAS izpolnila svoje obveznosti, ali pa bo izgubila vse svoje delnice družbe airBaltic. Vendar se je stanje 30. novembra 2011, ko je Latvijas Krājbanka latvijski državi prodala vse delnice družbe airBaltic v lasti družbe BAS razen ene (glej uvodno izjavo 21), drastično spremenilo. V tem novem okviru člen 7.4 ni bil več smiseln. Družba BAS, ki je imela samo eno delnico, je imela dejansko le malo spodbude za izpolnitev svojih obveznosti, saj bi z njihovo neizpolnitvijo izgubila le svojo edino delnico družbe airBaltic. Preudaren udeleženec na trgu bi v navedenih novih okoliščinah skrbno premislil o zagotovitvi dodatnih sredstev družbi airBaltic in bi drugo pogodbenico (tj. družbo

BAS) vsaj prosil za zagotovilo, da bo družbi dejansko namenila sredstva. Komisija poleg tega ugotavlja, da se zdi malo verjetno, da bi družba BAS dala tako zagotovilo, saj bi morala vložiti zelo veliko denarja – veliko več, kot bi lahko na začetku ocenila – da bi ponovno pridobila svoj nekdanji 47,2-odstotni delež ali drugačen pomemben delež v družbi airBaltic.

- (113) Latvija trdi tudi, da je bilo drugo državno posojilo odobreno pod tržnimi pogoji, zato je kakršna koli neupravičena prednost za družbo airBaltic izključena.
- (114) Latvija je v zvezi z zavarovanjem opozorila, da sta bili prvo in drugo državno posojilo enako zavarovani, tj. s terjatvami in blagovnimi znamkami družbe airBaltic. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 101, je bila likvidacijska vrednost zavarovanja ocenjena na [15–25] milijonov LVL ([21,3–35,5] milijona EUR). Zato se zdi, da bi bila razpoložljiva stopnja zavarovanja za drugo državno posojilo nizka. Poleg tega ni razlogov za domnevo, da bi se zasebni udeleženec na trgu strinjal z znižanjem zavarovanja, s katerim je bilo prvo državno posojilo že zavarovano, pod 100 %.
- (115) Da bi Komisija preverila skladnost obrestne mere, uporabljene za prvo tranšo drugega državnega posojila, s tržnimi obrestnimi merami, bo kot najboljši razpoložljivi približek uporabila obrestno mero, izračunano na podlagi sporočila o referenčnih obrestnih merah. Izhodiščna obrestna mera za Latvijo je 13. decembra 2011 znašala 2,2 %. Tej obrestni meri je treba dodati razliko, ki je odvisna od bonitetne ocene upravičenca in zavarovanja posojila. Kot je navedeno v prejšnji uvodni izjavi, je stopnja zavarovanja nizka. Glede na takratne težave družbe airBaltic je treba izhodiščni obrestni meri v skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah dodati 1 000 bazičnih točk, rezultat pa je 12,2-odstotna obrestna mera. Zato se zdi, da [9–11]-odstotne obrestne mere za prvo tranšo drugega državnega posojila ni mogoče šteti za skladno s tržnimi obrestnimi merami.
- (116) Druga tranša drugega državnega posojila je bila družbi dana na razpolago 14. decembra 2012 s [6–8]-odstotno obrestno mero. Latvija trdi, da je ta obrestna mera višja od tiste, izračunane na podlagi sporočila o referenčnih obrestnih merah, in da je zato skladna z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu.
- (117) V skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah je izhodiščna obrestna mera za Latvijo 14. decembra 2012 znašala 1,91 %. Razlika, ki jo je treba dodati navedeni izhodiščni obrestni meri, je odvisna od bonitetne ocene upravičenca in stopnje zavarovanja. Kot je pojasnjeno v oddelku 7.1, Komisija meni, da je bila družba airBaltic podjetje v težavah vsaj od leta 2011. Poleg tega je bila druga tranša zavarovana s terjatvami in blagovnimi znamkami družbe airBaltic. Tu bi smiselno veljali argumenti o nezadostnosti zavarovanja, zato bi bilo treba obrestni meri dodati 1 000 bazičnih točk. Dobljena referenčna mera bi torej znašala 11,91 %, kar je precej nad [6–8]-odstotno obrestno mero, ki se je dejansko uporabila.
- (118) Ob upoštevanju navedenega Komisija meni, da preudaren udeleženec v tržnem gospodarstvu družbi airBaltic ne bi odobril drugega državnega posojila.
- (119) Na tej podlagi Komisija ugotavlja, da je ukrep 2 pomenil neupravičeno prednost za družbo airBaltic. Ta prednost je bila po naravi selektivna, saj je bila družba airBaltic njen edini upravičenec.
- (120) Komisija mora poleg tega presoditi, ali bi lahko ukrep 2 zaradi prednosti družbe airBaltic pred konkurenti, ki ne prejema državne pomoči, izkrivljaj konkurenco in vplival na trgovino med državami članicami. Jasno je, da bi lahko ukrep 2 vplival na trgovino znotraj EU in konkurenco, saj družba airBaltic tekmuje z drugimi letalskimi prevozniki v EU, zlasti od uvedbe tretje faze liberalizacije zračnega prometa („tretji paket“) 1. januarja 1993. Poleg tega letalski promet za potovanja na razmeroma kratkih razdaljah znotraj EU tekmuje s cestnim in železniškim prometom, zato bi lahko ukrep prizadel tudi cestne in železniške prevoznike.
- (121) Ukrep 2 je družbi airBaltic tako omogočil nadaljevanje poslovanja, zato se ji ni bilo treba soočiti s posledicami, ki običajno izhajajo iz takega težkega finančnega položaja. Na podlagi zgoraj navedenih premislekov Komisija ugotavlja, da je ukrep 2 vključeval državno pomoč družbi airBaltic v smislu člena 107(1) PDEU.

7.2.4 Povečanje kapitala, dogovorjeno 22. decembra 2011 (ukrep 3)

- (122) Kot je navedeno zgoraj, prvo državno posojilo in prva tranša drugega državnega posojila vključujeta državna sredstva in ju je mogoče pripisati državi. Njuna pretvorba v kapital je temeljila na sklepu latvijskega ministrstva za promet, ki je od 30. novembra 2011 lastnik 99,8-odstotnega deleža v družbi airBaltic. Zato ukrep 3 prav tako vključuje državna sredstva in ga je mogoče pripisati državi.
- (123) Komisija se ne strinja z mnenjem latvijskih oblasti, da ukrep 3 ne pomeni pomoči. Najprej poudarja, da ugotovitve iz oddelka 7.2.1 veljajo za ukrep 3. Poleg tega meni, da ukrep 3 ni bil odobren 22. decembra 2011 (tj. datum srečanja delničarjev družbe airBaltic), ampak 29. decembra 2011, ko je država pretvorila svoji posojili. Glede na informacije, ki so jih latvijski organi predložili med formalnim postopkom preiskave, sta morali družba BAS in država v skladu z veljavnimi pravili pretvorbo, dogovorjeno na srečanju delničarjev družbe airBaltic, formalizirati do 30. januarja 2012.
- (124) Komisija ugotavlja tudi, da bi lahko Latvija 29. decembra 2011 razumno dvomila o pripravljenosti družbe BAS, da izpolni svoje obveznosti. Dejansko je družba BAS že nakazala, da ne bo pretvorila svojega posojila. Latvija sama priznava, da je bila druga tranša drugega državnega posojila, odobrenega 13. decembra 2011, predvidena prav za primer, da družba BAS ne bi izpolnila svojih obveznosti. Poleg tega država in družba BAS kot delničarja od 30. novembra 2011 nista bili več v primerljivem položaju, saj je družba BAS izgubila ves svoj delež v družbi airBaltic z izjemo ene delnice, država pa je bila 99,8-odstotna lastnica družbe.
- (125) Ob upoštevanju navedenih dogodkov bi morala država, preden je dejansko pretvorila državni posojilo, na podlagi dejanj družbe BAS sklepati ali vsaj sumiti, da družba ni nameravala izpolniti svojih obveznosti (glej uvodno izjavo 35). Poleg tega je družba BAS izgubila vse svoje delnice družbe airBaltic razen ene, zato pravno sredstvo, določeno v členu 7.4 sporazuma, tj. pravica države, da od družbe BAS odkupi vse njene delnice družbe airBaltic za 1 LVL, ni imelo več smisla in država je izgubila sredstva, s katerimi bi lahko družbo BAS prisilila, da spoštuje dogovor.
- (126) Ob upoštevanju navedenih elementov Komisija ugotavlja, da preudaren udeleženec v tržnem gospodarstvu ne bi pretvoril svojih posojil v kapital, dokler se ne bi prepričal, da bo druga pogodbenica pretvorila svoje posojilo in vložila denar, in bi v tem okviru previdno proučil spodbude druge pogodbenice za izpolnitev obveznosti.
- (127) Poleg tega Komisija ugotavlja, da družba BAS, tudi če bi spoštovala sporazum, sklenjen na srečanju delničarjev, ne bi ponovno pridobila svojega nekdanjega deleža v družbi airBaltic. Za pridobitev 47,2-odstotnega deleža bi morala družba BAS vložiti veliko več denarja, kot je bilo dogovorjeno na navedenem srečanju. Zato Komisija meni, da bi morala država, če bi ravnala v skladu z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu, skrbno premisliti, ali bi družba BAS vložila veliko denarja, tj. posojilo in denar v višini 37,7 milijona LVL (53,38 milijona EUR), da bi dobila manjšinski delež v družbi airBaltic.
- (128) Dodaten argument Latvije je, da je bila obveznost družbe BAS, da vloži denar in pretvori svoje posojilo, potrjena z obstojem jamstva ruskega podjetnika Vladimirja Antonova, ki se je strinjal, da bo izvršil potrebna plačila v imenu družbe BAS ⁽³⁴⁾. Vendar se na podlagi informacij, ki jih je imela Komisija na voljo, zdi, da jamstvo v resnici ni bilo nikoli zagotovljeno.
- (129) Latvija trdi tudi, da so bili pogoji za kapitalizacijo državnih posojil iz člena 7.2 sporazuma izpolnjeni 13. decembra 2011, ko je prejela poslovni načrt, iz katerega je bilo razvidno, da bo družba airBaltic leta 2015 ponovno vzpostavila donosnost, in meni, da je odločitev za pretvorbo državnih posojil v kapital zato skladna z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Vendar argumenti Latvije Komisije niso prepričali, saj načrt ni bil popoln in razumnega zasebnega udeleženca na trgu ne bi prepričal, naj vloži velike zneske kapitala v podjetje v težavah.

⁽³⁴⁾ V jamstvenem pismu z dne 3. oktobra 2011 je navedeno, da je jamstvo neveljavno, če je država „uveljavila svoje pravice v skladu s [...] klavzulo 7.4 [sporazuma] in je država postala lastnica vsaj 99,78 % delnic [družbe airBaltic] z glasovalno pravico“. Latvija je 30. novembra 2011 res postala lastnica 99,8-odstotnega deleža v družbi airBaltic.

- (130) Na podlagi navedenega Komisija ugotavlja, da Latvija ni ravnala pod enakovrednimi pogoji, ko je pretvorila svoja posojila in s tem povečala kapital družbe airBaltic. Ravnanje države poleg tega ni bilo v skladu z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Zato je družba airBaltic prejela neupravičeno prednost, ki izhaja iz ukrepa 3, ki je selektiven, saj je bila družba njegov edini upravičenec.
- (131) Komisija mora poleg tega presoditi, ali bi lahko ukrep 3 zaradi prednosti družbe airBaltic pred konkurenti, ki ne prejema državne pomoči, izkrivljal konkurenco in vplival na trgovino med državami članicami. Pri tem smiselno veljajo ugotovitve iz uvodne izjave 120.
- (132) Komisija zato ugotavlja, da je pretvorba prvega državnega posojila in prve tranše drugega državnega posojila pomenila državno pomoč družbi airBaltic v smislu člena 107(1) PDEU.

7.2.5 Brezkuponske obveznice (ukrep 4)

- (133) Kot je že bilo navedeno v sklepu o začetku postopka, iz sporazuma z dne 30. aprila 2010, ki formalizira nakup brezkuponskih obveznic, izhaja, da je kupec LVRTC (glej uvodno izjavo 38) deloval v imenu latvijske države. Poleg tega je Latvija trdila, da je LVRTC kupil obveznice iz proračunskih razlogov. Zato je jasno, da ukrep 4 vključuje državna sredstva in ga je mogoče pripisati državi, čemur Latvija poleg tega ne nasprotuje.
- (134) Latvija je med formalnim postopkom preiskave predložila dokaze, ki kažejo, da sta država in družba BAS obveznice pridobili v sorazmerju s svojima deležema v družbi airBaltic in pod enakimi pogoji. Poleg tega se zdi, da je država družbi airBaltic sredstva zagotovila po aprilu 2010, družba BAS pa je v družbo dejansko vložila veliko denarja že pred navedenim datumom. Nazadnje, preiskava je pokazala, da je bil sporazum o izdaji obveznic sprejet na pobudo družbe BAS in vodstva družbe airBaltic, ki je državi že aprila in junija 2009 predlagalo povečanje kapitala družbe v sorazmerju z njunima deležema.
- (135) Kot je bilo poudarjeno v sklepu o začetku postopka, Komisija meni, da nakup brezkuponskih obveznic ni bil običajna naložba preudarnega udeleženca na trgu. Vendar Komisija ugotavlja, da sta bili Latvija in družba BAS takrat večinska delničarja družbe airBaltic in da bi bilo treba njuno naložbeno odločitev proučiti s tega vidika in ne z vidika povsem zunanjega vlagatelja. Res se zdi razumno sklepati, da lastniki družbe airBaltic takrat niso iskali kratkoročnega dobička, ampak so si želeli zagotoviti nadaljevanje dejavnosti družbe.
- (136) Na podlagi navedenega Komisija ugotavlja, da je Latvija ravnala kot preudaren udeleženec na trgu, ko je kupila brezkuponske obveznice, kot je storil zasebni vlagatelj BAS. Komisija zato izključuje prisotnost neupravičene prednosti v zvezi z ukrepom 4, ocena ostalih kumulativnih pogojev iz člena 107(1) PDEU v zvezi s prisotnostjo državne pomoči pa ni potrebna.

7.2.6 Plačila banke Latvijas Krājbanka v višini 2,8 milijona EUR (ukrep 5)

- (137) Ukrep 5 se nanaša na plačilo v višini 2,8 milijona EUR, ki ga je družba airBaltic prejela od banke Latvijas Krājbanka 21. in 22. novembra 2011. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 39, je družba airBaltic pred sklepom FKTK z dne 17. novembra 2011, da omeji bančne posle nad 100 000 EUR, in sklepom FKTK z dne 21. novembra 2011, da ustavi vse posle banke Latvijas Krājbanka, tej banki predložila tri plačilne naloge. Latvija meni, da ukrep ni vključeval državnih sredstev, saj so zadevni posli vključevali tri plačilne naloge družbe airBaltic za plačili klirinški hiši IATA Clearing House in letališču Riga International Airport ter plačilo na drugi bančni račun družbe airBaltic pri drugi banki (glej uvodno izjavo 39). Po navedbah Latvije so bila ta plačila zgolj običajni bančni posli v zvezi z zasebnimi finančnimi sredstvi družbe airBaltic. Latvija trdi tudi, da sklepov FKTK ni mogoče pripisati državi.
- (138) Latvija je pojasnila, da prenos sredstev izvira iz plačilnih nalogov, ki jih je družba airBaltic predložila, preden je komisija FKTK 21. novembra 2011 odredila ustavitve vseh dejavnosti banke Latvijas Krājbanka. Latvijas Krājbanka je transakciji izvršila 25. in 30. novembra 2011.

- (139) Poleg tega komisija FKTK v skladu z zakonom o FKTK z dne 1. junija 2000 sprejema odločitve, ne da bi morala pri tem upoštevati zahteve ali navodila katerega koli drugega javnega organa. Nadalje, financiranje komisije FKTK ni odvisno od države, saj se njene dejavnosti financirajo s plačili strani, dejavnih na latvijskem finančnem in kapitalskem trgu. Glede na veljavne zakone se zdi tudi, da država ne sodeluje pri uveljavljanju izvršilnih pooblastil in pravic FKTK v zvezi z njenim nadzorom kreditnih institucij.
- (140) Komisija na podlagi dokazov, ki so ji na voljo, meni, da so upravitelji, ki jih je imenovala FKTK, delovali neodvisno od države, kar bi izključilo odgovornost Latvije za njihova dejanja.
- (141) Na podlagi navedenega Komisija ugotavlja, da ukrep 5 ni pomenil državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU.

7.2.7 Odstop terjatve družbe Taurus v višini 5 milijonov EUR družbi airBaltic (ukrep 6)

- (142) Dodatna pritožba, prejeta 18. julija 2012, se nanaša na obveznost vlagateljev iz člena 7.4 sporazuma, da neporavnane terjatve, ki izhajajo iz sindiciranega posojila 2, pod določenimi pogoji odstopijo državi ali njeni imenovani družbi v zameno za 1 LVL (glej uvodno izjavo 42).
- (143) V skladu s členom 7.4 sporazuma je družba Taurus Latviji za 1 LVL odstopila terjatev do družbe airBaltic v višini 5 milijonov EUR. Pozneje je Latvija terjatev odstopila družbi airBaltic.
- (144) V zvezi z ostalimi terjatvami v višini 30 milijonov LVL (42,47 milijona EUR), ki naj bi se prenovile v okviru sindiciranega posojila 2, so latvijski organi z dopisom z dne 9. februarja 2012 vlagatelje pozvali, naj vsak svoje terjatve odstopi državi v zameno za 1 LVL. Poleg tega je Latvija vložila tožbo pri regionalnem sodišču v Rigi v zvezi s tremi vlagatelji, da bi uveljavila člen 7.4 sporazuma. Izrazila je svojo namero, da bo tudi te terjatve odstopila družbi airBaltic.
- (145) Latvija trdi, da je bil odstop terjatve v višini 5 milijonov EUR družbi airBaltic ukrep ob nepredvidljivih dogodkih, ki naj bi zaščitil finančne interese države, in da bi ga bilo treba obravnavati kot enakovreden ukrep na podlagi sporazuma, ki torej izključuje državno pomoč.
- (146) Komisija ugotavlja, da iz člena 7.4 sporazuma jasno izhaja, da naj bi se zadevne terjatve odstopile ali prenesle na „državo ali njeno imenovano družbo za 1 LVL“. Ker je odločitev za odstop terjatve v višini 5 milijonov EUR družbi airBaltic sprejela država, jo je mogoče pripisati državi in vključuje državna sredstva.
- (147) Med formalnim postopkom preiskave se je izkazalo, da dogovora o sindiciranih posojilih nista bila nikoli podpisana. Vendar dokazi, ki jih je predložila Latvija, kažejo, da so sodišča priznala veljavnost sporazuma v zvezi z obveznostjo zasebnih vlagateljev, da državi ali njeni imenovani družbi odstopijo terjatve, ki izhajajo iz sindiciranega posojila 2.
- (148) V zvezi s tem Latvija navaja, da glede na več sodb latvijskih sodišč lastnik terjatve v višini 5 milijonov EUR nima pravice zahtevati vračila tega zneska, ampak lahko le zahteva delnice družbe airBaltic, ki ustrezajo predplačilu v višini 5 milijonov EUR v osnovni kapital družbe. Ker je država že bila lastnica 99,8 % delnic družbe airBaltic, Latvija trdi, da upravičenost do dodatnih delnic za državo ni pomenila nobene pomembne gospodarske vrednosti.
- (149) Čeprav so sodišča priznala pravico države, da v skladu s členom 7.4 sporazuma prevzame terjatve, ki izhajajo iz sindiciranega posojila 2, Komisija ugotavlja, da v nasprotju s trditvami Latvije to ne pomeni, da je bila Latvija to terjatev dolžna odstopiti družbi airBaltic. Komisija ugotavlja, da preudaren udeleženec v tržnem gospodarstvu ne bi odstopil terjatve družbi airBaltic za 1 LVL. Latvija ni predložila dokazov o tem, zakaj je bilo za državo bolje, da je odstopila terjatev družbi airBaltic, kot da bi jo obdržala ali jo uporabila za drug namen. Z odstopom terjatve je Latvija družbo postavila v boljši položaj, kot ga imajo njeni konkurenti.

- (150) Poleg tega se Komisija ne strinja z argumenti latvijskih organov in poudarja, da bi imel kakršen koli dodaten delež v družbi airBaltic za državo dodatno vrednost, pa čeprav majhno, zato prisotnosti pomoči ni mogoče izključiti ⁽³⁵⁾. Nadalje, država se je z odstopom terjatve družbi airBaltic odpovedala terjatvi in tudi vsem pravicam do obresti nanjo po [5–7]-odstotni obrestni meri.
- (151) Nazadnje, Latvija trdi, da bi bilo treba za ukrep 6 šteti, da je bil za namene pravil o državni pomoči odobren 3. oktobra 2011, tj. na dan podpisa sporazuma, skupaj z ukrepi 1, 2 in 3.
- (152) Komisija ponavlja ugotovitev iz oddelka 7.2.1, da država 3. oktobra 2011, ko je bil sklenjen sporazum, ni vedela, ali bo morala uporabiti člen 7.4 sporazuma. Poleg tega država ni bila zavezana k odstopu terjatev, na katere se nanaša navedena določba, družbi airBaltic.
- (153) Nazadnje, Komisija ugotavlja, da Latvija ni utemeljila svoje trditve, da je bil namen člena 7.4 sporazuma preprečiti škodo državi v primeru neizpolnjevanja obveznosti družbe BAS in s tem zaščititi naložbo države v družbo airBaltic.
- (154) Komisija zato ugotavlja, da država ni ravnala kot vlagatelj v tržnem gospodarstvu, ko je dodelila ukrep 6, in da odstop terjatve ni bil enakovreden ukrepom 1, 2 in 3. Zato Komisija meni, da je ukrep 6 pomenil neupravičeno prednost za družbo airBaltic. Ta prednost je bila po naravi selektivna, saj je bila družba airBaltic njen edini upravičenec.
- (155) Zaradi razlogov, navedenih v uvodni izjavi 120, bi lahko ukrep 6 izkrivljal konkurenco in vplival na trgovino med državami članicami.
- (156) Na podlagi navedenih argumentov Komisija ugotavlja, da je ukrep 6 vključeval državno pomoč družbi airBaltic v smislu člena 107(1) PDEU.

7.2.8 Sklepa ugotovitev o obstoju pomoči

- (157) Zaradi navedenih razlogov Komisija ugotavlja, da ukrepi 1, 4 in 5 niso pomenili državne pomoči.
- (158) Vendar Komisija meni, da so ukrepi 2, 3 in 6 pomenili državno pomoč družbi airBaltic. Da bi določila znesek pomoči, ki ga je družba airBaltic že prejela, Komisija ugotavlja, da je ukrep 3 vključeval kapitalizacijo prvega državnega posojila v višini 16 milijonov LVL (22,65 milijona EUR) in prve tranše drugega državnega posojila v višini 41,6 milijona LVL (58,89 milijona EUR). Tema zneskoma je treba dodati drugo tranšo drugega državnega posojila v višini 25,4 milijona LVL (35,96 milijona EUR), ki je bila družbi airBaltic dana na razpolago 14. decembra 2012, tj. preostali del ukrepa 2, ki ni bil kapitaliziran, in terjatev v višini 5 milijonov EUR, ki jo je država odstopila družbi airBaltic, tj. ukrep 6. Skupni znesek državne pomoči, dodeljene družbi airBaltic, torej znaša približno 86,53 milijona LVL (122,51 milijona EUR).

7.3 ZAKONITOST POMOČI

- (159) Člen 108(3) PDEU določa, da države članice ne izvedejo ukrepa pomoči, dokler Komisija ne sprejme sklepa, s katerim odobri ukrep.
- (160) Komisija ugotavlja, da je Latvija ukrepe 2, 3 in 6 dodelila družbi airBaltic, ne da bi jih priglasila Komisiji za odobritev. Komisija obžaluje, da Latvija ni upoštevala obveznosti mirovanja in da je s tem kršila svojo obveznost po členu 108(3) PDEU.
- (161) V zvezi z namero latvijskih organov, da družbi airBaltic odstopijo terjatve v višini 30 milijonov EUR, ki izhajajo iz sindiciranega posojila 2 in so povezane z ukrepom 6, Komisija opozarja na obveznost latvijskih organov v skladu s členom 108(3) PDEU, da Komisijo o kakršnih koli načrtih za dodelitev pomoči obvestijo dovolj zgodaj, da lahko predloži pripombe.

⁽³⁵⁾ Zadeva C-280/00, Altmark Trans GmbH in Regierungspräsidium Magdeburg proti Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (Altmark), Recueil 2003, str. I-7747, točka 81.

7.4 ZDRUŽLJIVOST POMOČI

- (162) Če ukrepi 2, 3 in 6 pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, je treba njihovo združljivost oceniti ob upoštevanju izjem iz odstavkov 2 in 3 navedenega člena. Kot je navedeno v sklepu o začetku postopka, se zdi, da so glede na naravo ukrepov in težave družbe airBaltic edina ustrezna merila združljivosti tista v zvezi s pomočjo za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah iz člena 107(3)(c) PDEU na podlagi smernic za reševanje in prestrukturiranje, zlasti določbe o pomoči za prestrukturiranje.
- (163) Latvijski organi so na začetku menili, da nobeden izmed ukrepov ne pomeni državne pomoči. Vendar je Latvija zaradi dvomov, ki jih je Komisija izrazila v svojem sklepu o začetku postopka, predložila argumente o združljivosti in trdila, da so ukrepi združljiva pomoč za prestrukturiranje.
- (164) Natančneje, Latvija je decembra 2013 predložila posodobljen načrt za prestrukturiranje, ki ga je dopolnila z dopisi z dne 28. januarja, 28. februarja in 24. marca 2014. Latvija opozarja, da se je prestrukturiranje družbe airBaltic začelo 18. aprila 2011, ko je bil vodstvu družbe predložen prvi načrt. V prvem načrtu, predloženem Komisiji, so bile opredeljene nekatere šibkosti družbe airBaltic in navedena ugotovitev, da družba potrebuje približno [175–185] milijonov EUR osnovnega kapitala, da bi lahko obnovila svojo floto in učinkovito tekmovala z nizkocenovnimi prevozniki. Latvija trdi, da je bilo od aprila 2011 sprejetih več ukrepov, vključno z zaprtjem vozlišča družbe airBaltic v Vilni in ukinitvijo prog, s čimer se je začel postopek prestrukturiranja družbe airBaltic. Za zagotovitev ponovne vzpostavitve donosnosti družbe airBaltic je bil v poznejši fazi razvit celovit sklop pobud v zvezi s prihodki, poslovanjem, omrežjem, floto in splošno organizacijo (načrt reShape).
- (165) Prvi načrt je bil razvit leta 2011 in je vključeval glavne finančne vidike prestrukturiranja. Po navedbah Latvije je to pripeljalo do sklenitve sporazuma in na koncu do načrta reShape iz marca 2012.
- (166) Argumenti Latvije so proučeni v naslednjih oddelkih.

7.4.1 Upravičenost

- (167) V skladu s točko 33 smernic za reševanje in prestrukturiranje so do pomoči za prestrukturiranje upravičena samo podjetja v težavah v smislu točk 9 do 13 smernic. Komisija je že ugotovila, da je bila družba airBaltic vsaj od leta 2011 podjetje v težavah (glej uvodno izjavo 87).
- (168) Točka 12 smernic za reševanje in prestrukturiranje določa, da novoustanovljeno podjetje ni upravičeno do pomoči za reševanje ali prestrukturiranje, tudi če je njegov začetni finančni položaj negotov. Podjetje načeloma velja za novoustanovljeno prva tri leta po začetku poslovanja na zadevnem področju. Družba airBaltic je bila ustanovljena leta 1995 in je ni mogoče šteti za novoustanovljeno podjetje. Poleg tega airBaltic ne pripada poslovnim skupinam v smislu točke 13 smernic za reševanje in prestrukturiranje.
- (169) Komisija zato ugotavlja, da je družba airBaltic upravičena do pomoči za prestrukturiranje.

7.4.2 Veljavnost načrta za prestrukturiranje

- (170) Komisija ugotavlja, da se je prestrukturiranje družbe airBaltic začelo aprila 2011, ko je vodstvo družbe pripravilo prvi načrt za prestrukturiranje. Ta načrt se je osredotočal predvsem na optimizacijo flote in potrebo po zamenjavi zrakoplovov družbe z učinkovitejšimi letali, kar je tudi temelj za poznejši načrt ReShape. Hkrati je družba zaprla vozlišče v Vilni. Nekaj tednov pozneje je vodstvo družbe airBaltic na podlagi pregleda [...] v načrt vključilo [8–12]-odstotno zmanjšanje števila zaposlenih.
- (171) Načrt iz leta 2011 je bil posodobljen in s tem je nastal zgoraj navedeni načrt reShape, ki je bil uradno sprejet v prvem četrtletju leta 2012. Kot je navedeno v uvodni izjavi 164, so latvijski organi decembra 2013 Komisiji predložili načrt za prestrukturiranje, ki je posodobljena različica načrta reShape.

- (172) Komisija ugotavlja, da je načrt za prestrukturiranje iz aprila 2011 določal glavne potrebe družbe airBaltic. Čeprav navedeni načrt ni bil povsem razvit, je bil prva podlaga za določitev potreb družbe airBaltic po prestrukturiranju in zagotovitev obnovitve sposobnosti preživetja. Poleg tega je bil podlaga za načrt reShape, ki je bil v pripravi, ko je bil podpisan sporazum (tj. 3. oktobra 2011), in dokončan marca 2012.
- (173) Komisija je v svoji praksi priznala, da razvoj načrtov za prestrukturiranje traja nekaj časa, in menila, da se obdobje prestrukturiranja začne ob sprejetju prvega načrta. Komisija je na primer v sklepu v zvezi z družbo Varvaressos ⁽³⁶⁾ menila, da je treba ukrepe, ki so bili družbi dodeljeni od leta 2006 do leta 2009, oceniti kot del nepretrganega prestrukturiranja na podlagi načrta za prestrukturiranje iz leta 2009 (ki je zajemal obdobje 2006–2011). Podobno kot v primeru družbe airBaltic je bil načrt za prestrukturiranje družbe Varvaressos iz leta 2009 razvit na podlagi „strateškega in poslovnega načrta“ iz leta 2006.

7.4.3 Obnova dolgoročne sposobnosti preživetja

- (174) V skladu s točko 34 smernic za reševanje in prestrukturiranje je dodelitev pomoči za prestrukturiranje pogojena iz izvajanjem načrta za prestrukturiranje, ki ga mora v vseh primerih posameznih pomoči potrditi Komisija. V točki 35 je pojasnjeno, da mora načrt za prestrukturiranje, katerega trajanje mora biti čim krajše, obnoviti dolgoročno sposobnost preživetja podjetja v smiselnem časovnem okviru in na podlagi realističnih predvidevanj prihodnjih pogojev poslovanja.
- (175) V skladu s točko 36 mora načrt opisati okoliščine, ki so povzročile težave podjetja, ter upoštevati sedanje stanje in prihodnje obete na trgu v najbolj optimističnem, najbolj pesimističnem in osnovnem scenariju.
- (176) Načrt mora zagotavljati preobrat, ki bo podjetju omogočil, da bo po zaključku prestrukturiranja vse svoje stroške krilo samo, vključno z amortizacijo in finančnimi dajatvami. Pričakovani donos kapitala mora biti dovolj velik, da prestrukturiranemu podjetju omogoča samostojno konkuriranje na trgu (točka 37).
- (177) Komisija ugotavlja, da načrt za prestrukturiranje opisuje okoliščine, ki so povzročile težave družbe airBaltic, in da so bile te predvsem posledica svetovne gospodarske krize v letih 2008 in 2009, ki je močno vplivala na baltsko regijo in prizadela tudi sektor zračnega prevoza.
- (178) Poleg tega načrt za prestrukturiranje pojasnjuje, da so poslovna strategija družbe airBaltic iz preteklosti in številne odločitve nekdanjega vodstva družbe dodatno prispevale k njenim težavam. V zvezi s poslovno strategijo družbe airBaltic načrt za prestrukturiranje poudarja predvsem, da se je družba v preteklosti osredotočala izključno na širjenje in ne na donosnost, s tem pa je bila izpostavljena nevzdržno visokim odhodkom. Stroški so bili poleg tega zelo visoki zaradi flote, ki je vključevala štiri različne vrste zrakoplovov, visoki pa so bili tudi stroški zakupa zrakoplovov. Družba je odpirala letalske proge brez ustrezne ocene njihove donosnosti in veliko prog je ustvarjalo izgubo.
- (179) Načrt za prestrukturiranje zajema petletno obdobje prestrukturiranja, ki se je začelo aprila 2011, in predvideva obnovitev dolgoročne sposobnosti preživetja družbe airBaltic najpozneje do aprila 2016, čeprav se v osnovnem scenariju pričakuje, da bo družba ponovno donosna leta 2014. Prestrukturiranje naj bi torej trajalo največ pet let, kar je v skladu s prakso v preteklih primerih v sektorju zračnega potniškega prevoza ⁽³⁷⁾. Komisija je res dosledno menila, da se je treba v sedanjih gospodarskih okoliščinah izogibati zgolj kratkoročnim preobratom in namesto tega ustvariti trdno podlago za prihodnjo rast. V tem okviru potrebna stabilizacija operativne učinkovitosti in učinkovitosti storitev običajno traja nekaj let.

⁽³⁶⁾ Sklep Komisije 2011/414/EU z dne 14. decembra 2010 o državni pomoči C 8/10 (ex N 21/09 in NN 15/10) Grčije za družbo Varvaressos S.A. (UL L 184, 14.7.2011, str. 9).

⁽³⁷⁾ Glej Sklep Komisije o državni pomoči SA.30908 – ČSA – Czech Airlines – Načrt prestrukturiranja, uvodna izjava 107, in Sklep Komisije o državni pomoči SA.33015 – Air Malta plc., uvodna izjava 93. Glej tudi Odločbo Komisije 2010/137/ES z dne 28. avgusta 2009 o državni pomoči C 6/09 (ex N 663/08) – Avstrija Austrian Airlines – Načrt za prestrukturiranje (UL L 59, 9.3.2010, str. 1), uvodna izjava 296, in Sklep Komisije 2012/542/EU z dne 21. marca 2012 o ukrepu SA.31479 (2011/C) (ex 2011/N), ki ga namerava izvajati Združeno kraljestvo za skupino Royal Mail Group (UL L 279, 12.10.2012, str. 40), uvodna izjava 217.

- (180) Načrt za prestrukturiranje poudarja spremembo poslovne strategije družbe airBaltic, ki naj bi postala hibridni letalski prevoznik, se osredotočila na donosnejše stranke prek večine storitev, ki jih tradicionalno ponujajo mrežni prevozniki, in si hkrati prizadevala za stroškovno učinkovitost, ki jo običajno razvijajo nizkocenovni prevozniki. Novo vodstvo družbe je od oktobra 2011 že izvedlo velik del te strategije. Poleg tega načrt za prestrukturiranje predvideva tri glavne vrste ukrepov za prestrukturiranje, in sicer: (i) optimizacijo prihodkov in stroškov za obstoječe poslovanje, (ii) preoblikovanje omrežja, s čimer naj bi se prilagodili namembni kraji, pogostost in časovna razporeditev, da bi se optimizirala RASK in CASK⁽³⁸⁾ na ravni proge, ter (iii) optimizacijo omrežja in flote, da se pregleda in opredeli optimalna velikost omrežja in flote. Skupaj je bilo razvitih 13 pobud, ki se nanašajo na prihodke, in 13 pobud, ki se nanašajo na stroške, dve dodatni pobudi pa sta bili razviti na področju preoblikovanja omrežja in obnove flote.
- (181) V zvezi z optimizacijo flote Komisija ugotavlja, da ima raznolika in starajoča se flota družbe airBaltic manj učinkovito porabo goriva in zahteva več vzdrževanja kot flote konkurentov, kar za družbo pomeni vedno višje stroške. V letih 2012 in 2013 se je družba airBaltic odločila, da bo uporabljala samo del svojih razpoložljivih zrakoplovov, da bi znižala stroške. Leta 2013 je svoji floti dodala dve letali Bombardier Q400, da bi delno nadomestila izgubo zmogljivosti zaradi umika letal Fokker in Boeing 757 iz flote. Poleg tega je zaradi zamenjave flote opravila ponovna pogajanja o ugodnejših pogojih za sedanje zakupne pogodbe, dokler ne bo leta [...] ali [...] na voljo novi Bombardier CS300. Družba airBaltic bo konec leta 2014 upravljala 25 zrakoplovov in bo na tej ravni nadaljevala do konca obdobja prestrukturiranja leta 2016. Na splošno se bo flota zrakoplovov v obdobju prestrukturiranja zmanjšala za 27 %.
- (182) V zvezi s preoblikovanjem omrežja Komisija ugotavlja, da je novo omrežje leta 2013 v primerjavi s prejšnjim letom prineslo dodatnih [16–21] milijonov LVL ([22,7–29,8] milijona EUR) na ravni C1⁽³⁹⁾, med drugim zaradi ukinitve nedonosnih prog (npr. [...]) in zmanjšanja pogostosti letov ([...] na [...], [...] in [...]).
- (183) Pobude v zvezi s prihodki vključujejo uvedbo nove strukture cen vozovnic ali optimizacijo strukture pristojbin za prtljago. Poleg tega se bo spodbujala spletna prijava, kabinsko osebje in prodajalci pa bodo prejeli fleksibilne prejemke. Pobude v zvezi s stroški vključujejo ponovna pogajanja o cenah goriva s sedanjimi dobavitelji in pogodbah o preverjanju in obnovi motorjev, optimizacijo zakupa ter znižanje stroškov za hangarje in stroškov v zvezi z nočitvami posadke v hotelih. Opravljena bodo tudi ponovna pogajanja o sedanjih sporazumih s ponudniki storitev zemeljske oskrbe.
- (184) Večina ukrepov za prestrukturiranje, navedenih v prejšnjih uvodnih izjavah, je bila že izvedena. Zaradi pobud v zvezi z optimizacijo prihodkov in znižanjem stroškov, obnove flote in preoblikovanja omrežja je družba airBaltic leto 2012 zaključila z izgubo pred obrestmi in davki v višini 30 milijonov LVL (42,47 milijona EUR), medtem ko je načrtovana izguba pred obrestmi in davki znašala 38 milijonov LVL (53,8 milijona EUR). Leta 2013 se je izguba pred obrestmi in davki zmanjšala na 7,7 milijona LVL (10,9 milijona EUR), kar je prav tako pod načrtovano izgubo. Pričakuje se, da bo družba leta 2014 dosegla prag dobička in po tem ostala donosna, njen dobiček pred obrestmi in davki naj bi leta 2014 dosegel [1–3] milijone LVL ([1,4–4,2] milijona EUR), leta 2016 pa [9–12] milijonov LVL ([12,8–17] milijonov EUR). Pričakuje se, da bo donos lastniškega kapitala do leta 2014 dosegel [3–6] %, do leta 2016 pa [18–21] %.
- (185) Načrt za prestrukturiranje vključuje revidirane finančne napovedi na podlagi realističnega, pesimističnega in optimističnega scenarija, ki temeljijo na zanesljivih predpostavkah. V realističnem scenariju se na primer predpostavlja [6–8]-odstotna rast trga, omejena rast družbe airBaltic, ki naj bi se povečala z [1–3] % leta 2014 na [2–4] % v letih 2015 in 2016, [1–3]-odstotna letna stopnja inflacije in naraščajoče cene goriva, ki naj bi se zvišale z [950–1 000] USD/t leta 2014 na [1 000–1 050] USD/t leta 2016. Stopnja zasedenosti naj bi se zvišala z [69–71] % leta 2014 na [71–75] % leta 2016. V tem scenariju bo izvedba pobud družbi airBaltic omogočila, da leta 2014 doseže prag dobička (z dobičkom pred obrestmi in davki v višini [1–3] milijone LVL ([1,4–4,2] milijona EUR)), po tem pa bo družba ostala donosna, in sicer bo njen dobiček pred obrestmi in davki leta 2015 znašal [6–9] milijonov LVL ([8,5–12,8] milijona EUR), leta 2016 pa [9–12] milijonov LVL ([12,8–17] milijonov EUR).

⁽³⁸⁾ Prihodki iz naslova števila ponujenih sedežev oziroma kilometrov (revenue per available seat kilometre – RASK) in stroški iz naslova ponujenih sedežev oziroma kilometrov (cost of available seat kilometre – CASK).

⁽³⁹⁾ Glej uvodno izjavo 194.

- (186) Poslovni izid družbe airBaltic pred obrestmi in davki naj bi bil do leta 2016 pozitiven v vseh scenarijih in bi znašal od [10–15] milijonov LVL ([14,2–21,3] milijona EUR) v optimističnem scenariju do [5–10] milijonov LVL ([7,1–14,2] milijona EUR) v pesimističnem scenariju. V zvezi s scenariji je bila opravljena tudi analiza občutljivosti, da bi se ocenila tveganja in njihovi možni učinki do leta 2016, zlasti glede valutnih tveganj (povečanje/zmanjšanje vrednosti USD glede na LVL in EUR) ter sprememb stopnje zasedenosti, tržnih cen goriva, donosa in števila potnikov.
- (187) Komisija je ocenila načrt za prestrukturiranje in meni, da bi moral družbi airBaltic omogočiti, da pričakovano obnovitev dolgoročne sposobnosti preživetja doseže najpozneje do aprila 2016. Načrt za prestrukturiranje vključuje podrobno oceno okoliščin, ki so povzročile težave družbe airBaltic, te pa so ustrezno obravnavane z ukrepi za prestrukturiranje v obliki pobud v zvezi s prihodki in stroški ter pobud na področju preoblikovanja omrežja in obnove flote.
- (188) Poleg tega Komisija meni, da načrt za prestrukturiranje, ki ga je predložila Latvija, ustrezno količinsko opredeljuje učinke različnih ukrepov za prestrukturiranje, da so predpostavke ustrezne in primerne za sektor zračnega potniškega prevoza in da so predvidene ravni sposobnosti preživetja ustrezne v vseh scenarijih v celotnem obdobju prestrukturiranja. Analiza občutljivosti je ustrezna in kaže, da bodo učinki upoštevanih dejavnikov na poslovni izid pred obrestmi in davki omejeni.
- (189) Ob upoštevanju sprejetih pomembnih ukrepov za prestrukturiranje in dosedanjega napredka Komisija zato meni, da bo načrt za prestrukturiranje družbi airBaltic omogočil, da obnovi svojo dolgoročno sposobnost preživetja v razumnem časovnem okviru.
- (190) Poleg tega dokazi, ki jih je predložila Latvija, kažejo, da je družba airBaltic trenutno na dobri poti, da doseže večino ciljev iz načrta za prestrukturiranje, kar je dodaten pokazatelj zanesljivosti načrta.

7.4.4 Izogibanje neupravičenemu izkrivljanju konkurence (izravnalni ukrepi)

- (191) V skladu s točko 38 smernic za reševanje in prestrukturiranje je treba sprejeti izravnalne ukrepe za zagotovitev, da se škodljivi učinki na pogoje poslovanja zmanjšajo na sprejemljivo raven. Ti ukrepi lahko vsebujejo prenos sredstev, zmanjševanje zmogljivosti ali prisotnosti na trgu in zmanjševanje vstopnih ovir na zadevnih trgih (točka 39).
- (192) V zvezi s tem se opustitev deficitnih dejavnosti, ki bi jo bilo treba v vsakem primeru izvesti zato, da se obnovi sposobnost podjetja za preživetje, ne šteje za zmanjševanje zmogljivosti ali prisotnosti na trgu za namen ocene izravnalnih ukrepov (točka 40).
- (193) Latvija kot izravnalne ukrepe za družbo airBaltic predlaga ukinitve donosnih prog, s čimer bi se zmanjšala zmogljivost, in predajo parov slotov na koordiniranih letališčih.
- (194) Poleg opustitve nedonosnih prog, ki je potrebna za obnovitev sposobnosti preživetja, načrt za prestrukturiranje predvideva predajo 14 donosnih prog⁽⁴⁰⁾ v smislu stopnje kritja C1. Praksa Komisije je, da proge šteje za donosne, če so imele v letu pred njihovo predajo pozitivno stopnjo kritja C1⁽⁴¹⁾. Stopnja kritja C1 upošteva stroške leta, potnikov in distribucije (tj. spremenljive stroške), ki jih je mogoče pripisati posamezni prog. Stopnja kritja C1 je ustrezen podatek, saj upošteva vse stroške, ki so neposredno povezani z zadevno prog. Proge s pozitivno stopnjo kritja C1 krijejo spremenljive stroške proge in poleg tega prispevajo k stalnim stroškom družbe.
- (195) V zvezi z zmogljivostjo načrt za prestrukturiranje zato navaja, da je bila skupna zmogljivost družbe airBaltic aprila 2011 [5–5,5] milijarde ponujenih sedežev oziroma kilometrov, in predvideva, da se bo do konca obdobja prestrukturiranja aprila 2016 zmanjšala na [4–4,5] milijarde ponujenih sedežev oziroma kilometrov, kar pomeni [17–20]-odstotno zmanjšanje. Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da se bo flota predvsem v okviru obnove dolgoročne sposobnosti preživetja zmanjšala s 34 zrakoplovov aprila 2011 na 25 zrakoplovov do konca leta 2014 in bo ostala na navedeni ravni do konca obdobja prestrukturiranja aprila 2016 (glej uvodno izjavo 181). Če se upoštevajo samo donosne proge, se je zmogljivost zmanjšala za [7–10] %.

⁽⁴⁰⁾ To so proge med [...]. Komisija razume, da so zaprtja teh prog zgolj izravnalni ukrepi, saj nič ne kaže, da je bilo njihovo zaprtje nujna posledica zmanjšanja flote.

⁽⁴¹⁾ Glej Sklep Komisije o državni pomoči SA.30908 – ČSA – Czech Airlines – Načrt prestrukturiranja, uvodni izjavi 130 in 131.

- (196) Poleg tega Komisija ugotavlja, da je družba airBaltic ukinila več prog, na katerih je opravljala lete s popolnoma koordiniranih ⁽⁴²⁾ letališč [...]. S tem se je leta 2011 in 2012 sprostilo [...] parov slotov na popolnoma koordiniranih letališčih, kar je ustvarilo nove poslovne priložnosti za konkurenčne letalske prevoznike za opravljanje letov na ta letališča in z njih ter za povečanje njihove prisotnosti na teh letališčih.
- (197) Pri presojanju ustreznosti izravnalnih ukrepov bo Komisija upoštevala strukturo trga in pogoje konkurence ter s tem preprečila, da bi kateri od teh ukrepov povzročil poslabšanje strukture trga (točka 39 smernic za reševanje in prestrukturiranje). Izravnalni ukrepi morajo biti sorazmerni z izkrivljajočimi učinki pomoči ter zlasti z velikostjo in relativno pomembnostjo podjetja na njegovem trgu ali trgih. Stopnjo zmanjševanja je treba ugotoviti za vsak primer posebej (točka 40 smernic za reševanje in prestrukturiranje).
- (198) Komisija ugotavlja, da je družba airBaltic zelo majhen subjekt na evropskem letalskem trgu, saj pomeni 0,5 % rezultatov celotne evropske letalske industrije.
- (199) Poleg tega Komisija meni, da [7–10]-odstotno zmanjšanje zmogljivosti družbe airBaltic ni nepomembno glede na razmeroma majhno velikost družbe airBaltic v primerjavi s celotno zmogljivostjo in rezultati evropske letalske industrije v smislu števila potnikov. Pri razmeroma majhnem letalskem prevozniku, kot je airBaltic, bi lahko dodatno zmanjšanje flote in zmogljivosti ogrozilo njegovo obnovev dolgoročne sposobnosti preživetja in ne bi zagotovilo nobenih pomembnih tržnih priložnosti za konkurente. Poleg tega se bo tržni delež družbe airBaltic, čeprav je največji letalski prevoznik v Latviji, zmanjšal s [65–70] % leta 2011 na [55–60] % leta 2016.
- (200) Poleg tega Komisija ugotavlja, da je Latvija območje, ki prejema regionalno pomoč za naložbe v skladu s členom 107(3)(a) PDEU ⁽⁴³⁾. V skladu s točko 56 smernic za reševanje in prestrukturiranje „so lahko pogoji za odobritev pomoči [na območjih, ki prejemajo podporo.] manj strogi glede izvajanja izravnalnih ukrepov in višine prispevka upravičenca. V primerih, ko se zmanjševanje zmogljivosti ali prisotnosti na trgu zdi najprimernejši ukrep za preprečevanje neupravičenih izkrivljanj konkurence, je, če to opravičujejo potrebe regionalnega razvoja, zahtevano zmanjšanje v območjih, ki prejemajo podporo, manjše kot v ostalih območjih“.
- (201) Komisija je pri presoji primernosti predlaganih izravnalnih ukrepov upoštevala tudi posebnosti obravnavanega primera, vključno z obrobno geografsko lego Latvije in njenim dostopom do preostalega dela Evropske unije. V zvezi s tem Komisija ugotavlja, da se na zelo velikem delu latvijskega železniškega sistema uporablja ruska tirna širina, ki je širša od standardne širine, ki se uporablja v večini držav EU, kar povzroča težave z medobratovalnostjo s sistemi sosednjih držav EU. Zdi se, da pomorski prevoz prav tako nudi omejeno stopnjo zamenljivosti z zračnim prevozom, zlasti potniškim. Nazadnje, Komisija ugotavlja, da sta najbližji mednarodni letališči, dostopni s kopenskim prometom, letališči v Vilni in Talinu, ki sta od Rige oddaljeni približno 300 km, zato nista priročni nadomestni vozlišči, zlasti ne za poslovne potnike.
- (202) Zato Komisija meni, da so izravnalni ukrepi, ki jih je sprejela družba airBaltic, tj. [7–10]-odstotno zmanjšanje zmogljivosti in predaja slotov na koordiniranih letališčih, sprejemljivi glede na okoliščine v obravnavanem primeru. V skladu s smernicami za reševanje in prestrukturiranje izravnalni ukrepi, ki jih je predlagala Latvija, torej zadostujejo za zagotovitev, da se škodljivi učinki dodelitve pomoči za prestrukturiranje družbi airBaltic na pogoje poslovanja zmanjšajo na sprejemljivo raven.

7.4.5 Pomoč, omejena na najmanjšo potrebno (lastni prispevek)

- (203) V skladu s točko 43 smernic za reševanje in prestrukturiranje je potreben pomemben prispevek iz lastnih sredstev upravičenca za kritje stroškov prestrukturiranja, da se znesek pomoči omeji na najnižjo vsoto. To lahko vključuje prodajo sredstev, ki niso nujna za preživetje podjetja, ali zunanje financiranje pod tržnimi pogoji.

⁽⁴²⁾ Popolnoma koordinirana letališča so opredeljena v členu 2(g) Uredbe Sveta (EGS) št. 95/93 z dne 18. januarja 1993 o skupnih pravilih dodeljevanja slotov na letališčih Skupnosti (UL L 14, 22.1.1993, str. 1). Glede na člen 3(4) Uredbe (EGS) št. 95/93 se na teh letališčih vsaj v nekaterih obdobjih pojavljajo omejitve zmogljivosti.

⁽⁴³⁾ Glej Sklep Komisije z dne 13. septembra 2006 o državnih pomočih N 447/2006 – Latvija – Karta regionalne pomoči za obdobje 2007–2013.

- (204) Tak prispevek mora biti realen, tj. dejanski, izključevati mora vse prihodnje dobičke, kot je denarni tok (točka 43 smernic za reševanje in prestrukturiranje). Lastni prispevek sam po sebi ne sme vključevati nobene prihodnje državne pomoči. Komisija običajno šteje, da je za velika podjetja ustrezen prispevek v višini vsaj 50 % stroškov, potrebnih za prestrukturiranje. Vendar lahko Komisija v izjemnih okoliščinah in v primerih posebnih težav sprejme nižji prispevek (točka 44 smernic za reševanje in prestrukturiranje).
- (205) V načrtu za prestrukturiranje so stroški prestrukturiranja ocenjeni na [150–170] milijonov LVL ([214–242] milijonov EUR) na podlagi sredstev, potrebnih za odplačilo posojil tretjih strani ([5–15] milijonov LVL ([7,1–21,3] milijona EUR)), nadomestilo za izgube zaradi postopnega umika in odstranitve nekaterih zrakoplovov ([15–25] milijonov LVL ([21,3–35,5] milijona EUR)), rezervacije za slabe dolgove, ki jih družba ne bo mogla izterjati ([5–10] milijonov LVL ([7,1–15,3] milijona EUR)), odpravnine ([1–4] milijone LVL ([1,4–5,6] milijona EUR)), nakup novih zrakoplovov, zlasti [...] letal Bombardier Q400NG in [...] letal Boeing 737-500 (za skupno [50–60] milijonov LVL ([71,1–85,3] milijona EUR)), odkup blagovnih znamk od družbe BAS ([5–15] milijonov LVL ([7,1–21,3] milijona EUR)), nepredvidene zunajbilančne obveznosti, ki izhajajo iz terjatve [...] ([5–15] milijonov LVL ([7,1–21,3] milijona EUR)), in rezervo v višini [45–55] milijonov LVL ([64–78,2] milijona EUR) za kritje pričakovanih izgub, dokler družba airBaltic ne postane spet donosna.
- (206) Glede na skupne stroške prestrukturiranja v višini [150–170] milijonov LVL ([214–242] milijonov EUR) lastni prispevek družbe airBaltic, predlagan v načrtu za prestrukturiranje, znaša [100–110] milijonov LVL ([141–155] milijonov EUR), tj. [60–70] % skupnih stroškov prestrukturiranja. Razčlenitev lastnega prispevka je naslednja:
- (i) Zasebni finančni vložki v višini [20–30] milijonov LVL ([28,4–42,6] milijona EUR) družbe BAS in zasebnih vlagateljev THC in [...] v obdobju od aprila do septembra 2011. Ta znesek vključuje [...] milijonov LVL ([...] milijonov EUR) v obliki likvidnostnega posojila, ki ga je [...] odobril marca in maja 2011 za nakup nadomestnih delov od družbe airBaltic, predplačilo družbe [...] v višini [...] milijonov LVL ([...] milijonov EUR) in predplačilo družbe [...] v višini [...] milijonov LVL ([...] milijonov EUR) v kapital družbe airBaltic ter plačilo družbe Transatlantic Holdings v višini [6–8] milijonov LVL ([8,5–12,3] milijona EUR), ki izhaja iz pogodbe o nakupu delnic.
 - (ii) Zasebni posojili v višini [20–30] milijonov LVL ([28,4–42,6] milijona EUR), ki jih je družba BAS odobrila po sklenitvi sporazuma, in sicer posojilo družbe BAS (14 milijonov LVL (19,82 milijona EUR)) in posojilo prodajalca v višini [5–15] milijonov LVL ([7,1–21,3] milijona EUR) za odkup blagovnih znamk.
 - (iii) Zakupne pogodbe za nove zrakoplove v vrednosti [45–55] milijonov LVL ([64–78] milijonov EUR).
 - (iv) Odpis dela dolga v višini [...] milijonov LVL ([...] milijonov EUR), ki je rezultat prestrukturiranja dolga družbe airBaltic, dogovorjenega z bankama Latvijas Krājbanka in Snoras marca 2014.
- (207) V zvezi z zasebnimi finančnimi vložki iz točke (i) je Latvija dokazala, da je družba BAS junija in julija 2011 izvršila predplačila v kapital družbe v višini [7–9] milijonov LVL ([10–13] milijonov EUR). Komisija meni, da ta plačila pomenijo lastni prispevek v smislu točke 43 smernic za reševanje in prestrukturiranje, saj je bila družba BAS zasebni udeleženec na trgu in Komisija nima nobenih razlogov za domnevo, da ni ravnala v skladu s tržno logiko. Enaka ugotovitev velja za sredstva v višini [6–8] milijonov LVL ([8,5–12,3] milijona EUR), ki jih je septembra 2011 zagotovila družba Transatlantic Holdings v zameno za [...] neplačanih delnic družbe airBaltic.
- (208) V zvezi s točko (ii) Komisija meni, da posojilo v višini 14 milijonov LVL (19,82 milijona EUR), ki ga je odobrila družba BAS, tj. posojilo družbe BAS, pomeni zunanje financiranje pod tržnimi pogoji, ki se lahko sprejme kot lastni prispevek zasebnega vlagatelja, ki je bil takrat delničar družbe.
- (209) Glede zakupnih pogodb za nove zrakoplove v vrednosti [45–55] milijonov LVL ([64–78] milijonov EUR) (točka (iii) zgoraj) je v načrtu za prestrukturiranje pojasnjeno, da je družba airBaltic v okviru svojega programa zmanjšanja flote in optimizacije marca 2013 sklenila nove pogodbe o zakupu zrakoplovov z zasebnimi strankami. Pogodbe se nanašajo na čisti zakup [...] zrakoplovov Bombardier Dash 8 Q400NG za 10-letno obdobje za skupni znesek približno [...] milijonov USD ([...] milijonov EUR), tj. za mesečno najemnino v višini približno [...] USD ([...] EUR).

- (210) Glede na načrt za prestrukturiranje je [...] odobril zakup pod tržnimi pogoji. Mesečna najemnina je namenjena pokritju amortizacije kupnine, od katere se bo na koncu 10-letnega obdobja odštela preostala vrednost zadevnega zrakoplova (in prištela določen odbitek za pokritje stroškov financiranja in operativnih stroškov ter profitna marža), s čimer bo skupni znesek dejansko enak nakupni ceni novega letala.
- (211) Komisija ugotavlja, da so zakupne pogodbe kot take standardna oblika financiranja v letalski industriji in se lahko enačijo s posojili, odobrenimi družbi v prestrukturiranju. Dejstvo, da je velik del posojila zavarovan, ne izključuje možnosti, da se posojilo obravnava kot „lastni prispevek“. Poleg tega je Latvija potrdila, da so zakupne pogodbe zavarovane s standardnim zavarovanjem (tj. možnost za zaseg letala v primeru neizpolnjevanja obveznosti in denarna varščina). Zakupodajalec je torej sprejel določeno stopnjo tveganja upnika, saj bi v primeru neizpolnjevanja obveznosti družbe airBaltic utrpel velike izgube, tj. takojšnjo izgubo prihodkov od najemnine, ki bi se nadaljevala do sklenitve nove pogodbe o zakupu zrakoplova z drugo stranko, in stroške ponovne konfiguracije zrakoplova za naslednjega prevoznika ⁽⁴⁴⁾.
- (212) Na podlagi navedenega Komisija ugotavlja, da zakupne pogodbe kažejo, da je bila družba airBaltic sposobna pridobiti zunanje financiranje pod tržnimi pogoji. Zato se lahko zakupne pogodbe štejejo za dokaz, da trg verjame v dolgoročno sposobnost preživetja družbe airBaltic, saj so pogodbe zavarovane samo s standardno vrsto zavarovanja in je na strani zakupodajalca še vedno določena stopnja tveganja. To je v skladu s točko 43 smernic za reševanje in prestrukturiranje, v kateri je navedeno, da bi moral lastni prispevek izvirati iz zunanjega financiranja pri tržnih pogojih in da tak prispevek kaže, da trg verjame, da lahko podjetje znova postane sposobno preživeti. Zato Komisija zakupne pogodbe v vrednosti [45–55] milijonov LVL ([64–78] milijonov EUR) šteje za del lastnega prispevka. Poleg tega je to v skladu s preteklo prakso Komisije, na primer v zadevi Czech Airlines ⁽⁴⁵⁾.
- (213) Vendar ima Komisija pomisleke glede nekaterih vrst lastnih prispevkov, predlaganih v načrtu za prestrukturiranje, kot je pojasnjeno v nadaljevanju.
- (214) Glede predplačila v višini [...] milijonov LVL ([...] milijonov EUR) v kapital družbe airBaltic, ki ga je [...] izvršil julija 2011, se na podlagi informacij, ki jih je predložila Latvija, zdi, da je to predplačilo neposredno povezano z ukrepom 6, ki pomeni državno pomoč, kot je bilo že ugotovljeno. Zato predplačila [...] v kapital družbe airBaltic ni mogoče šteti za lastni prispevek, saj ta nikakor ne sme vključevati pomoči.
- (215) V zvezi z likvidnostnim posojilom v višini [...] milijonov LVL ([...] milijonov EUR), ki ga je [...] odobril med aprilom in junijem 2011 za nakup nadomestnih delov, latvijski organi niso predložili dokazov, ki bi Komisiji omogočili jasno razumevanje tega ukrepa in njegovega pomena v smislu prepričanja, da lahko upravičenec znova postane sposoben preživeti. Komisija zato ne more z gotovostjo skleniti, da je to posojilo sprejemljivo kot lastni prispevek.
- (216) Latvija ni predložila nobenih dokazov, da je družba BAS družbi airBaltic dejansko odobrila posojilo prodajalca v višini [5–15] milijonov LVL ([7,1–21,3] milijona EUR) za odkup blagovnih znamk.
- (217) Na podlagi navedenega Komisija meni, da predplačilo v kapital družbe airBaltic v višini [...] milijonov LVL ([...] milijonov EUR), ki ga je [...] izvršil julija 2011, likvidnostno posojilo v višini [...] milijonov LVL ([...] milijonov EUR), ki ga je [...] odobril med aprilom in junijem 2011 za nakup nadomestnih delov, posojilo prodajalca v višini [5–15] milijonov LVL ([7,1–21,3] milijonov EUR), ki ga je družba BAS odobrila družbi airBaltic za odkup blagovnih znamk, in odpis dela dolga v višini [...] milijonov LVL ([...] milijonov EUR) niso sprejemljivi kot lastni prispevek. Komisija zlasti zaradi neprepričljivih informacij, predloženih v zvezi s tem (nejasna narava zadevnih dolgov, vključno z več terjatvami in blagovnimi znamkami družbe airBaltic), dvomi, da se lahko odpis dela dolga v višini [...] milijonov LVL ([...] milijonov EUR) šteje za lastni prispevek.
- (218) V vsakem primeru Komisija ugotavlja, da so drugi ukrepi, predlagani kot lasten prispevek, kljub temu v skladu s točko 43 smernic za reševanje in prestrukturiranje in da je delež lastnega prispevka zato sprejemljiv. Ti ukrepi znašajo [75–85] milijonov LVL ([107–120] milijonov EUR), kar ustreza približno [48–50] % stroškov prestrukturiranja. Pri veliki družbi, kot je airBaltic, bi moral delež lastnega prispevka običajno znašati 50 %. Vendar lahko

⁽⁴⁴⁾ Skupni stroški prehoda iz položaja, ko ima prevoznik, ki ne izpolnjuje obveznosti, zrakoplov v zakupu, do izpolnitve zahtev za dostavo novi stranki lahko zlahka znašajo do [...] % knjizne vrednosti zrakoplova.

⁽⁴⁵⁾ Glej sklep v zadevi Czech Airlines, uvodni izjavi 119 in 145.

Komisija v skladu s točko 56 smernic za reševanje in prestrukturiranje določi manj stroge pogoje glede deleža lastnega prispevka za območja, ki prejemajo podporo, kar je veljalo za Latvijo v času dodelitve ukrepov (glej uvodno izjavo 200).

(219) Zato Komisija meni, da so zahteve iz točke 43 smernic za reševanje in prestrukturiranje izpolnjene.

7.4.6 Načelo enkratnosti pomoči

(220) Točko 72 smernic za reševanje in prestrukturiranje, ki določa, da družba, ki je v zadnjih desetih letih prejela pomoč za reševanje in prestrukturiranje, ni upravičena do take pomoči (načelo enkratnosti pomoči), je treba spoštovati.

(221) Ukrepi 1, 4 in 5 ne pomenijo državne pomoči, zato se ne upoštevajo za namene načela enkratnosti pomoči. Poleg tega so latvijski organi potrdili, da družba airBaltic v zadnjih 10 letih ni prejela nobene pomoči za reševanje ali prestrukturiranje. Komisija zato meni, da je upoštevano načelo enkratnosti pomoči.

7.5 SKLEPNE UGOTOVITVE O UKREPIH 2, 3 IN 6

(222) Ob upoštevanju navedenega Komisija ugotavlja, da je Latvija nezakonito izvedla ukrepe 2, 3 in 6 v korist družbe airBaltic in s tem kršila člen 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije. Vendar meni, da ukrepi in načrt za prestrukturiranje izpolnjujejo pogoje iz smernic za reševanje in prestrukturiranje. Komisija zato meni, da je pomoč združljiva z notranjim trgovom.

(223) Nazadnje, Komisija ugotavlja, da se je Latvija strinjala, da se ta sklep sprejme in uradno sporoči v angleščini –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Prvo državno posojilo v višini 16 milijonov LVL, ki ga je Republika Latvija odobrila družbi airBaltic leta 2011, pridobitev brezkuponskih obveznic, ki jih je država pridobila od družbe airBaltic aprila 2010, in plačilo v višini 2,8 milijona EUR, ki ga je družba airBaltic prejela od banke Latvijas Krājbanka novembra 2011, ne pomenijo pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 2

Drugo državno posojilo v višini 67 milijonov LVL in povečanje kapitala družbe airBaltic, ki ga je Republika Latvija izvedla leta 2011, ter odstop terjatve v višini 5 milijonov EUR družbi airBaltic, ki ga je Republika Latvija izvedla leta 2012, pomenijo pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Navedena pomoč je združljiva z notranjim trgovom v smislu člena 107(3)(c) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 3

Ta sklep je naslovljen na Republiko Latvijo.

V Bruslju, 9. julija 2014

Za Komisijo
Joaquín ALMUNIA
Podpredsednik

SKLEP KOMISIJE (EU) 2015/1092**z dne 23. julija 2014****o državni pomoči SA.34824 (2012/C), SA.36007 (2013/NN) SA.36658 (2014/NN), SA.37156 (2014/NN), SA.34534 (2012/NN), ki jo je Grčija izvedla za skupino National Bank of Greece Group v zvezi z:**

- dokapitalizacijo in prestrukturiranjem banke National Bank of Greece S.A.,
- reševanjem banke First Business Bank S.A. z nalogom za prenos na banko National Bank of Greece S.A.,
- reševanjem banke Probank S.A. z nalogom za prenos na banko National Bank of Greece S.A.,
- reševanjem združenih bank Lesvos-Limnos, Achaia in Lamia

*(notificirano pod dokumentarno številko C(2014) 5201)***(Besedilo v angleškem jeziku je edino verodostojno)****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu državam članicam in drugim zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenima določbama,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK**1.1 POSTOPEK V ZVEZI S SKUPINO NATIONAL BANK OF GREECE GROUP ⁽¹⁾ (V NADALJNJEM BESEDILU: SKUPINA)**

- (1) Komisija je z odločbo z dne 19. novembra 2008 odobrila shemo z naslovom „Ukrepi podpore za kreditne institucije v Grčiji“ (v nadaljnjem besedilu: program pomoči grškim bankam), namenjeno zagotavljanju stabilnosti grškega finančnega sistema. Program pomoči grškim bankam omogoča dodelitev pomoči na podlagi treh ukrepov, ki ga sestavljajo, tj. ukrepa dokapitalizacije, ukrepa jamstva in ukrepa državnih obliigacijskih posojil ⁽²⁾.
- (2) V uvodni izjavi 14 odločbe z dne 19. novembra 2008 je navedeno, da bo Komisiji predložen načrt prestrukturiranja v zvezi z upravičenci do ukrepa dokapitalizacije.
- (3) Maja 2009 je bila skupina dokapitalizirana v okviru ukrepa dokapitalizacije iz programa pomoči grškim bankam.
- (4) Grški organi so Komisiji 2. avgusta 2010 predložili načrt prestrukturiranja za skupino. Komisija je navedeni načrt in njegove naknadne posodobitve ter dodatne informacije, ki so jih predložili grški organi, evidentirala kot zadevo SA.30342 (PN 26/2010) in nato kot zadevo SA.32788 (2011/PN).
- (5) Grčija je decembra 2011 v okviru ukrepa dokapitalizacije znova dokapitalizirala skupino. Komisija je 22. decembra 2011 odobrila drugo dokapitalizacijo skupine ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Banka National bank of Greece S.A. in vse njene hčerinske družbe.

⁽²⁾ Odločba Komisije z dne 19. novembra 2008 o državni pomoči N 560/08 „Ukrepi podpore za kreditne institucije v Grčiji“ (UL C 125, 5.6.2009, str. 6). Dodeljena ji je bila številka SA.26678 (N 560/08). Navedena shema je bila nato podaljšana in spremenjena, kot je opisano v opombi 3.

⁽³⁾ Glej Sklep Komisije z dne 22. decembra 2011 o državni pomoči SA.34064 (11/N), „Second rescue recapitalisation of NBG under the Greek recapitalisation scheme“ (Druga rešilna dokapitalizacija banke National Bank of Greece na podlagi grške sheme dokapitalizacije) (UL C 99, 3.4.2012, str. 4).

- (6) Skupina je bila na podlagi programa pomoči grškim bankam večkrat upravičena do državnih jamstev za dolžniške instrumente in posojil v obliki bančnih obveznic⁽⁴⁾. Upravičena je bila tudi do izredne likvidnostne pomoči z državnim jamstvom.
- (7) Banka Grčije je 18. marca 2012 preklicala dovoljenja trem združenim bankam (v nadaljnjem besedilu: tri združne banke), in sicer Zadružni banki Lesvos-Limnos (v nadaljnjem besedilu: banka Lesvos-Limnos), Zadružni banki Achaia (v nadaljnjem besedilu: banka Achaia) in Zadružni banki Lamia (v nadaljnjem besedilu: banka Lamia), ter začela postopek likvidacije zadevnih bank.
- (8) Komisija je informacije, ki jih je neuradno prejela od Grčije v zvezi z reševanjem združenih bank, evidentirala kot zadevo SA.34534 (2012/NN).
- (9) Banka Grčije je 23. marca 2012 prenesla izbrane obveznosti treh združenih bank na skupino in določila znesek likvidnostnih vrzeli⁽⁵⁾, ki naj bi jih kril Grški sklad za finančno stabilnost (v nadaljnjem besedilu: GSFS) v skladu z zakonom 4051/2012⁽⁶⁾. Ker sredstva treh združenih bank niso bila prenesena, so bile likvidnostne vrzeli enake vrednosti prenesenih obveznosti.
- (10) GSFS je 20. aprila 2012 skupini izdal pismo, s katerim se je zavezal, da bo udeležen pri načrtovanem povečanju njenega delniškega kapitala. GSFS je 28. maja 2012 skupini odobril premostitveno dokapitalizacijo v višini 7 430 milijonov EUR (v nadaljnjem besedilu: prva premostitvena dokapitalizacija).
- (11) Grški organi so Komisiji maja 2012 priglasili pismo o zavezi, ki ga je GSFS izdal skupini. Ker je bil ukrep že izveden, ga je Komisija evidentirala kot nepriglašeno pomoč (zadeva SA.34824 (2012/NN)).
- (12) Komisija je 27. julija 2012 začela formalni postopek preiskave glede prve premostitvene dokapitalizacije (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka za skupino NBG)⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ Grčija je 2. septembra 2009 priglasila vrsto sprememb ukrepov podpore in njihovo podaljšanje do 31. decembra 2009, priglašene spremembe in podaljšanje pa so bili odobreni 18. septembra 2009 (glej Odločbo Komisije z dne 18. septembra 2009 o državni pomoči N 504/09, „Podaljšanje in sprememba ukrepov podpore za kreditne institucije v Grčiji“ (UL C 264, 6.11.2009, str. 5)). Komisija je 25. januarja 2010 odobrila drugo podaljšanje ukrepov podpore do 30. junija 2010 (glej Sklep Komisije z dne 25. januarja 2010 o državni pomoči N 690/09, „Podaljšanje ukrepov podpore za kreditne institucije v Grčiji“ (UL C 57, 9.3.2010, str. 6)). Komisija je 30. junija 2010 odobrila vrsto sprememb ukrepov podpore in njihovo podaljšanje do 31. decembra 2010 (glej Sklep Komisije z dne 30. junija 2010 o državni pomoči N 260/10, „Podaljšanje ukrepov podpore za kreditne institucije v Grčiji“ (UL C 238, 3.9.2010, str. 3)). Komisija je 21. decembra 2010 odobrila podaljšanje ukrepov podpore do 30. junija 2011 (glej Sklep Komisije z dne 21. decembra 2010 o državni pomoči SA.31998 (2010/N), „Četrto podaljšanje ukrepov podpore za kreditne institucije v Grčiji“ (UL C 53, 19.2.2011, str. 2)). Komisija je 4. aprila 2011 odobrila spremembo (glej Sklep Komisije z dne 4. aprila 2011 o državni pomoči SA.32767 (11/N), „Sprememba ukrepov podpore za kreditne institucije v Grčiji“ (UL C 164, 2.6.2011, str. 8)). Komisija je 27. junija 2011 odobrila podaljšanje ukrepov podpore do 31. decembra 2011 (glej Sklep Komisije z dne 27. junija 2011 o državni pomoči SA.33153 (11/N), „Peto podaljšanje ukrepov podpore za kreditne institucije v Grčiji“ (UL C 274, 17.9.2011, str. 6)). Komisija je 6. februarja 2012 odobrila podaljšanje ukrepov podpore do 30. junija 2012 (glej Sklep Komisije z dne 6. februarja 2012 o državni pomoči SA.34149 (11/N), „Šesto podaljšanje ukrepov podpore za kreditne institucije v Grčiji“ (UL C 101, 4.4.2012, str. 2)). Komisija je 6. julija 2012 odobrila podaljšanje ukrepov podpore do 31. decembra 2012 (glej Sklep Komisije z dne 6. julija 2012 o državni pomoči SA.35002 (12/N) – Grčija „Prolongation of the Support Scheme for the Credit Institutions in Greece“ (Podaljšanje podpornega programa za kreditne institucije v Grčiji) (UL C 77, 15.3.2013, str. 14)). Komisija je 22. januarja 2013 odobrila podaljšanje jamstvene sheme in sheme obligacijskih posojil do 30. junija 2013 (glej Sklep Komisije z dne 22. januarja 2013 v zadevi v zvezi z državno pomočjo SA.35999 (2012/N) – Grčija „Prolongation of the Guarantee Scheme and the Bond Loan Scheme for Credit Institutions in Greece“ (Podaljšanje jamstvene sheme in sheme obligacijskih posojil za kreditne institucije v Grčiji) (UL C 162, 7.6.2013, str. 6)). Komisija je 25. julija 2013 odobrila podaljšanje jamstvene sheme in sheme obligacijskih posojil do 31. decembra 2013 (glej Sklep Komisije z dne 25. julija 2013 v zadevi v zvezi z državno pomočjo SA.36956 (2013/N) – Grčija „Prolongation of the Guarantee Scheme and the Bond Loan Scheme for Credit Institutions in Greece“ (Podaljšanje jamstvene sheme in sheme obligacijskih posojil za kreditne institucije v Grčiji) (UL C 141, 9.5.2014, str. 3)). Komisija je 14. januarja 2014 odobrila podaljšanje jamstvene sheme in sheme obligacijskih posojil do 30. junija 2014 (glej Sklep Komisije z dne 14. januarja 2014 v zvezi z državno pomočjo SA.37958 (2013/N) – Grčija „Prolongation of the Guarantee Scheme and the Bond Loan Scheme for Credit Institutions in Greece“ (Podaljšanje jamstvene sheme in sheme obligacijskih posojil za kreditne institucije v Grčiji), še neobjavljeno).

⁽⁵⁾ Izraz „likvidnostna vrzel“ se nanaša na razliko med vrednostjo sredstev in vrednostjo obveznosti, prenesenih na skupino.

⁽⁶⁾ Zakon 4051/2012 o pravilih v zvezi s pokojninami in drugih nujnih pravilih v zvezi z uporabo memoranduma o soglasju zakona 4046/2012.

⁽⁷⁾ Glej Sklep Komisije z dne 27. julija 2012 o državni pomoči SA.34824 (2012/C), „Dokapitalizacija banke National Bank of Greece iz Grškega sklada za finančno stabilnost“ (UL C 359, 21.11.2012, str. 4).

- (13) GSFS je decembra 2012 skupini odobril drugo premostitveno dokapitalizacijo v višini 2 326 milijonov EUR (v nadaljnjem besedilu: druga premostitvena dokapitalizacija) ⁽⁸⁾. Grški organi so ta ukrep priglasili Komisiji 27. decembra 2012. Komisija je te ukrepe evidentirala kot zadevo SA.36007 (2013/NN).
- (14) Skupina je junija 2013 obvestila javnost o uspešno končani izdaji pravic v višini 1 079 milijonov EUR ⁽⁹⁾, medtem ko je GSFS delno pretvoril prvo in drugo premostitveno dokapitalizacijo v lastniški kapital (v nadaljnjem besedilu: dokapitalizacija iz pomladi 2013, kar vključuje izdajo pravic v višini 1 079 milijonov EUR ter pretvorbo prve in druge premostitvene dokapitalizacije). Skupni znesek dokapitalizacije iz pomladi 2013 je bil 9 756 milijonov EUR, od katerih je 8 677 milijonov vložil GSFS (v nadaljnjem besedilu: udeležba GSFS v dokapitalizaciji iz pomladi 2013).
- (15) Grški organi so 19. decembra 2013 Komisiji predložili informacije o pogojih dokapitalizacije iz pomladi 2013.
- (16) Grški organi so 25. junija 2014 Komisiji predložili končni načrt prestrukturiranja za skupino (v nadaljnjem besedilu: načrt prestrukturiranja). Istega dne so predložili informacije o izredni likvidnostni pomoči z državnim jamstvom. Navedli so, da so želeli skupini še naprej zagotavljati takšno likvidnostno podporo ter državna jamstva za dolžniške instrumente in državna obligacijska posojila na podlagi programa pomoči grškim bankam. Komisija je priglasitev evidentirala pod številko zadeve SA.34824 (2012/C).
- (17) Komisija je s predstavniki grških organov in skupine organizirala več sestankov in telekonferenc ter si z njimi po elektronski pošti izmenjala več dopisov.
- (18) Grčija se strinja, da se ta sklep izjemoma sprejme le v angleškem jeziku.

1.2 POSTOPEK V ZVEZI S PREVZETIMI PODJETJI

1.2.1 Postopek v zvezi z banko First Business Bank S.A.

- (19) Grčija je julija 2009 dokapitalizirala banko First Business Bank S.A. (v nadaljnjem besedilu: banka FB) na podlagi ukrepa dokapitalizacije iz programa pomoči grškim bankam ⁽¹⁰⁾ za 50 milijonov EUR.
- (20) Spomladi 2013 je Banka Grčije sklenila rešiti banko FB prek postopka nakupa in prevzema ⁽¹¹⁾.
- (21) Banka Grčije je 1. maja 2013 povabila štiri največje banke v Grčiji, naj predložijo nezavezujoče ponudbe za portfelj sredstev in obveznosti banke FB. Banka Grčije je v svojem pismu ponudnikom navedla, da naj bi GSFS poleg likvidnostne vrzeli kril kapitalske potrebe prevzemnika, ki so bile povezane s sredstvi, prenesenimi iz banke FB.
- (22) Skupina in še druga banka sta 8. maja 2013 predložili svoje predhodne ponudbe.
- (23) Skupina je 10. maja 2013 revidirala svojo ponudbo.
- (24) Istega dne je Banka Grčije nadaljevala z reševanjem banke FB ter prenosom izbranih sredstev in obveznosti na skupino.
- (25) Grški organi so 11. maja 2013 Komisiji predložili informacije o reševanju banke FB. Komisija je informacije in nadaljnja stališča grških organov evidentirala kot zadevo SA.36658 (2014/NN).
- (26) GSFS je 28. junija 2013 izplačal dve tretjini likvidnostne vrzeli, kot je bilo prvotno ocenjeno.

⁽⁸⁾ Sporočilo za javnost GSFS, 24. december 2012, na voljo na: http://www.hfsf.gr/files/press_release_20121224_en.pdf.

⁽⁹⁾ Vmesno finančno poročilo skupine z dne 30. junija 2013, avgust 2013, str. 9, na voljo na: https://www.nbg.gr/english/the-group/investor-relations/financial-information/annual-interim-financial-statements/Documents/Annual%20and%20interim%20financial%20statements/Financial%20Report%20NBSG%20GROUP-BANK%2030%2006%202013_EN%20FINAL.pdf.

⁽¹⁰⁾ Glej opombo 2.

⁽¹¹⁾ Nakup in prevzem je postopek reševanja, v okviru katerega se v subjektu v postopku likvidacije opredelijo sredstva in obveznosti visoke kakovosti, ki se nato ponudijo na dražbi, da se prenesejo na poslovno uspešno podjetje.

- (27) Grški organi so 29. julija 2013 Komisiji priglasili financiranje likvidnostne vrzeli v skupnem znesku približno 524 milijonov EUR, kot je bilo ocenjeno ob reševanju na podlagi podatkov z dne 31. marca 2013.
- (28) Banka Grčije je 7. novembra 2013 izračunala skupno likvidnostno vrzel v višini 457 milijonov EUR ⁽¹²⁾.
- (29) GSFS je 13. novembra 2013 skupini izplačal preostalo razliko likvidnostne vrzeli.
- (30) Grški organi so 25. junija 2014 Komisijo obvestili, da skupina ne namerava zaprositi GSFS, naj v skupino vloži znesek kapitalskih potreb, ki so nastale z nakupom sredstev banke FB.

1.2.2 Postopek v zvezi z banko Probank S.A.

- (31) Banka Grčije je 10. maja 2013 imenovala komisarja za banko Probank S.A. (v nadaljnjem besedilu: banka Probank).
- (32) Banka Grčije je julija 2013 sklenila rešiti banko Probank prek postopka nakupa in prevzema.
- (33) Banka Grčije je 22. julija 2013 povabila štiri največje banke v Grčiji, naj predložijo ponudbe za portfelj sredstev in obveznosti banke Probank. Banka Grčije je v svojem pismu morebitnim ponudnikom navedla, da naj bi GSFS poleg likvidnostne vrzeli kril kapitalske potrebe prevzemnika, ki so bile povezane s sredstvi, prenesenimi iz banke Probank.
- (34) Banka je 24. julija 2013 predložila osnutek ponudbe, 25. julija 2013 pa je skupina predložila zavezujočo ponudbo.
- (35) Banka Grčije je 26. julija 2013 nadaljevala z reševanjem banke Probank ter prenosom izbranih sredstev in obveznosti na skupino.
- (36) Grški organi so 29. julija 2013 Komisiji priglasili financiranje likvidnostne vrzeli v skupnem znesku 238 milijonov EUR, kot je Banka Grčije ocenila na podlagi podatkov z dne 31. marca 2013. Komisija je to priglasitev in nadaljnje informacije grških organov evidentirala kot zadevo SA.37156 (2014/NN).
- (37) GSFS je 9. avgusta 2013 izplačal dve tretjini likvidnostne vrzeli, kot je bilo prvotno ocenjeno.
- (38) Banka Grčije je 30. decembra 2013 izračunala skupno likvidnostno vrzel v višini 563 milijonov EUR.
- (39) GSFS je 31. decembra 2013 skupini izplačal preostalo razliko likvidnostne vrzeli.
- (40) Istega dne je Banka Grčije Komisiji zagotovila dodatne informacije o končanem izračunu likvidnostne vrzeli.
- (41) Grški organi so 25. junija 2014 Komisijo obvestili, da skupina ne namerava zaprositi GSFS, naj v skupino vloži znesek kapitalskih potreb, ki so nastale z nakupom sredstev banke Probank.

⁽¹²⁾ GSFS, Annual financial report for the year ended 31 December 2013 (Letno finančno poročilo za leto, ki se je zaključilo 31. decembra 2013), junij 2014, str. 8.

2. POIMENOVANJE

2.1 SKUPINA IN NJENE TEŽAVE

2.1.1 Splošno ozadje grškega bančnega sektorja

- (42) Realni bruto domači proizvod Grčije (v nadaljnjem besedilu: BDP) se je od leta 2008 do leta 2012 zmanjšal za 20 %, kot je prikazano v preglednici 1. Zaradi tega so se grške banke spopadale s hitro rastočo stopnjo nevračila posojil za grška gospodinjstva in podjetja ⁽¹³⁾. Ta razvoj dogodkov je negativno vplival na donosnost sredstev grških bank in povzročil velike izgube iz posojil.

Preglednica 1

Realna rast BDP v Grčiji, 2008–2013

Grčija	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Realna rast BDP, v %	- 0,2	- 3,1	- 4,9	- 7,1	- 6,4	- 3,9

Vir: Eurostat, na voljo na: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>.

- (43) Poleg tega je Grčija februarja 2012 izvedla izmenjavo obveznic z zasebnim sektorjem, kar je znano kot udeležba zasebnega sektorja (v nadaljnjem besedilu: program PSI). Grške banke so sodelovale v programu PSI, v katerem je grška vlada obstoječim zasebnim imetnikom obveznic ponudila nove vrednostne papirje (vključno z novimi grškimi državnimi obveznicami (v nadaljnjem besedilu: GDO), vrednostnimi papirji, vezanimi na BDP, in obveznicami PSI, ki jih je izdal evropski instrument za finančno stabilnost (v nadaljnjem besedilu: EFSF)) v zameno za obstoječe GDO s 53,5-odstotno nominalno diskontno stopnjo in daljšimi ročnostmi ⁽¹⁴⁾. Grški organi so rezultate navedene izmenjave obveznic objavili 9. marca 2012 ⁽¹⁵⁾. Izmenjava je povzročila velike izgube za imetnike obveznic (ki jih je Banka Grčije ocenila na povprečno 78 % nominalne vrednosti starih GDO za grške banke) in kapitalske potrebe, ki so bile vknjižene za nazaj v računovodske izkaze grških bank za leto 2011.

Preglednica 2

Skupna izguba glavnih grških bank na podlagi programa PSI (v milijonih EUR)

Banke	Nominalna vrednost grških državnih obveznic (1)	Nominalna vrednost državnih obveznic (2)	Skupna nominalna vrednost (3) = (1) + (2)	Izguba pri grških državnih obveznicah na podlagi programa PSI (4)	Izguba pri državnih posojilih zaradi programa PSI (5)	Skupna bruto izguba na podlagi programa PSI (6) = (4) + (5)	Skupna bruto izguba zaradi programa PSI/ Količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala (Core Tier 1) ⁽¹⁾ (december 2011) (%)	Skupna bruto izguba zaradi programa PSI/ Skupna sredstva (december 2011) (%)
NBG	13 748	1 001	14 749	10 985	751	11 735	161,0	11,0
Eurobank	7 001	335	7 336	5 517	264	5 781	164,5	7,5
Alpha	3 898	2 145	6 043	3 087	1 699	4 786	105,7	8,1

⁽¹³⁾ Evropska komisija – Generalni direktorat za gospodarske in finančne zadeve. Drugi program gospodarskega prilaganja za Grčijo – marec 2012, str. 17, na voljo na: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp94_en.pdf.

⁽¹⁴⁾ Glej oddelek II „Prestrukturiranje grškega državnega dolga“ v Poročilu o dokapitalizaciji in prestrukturiranju grškega bančnega sektorja, Banka Grčije, december 2012, na voljo na: http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Report_on_the_recapitalisation_and_restructuring.pdf.

⁽¹⁵⁾ Sporočilo za javnost ministrstva za finance z dne 9. marca 2012, na voljo na: <http://www.pdma.gr/attachments/article/80/9%20MARCH%202012%20-%20RESULTS.pdf>.

Banke	Nominalna vrednost grških državnih obveznic (1)	Nominalna vrednost državnih obveznic (2)	Skupna nominalna vrednost (3) = (1) + (2)	Izguba pri grških državnih obveznicah na podlagi programa PSI (4)	Izguba pri državnih posojilih zaradi programa PSI (5)	Skupna bruto izguba na podlagi programa PSI (6) = (4) + (5)	Skupna bruto izguba zaradi programa PSI/ Količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala (Core Tier 1) (1) (december 2011) (%)	Skupna bruto izguba zaradi programa PSI/ Skupna sredstva (december 2011) (%)
Piraeus	7 063	280	7 343	5 686	225	5 911	226,0	12,0
Probank	415	0	415	295	0	295	105,1	8,7
FB	70	0	70	49	0	49	33,8	3,1

Vir: Banka Grčije, Poročilo o dokapitalizaciji in prestrukturiranju grškega bančnega sektorja, december 2012, str. 14.

(1) Količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala banke je eden od količnikov regulatornega kapitala, ki ga na podlagi direktive o kapitalskih zahtevah spremlja bančni nadzornik.

- (44) Grške banke so imele zaradi programa PSI in nadaljevanja recesije znatne kapitalske primanjkljaje, zato so bila z memorandumom o gospodarskih in finančnih politikah drugega programa prilaganja za Grčijo med grško vlado, Evropsko unijo, Mednarodnim denarnim skladom (MDS) in Evropsko centralno banko (ECB) z dne 11. marca 2012 dana na voljo sredstva za dokapitalizacijo navedenih bank. Grški organi so skupno potrebo po dokapitalizaciji bank ter stroške reševanja, ki naj bi se financirali na podlagi tega programa, ocenili na 50 milijard EUR (16). Navedeni znesek je bil izračunan na podlagi stresnega testa, ki ga je opravila Banka Grčije za obdobje od decembra 2011 do decembra 2014 (v nadaljnjem besedilu: stresni test iz leta 2012) in je temeljil na napovedi izgube iz posojil, ki jo je opravila družba Blackrock (17). Sredstva za dokapitalizacijo grških bank so na voljo prek GSFS. V preglednici 3 je povzet izračun kapitalskih potreb za glavne grške banke, kot izhajajo iz stresnega testa iz leta 2012.

Preglednica 3

Stresni test iz leta 2012: kapitalske potrebe glavnih grških bank (v milijonih EUR)

Banke	Referenčni količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala (december 2011) (1)	Skupna bruto izguba zaradi programa PSI (december 2011) (2)	Rezervacije, povezane s programom PSI (junij 2011) (3)	Skupna bruto izguba Napovedi glede kreditnega tveganja (4)	Rezervacije za izgube iz posojil (december 2011) (5)	Interno ustvarjanje kapitala (6)	Ciljni količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala (december 2014) (7)	Kapitalske potrebe (8) = (7) - (1) - (2) - (3) - (4) - (5) - (6)
NBG	7 287	- 11 735	1 646	- 8 366	5 390	4 681	8 657	9 756
Eurobank	3 515	- 5 781	830	- 8 226	3 514	2 904	2 595	5 839

(16) Glej opombo 13, str. 106.

(17) Glej opombo 14.

Banke	Referenčni količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala (december 2011) (1)	Skupna bruto izguba zaradi programa PSI (december 2011) (2)	Rezervacije, povezane s programom PSI (junij 2011) (3)	Skupna bruto izguba Napovedi glede kreditnega tveganja (4)	Rezervacije za izgube iz posojil (december 2011) (5)	Interno ustvarjanje kapitala (6)	Ciljni količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala (december 2014) (7)	Kapitalske potrebe (8) = (7) - (1) - (2) - (3) - (4) - (5) - (6)
Alpha	4 526	- 4 786	673	-8 493	3 115	2 428	2 033	4 571
Piraeus	2 615	-5 911	1 005	-6 281	2 565	1 080	2 408	7 335
Probank	281	- 295	59	- 462	168	147	180	282
FB	145	- 49	0	- 285	167	- 29	116	168

Vir: Banka Grčije, Poročilo o dokapitalizaciji in prestrukturiranju grškega bančnega sektorja, december 2012, str. 8.

- (45) Po navedbah iz memoranduma o gospodarskih in finančnih politikah bodo imele „banke, ki predložijo izvedljive načrte za zbiranje kapitala, možnost, da zaprosijo za javno podporo in jo prejmejo na način, ki bo ohranil pobude zasebnega sektorja za vlaganje kapitala in tako kar najbolj zmanjšal breme za davkoplačevalce“⁽¹⁸⁾. Banka Grčije je ugotovila, da so samo štiri največje banke (Eurobank, National Bank of Greece, banka Piraeus in banka Alpha) sposobne uspešnega poslovanja⁽¹⁹⁾. Prvo dokapitalizacijo iz GSFS so prejele maja 2012.
- (46) Domače vloge v bankah v Grčiji so se od konca leta 2009 do junija 2012 zmanjšale za skupaj 37 % zaradi recesije in politične negotovosti. Navedene banke so morale plačevati višje obrestne mere, če so želele ohraniti vloge. Stroški vlog so se povečali, zaradi česar se je zmanjšala neto obrestna marža bank. Ker so grške banke izgubile dostop do financiranja na medbančnih trgih, so postale v celoti odvisne od financiranja iz Eurosistema⁽²⁰⁾, vedno večji del tega financiranja pa je bil v obliki izredne likvidnostne pomoči z državnim jamstvom, ki jo je odobrila Banka Grčije.
- (47) Grčija je 3. decembra 2012 začela izvajati program odkupa novih GDO, ki so jih vlagatelji prejeli v okviru programa PSI, po cenah, ki so se gibale od 30,2 % do 40,1 % njihove nominalne vrednosti⁽²¹⁾. Grške banke so sodelovale pri navedenem programu odkupa, ki je pokazal nadaljnje izgube v njihovih bilancah stanja, ker je večina računovodske izgube (tj. razlike med tržno vrednostjo in nominalno vrednostjo), vknjižene za te nove GDO v času programa PSI, postala dokončna in nepreklicna⁽²²⁾.
- (48) Decembra 2012 so štiri največje grške banke prejele drugo premostitveno dokapitalizacijo iz GSFS.
- (49) Spomladi 2013 so bile premostitvene dokapitalizacije štirih bank pretvorjene v trajne dokapitalizacije v navadnih delnicah, pri čemer je imel GSFS v vsaki od štirih bank več kot 80-odstotni delež. Za banke, ki so privabile vnaprej določeno količino zasebnega kapitala, je GSFS prejel neglasovalne delnice, zasebnim vlagateljem, ki so vložili nov denar skupaj z GSFS, pa so bili dodeljeni nakupni boni na delnice, ki jih je pridobil GSFS.

⁽¹⁸⁾ Glej opombo 13, str. 104.

⁽¹⁹⁾ Glej opombo 14.

⁽²⁰⁾ Eurosistem, osrednji bančni sistem euroobmočja, sestavljajo Evropska centralna banka in nacionalne centralne banke držav članic euroobmočja.

⁽²¹⁾ Sporočilo za javnost ministrstva za finance z dne 3. decembra 2012, na voljo na: <http://www.pdma.gr/attachments/article/248/Press%20Release%20-%20December%2003.pdf>. Zaradi odkupa lastnega dolga po ceni, ki je bila precej pod nominalno vrednostjo, se je dolg Grčije znatno zmanjšal.

⁽²²⁾ Če tak odkup ne bi bil izveden, bi se lahko tržna vrednost navedenih novih grških državnih obveznic povečala v skladu z razvojem tržnih parametrov, kot so obrestne mere in verjetnost neplačila Grčije.

- (50) Banka Grčije je julija 2013 najela svetovalca za izvedbo diagnostične študije o portfeljih posojil vseh grških bank. Svetovalec je pripravil napovedi kreditne izgube za portfelje domačih posojil grških bank in za posojila z grškim tveganjem v tujih podružnicah in hčerinskih družbah za obdobje treh let in pol in za čas trajanja posojila. Z analizo so bile pripravljene napovedi kreditne izgube na podlagi dveh makroekonomskih scenarijev, tj. osnovnega in neugodnega. Banka Grčije je napovedi kreditne izgube za portfelje tujih posojil ocenila na podlagi nekaterih podatkov svetovalca.
- (51) Banka Grčije je na podlagi ocene napovedi kreditne izgube, ki jo je opravil svetovalec, jeseni 2013 začela nov stresni test (v nadaljnjem besedilu: stresni test iz leta 2013), da bi ocenila trdnost kapitalskega položaja grških bank na podlagi osnovnega in neugodnega scenarija. Banka Grčije je oceno kapitalskih potreb opravila s strokovno pomočjo drugega svetovalca.
- (52) Ključne komponente ocene kapitalskih potreb na podlagi stresnega testa iz leta 2013 so bile (i) napovedi kreditne izgube ⁽²³⁾ za portfelje posojil bank na konsolidirani podlagi za grško in tuje tveganje, brez obstoječih rezervacij za posojila, ter (ii) ocenjena donosnost iz poslovanja bank za obdobje od junija 2013 do decembra 2016 na podlagi zadržane prilagoditve načrtov prestrukturiranja, ki so bili Banki Grčije predloženi v četrtem četrtletju 2013. V preglednici 4 je povzet izračun kapitalskih potreb za glavne grške banke na konsolidirani podlagi v osnovnem scenariju za stresni test iz leta 2013.

Preglednica 4

Stresni test iz leta 2013: kapitalске potrebe grških bank na konsolidirani podlagi v osnovnem scenariju (v milijonih EUR)

Banke	Referenčni količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala (junij 2013) (1)	Rezervacije za izgube iz posojil (junij 2013) (2)	Napovedi kreditne izgube za grško tveganje (3)	Napovedi kreditne izgube za tuje tveganje (4)	Interno ustvarjanje kapitala (5)	Količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala v testu izjemnih situacij (december 2016) (6)	Kapitalske potrebe (7) = (6) - (1) - (2) - (3) - (4) - (5)
NBG ⁽²⁾	4 821	8 134	-8 745	-3 100	1 451	4 743	2 183
Eurobank ⁽³⁾	2 228	7 000	-9 519	-1 628	2 106	3 133	2 945
Alpha	7 380	10 416	-14 720	-2 936	4 047	4 450	262
Piraeus	8 294	12 362	-16 132	-2 342	2 658	5 265	425

Vir: Banka Grčije, *Stresni test grškega bančnega sektorja iz leta 2013*, marec 2014, str. 42.

(1) Učinek napovedi kreditne izgube za tuje tveganje je bil izračunan po obračunu tujih davkov in ob upoštevanju zavez glede odprodaj, o katerih so v zadevnem času potekali pogovori z Generalnim direktoratom za konkurenco.

(2) Rezervacije banke NBG za izgube iz posojil dne 30. junija 2013 pred rezervacijami bank First Business Bank in Probank.

(3) Rezervacije banke Eurobank za izgube iz posojil dne 30. junija 2013 pred rezervacijami bank New Hellenic Postbank in New Proton Bank, ki jih je zadevna banka prevzela avgusta 2013.

- (53) Banka Grčije je 6. marca 2014 objavila rezultate stresnega testa iz leta 2013 in banke pozvala, naj do sredine aprila 2014 predložijo svoje načrte za zbiranje kapitala za kritje kapitalskih potreb na podlagi osnovnega scenarija.
- (54) Zadevne štiri banke so med koncem marca 2013 in začetkom maja 2014 nadaljevale s povečevanjem kapitala.

⁽²³⁾ Napovedi kreditne izgube vključujejo pričakovane izgube iz naslova izdajanja novih posojil v Grčiji v obdobju od junija 2013 do decembra 2016.

2.1.2 Upravičenec

- (55) Skupina zagotavlja splošne bančne storitve večinoma v Grčiji, Turčiji in drugih državah Srednje, Vzhodne in Jugovzhodne Evrope (na Cipru, v Romuniji, Bolgariji, Srbiji, Albaniji in nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji). Ponuja vse bančne in finančne produkte ter storitve za gospodinjstva in podjetja. Izvaja storitve poslovanja s prebivalstvom, poslovanja s podjetji in zasebnega bančništva, upravljanja sredstev, zavarovanja, zakladništva, kapitalskih trgov in druge storitve. Skupina je registrirana v Grčiji, njene delnice pa kotirajo na atenski borzi. 30. septembra 2012 je skupina imela skupno 37 831 zaposlenih ⁽²⁴⁾, od katerih je bila približno ena tretjina zaposlenih v Grčiji, ena tretjina v Turčiji, ostala tretjina pa v drugih državah, večinoma v Jugovzhodni Evropi.
- (56) Skupina je sodelovala v programu PSI; zamenjala je GDO in državna posojila z nominalno vrednostjo 14 749 milijonov EUR. Njeni skupni stroški v zvezi s PSI so znašali približno 11 735 milijonov EUR pred obdavčitvijo in so bili v celoti knjiženi v izkazih za leto 2011 ⁽²⁵⁾. Skupina je v času programa odkupa iz decembra 2012 prodala nove GDO, ki jih je prejela v okviru PSI, po močno diskontirani nominalni vrednosti. Navedena prodaja je pokazala njene izgube pri novih GDO.
- (57) Ključni podatki za skupino iz decembra 2010, decembra 2011, decembra 2012 in decembra 2013 (konsolidirani podatki na podlagi letnih računovodskih izkazov) so prikazani v preglednici 5.

Preglednica 5

Ključni podatki za banko National Bank of Greece za leta 2010, 2011, 2012 in 2013 ⁽¹⁾

Poslovni izid (v milijonih EUR)	2010	2011	2012	2013
Čisti prihodki iz obresti	4 148	3 843	3 365	3 157
Prihodki od poslovanja skupaj	4 639	4 372	3 527	3 771
Odhodki iz poslovanja skupaj	- 2 512	- 2 541	- 2 322	- 2 547
Prihodki pred rezervacijami	2 127	1 833	1 205	1 224
Izgube zaradi oslabitve za kritje kreditnega tveganja	- 1 450	- 3 439	- 2 966	- 1 373
Izgube zaradi oslabitve pri grških državnih obveznicah in posojilih, upravičenih do programa PSI	0	- 11 783	- 187	0
Čisti dobiček/izguba	440	- 12 325	- 2 131	807
Izbrani podatki o obsegu (v milijonih EUR)	31. december 2010	31. december 2011	31. december 2012	31. december 2013
Neto posojila in predplačila strankam skupaj	77 262	71 496	69 135	67 250
Vloge	68 039	59 544	58 722	62 876

⁽²⁴⁾ http://www.nbg.gr/wps/wcm/connect/91c0c238-1219-4f87-b0d6-0a3e9c62f4c3/Summary+finacial+data+30+09+2013_EN.pdf?MOD=AJPERES&CONVERT_TO=url&CACHEID=91c0c238-1219-4f87-b0d6-0a3e9c62f4c3.

⁽²⁵⁾ Glej preglednico 2.

Poslovni izid (v milijonih EUR)	2010	2011	2012	2013
Skupna sredstva	120 745	106 870	104 798	110 930
Lastniški kapital skupaj ⁽²⁾	10 905	- 253	- 2 042	7 874

(1) Viri:

leti 2012 in 2013: Finančni rezultati za leto 2013 – konsolidirani računovodski izkazi, str. 42–43;

leto 2011: Finančni rezultati za leto 2012 – konsolidirani računovodski izkazi, str. 44–45;

leto 2010: Finančni rezultati za leto 2010 – konsolidirani računovodski izkazi, str. 42–43.

(2) Ti zneski lastniškega kapitala vključujejo:

— za leto 2010: 350 milijonov EUR prednostnih delnic, ki jih je Grčija odobrila v letu 2009,

— za leta 2011, 2012 in 2013: 1 350 milijonov EUR prednostnih delnic, odobrenih v letih 2009 in 2011.

Navedeni zneski ne vključujejo premostitvene dokapitalizacije v višini 9 756 milijonov EUR, ki jo je skupina prejela leta 2012.

- (58) Iz preglednice 5 je razvidno, da je imela skupina ob hudih izgubah, ki jih je leta 2011 vpisala zaradi programa PSI (11 735 milijonov EUR ⁽²⁶⁾) težave tudi zaradi upadanja prihodkov (tudi zaradi višjih stroškov vlog) ter visokih in rastočih izgub zaradi oslabilitve njenega portfelja posojil v Grčiji in tujini. Likvidnostni položaj skupine so prizadeli odlivi vlog, vendar je njeno neto razmerje med posojili in vlogami v primerjavi z drugimi grškimi bankami ostalo razmeroma nizko (118 % na dan 31. decembra 2012 ⁽²⁷⁾).
- (59) Po stresnem testu iz leta 2013, na podlagi katerega so bile kapitalske potrebe skupine ocenjene na 2 183 milijonov EUR v osnovnem scenariju, je skupina poskušala na trgu zbrati 2,5 milijarde EUR.
- (60) Skupina je 6. maja 2014 napovedala začetek zbiranja naročil ⁽²⁸⁾ za znesek v višini 2,5 milijarde EUR ⁽²⁹⁾.
- (61) Skupina je 9. maja 2014 napovedala izdajo in plasiranje 1 136,4 milijona novih navadnih delnic po ceni 2,20 EUR za delnico za skupni bruto prihodek v višini 2,5 milijarde EUR ⁽³⁰⁾. Povečanje delniškega kapitala je bilo opravljeno z odpovedjo predkupnih pravic obstoječih delničarjev, sklep o tem pa je bil sprejet na generalni skupščini delničarjev v Atenah 10. maja 2014 ⁽³¹⁾. GSFS je povečanje delniškega kapitala odobril na podlagi dveh poročil o vrednotenju, ki so jih v skladu z zakonom 3864 pripravili neodvisni strokovnjaki ⁽³²⁾.

2.2 GRŠKE BANČNE DEJAVNOSTI, KI JIH JE PREVZELA SKUPINA

2.2.1 Prevzem izbranih obveznosti treh združnih bank

- (62) Banka Grčije je 18. marca 2012 ugotovila, da tri združne banke niso izpolnile zahtev kapitalske ustreznosti, ter sklenila, da ne bodo mogle povečati svojega kapitala. Banka Grčije je zato sklenila preklicati njihova dovoljenja ter jih prepustiti postopku likvidacije.
- (63) Banka Grčija je presodila, da so bili ukrepi za reševanje ter zlasti ponujanje vlog na dražbi v okviru reševanja (člen 63(D) zakona 3601/2007) in financiranje ustrezne likvidnostne vrzeli ključnega pomena za ohranitev povečanega zaupanja vlagateljev v obdobju po uspešnem zaključku programa PSI in drugega programa prilagajanja ter da je bilo takšno zaupanje kljub nedavni spremembi razmer na trgu krhko. Po oceni Banke Grčije je 19. marca 2012 skupni znesek vlog strank (na podlagi nerevidiranih podatkov, ki so bili na voljo 30. septembra 2013) v vseh treh združnih bankah znašal približno 325 milijonov EUR.

⁽²⁶⁾ Glej preglednico 2.

⁽²⁷⁾ Na podlagi konsolidiranih računovodskih izkazov za leto 2012.

⁽²⁸⁾ Zbiranje naročil vključuje navezavo stika z morebitnimi vlagatelji z namenom, da se v knjigi naročil registrirajo njihova naročila ter da se zaključijo povečanje kapitala.

⁽²⁹⁾ https://www.nbg.gr/english/the-group/press-office/press-releases/Documents/Launch_press_release.06.05.2014.pdf

⁽³⁰⁾ https://www.nbg.gr/english/the-group/press-office/press-releases/Documents/20140509%20Pricing%20Press%20Release_%ce%95%ce%9d.pdf

⁽³¹⁾ <https://www.nbg.gr/en/the-group/press-office/press-releases/update-regarding-the-egm-10-5-14>

⁽³²⁾ http://www.hfsf.gr/files/press_release_20140509_en.pdf

- (64) Banka Grčije je nadaljevala postopek nakupa in prevzema, v katerem bi se na pridobitelja prenesle vse vloge, vključno z medbančnimi vlogami ter terjatvami in obveznostmi do grškega jamstvenega sklada za vloge in naložbe (v nadaljnjem besedilu: GJSVN), ne pa tudi posojila. Banka Grčije je 20. marca 2012 pet tedaj največjih grških kreditnih institucij pozvala, naj predložijo svoje ponudbe. Skupina in še tri druge banke so predložile zavezujoče ponudbe. Ponudba skupine je imela prednost v smislu plačila in potrebnega časa za zaključek prenosa. Skupina je kot plačilo ponudila znesek, ki je enak [...] (*) % prenesenih vlog, ter ocenila, da bi lahko prenos zaključila v enem delovnem dnevu.

2.2.1.1 *Zadružna banka Lesvos-Limnos (v nadaljnjem besedilu: banka Lesvos-Limnos)*

- (65) Banka Grčije je 23. marca 2012 sklenila, da se vloge ter terjatve in obveznosti banke Lesvos-Limnos do GJSVN prenesejo na skupino ⁽³³⁾. Po navedbah Banke Grčije ⁽³⁴⁾ je poštena vrednost prenesenih obveznosti znašala [...] milijonov EUR, medtem ko sredstva niso bila prenesena. Plačilo je bilo izračunano ⁽³⁵⁾ na [...] milijonov EUR, kar pomeni [...] % prenesenih vlog. Likvidnostno vrzel je v skladu s členom 63D(13) zakona 3601/2007 kril GSFS. GSFS je 10. aprila 2012 izplačal dve tretjini likvidnostne vrzeli v obliki obveznic instrumenta EFSF ter se zavezal, da bo preostali znesek izplačan ob končni določitvi likvidnostne vrzeli. Banka Grčije je 22. junija 2012 dokončno določila, da likvidnostna vrzel banke Lesvos-Limnos znaša 56,6 milijona EUR. GSFS je 20. julija 2012 kril neizplačani del likvidnostne vrzeli.
- (66) Banka Lesvos-Limnos je v času reševanja imela 37 zaposlenih ter 3 podružnice. Skupina ni prevzela nobene podružnice banke Lesvos-Limnos, njeni uslužbenci pa so bili odpuščeni.

2.2.1.2 *Zadružna banka Achaia (v nadaljnjem besedilu: banka Achaia)*

- (67) Banka Grčije je 23. marca 2012 sklenila, da se vloge ter terjatve in obveznosti banke Achaia do GJSVN prenesejo na skupino ⁽³⁶⁾. Po navedbah Banke Grčije ⁽³⁷⁾ je poštena vrednost prenesenih obveznosti znašala [...] milijonov EUR, medtem ko sredstva niso bila prenesena. Plačilo je bilo izračunano ⁽³⁸⁾ na [...] milijonov EUR, kar pomeni [...] % kapitala prenesenih vlog. Likvidnostno vrzel je v skladu s členom 63(D)(13) zakona 3601/2007 kril GSFS. GSFS je 10. aprila 2012 izplačal dve tretjini likvidnostne vrzeli v obliki obveznic instrumenta EFSF ter se zavezal, da bo preostali znesek izplačan ob končni določitvi likvidnostne vrzeli. Banka Grčije je 22. junija 2012 dokončno določila, da likvidnostna vrzel banke Achaia znaša 212,9 milijona EUR. GSFS je 20. julija 2012 kril neizplačani del likvidnostne vrzeli.
- (68) Banka Achaia je v času reševanja imela 103 zaposlene in 13 podružnic. Skupina ni prevzela nobene podružnice banke Achaia, njeni uslužbenci pa so bili odpuščeni.

2.2.1.3 *Zadružna banka Lamia (v nadaljnjem besedilu: banka Lamia)*

- (69) Banka Grčije je 23. marca 2012 sklenila, da se vloge ter terjatve in obveznosti banke Lamia do GJSVN prenesejo na skupino ⁽³⁹⁾. Po navedbah Banke Grčije je poštena vrednost prenesenih obveznosti znašala [...] milijonov EUR, medtem ko sredstva niso bila prenesena. Plačilo je bilo izračunano ⁽⁴⁰⁾ na [...] milijonov EUR, kar pomeni [...] % kapitala prenesenih vlog. Likvidnostno vrzel je v skladu s členom 63D(13) zakona 3601/2007 kril GSFS. GSFS je 10. aprila 2012 izplačal dve tretjini likvidnostne vrzeli v obliki obveznic instrumenta EFSF ter se zavezal, da bo preostali znesek izplačan ob končni določitvi likvidnostne vrzeli. Banka Grčije je 22. junija 2012 dokončno določila, da likvidnostna vrzel banke Lamia znaša 56,3 milijona EUR. GSFS je 20. julija 2012 kril neizplačani del likvidnostne vrzeli.
- (70) Banka Lamia je v času reševanja imela 47 zaposlenih in 5 podružnic. Skupina ni prevzela nobene podružnice banke Lamia, njeni uslužbenci pa so bili odpuščeni.

(*) Zaupna informacija.

⁽³³⁾ Sklep 1/4/23.3.2012 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

⁽³⁴⁾ Sklep 1/6/23.3.2012 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

⁽³⁵⁾ Sklep 1/5/23.3.2012 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

⁽³⁶⁾ Sklep 1/1/23.3.2012 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

⁽³⁷⁾ Sklep 1/3/23.3.2012 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

⁽³⁸⁾ Sklep 1/2/23.3.2012 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

⁽³⁹⁾ Sklep 1/7/23.3.2012 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

⁽⁴⁰⁾ Sklep 1/8/23.3.2012 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

- (71) Zneski likvidnostnih vrzeli vseh treh združenih bank so navedeni v preglednici 6.

Preglednica 6

Končne likvidnostne vrzeli treh združenih bank

	Končna likvidnostna vrzel (v milijonih EUR)
Banka Lesvos-Limnos	56,6
Banka Achaia	212,9
Banka Lamia	56,3
Skupaj	325,8

Viri: Sklepi 3/1/ES, 3/2/ES in 3/3 Odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije z dne 22. junija 2012.

2.2.2 Prevzem izbranih sredstev in obveznosti banke First Business Bank

- (72) Banka FB je bila v času svojega reševanja majhna banka s skupno bilanco stanja 1,4 milijarde EUR ter tržnim deležem, manjšim od 1 % v posojilih in vlogah. Banka FB je imela 19 podružnic po vsej Grčiji, 31. decembra 2012 pa je zaposlovala 260 ljudi.
- (73) V okviru programa pomoči grškim bankam je banka FB (i) julija 2009 prejela kapitalski vložek s strani grške države v višini 50 milijonov EUR, (ii) maja 2012 prejela grške državne vrednostne papirje v višini 60 milijonov EUR ⁽⁴¹⁾ in (iii) marca 2011 dobila državno jamstvo za izdane obveznice z nominalno vrednostjo 50 milijonov EUR.
- (74) Banka FB je sodelovala v programu PSI in zamenjala GDO z nominalno vrednostjo 70 milijonov EUR. Kot je prikazano v preglednici 2, so njeni skupni stroški v zvezi s programom PSI znašali približno 49 milijonov EUR pred obdavčitvijo. Kot je prikazano v preglednici 3, so bile kapitalske potrebe banke FB v stresnem testu iz leta 2012 ocenjene na 168 milijonov EUR.

Prevzem banke First Business Bank

- (75) Banka Grčije je banko FB 8. novembra 2012 zaprosila, naj povečanje kapitala zaključi do 30. aprila 2013, da se ponovno vzpostavi njen količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala.
- (76) Ker banka FB do 30. aprila 2013 ni zbrala zahtevanega kapitala, se je Banka Grčije odločila, da preklične dovoljenje banki FB in začne postopek njene likvidacije.
- (77) Banka Grčije je presodila, da so bili ukrepi reševanja prek postopka nakupa in prevzema, zlasti financiranje ustrezne likvidnostne vrzeli in povezano kritje kapitalskih potreb v zvezi s prenesenimi sredstvi, ključnega pomena za ohranitev zaupanja vlagateljev v grški bančni sistem in ohranitev finančne stabilnosti. Banka Grčije je ocenila, da je 31. decembra 2012 skupni znesek vlog strank v banki FB znašal približno 1 278 milijonov EUR, pri čemer je GJSVN v okviru tega zneska jamčil za samo 830 milijonov EUR. Če bi se torej postopek likvidacije banke FB začel brez uporabe ukrepov reševanja, bi približno 448 milijonov EUR vlog ostalo nekritih.
- (78) Zaradi takšnih pomislekov o finančni stabilnosti je Banka Grčije nadaljevala z dražbo izbranih sredstev in obveznosti banke FB, vključno z vlogami. Vendar bi prevzem sredstev banke FB lahko ustvaril dodatne kapitalske potrebe za prevzemnika, kar bi pomenilo, da nobena banka ne bi pristala na prevzem izbranih sredstev in obveznosti. Banka Grčije je v svojem pismu GSFS z dne 8. maja 2013 ocenila kot primerno, da bi GSFS kril te kapitalske potrebe kot del stroškov reševanja. Skupina je v svoji končni zavezujoči ponudbi z dne 10. maja 2013 zaprosila, naj GSFS krije kapitalske potrebe, ki so nastale s prevzemom sredstev, prenesenih z banke FB. Banka Grčije je v času reševanja ocenila znesek teh kapitalskih potreb na približno 100 milijonov EUR ⁽⁴²⁾.

⁽⁴¹⁾ Banka FB je grške državne vrednostne papirje prejela januarja 2009, zapadli pa so decembra 2011.

⁽⁴²⁾ Elektronsko sporočilo Banke Grčije Komisiji z dne 11. maja 2013.

- (79) Nezavezujoče ponudbe sta 8. maja 2013 predložili samo skupina in še druga banka. Ponudbi obeh bank sta temeljili na domnevi, da bo GSFS kril tako likvidnostno vrzel kot kapitalske potrebe v zvezi s prenesenimi sredstvi. Skupina je 10. maja 2013 predložila svojo končno ponudbo. Banka Grčije se je odločila, da bo sredstva in obveznosti banke FB prenesla na skupino, saj je njeni ponudbi dala prednost.
- (80) Na skupino so bili tako preneseni posojila strank (razen tistih, ki stalno zamujajo) in večina denarnih sredstev v blagajni ter nematerialno premoženje in dobro ime, lastninske pravice, pogodbe v zvezi z najemom ali nakupom lastnine, medbančne obveznosti in vloge strank.
- (81) Po prvotni oceni Banke Grčije v času reševanja ⁽⁴³⁾ je bila vrednost obveznosti, prenesenih z banke FB na skupino, ocenjena na 1 402 milijona EUR, medtem ko je bila vrednost prenesenih sredstev ocenjena na 878 milijonov EUR, razlika pa je likvidnostna vrzel v višini 524 milijonov EUR. GSFS je kril likvidnostno vrzel na podlagi člena 63D(13) zakona 3601/2007 ter 28. junija 2013 izplačal dve tretjini ocenjene likvidnostne vrzeli, tj. 349,6 milijona EUR. Ko je Banka Grčije 7. novembra 2013 ⁽⁴⁴⁾ izračunala, da likvidnostna vrzel znaša 457 milijonov EUR, je GSFS 13. novembra 2013 ⁽⁴⁵⁾ skupini izplačal razliko 107,4 milijona EUR.

2.2.3 Prevzem izbranih sredstev in obveznosti banke Probank

- (82) Banka Probank je v Grčiji imela mrežo 112 podružnic ter je 31. marca 2013 zaposlovala 1 087 ljudi ⁽⁴⁶⁾.
- (83) Bilanca stanja banke Probank je 30. junija 2013 znašala približno 3,2 milijarde EUR ⁽⁴⁷⁾. Banka Probank je 31. marca 2013 imela 1,1-odstoten tržni delež v posojilih in 1,7-odstoten tržni delež v vlogah.
- (84) Banka Probank je sodelovala v programu PSI in zamenjala grške državne obveznice z nominalno vrednostjo 415 milijonov EUR. Kot je prikazano v preglednici 2, so njeni skupni stroški v zvezi s programom PSI znašali približno 295 milijonov EUR pred obdavčitvijo. Kot je prikazano v preglednici 3, so bile kapitalske potrebe banke Probank v stresnem testu iz leta 2012 ocenjene na 282 milijonov EUR.
- Prevzem banke Probank
- (85) Banka Grčije je 26. oktobra 2012 banko Probank zaprosila, naj poveča svoj kapital za 282 milijonov EUR.
- (86) Ker banka Probank ni zbrala zahtevanega kapitala, se je Banka Grčije julija 2013 odločila, da prekliče dovoljenje banki Probank in začne postopek njene likvidacije ⁽⁴⁸⁾. Natančneje so bila lastna sredstva banke Probank negativna in so bila na podlagi podatkov z dne 31. marca 2013 na konsolidirani podlagi ocenjena na -16 milijonov EUR. Banka Probank zato ni izpolnila svojih minimalnih kapitalskih zahtev, njena lastna sredstva pa so bila nižja od minimalnega delniškega kapitala za banko, kot določa člen 5(4)(a) zakona 3601/2007.
- (87) Banka Grčije je presodila, da so bili ukrepi reševanja ključnega pomena za ohranitev zaupanja vlagateljev v grški bančni sistem ter za zaščito finančne stabilnosti. Banka Grčije je ocenila, da je 31. marca 2013 skupni znesek vlog strank v banki Probank znašal približno 3 123 milijonov EUR, pri čemer je GJSVN v okviru tega zneska jamčil za samo 1 998 milijonov EUR. Če bi se torej postopek likvidacije banke Probank začel brez uporabe ukrepov reševanja, bi približno 1 125 milijonov EUR vlog ostalo nekritih.
- (88) Zaradi takšnih pomislekov o finančni stabilnosti je Banka Grčije nadaljevala z dražbo izbranih sredstev in obveznosti banke Probank, vključno z vlogami. Vendar bi prevzem sredstev banke Probank lahko ustvaril dodatne kapitalske potrebe za prevzemnika, kar bi pomenilo, da nobena banka ne bi pristala na prevzem izbranih sredstev in obveznosti. Zato je skupina v svoji končni zavezujoči ponudbi z dne 25. julija 2013 zaprosila, naj GSFS krije kapitalske potrebe, ki so nastale s prevzemom sredstev, prenesenih z banke Probank. GSFS je pri ocenjevanju prejetih ponudb upošteval zahtevano zavezo za kritje navedenih kapitalskih potreb. Znesek navedenih kapitalskih potreb je bil ocenjen na [180 do 280] milijonov EUR ⁽⁴⁹⁾.

⁽⁴³⁾ Sklep 10/2/10.5.2013 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

⁽⁴⁴⁾ Sklep 13/1/7.11.2013 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

⁽⁴⁵⁾ Poročilo o dejavnostih grškega sklada za finančno stabilnost za obdobje julij–december 2013, na voljo na: http://www.hfsf.gr/files/HFSF_activities_Jul_2013_Dec_2013_en.pdf.

⁽⁴⁶⁾ Ponudba skupine z dne 25. julija 2013 na podlagi podatkov Banke Grčije na dan 31. marca 2013.

⁽⁴⁷⁾ Podatki, ki jih je Banka Grčije predložila 2. aprila 2014.

⁽⁴⁸⁾ Sklep 85/1/26.7.2013 odbora za kredite in zavarovanja Banke Grčije.

⁽⁴⁹⁾ GSFS, Probank – Revizija predloženih ponudb, 25. julij 2013.

- (89) Druga večja grška banka je 24. julija 2013 predložila osnutek ponudbe, 25. julija 2013 pa je skupina predložila zavezujočo ponudbo. Ponudbi obeh bank sta temeljili na domnevi, da bo GSFS kril tako likvidnostno vrzel kot kapitalne potrebe, ki so nastale zaradi prenesenih sredstev. Banka Grčije se je odločila, da bo sredstva in obveznosti banke Probank prenesla na skupino, saj je njeni ponudbi dala prednost.
- (90) Na skupino so bili tako preneseni posojila strank (razen posojil, ki stalno zamujajo) in večina denarnih sredstev v blagajni ter nematerialno premoženje in dobro ime, lastninske pravice, pogodbe v zvezi z najemom ali nakupom lastnine, medbančne obveznosti in vloge strank.
- (91) Po prvotni oceni Banke Grčije v času reševanja ⁽⁵⁰⁾ je bila vrednost obveznosti, prenesenih z banke Probank na skupino, ocenjena na 3 198,9 milijona EUR, medtem ko je bila vrednost prenesenih sredstev ocenjena na 2 961,4 milijona EUR, razlika pa je likvidnostna vrzel v višini 237,6 milijona EUR. GSFS je kril likvidnostno vrzel podlagi člena 63D(13) zakona 3601/2007 ter 9. avgusta 2013 v gotovini izplačal dve tretjini ocenjene likvidnostne vrzeli, tj. 158,4 milijona EUR. Likvidnostna vrzel je po končanem izračunu Banke Grčije 30. decembra 2013 znašala 562,7 milijona EUR ⁽⁵¹⁾. GSFS je 31. decembra 2013 skupini izplačal razliko v višini 404,4 milijona EUR v gotovini ⁽⁵²⁾.

2.3 UKREPI POMOČI

2.3.1 Ukrepi pomoči, dodeljeni skupini v okviru programa pomoči grškim bankam (ukrepa L1 in A)

- (92) Skupina je v okviru ukrepa dokapitalizacije, ukrepa jamstva in ukrepa državnih obligacijskih posojil iz programa pomoči grškim bankam prejela več oblik pomoči.

2.3.1.1 Državna likvidnostna podpora, dodeljena na podlagi ukrepa jamstva in ukrepov državnih obligacijskih posojil (ukrep L1)

- (93) Skupina je prejela in še prejema pomoč na podlagi ukrepa jamstva in ukrepov državnih obligacijskih posojil. Navedena pomoč bo v tem sklepu opisana kot „ukrep L1“. Na dan 30. novembra 2013 ⁽⁵³⁾ so jamstva, ki so bila dodeljena skupini, znašala 14,8 milijarde EUR. Na ta datum so neporavnana posojila državnih obveznic skupini znašala 847 milijonov EUR. Do 15. aprila 2011 je skupina prejela posojila državnih obveznic v višini 787 milijonov EUR ter državna jamstva v višini 12,9 milijarde EUR.
- (94) Grški organi so v načrtu prestrukturiranja za skupino, ki so ga Komisiji predložili 25. junija 2014, pokazali namen, da v obdobju prestrukturiranja nadaljujejo z dodeljevanjem jamstev in posojanjem državnih obveznic skupini na podlagi programa pomoči grškim bankam.

2.3.1.2 Državna dokapitalizacija, dodeljena okviru ukrepa dokapitalizacije (ukrep A)

- (95) Skupina je maja 2009 oziroma decembra 2011 od Grčije na podlagi ukrepa dokapitalizacije prejela kapitalna vložka v višini 350 milijonov EUR oziroma 1 000 milijonov EUR, kar skupaj znaša 1 350 milijonov EUR (ukrep A) in ustreza približno 2 % tveganju prilagojene aktive skupine v tistem času.
- (96) Dokapitalizacija je bila izvedena v obliki prednostnih delnic, ki jih je vpisala Grčija, s kuponom z nominalno obrestno mero 10 % in petletno ročnostjo. Trajanje prednostnih delnic je bilo leta 2010 podaljšano, njihovo nadomestilo pa se je zvišalo. Če se prednostne delnice ne odkupijo po zaključku začetnega petletnega obdobja, generalna skupščina delničarjev pa ne sprejme nobene odločitve glede odkupa navedenih delnic, bo grški finančni minister vsako leto kupon zvišal za 2 % na kumulativni podlagi (tj. kupon z nominalno obrestno mero 12 % šesto leto, 14 % sedmo leto itd.).

⁽⁵⁰⁾ Sklep 12/2/26.7.2013 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

⁽⁵¹⁾ Razlika je večinoma izhajala iz dejstva, da je bil dejanski znesek prenesenih bruto posojil za 197 milijonov EUR nižji od prvotne ocene, iz povišanja rezervacij za posojila za 141 milijonov EUR, iz nižjega vrednotenja lastniškega kapitala in portfelja obveznic ter iz nižjega vrednotenja obveznosti in zlasti vlog.

⁽⁵²⁾ Poročilo o dejavnostih grškega sklada za finančno stabilnost za obdobje julij–december 2013, na voljo na: http://www.hfsf.gr/files/HFSF_activities_Jul_2013_Dec_2013_en.pdf.

⁽⁵³⁾ V skladu s poročilom o uporabi ukrepa jamstva in ukrepa obligacijskih posojil, ki ga je Grčija predložila 13. decembra 2013.

2.3.2 Izredna likvidnostna pomoč z državnim jamstvom (ukrep L2)

- (97) Izredna likvidnostna pomoč je izreden ukrep, ki solventni finančni instituciji, ki se srečuje z začasnimi likvidnostnimi težavami, omogoči prejetje financiranja iz Eurosistema, ne da bi taka operacija bila del enotne monetarne politike. Obrestna mera, ki jo takšna finančna institucija plača za izredno likvidnostno pomoč, je za [...] bazičnih točk višja od obresti, ki jih plačuje za redno refinanciranje ECB.
- (98) Za program izredne likvidnostne pomoči je odgovorna Banka Grčije, kar pomeni, da vse stroške in tveganja, povezana z zagotavljanjem izredne likvidnostne pomoči, nosi Banka Grčije ⁽⁵⁴⁾. Grčija je Banki Grčije odobrila državno jamstvo za celotni znesek izredne likvidnostne pomoči, ki ga je odobrila Banka Grčije. Minister za finance lahko na podlagi člena 50(7) zakona 3943/2011, s katerim je bil spremenjen člen 65(1) zakona 2362/1995, odobri jamstva v imenu države za Banko Grčije, da se zavarujejo terjatve Banke Grčije do kreditnih institucij. Banke, upravičene do izredne likvidnostne pomoči, morajo državi plačati premijo za jamstvo v višini [...] bazičnih točk.
- (99) Skupina je do 31. januarja 2012 prejela izredno likvidnostno pomoč z državnim jamstvom v višini 8,6 milijarde EUR ⁽⁵⁵⁾, do 31. decembra 2012 pa izredno likvidnostno pomoč z državnim jamstvom v višini 30,9 milijarde EUR ⁽⁵⁶⁾.

2.3.3 Ukrepi pomoči, dodeljeni skupini v okviru GSFS (ukrepi B1, B2 in B3)

- (100) Skupina je od leta 2012 prejela pomoč v okviru različnih ukrepov kapitalne podpore, ki jih je odobrila GSFS. Preglednica 7 vsebuje pregled navedenih ukrepov pomoči.

Preglednica 7

Ukrepi pomoči, dodeljeni skupini v okviru GSFS

	Prva premostitvena dokapitalizacija – maj 2012 (v milijonih EUR)	Druga premostitvena dokapitalizacija – december 2012 (v milijonih EUR)	Dokapitalizacija iz pomladi 2013 – maj 2013 (v milijonih EUR)
Ukrep	B1	B2	B3
Znesek (v milijonih EUR)	7 430	2 326	8 677

2.3.3.1 Prva premostitvena dokapitalizacija (ukrep B1)

- (101) Uvodne izjave 14 do 33 sklepa o začetku postopka za skupino NBG vsebujejo podroben opis prve premostitvene dokapitalizacije iz maja ⁽⁵⁷⁾ 2012 (ukrep B1). V tem oddelku so predstavljeni ozadje in glavne lastnosti navedenega ukrepa.
- (102) GSFS je 20. aprila 2012 skupini izdal pismo, s katerim se je zavezal, da bo udeležen pri načrtovanem povečanju njenega delniškega kapitala v višini do 6,9 milijard EUR.
- (103) GSFS je na podlagi ukrepa B1 28. maja 2012 na skupino prenesel obveznice instrumenta EFSF v višini 7,4 milijarde EUR v skladu z določbami o premostitveni dokapitalizaciji zakona 3864/2010 o ustanovitvi GSFS (v nadaljnjem besedilu: zakon o GSFS). Komisija je v uvodni izjavi 50 sklepa o začetku postopka za skupino NBG že ugotovila, da „[p]remostitvena dokapitalizacija, ki se je zaključila 28. maja 2012, pomeni izvajanje obveznosti, ki je bila določena v pismu o zavezi, torej gre za nadaljevanje iste pomoči“. Oba zneska, tj. znesek, naveden v pismu o zavezi, in znesek prve premostitvene dokapitalizacije, je izračunala Banka Grčije za zagotovitev, da bo skupina na dan 31. decembra 2011, tj. datum retroaktivnega knjiženja premostitvene dokapitalizacije v izkaze banke,

⁽⁵⁴⁾ V skladu s pismom Banke Grčije z dne 7. novembra 2011 „jamstva veljajo za celoten znesek izredne likvidnostne pomoči“.

⁽⁵⁵⁾ Podatki, navedeni v prilogi z dne 25. junija 2014.

⁽⁵⁶⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, Priloga I, str. 24.

⁽⁵⁷⁾ Kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah 101 in 102, je bila zaveza dana aprila 2012, do dejanske dokapitalizacije pa je prišlo maja 2012.

dosegla 8-odstotni količnik celotnega kapitala. Kot je razvidno iz preglednice 3, ukrep B1 ni v celoti kril kapitalskih potreb, opredeljenih s stresnim testom iz leta 2012. Skupina bi morala kapital zbrati s prihodnjim povečanjem kapitala, premostitvena dokapitalizacija pa naj bi bila namenjena le ohranjanju upravičenosti skupine do financiranja ECB, dokler se ne bi izvedlo povečanje kapitala.

- (104) Za obdobje od datuma prve premostitvene dokapitalizacije do datuma pretvorbe prve premostitvene dokapitalizacije v navadne delnice in druge zamenljive finančne instrumente je bilo v sporazumu za obdobje pred vpisom med skupino in GSFS določeno, da mora skupina GSFS plačati 1-odstotno letno provizijo na nominalno vrednost obveznic EFSF ter da se bodo kakršna koli izplačila kuponov in natečene obresti na obveznice EFSF za navedeno obdobje štete za dodatni kapitalski prispevek GSFS skupini ⁽⁵⁸⁾.

2.3.3.2 Druga premostitvena dokapitalizacija (ukrep B2)

- (105) Skupina je jeseni 2012 zabeležila dodatne izgube. Njen kapital je bil torej znova manjši od minimalnih kapitalskih zahtev, zaradi česar banka ni bila več upravičena do refinanciranja ECB.
- (106) Zato je bila potrebna druga premostitvena dokapitalizacija. GSFS je 21. decembra 2012 izvedel drugo premostitveno dokapitalizacijo v višini 2 326 milijonov EUR (ukrep B2), ki je bila ponovno plačana s prenosom obveznic instrumenta EFSF na skupino.
- (107) Skupni znesek obeh premostitvenih dokapitalizacij (ukrepa B1 in B2) je pomenil, da je GSFS 21. decembra 2012 že izplačal skupne kapitalske potrebe, ki so bile ugotovljene v stresnem testu iz leta 2012 (9,76 milijarde EUR ⁽⁵⁹⁾).

2.3.3.3 Udeležba GSFS v dokapitalizaciji iz pomladi 2013 (ukrep B3)

- (108) Upravni odbor skupine je 22. maja 2013 napovedal izdajo 2 274,1 milijona novih delnic z nominalno vrednostjo 0,30 EUR po ceni 4,29 EUR na delnico ⁽⁶⁰⁾.
- (109) Skupina je 21. junija 2013 ⁽⁶¹⁾ napovedala celotno izplačilo skupnega povečanja delniškega kapitala v skupnem znesku 9 756 milijonov EUR, vključno s premijskimi zneski. Skupna zasebna udeležba v povečanju delniškega kapitala skupine je znašala 1 079 milijonov EUR ⁽⁶²⁾. Udeležba GSFS v povečanju delniškega kapitala skupine je torej znašala 8 677 milijonov EUR (ukrep B3).
- (110) Znesek je enak vsoti ukrepov B1 in B2 po odbitku zneska zasebne udeležbe. S povečanjem delniškega kapitala skupine sta bili prva in druga premostitvena dokapitalizacija (ukrep B1 in B2) delno pretvorjeni v trajno dokapitalizacijo.
- (111) Cena novih delnic je bila določena na 50 % cene delnice, izračunane na podlagi povprečja obsega trgovanja v 50 trgovalnih dneh pred določitvijo ponudbene cene. Zaradi odločitev o združevanju delnic in znižanju delniškega kapitala skupine, ki sta bili sprejeti na izredni generalni skupščini delničarjev 29. aprila 2012 ⁽⁶³⁾, je bila cena novih delnic določena na 4,29 EUR na delnico.
- (112) GSFS je takoj po dokapitalizaciji iz pomladi 2013 postal glavni delničar skupine s 84,39-odstotnim deležem ⁽⁶⁴⁾. GSFS je izdal 245 779,6 milijona nakupnih bonov in zasebnim vlagateljem dodelil en nakupni bon za vsako vpisano delnico brez plačila ⁽⁶⁵⁾. Vsak nakupni bon vključuje pravico do nakupa 8,23 delnice GSFS v določenih razdobjih in po določenih izvršilnih cenah. Prvi izvršilni datum je 26. december 2013, nato pa se lahko nakupni

⁽⁵⁸⁾ V sporazumu za obdobje pred vpisom je bilo določeno: „Dejansko tveganje, ki se izplača skupini, vključuje obveznice EFSF ter kakršna koli izplačila kuponov in natečene obresti na obveznice EFSF za obdobje od izdaje obveznic do pretvorbe predplačila v delniški kapital in druge zamenljive finančne instrumente, kot je določeno v tem sporazumu.“

⁽⁵⁹⁾ Glej preglednico 3.

⁽⁶⁰⁾ http://www.nbg.gr/wps/wcm/connect/71b1f08a-2c84-4cfe-a368-f985c93d2da9/20130523_Announcement_Cut+Off+Date+and+Subscription+Period_final+clean+...%283%29_EN.pdf?MOD=AJPERES

⁽⁶¹⁾ <http://www.nbg.gr/wps/portal/en/the-group/Press-Office/Press-Releases/content/Press-Releases/anakoinosi-21-6-2013>

⁽⁶²⁾ http://www.hfsf.gr/files/HFSF_activities_Jan_2013_Jun_2013_en.pdf

⁽⁶³⁾ <http://www.nbg.gr/wps/portal/en/the-group/Press-Office/Press-Releases/content/Press-Releases/reverse-split>

⁽⁶⁴⁾ http://www.hfsf.gr/files/HFSF_activities_Jan_2013_Jun_2013_en.pdf

⁽⁶⁵⁾ http://www.nbg.gr/wps/wcm/connect/af79cd67-5fd6-4811-bd70-2b493cf5c205/Announcement+Commencement+of+Trading_EN.pdf?MOD=AJPERES

boni izvršujejo vsakih šest mesecev do 26. decembra 2017. Izvršilna cena je enaka vpisni ceni v višini 4,29 EUR, povečani za letno obrestno mero (4 % za prvo leto, 5 % za drugo leto, 6 % za tretje leto, 7 % za četrto leto in nato 8 % anualizirano za zadnjih šest mesecev) ⁽⁶⁶⁾.

- (113) Zakon o GSFS, kot je bil spremenjen leta 2014, določa, da se v primeru izdaje pravic prilagodijo le izvršilne cene nakupnih bonov. Poleg tega mora biti vsaka taka prilagoditev izvedena naknadno in samo do zneska ustvarjenega prihodka od prodaje predkupnih pravic GSFS. Prilagoditev ni predvidena v primeru povečanja delniškega kapitala brez predkupne pravice.

2.3.4 Ukrepi pomoči, povezani s prevzetimi podjetji

2.3.4.1 Državna podpora za tri združne banke

- (114) Kot je že bilo omenjeno v oddelku 2.2.1, je likvidnostne vrzeli bank Lesvos-Limnos, Achaia oziroma Lamia, ki so znašale 56,6 milijona EUR, 212,9 milijona EUR oziroma 56,3 milijona EUR, kril GSFS. Skupni znesek likvidnostnih vrzeli je bil torej 325,8 milijona EUR.

2.3.4.2 Ukrepi pomoči za banko FB

- (115) Banka FB je bila od leta 2009 deležna številnih ukrepov pomoči. Preglednica 8 vsebuje pregled navedenih ukrepov pomoči.

Preglednica 8

Pregled ukrepov pomoči za banko FB

Upravičenc	Ukrep	Poimenovanje	Subjekt, ki je dodelil pomoč	Datum	Znesek državne pomoči (v milijonih EUR)
Dejavnosti banke FB	FB1	Prednostne delnice, dodeljene na podlagi programa pomoči grškim bankam	Država	julij 2009	50
	FB2	Posojilo grških državnih obveznic na podlagi programa pomoči grškim bankam	Država	od januarja 2009	60
	FB3	Državno jamstvo za izdane obveznice na podlagi programa pomoči grškim bankam	Država	marec 2011	50
	FB4	Financiranje likvidnostne vrzeli za sredstva, prenesena z banke FB na skupino	GSFS	10. maj 2013 (datum reševanja)	456,97
	FB5	Zaveza za kritje kapitalskih potreb v zvezi s sredstvi, prenesenimi z banke FB na skupino	GSFS	10. maj 2013 (datum reševanja)	100
			Skupni znesek FB4 in FB5		

2.3.4.2.1 Državna dokapitalizacija, ki jo je prejela banka FB (ukrep FB1)

- (116) Grčija je julija 2009 v banko FB vložila 50 milijonov EUR, kar je enako približno 3 % njene tveganju prilagojene aktive v zadevnem času. Navedeni kapitalski vložek je bil izveden na podlagi ukrepa dokapitalizacije, ki je del programa pomoči grškim bankam. Dokapitalizacija je bila v obliki prednostnih delnic.

⁽⁶⁶⁾ Na primer, 26. decembra 2013 je bila izvršilna cena 4,3758 EUR, 26. junija 2014 4,4616 EUR, 26. decembra 2014 4,5689 EUR, 26. junija 2015 pa bo 4,6761 EUR in tako naprej.

2.3.4.2.2 Državna likvidnostna podpora, ki jo je prejela banka FB (ukrepa FB2 in FB3)

- (117) Banka FB je imela koristi tudi od likvidnostne podpore na podlagi ukrepa jamstva in ukrepov državnih obli-gacijskih posojil, ki so del programa pomoči grškim bankam. Januarja 2009 je banka FB prejela grške državne vrednostne papirje v višini 60 milijonov EUR, ki so zapadli decembra 2011 (ukrep FB2). Maja 2012 je prejela grške državne vrednostne papirje v višini 60 milijonov EUR, ki naj bi zapadli aprila 2015, vendar so bili 23. maja 2013 preklicani (ukrep FB3) ⁽⁶⁷⁾. Marca 2011 je banka FB prejela tudi državno jamstvo za izdane obveznice z nominalno vrednostjo 50 milijonov EUR.

2.3.4.2.3 Ukrepi, povezani z reševanjem banke FB (ukrepa FB4 in FB5)

- (i) Kritje likvidnostne vrzeli sredstev, prenesenih z banke FB na skupino, v znesku 456,97 milijona EUR (ukrep FB4)
- (118) GSFS je kril likvidnostno vrzel ⁽⁶⁸⁾ sredstev, prenesenih z banke FB na skupino. Skladno s sklepi Banke Grčije z dne 10. maja in 7. novembra 2013 je GSFS celotni znesek v višini 456,97 milijona EUR izplačal v dveh obrokih, in sicer 26. julija in 13. novembra 2013 ⁽⁶⁹⁾.
- (ii) Zaveza GSFS za kritje kapitalskih potreb v zvezi s prenesenimi sredstvi (ukrep FB5)
- (119) V okviru postopka reševanja se je GSFS zavezal, da bo kril kapitalске potrebe, ki so nastale s prevzemom sredstev, prenesenih z banke FB. GSFS bi zato moral v skupino vložiti znesek kapitala, ki je enakovreden 9 % prenesene tveganju prilagojene aktive. V času reševanja so bile kapitalске potrebe v zvezi z prenesenimi sredstvi ocenjene na približno 100 milijonov EUR.
- (120) Kot je navedeno že v uvodni izjavi 30, GSFS v skupino ne bo več vlagal dodatnega kapitala, saj se skupina v svojem načrtu prestrukturiranja odpoveduje pravici, da zaprosi GSFS za kritje morebitnih kapitalskih potreb v zvezi s prenesenimi sredstvi.

2.3.4.3 Ukrepi pomoči za banko Probank

- (121) Banka Probank v okviru programa pomoči grškim bankam ni bila deležna nobenega ukrepa pomoči. Pregled drugih ukrepov pomoči, ki jih je prejela banka Probank, je na voljo v preglednici 9.

Preglednica 9

Pregled ukrepov pomoči za banko Probank

Upravi-čeneec	Ukrep	Poimenovanje	Subjekt, ki je dodelil pomoč	Datum	Znesek državne pomoči (v milijonih EUR)
Dejavnosti banke Probank	PB1	Financiranje likvidnostne vrzeli sredstev, prenesenih z banke Probank na skupino	GSFS	26. julij 2013 (datum reševanja)	562,73
	PB2	Zaveza za kritje kapitalskih potreb v zvezi s sredstvi, prenesenimi z banke Probank na skupino	GSFS	26. julij 2013 (datum reševanja)	[180 do 280]
		Skupni znesek PB1 in PB2			[742,73 do 842,73]

⁽⁶⁷⁾ Navedeni znesek v višini 60 milijonov EUR grških državnih vrednostnih papirjev je bil septembra 2013 dodeljen in odobren skupini v skladu s sklepom 73/1/10/05.2013 odbora za kredite in zavarovanja Banke Grčije ter sklepom 10/1/10.5.2003 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

⁽⁶⁸⁾ Izraz „likvidnostna vrzel“ je lahko zavajajoč, saj ne opisuje likvidnostne podpore, temveč ukrepe kapitalске podpore.

⁽⁶⁹⁾ GSFS, „Report of the Hellenic Financial Stability Fund's Activities for the period July- December 2013“ (Poročilo o dejavnostih grškega sklada za finančno stabilnost za obdobje julij–december 2013), marec 2014, str. 4, na voljo na: http://www.hfsf.gr/files/HFSF_activities_Jul_2013_Dec_2013_en.pdf.

2.3.4.3.1 Kritje likvidnostne vrzeli sredstev, prenesenih z banke Probank na skupino v znesku 562,73 milijona EUR (ukrep PB1)

- (122) GSFS je financiral likvidnostno vrzel sredstev, ki so bila prenesena z banke Probank na skupino. Skladno s sklepi Banke Grčije z dne 26. julija in 30. decembra 2013 je GSFS celotni znesek v višini 562,73 milijona EUR izplačal v dveh obrokih, in sicer 9. avgusta in 31. decembra 2013.

2.3.4.3.2 Zaveza GSFS za kritje kapitalskih potreb v zvezi s prenesenimi sredstvi (ukrep PB2)

- (123) V okviru postopka reševanja se je GSFS zavezal, da bo kril kapitalske potrebe kupca, ki so nastale s prevzemom sredstev banke Probank. GSFS bi zato moral v skupino vložiti znesek kapitala, ki je enakovreden 9 % prenesene tveganju prilagojene aktive. V času reševanja so bile kapitalske potrebe v zvezi z prenesenimi sredstvi ocenjene na približno [180 do 280] milijonov EUR.
- (124) Kot je navedeno že v uvodni izjavi 41, GSFS v skupino ne bo več vlagal dodatnega kapitala, saj se skupina v svojem načrtu prestrukturiranja odpoveduje pravici, da zaprosi GSFS za kritje morebitnih kapitalskih potreb v zvezi s prenesenimi sredstvi.

2.4 NAČRT PRESTRUKTURIRANJA

- (125) Grčija je 25. junija 2014 predložila načrt prestrukturiranja za skupino, v katerem je pojasnjeno, kako namerava skupina kot združeni subjekt na podlagi prevzema bank FB, Probank in treh združnih bank ponovno vzpostaviti svoje dolgoročno uspešno poslovanje.

2.4.1 Domače poslovanje

- (126) Skupina se bo na podlagi načrta prestrukturiranja osredotočila na svoje osnovne bančne dejavnosti v Grčiji in Turčiji.
- (127) Kar zadeva Grčijo, je glavna prednostna naloga skupine povrniti visoko donosnost in uspešnost njenega bančnega poslovanja v Grčiji do konca obdobja prestrukturiranja, tj. do 31. decembra 2018. Načrt prestrukturiranja zato vključuje vrsto ukrepov, namenjenih izboljšanju operativne učinkovitosti in neto obrestne marže skupine, ter ukrepe za izboljšanje njenega kapitalskega položaja in strukture bilance stanja.
- (128) Kar zadeva operativno učinkovitost, je skupina že začela izvajati obsežen program racionalizacije. Med 31. decembrom 2009 in 30. decembrom 2012 je skupina zmanjšala svojo fizično prisotnost v Grčiji. Število svojih podružnic je s 575 v letu 2009⁽⁷⁰⁾ zmanjšala na 511 v letu 2012⁽⁷¹⁾, obenem pa je zmanjšala tudi število zaposlenih v bančni dejavnosti v Grčiji (z 12 534 decembra 2009⁽⁷²⁾ na 11 230 decembra 2012⁽⁷³⁾).
- (129) Banka načrtuje, da bo v obdobju od decembra 2012 do konca leta 2017 še bolj zmanjšala število zaposlenih v Grčiji (s 13 675 na [...])⁽⁷⁴⁾ kljub učinku prevzemov banke FB oziroma Probank, ki sta imeli 260 oziroma 1 087 zaposlenih⁽⁷⁵⁾. Razlika med številom zaposlenih v bančnih dejavnostih v Grčiji na dan 31. decembra 2012 (11 230) in skupnim številom zaposlenih v Grčiji ob koncu leta 2012 (13 675) je posledica števila zaposlenih v nebančnih dejavnostih, kot so zavarovalništvo (Ethniki Hellenic General Insurance S.A.), turizem (Astir Palace Vouliagmenis S.A.) in nepremičnine (NBG Pangaea Reic).
- (130) Skupina namerava v obdobju od decembra 2012 do konca leta 2017 še naprej racionalizirati svojo domačo mrežo. Število podružnic se bo povečalo za [...], in sicer s 511 na [...]. Opozoriti je treba, da je skupina v letu 2013 prevzela mreži bank FB oziroma Probank, ki sta imeli 19 oziroma 112 podružnic.

⁽⁷⁰⁾ Letno poročilo za leto 2010 https://www.nbg.gr/english/the-group/investor-relations/annual-report-offerring-circular/Documents/73301T05_CNB.pdf.

⁽⁷¹⁾ Letno poročilo za leto 2012, <https://www.nbg.gr/english/the-group/investor-relations/annual-report-offerring-circular/Documents/NBG%20Form%2020-F.PDF>.

⁽⁷²⁾ Letno poročilo za leto 2010 https://www.nbg.gr/english/the-group/investor-relations/annual-report-offerring-circular/Documents/73301T05_CNB.pdf.

⁽⁷³⁾ Letno poročilo za leto 2012, <https://www.nbg.gr/english/the-group/investor-relations/annual-report-offerring-circular/Documents/NBG%20Form%2020-F.PDF>.

⁽⁷⁴⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, str. 30 (številke se nanašajo na domače poslovanje, vključno npr. s hčerinskimi družbami, ki delujejo v zavarovalništvu, nepremičninah in turizmu).

⁽⁷⁵⁾ Glej uvodni izjavi 72 in 82.

- (131) Povečana učinkovitost v smislu podružnic in osebja bo prispevala k znižanju skupnih stroškov grških dejavnosti skupine za [...] %, in sicer s 1 301 milijona EUR na pro forma osnovi leta 2012 na [...] milijonov EUR leta 2017 ⁽⁷⁶⁾. Posledično bo pričakovano razmerje med stroški in prihodki njenih grških bančnih dejavnosti padlo pod [...] % ob koncu obdobja prestrukturiranja.
- (132) V načrtu prestrukturiranja je opisano tudi, kako bo skupina znižala svoje stroške financiranja, kar je ključno za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja. Skupina pričakuje, da bo lahko plačevala nižje obrestne mere za svoje vloge glede na stabilnejše razmere ter zlasti pričakovano stabilizacijo in okrevanje grškega gospodarstva, katerega rast se znova pričakuje od leta 2014 naprej. Razmiki za vloge (povprečje obrestnih mer za vezane vloge, vpogledne vloge in hranilne vloge) naj bi se v Grčiji zmanjšali. Podobno se bo med obdobjem prestrukturiranja zmanjšala odvisnost skupine od izredne likvidnostne pomoči z državnim jamstvom in širšega financiranja iz Eurosistema.
- (133) V načrtu prestrukturiranja je predvideno, da bo skupina okrepila tudi svojo bilanco stanja. Zmanjšalo se bo tudi njeno neto razmerje med posojili in vlogami, izboljšala pa se bo njena kapitalska ustreznost (s količnika navadnega lastniškega temeljnega kapitala v višini 8,4 % na ravni skupine dne 31. decembra 2013).
- (134) Med prednostne naloge skupine spada tudi upravljanje nedonosnih posojil. Skupina bo izboljšala svoje kreditne postopke v zvezi z dodeljevanjem posojil (boljše zavarovanje in zmanjšanje limitov) in upravljanjem nedonosnih posojil. Stopnja nedonosnih posojil bo znašala [...], s pričakovano stopnjo [...] % ob zaključku obdobja prestrukturiranja ⁽⁷⁷⁾. Strošek tveganja (izgube zaradi oslabilte posojil) se bo z 2 milijard EUR v letu 2012 zmanjšal na [...] milijard EUR v letu 2018 ⁽⁷⁸⁾.
- (135) Izboljšanje operativne učinkovitosti, povečanje neto obrestne marže in znižanje stroškov tveganja bodo skupini omogočili, da poveča svojo donosnost. Skupina pričakuje, da bo njen dobiček v Grčiji znašal [...] milijonov EUR v letu 2014 ter [...] milijonov EUR v letu 2018. Donos lastniškega kapitala bo v letu 2017 dosegel [...] % v smislu grških dejavnosti ⁽⁷⁹⁾, kar je premalo glede na profil tveganja skupine ob navedenem datumu ⁽⁸⁰⁾.

2.4.2 Mednarodne bančne dejavnosti (razen Turčije)

- (136) Skupina je že začela z zmanjševanjem in prestrukturiranjem svoje mednarodne mreže. Število podružnic v jugovzhodni Evropi se je od leta 2009 zmanjšalo za 170 ⁽⁸¹⁾.
- (137) Skupina bo še naprej prestrukturirala in zmanjševala svojo mednarodno mrežo. Predvsem bo prodala svoje tuje hčerinske družbe v [...] in odprodala svoje podružnice v [...]. Te odprodaje so predstavljale [...] % njenih sredstev zunaj Grčije in Turčije, kar pomeni [...] milijonov EUR od 12 101 milijonov EUR konec leta 2012.
- (138) Podružnice v [...] in [...] ter hčerinska družba v [...] bodo [...].
- (139) Zaradi navedenih odprodaj bo neto financiranje matičnega podjetja do konca obdobja prestrukturiranja odpravljeno.

2.4.3 Turčija

- (140) Skupina namerava zmanjšati svoje lastništvo v banki Finansbank na 60 % [...].
- (141) [...] bo banki Finansbank zagotovil [...] in okreplil zavezo skupine, da banki Finansbank zagotovi [...] v obdobju prestrukturiranja.
- (142) Skupina načrtuje občutno rast banke Finansbank v obdobju prestrukturiranja. Skupina bo uvedla tudi načrt obvladovanja stroškov. Banka Finansbank namerava v letu 2014 [...] in [...]. V naslednjih letih [...], zaradi česar se bo razmerje med stroški in prihodki ob koncu obdobja prestrukturiranja zmanjšalo z [...] na [...] ⁽⁸²⁾.

⁽⁷⁶⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, str. 30.

⁽⁷⁷⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, Priloga I, str. 11.

⁽⁷⁸⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, Priloga I, str. 9.

⁽⁷⁹⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, Priloga I, str. 11.

⁽⁸⁰⁾ Visoka kapitalska ustreznost skupine ne vpliva negativno na donos na tveganju prilagojeno aktivo, ki bo ob koncu obdobja prestrukturiranja [...] %.

⁽⁸¹⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, str. 13.

⁽⁸²⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, str. 34.

- (143) V načrtu prestrukturiranja je predvideno, da bo banka Finansbank skrbno nadzorovala tveganja. Oslabitev naj bi po pričakovanjih znašale manj kot [...] % posojil strank v obdobju 2014–2018, donos sredstev pa naj bi v letu 2018 znašal [...] %. Donos lastniškega kapitala banke Finansbank bo skozi celotno obdobje ostal visok.
- (144) Skupina je leta 2012 prodala svojo turško zavarovalnico (življenjsko in neživljenjsko) ter ustvarila kapitalski dobiček v višini [...] milijonov EUR ⁽⁸³⁾.

2.4.4 Nebančne dejavnosti: prodaja [...] in nepremičninskih dejavnosti

- (145) Skupina je svoje lastništvo v nepremičninski hčerinski družbi Pangea znižala pod 35 %, kar je pozitivno vplivalo na količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala skupine ⁽⁸⁴⁾. Skupina obenem načrtuje, da bo prodala [...] za [...] ter svojo hčerinsko družbo zasebnega kapitala za [...].

2.4.5 Povečevanje zasebnega kapitala in prispevek obstoječih delničarjev in podrejenih upnikov

- (146) Skupina je zbrala velike količine kapitala na trgu in s tem zmanjšala državno pomoč, ki jo je potrebovala.
- (147) Skupina je najprej leta 2009 zbrala zasebni kapital z izdajo pravic v višini 1 247 milijonov EUR. Leta 2010 je ponovno zbrala 1 815 milijonov EUR ⁽⁸⁵⁾ zasebnega kapitala na trgu. Kot je navedeno v uvodni izjavi 109, je prek dokapitalizacije iz pomladi 2013 zbrala tudi 1 079 milijonov EUR kapitala od zasebnih vlagateljev. Dokapitalizacija iz pomladi 2013 je močno zmanjšala lastniške deleže delničarjev, ki so sodelovali pri povečanju kapitala v letih 2009 in 2010: GSFS je prejel 84,4 % delnic banke, novi vlagatelji pa so prejeli 10,5-odstotni delež. Obstoječim delničarjem je tako ostal zgolj 5,1-odstotni delež. Navadnim delničarjem ni bila izplačana nobena dividenda od leta 2007, prednostnim delničarjem iz ZDA pa od leta 2009 ⁽⁸⁶⁾.
- (148) Skupina je v maju 2014 zbrala 2,5 milijarde EUR kapitala na trgu. Skupina namerava [...].
- (149) Kar zadeva prispevek imetnikov hibridnega in podrejenega dolga, je skupina 3. januarja 2012 ponudila odkup preferenčnih vrednostnih papirjev po cenah, ki znašajo od 45 % do 70 % nominalne vrednosti navedenih vrednostnih papirjev. Ob tej priložnosti je skupina obenem odkupila krite obveznice. Za vsakega od teh odkupov je bila cena določena na podlagi tržne vrednosti instrumentov in je vključevala premijo do 10 odstotnih točk, ki je bila dodana za spodbujitev vlagateljev k sodelovanju pri odkupu. Delež sprejetih ponudb je bil 44 %, skupno povečanje kapitala pa je znašalo približno 302 milijona EUR ⁽⁸⁷⁾.
- (150) Skupina je nato v letih 2012 in 2013 uvedla dodatne ukrepe upravljanja obveznosti za vrednostne papirje, izdane vlagateljem, vključno s kritimi obveznicami, hibridnimi instrumenti, instrumenti drugega reda in prednostnimi delnicami, izdanimi v Združenih državah. Ti odkupi so ustvarili dodaten kapital v višini [...] milijonov EUR. Skupina na splošno navaja, da skupni znesek kapitala, ki je bil ustvarjen z ukrepi upravljanja obveznosti v zadnjih letih, znaša približno [...] milijonov EUR ⁽⁸⁸⁾. Zaradi navedenih odkupov se je neporavnani znesek podrejenega in hibridnega dolga 31. decembra 2013 zmanjšal na 293 milijonov EUR.

2.5 ZAVEZE GRŠKIH ORGANOV

- (151) Grčija se je 25. junija 2014 zavezala, da bo skupina s svojimi povezanimi podjetji izvedla načrt prestrukturiranja, ki ga je predložila 25. junija 2014, in podala nadaljnje zaveze glede izvajanja načrta prestrukturiranja (v nadaljnjem besedilu: zaveze). Zaveze, ki so v Prilogi, so povzete v tem oddelku.
- (152) Najprej se je Grčija zavezala, da bo skupina prestrukturirala svoje gospodarske dejavnosti v Grčiji ter določila največje število podružnic in zaposlenih ter najvišji znesek skupnih stroškov, navedeno pa mora biti doseženo do 31. decembra 2017 ⁽⁸⁹⁾.

⁽⁸³⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, str. 12.

⁽⁸⁴⁾ Glede na predložitev informacij grških organov z dne 21. novembra 2013 je dobiček količnika navadnega lastniškega temeljnega kapitala ocenjen na 35 bazičnih točk v letu 2013.

⁽⁸⁵⁾ Finančno poročilo za leto 2010, str. 44.

⁽⁸⁶⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, str. 12.

⁽⁸⁷⁾ <http://www.barchart.com/plmodules/?module=secFilings&filingid=8338505&type=HTML&popup=1&override=1&symbol=NBG>.

⁽⁸⁸⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, str. 11.

⁽⁸⁹⁾ Glej zaveze v Prilogi, poglavje II.

- (153) Grčija se je zavezala tudi, da bo skupina zmanjšala stroške vlog, zbranih v Grčiji, in upoštevala največje dovoljeno razmerje med neto posojili in vlogami ⁽⁹⁰⁾ do 31. decembra 2017 ⁽⁹¹⁾.
- (154) Grčija se je glede tujih hčerinskih družb skupine zavezala, da skupina ne bo zagotavljala [...] ter da bo odprodala manjšinski delež v tej hčerinski družbi. Grčija se je zavezala tudi, da bo skupina do 30. junija 2018 zmanjšala več svojih tujih hčerinskih družb ⁽⁹²⁾.
- (155) Grčija se je zavezala, da bo skupina odprodala [...] in svojo hčerinsko družbo zasebnega lastniškega kapitala ter vrsto vrednostnih papirjev. Poleg tega skupina ne bo kupovala vrednostnih papirjev neinvesticijskega razreda, pri čemer veljajo omejene izjeme ⁽⁹³⁾.
- (156) Grčija je navedla vrsto zavez v zvezi s korporativnim upravljanjem skupine. Zavezala se je, da bo omejila osebne prejemke zaposlenih in vodij [...] skupine ⁽⁹⁴⁾.
- (157) Grčija se je obenem zavezala, da bo skupina okrepila svojo kreditno politiko, da bi zagotovila, da so odločitve o dodelitvi ali prestrukturiranju posojil namenjene povečanju uspešnega poslovanja in donosnosti skupine. Grčija se je zavezala, da bo skupina spoštovala visoke standarde spremljanja kreditnega tveganja in prestrukturiranja posojil ⁽⁹⁵⁾.
- (158) Vrsta zavez se nanaša na poslovanje skupine s povezanimi posojiljemalci. Navedene zaveze naj bi zagotovile, da skupina pri dodeljevanju ali prestrukturiranju posojil svojim zaposlenim, upravljavcem in delničarjem, javnim subjektom, političnim strankam in medijskim podjetjem ne odstopa od bonitetnih bančnih praks ⁽⁹⁶⁾.
- (159) Nazadnje, Grčija se je zavezala, da bo skupina ravnala v skladu z nekaterimi omejitvami ravnanja, kot so prepoved izplačevanja kuponov in dividend, prepoved prevzemov in prepoved oglaševanja državne podpore ⁽⁹⁷⁾.
- (160) Navedene obveznosti bo do 31. decembra 2018 spremljal skrbnik spremljanja.
- (161) Grčija je ločeno navedla, da bo pred vsakim odkupom nakupnih bonov, ki bi ga izvedla skupina ali kateri koli državni subjekt, vključno z GSFS, od Komisije pridobila soglasje ⁽⁹⁸⁾.

3. RAZLOGI ZA ZAČETEK FORMALNEGA POSTOPKA PREISKAVE GLEDE PRVE PREMOSITIVNE DOKAPITALIZACIJE

- (162) Komisija je 27. julija 2012 začela formalni postopek preiskave, da bi preverila, ali so bili izpolnjeni pogoji iz sporočila o bančništvu iz leta 2008 ⁽⁹⁹⁾ v zvezi s primernostjo, nujnostjo in sorazmernostjo prve premostitvene dokapitalizacije, ki jo je GSFS zagotovil skupini (ukrep B1).
- (163) Komisija je glede primernosti ukrepa ob upoštevanju, da je bila pomoč dodeljena po predhodni dokapitalizaciji in likvidnostni pomoči, ter glede na podaljšano obdobje reševanja izrazila pomisleke, ali je skupina sprejela vse možne ukrepe za zagotovitev, da v prihodnosti ne bo potrebovala pomoči ⁽¹⁰⁰⁾. Komisija tudi ni mogla ugotoviti, kdo naj bi nadziral skupino po zamenjavi prve premostitvene dokapitalizacije s trajno dokapitalizacijo ⁽¹⁰¹⁾, saj bi

⁽⁹⁰⁾ Zamenjave obrestnih mer, ki so bile s Helensko republiko dogovorjene na podlagi sporazuma o ISDA, vključno s tistimi, ki so listinjene prek Titlos Plc, bodo izključene iz neto posojil za namene izračuna razmerja med neto posojili in vlogami.

⁽⁹¹⁾ Glej zaveze v Prilogi, poglavje II.

⁽⁹²⁾ Glej zaveze v Prilogi, poglavje II.

⁽⁹³⁾ Glej zaveze v Prilogi, poglavje II.

⁽⁹⁴⁾ Glej zaveze v Prilogi, poglavje III, oddelek A.

⁽⁹⁵⁾ Glej zaveze v Prilogi, poglavje III, oddelek A.

⁽⁹⁶⁾ Glej zaveze v Prilogi, poglavje III, oddelek A.

⁽⁹⁷⁾ Glej zaveze v Prilogi, poglavje III, oddelek C.

⁽⁹⁸⁾ Pismo Grčije Komisiji z dne 25. junija 2014: „Nazadnje je treba glede nakupnih bonov, ki jih je izdal GSFS, pojasniti, da bo Helenska republika pred vsakim odkupom nakupnih bonov, ki bi ga izvedla skupina NBG ali kateri koli državni subjekt (vključno z GSFS), od Evropske komisije pridobila soglasje, tako da se bo lahko Evropska komisija prepričala, da predvideni odkup nakupnih bonov ni v nasprotju z zahtevami glede nadomestila državi na podlagi pravil o državni pomoči.“

⁽⁹⁹⁾ Sporočilo Komisije – Uporaba pravil o državni pomoči za ukrepe v zvezi s finančnimi institucijami v okviru trenutne svetovne finančne krize (UL C 270, 25.10.2008, str. 8).

⁽¹⁰⁰⁾ Uvodna izjava 59 sklepa o začetku postopka za skupino NBG.

⁽¹⁰¹⁾ Uvodna izjava 63 sklepa o začetku postopka za skupino NBG.

lahko skupino nadzirala država ali kateri od manjšinskih zasebnih lastnikov. Komisija je navedla, da bi želela zagotoviti, da kakovost upravljanja skupine in zlasti njeni postopki odobritve posojil v nobenem primeru ne bi bili prizadeti.

- (164) V zvezi z nujnostjo prve premostitvene dokapitalizacije je Komisija v uvodni izjavi 67 sklepa o začetku postopka za skupino NBG izrazila dvome glede tega, ali so bili sprejeti vsi mogoči ukrepi, da bi se skupina izognila potrebi po dodatni pomoči v prihodnosti. Ker je bilo trajanje obdobja premostitvene dokapitalizacije negotovo, Komisija ni mogla zaključiti, ali je bilo nadomestilo zadostno ter v skladu z načeli zagotovitve nadomestila in delitve bremena v okviru pravil o državni pomoči. Poleg tega pogoji pretvorbe prve premostitvene dokapitalizacije v trajno dokapitalizacijo ob sprejetju sklepa o začetku postopka za skupino NBG niso bili znani, zato jih Komisija ni mogla oceniti.
- (165) V zvezi s sorazmernostjo ukrepa je Komisija izrazila dvome, ali zaščitni ukrepi (prepoved oglaševanja državne podpore, prepoved izplačevanja kuponov in dividend, prepoved nakupne opcije in prepoved odkupa, kot so opisani v uvodni izjavi 71 sklepa o začetku postopka za skupino NBG) zadostujejo v zvezi s prvo premostitveno dokapitalizacijo. Komisija je v uvodni izjavi 72 sklepa o začetku postopka za skupino NBG navedla, da bi lahko pomanjkanje pravil povzročilo izkrivljanje konkurence, ki bi GSFS preprečevalo usklajevanje štirih največjih bank (tj. skupine ter bank Alpha, Eurobank in Piraeus), in neobstoj primernih zaščitnih ukrepov, da bi se jim preprečila izmenjava občutljivih poslovnih informacij. Komisija je zato predlagala imenovanje skrbnika za spremljanje, ki bi bil v skupini fizično prisoten.

4. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI K FORMALNEMU POSTOPKU PREISKAVE GLEDE PRVE PREMOSTITVENE DOKAPITALIZACIJE

Pripombe grške banke

- (166) Komisija je 3. januarja 2013 prejela pripombe grške banke k sklepu o začetku postopka za skupino NBG. Navedena grška banka je pripomnila, da je dokapitalizacija grških bank s strani GSFS načeloma dobrodošel korak v smeri bolj zdravega in uspešnejšega bančnega sistema, in ni izrazila ugovorov v zvezi z dokapitalizacijo skupine.
- (167) Vendar je navedena grška banka ob tem, ko je izrazila svojo popolno podporo za načelo dokapitalizacije grških bank s strani GSFS, pojasnila, da pričakuje, da bo dokapitalizacija s strani GSFS na voljo vsem bankam, ki v Grčiji poslujejo pod podobnimi pogoji, da se tako zmanjša izkrivljanje konkurence in prepreči diskriminacija.

5. PRIPOMBE GRČIJE K FORMALNEMU POSTOPKU PREISKAVE GLEDE PRVE PREMOSTITVENE DOKAPITALIZACIJE

- (168) Grčija je 5. septembra 2012 predložila pripombe, ki sta jih pripravila Banka Grčije in GSFS.

5.1 PRIPOMBE BANKE GRČIJE

- (169) Banka Grčije je v zvezi s primernostjo prve premostitvene dokapitalizacije navedla, da je bil znesek v višini 18 milijard EUR kapitala, s katerim je GSFS maja 2012 dokapitaliziral štiri največje grške banke, manjši od končnega zneska, ki so ga navedene banke potrebovale, da bi postopno dosegle ter ohranile količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala, določen na 10 %, in količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala, določen na 7 % na podlagi triletnega neugodnega stresnega scenarija. Navedla je tudi, da je bila prva premostitvena dokapitalizacija začasna, saj naj bi bil postopek dokapitalizacije zaključen s povečanju delniškega kapitala, ki naj bi jih opravile navedene štiri banke.
- (170) Banka Grčije je ugotovila tudi, da je dokapitalizacija največje grške banke del dolgoročnejšega prestrukturiranja grškega bančnega sektorja. Ugotovila je, da pri bankah, ki ostanejo zasebne, tudi vodstvo zelo verjetno ostane isto, če pa banka postane državna (tj. v lasti GSFS), lahko GSFS imenuje novo vodstvo, ki ga v vsakem primeru oceni Banka Grčije. Banka Grčije je navedla, da redno ocenjuje okvir korporativnega upravljanja, ustreznost vodstva in profil tveganja vsake banke, da bi zagotovila, da se ne prevzemajo prevelika tveganja. Poudarila je tudi, da je GSFS že imenoval predstavnike v upravni odbor dokapitaliziranih bank.

- (171) V zvezi z nujnostjo prve premostitvene dokapitalizacije je Banka Grčije navedla, da je bila dokapitalizacija skupine omejena zaradi zagotovitve izpolnitve tedaj veljavnih minimalnih kapitalskih zahtev (8 %). Navedla je tudi, da je daljše obdobje pred dokapitalizacijami temeljilo na hitrem slabšanju poslovnega okolja v Grčiji in učinku programa PSI, zapletenosti celotnega projekta ter potrebi po čim večji udeležbi zasebnih vlagateljev pri povečanjih delniškega kapitala.
- (172) Banka Grčije je glede sorazmernosti prve premostitvene dokapitalizacije poudarila, da je celotna izvedba načrta prestrukturiranja, ki se bo predložil Komisiji, zagotovljena, ker bo začasni odvzem glasovalnih pravic GSFS odpravljen, če med drugim pride do resne kršitve načrta prestrukturiranja. Banka Grčije je še navedla, da težave skupine ne izhajajo niti iz dejstva, da je vodstvo skupine podcenilo tveganja, niti iz tržno agresivnega ravnanja.

5.2 PRIPOMBE GSFS

- (173) GSFS je glede primernosti prve premostitvene dokapitalizacije, da se obravnava vprašanje morebitnega vmešavanja države, če država zagotovi visoke zneske državne pomoči prek GSFS, ta pa ima polne glasovalne pravice, navedel, da se banke, ki jih financira GSFS, ne štejejo za javne subjekte ali subjekte pod državnim nadzorom, po trajni dokapitalizaciji iz GSFS pa jih država ne bo nadzirala. GSFS je poudaril, da je popolnoma neodvisen pravni subjekt zasebnega prava z avtonomijo odločanja. Na podlagi člena 16C(2) zakona o GSFS, v skladu s katerim kreditne institucije, za katere je GSFS zagotovil kapitalsko podporo, niso del širšega javnega sektorja, GSFS ni pod nadzorom države. Omenil je tudi pravno strukturo GSFS.
- (174) Kar zadeva vmešavanje GSFS v vodenje skupine, je GSFS navedel, da bo upošteval avtonomijo skupine in ne bo posegal v njeno vsakodnevno vodenje, ker je njegova vloga omejena na to, kar je določeno v zakonu o GSFS. Navedel je, da ne bo nikakršnega vmešavanja države ali usklajevanja in da se bodo odločitve skupine glede postopka dodeljevanja posojil (med drugim o zavarovanju, oblikovanju cen in solventnosti posojiljemalcev) sprejemale na podlagi tržnih meril.
- (175) GSFS je poudaril, da sta zakon o GSFS in sporazum o obdobju pred vpisom določila primerne zaščitne ukrepe za zagotavljanje, da obstoječi zasebni delničarji ne sprejemajo preveč tveganih odločitev. Izpostavil je elemente, kot so (i) imenovanje predstavnikov GSFS kot neodvisne neizvršne člane upravnega odbora skupine in njihova prisotnost v odborih, (ii) skrben pregled poslovanja v skupini, ki ga izvaja GSFS, in (iii) dejstvo, da bodo po končni dokapitalizaciji njegove glasovalne pravice omejene le toliko časa, dokler bo skupina ravnala v skladu s pogoji načrta prestrukturiranja.
- (176) GSFS je glede nujnosti prve premostitvene dokapitalizacije in zlasti glede stopnje nadomestila pomoči navedel, da je bilo nadomestilo dogovorjeno s predstavniki Komisije, ECB in MDS. V navedeni dogovorjeni stopnji se je upoštevalo, da bo prva premostitvena dokapitalizacija v trajno dokapitalizacijo pretvorjena pred 30. septembrom 2012, tj. rokom, ki je bil marca 2012 določen z memorandumom o gospodarskih in finančnih politikah med Komisijo, ECB, MDS in Grčijo.
- (177) GSFS je glede sorazmernosti prve premostitvene dokapitalizacije ugotovil, da so ukrepi, ki jih je sprejel, kot so na primer tisti iz uvodne izjave 175, glede na visoke prejete zneske pomoči in podaljšano obdobje reševanja ustrezni zaščitni ukrepi. GSFS je navedel tudi, da so vzpostavljeni primerni ukrepi za zagotavljanje, da si banke, v katerih je udeležen GSFS, ne izmenjujejo poslovno občutljivih podatkov. Med navedene ukrepe spadajo imenovanje različnih predstavnikov GSFS v navedene banke, pooblastila navedenim predstavnikom, ki izrecno ščitijo pred pretokom informacij od enega predstavnika k drugemu in jasna interna navodila navedenim uradnikom, naj ne prenašajo poslovno občutljivih informacij bank. Poleg tega je GSFS navedel, da svojih pravic v zvezi z bankami ne uresničuje na način, ki bi lahko preprečeval, omejeval, izkrivljal ali bistveno zmanjšal ali oviral učinkovito konkurenco. Nazadnje je GSFS poudaril, da za člane njegovega upravnega odbora in njegove zaposlene veljajo stroga pravila zaupnosti in fiduciarne dolžnosti ter da jih zavezujejo določbe o varovanju poslovne skrivnosti v zvezi z njegovim poslovanjem.

6. OCENA POMOČI, POVEZANE S PREVZETIMI PODJETJI

6.1 OCENA DRŽAVNE PODPORE, POVEZANE Z REŠEVANJEM TREH ZADRUŽNIH BANK

6.1.1 Obstoj in znesek pomoči

- (178) Komisija mora najprej proučiti, ali državna podpora v zvezi z reševanjem treh zadružnih bank (kot financiranje likvidnostne vrzeli, ki je omogočilo prenos vlog) pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe. Skladno s slednjo določbo je državna pomoč vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.
- (179) Komisija bo najprej proučila, ali je bila prednost dana naslednjim morebitnim upravičencem: (i) zadružnim bankam in morebitnim na skupino prenesenim „dejavnostim“ ter (ii) skupini.
- (i) Obstoj pomoči trem zadružnim bankam in morebitnim na skupino prenesenim dejavnostim.
- (180) Kar zadeva tri zadružne banke, Komisija ugotavlja, da se je začel postopek likvidacije bank Lesvos-Limnos, Achaia in Lamia, bankam pa so bila preklicana dovoljenja. Banke zato ne bodo več izvajale gospodarskih dejavnosti na bančnem trgu.
- (181) Državna podpora, tj. financiranje likvidnostnih vrzeli, bi pomenila državno pomoč prenesenim terjatvam in obveznostim v smislu člena 107(1) Pogodbe samo, če bi skupaj sestavljale podjetje. S pojmom podjetja je zajet vsak subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, ne glede na njegov pravni status in način njegovega financiranja. Katera koli dejavnost ponudbe blaga ali storitev na določenem trgu velja za gospodarsko dejavnost. Da se torej ugotovi, ali gre za pomoč podjetju, bi bilo treba oceniti, ali prenos terjatev in obveznosti predstavlja prenos gospodarske dejavnosti.
- (182) Kot je že bilo omenjeno v oddelku 2.2.1, so bile po reševanju treh zadružnih bank na skupino prenesene samo vloge ter terjatve in obveznosti do GJSVN. Tri zadružne banke so imele 187 zaposlenih in skupno 21 podružnic. Opozoriti bi bilo treba, da ni bilo samodejnega prenosa podružnic ali zaposlitvenih pogodb ali posojil med tremi zadružnimi bankami in skupino. Zato dejstvo, da posojila niso bila prenesena na skupino, temveč ostajajo v treh zadružnih bankah, ki so v postopku likvidacije, dejstvo, da ni bilo prenosa podružnic, in odsotnost samodejnega prenosa delovnih pogodb prispevajo ⁽¹⁰²⁾ k ugotovitvi, da ne gre za prenos gospodarske dejavnosti. Prenesene obveznosti (tj. vloge) ne morejo škodovati, kot da so deležne državne podpore, saj ne predstavljajo podjetja.
- (183) Na kratko, trije obstoječi pravni subjekti so v postopku likvidacije in ne izvajajo več bančnih dejavnosti. Obenem prenesene obveznosti ne pomenijo gospodarske dejavnosti.
- (184) Zato se sklene, da se s tem, ko je GSFS skupini dodelil obveznice instrumenta EFSF za kritje likvidnostne vrzeli prevzetih sredstev in obveznosti treh zadružnih bank, ne omogoča nadaljevanje njihovih gospodarskih dejavnosti. Podpora GSFS zato ne pomeni pomoči likvidiranim subjektom ali pomoči prenesenim sredstvom in obveznostim.
- (ii) Obstoj pomoči skupini
- (185) Glede tega, ali prodaja sredstev in obveznosti treh zadružnih bank vključuje državno pomoč skupini, mora Komisija oceniti, ali so izpolnjeni nekateri pogoji in zlasti, ali (i) je bil postopek prodaje odprt, neomejen in nediskriminacijski; (ii) ali je prodaja potekala pod tržnimi pogoji ter (iii) ali je država zagotovila najvišjo možno prodajno ceno za zadevna sredstva in obveznosti ⁽¹⁰³⁾.

⁽¹⁰²⁾ Glej uvodno izjavo 146 Sklepa Komisije z dne 12. novembra 2008 o državni pomoči SA.510/2008 – „Vendita dei beni della compagnia aerea ALITALIA“ (UL C 46, 25.2.2009, str. 6).

⁽¹⁰³⁾ Glej točko 49 sporočila o bančništvu iz leta 2008 in točko 20 sporočila o prestrukturiranju.

- (186) Kot je navedeno že v uvodni izjavi 64, je Banka Grčije stopila v stik samo s petimi največjimi grškimi kreditnimi institucijami, ki so tedaj delovale v Grčiji. Omejeno število kontaktiranih kupcev ne more izključevati, da je bil razpis odprt, glede na to, da so bile navedene kreditne institucije edine, ki so bile verjetno zainteresirane za predložitev ponudbe. Dejansko je paket, ki je bil naprodaj, vključeval zgolj vloge. Da bi se torej lahko izkoristile sinergije teh vlog, je potrebno delovanje na obravnavanem zemljepisnem območju. Banka, ki na navedenih območjih ni prisotna, ne more ponuditi storitev vlagateljem, zaradi česar bi bila ohranitev vlagateljev minimalna, prevzemnik pa bi brez koristi prevzel stroške prevzema. Banka Grčije je lahko torej v kratkem časovnem okviru, ki je bil na voljo za reševanje treh združenih bank, upravičeno domnevala, da bi interes za prevzem navedenih sredstev pokazale samo tiste kreditne institucije, katerih poslovni modeli so bili skladni z zmožnostjo za ponujanje storitev vlagateljem. Skupina in še tri druge banke so predložile zavezujoče ponudbe. Ponudba skupine je imela prednost v smislu plačila in potrebnega časa za zaključek prenosa. Skupina je kot plačilo ponudila znesek, ki je enak [...] % prenesenih vlog, ter ocenila, da bi lahko prenos zaključila v enem delovnem dnevu.
- (187) Glede na navedeno Komisija meni, da je državno pomoč skupini mogoče izključiti v skladu s točko 20 sporočila o prestrukturiranju in prakso odločanja Komisije ⁽¹⁰⁴⁾.
- (iii) Sklepna ugotovitev o obstoju pomoči
- (188) Državna podpora v zvezi s prodajo treh združenih bank ne pomeni državne pomoči trem združenim bankam, prenesenim sredstvom ali skupini. Ukrep torej ne pomeni pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe.

6.2 OCENA POMOČI, POVEZANE Z BANKO FIRST BUSINESS BANK

6.2.1 Obstoj in znesek pomoči

- (189) Komisija mora oceniti, ali ukrepi pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe.

6.2.1.1 *Obstoj pomoči pri ukrepih, dodeljenih v okviru programa pomoči grškim bankam (ukrepi FB1, FB2 in FB3)*

- (190) Kapitalski vložek v višini 50 milijonov EUR, ki ga je Grčija julija 2009 dodelila banki FB (ukrep FB1), grški državni vrednostni papirji, ki so maja 2012 znašali 60 milijonov EUR (ukrep FB2), in državno jamstvo, ki je bilo dano banki FB marca 2011 za izdane obveznice v nominalni vrednosti 50 milijonov EUR (ukrep FB3), so bili dodeljeni v okviru programa pomoči grškim bankam ⁽¹⁰⁵⁾. Komisija je v sklepu o odobritvi tega programa ugotovila, da bi ukrepi, dodeljeni v okviru programa, pomenili državno pomoč.
- (191) Komisija zato ugotavlja, da prenesene dejavnosti brez teh ukrepov ne bi več obstajale. Ti ukrepi so prispevali k stabilizaciji in nadaljevanju gospodarskih dejavnosti, ki so bile pozneje prenesene na skupino, zato Komisija meni, da so koristili gospodarskim dejavnostim banke FB, ki so bile pozneje prenesene na skupino, in pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe.

6.2.1.2 *Obstoj pomoči pri ukrepih, dodeljenih za reševanje banke FB (ukrepa FB4 in FB5)*

- (192) Komisija ugotavlja, da je GSFS subjekt, ki ga je ustanovila in financirala Grčija z namenom podpore bankam, ter da ukrepa FB4 in FB5 zato vključujeta državna sredstva. Komisija ugotavlja tudi, da sta ukrepa FB4 in FB5 po naravi selektivna, saj koristita zgolj dejavnostim banke FB.
- (193) Obenem Komisija meni, da ukrepa FB4 in FB5 zagotavljata bistvene prednosti dejavnostim banke FB, saj jih ohranjata kot take. Nalog za prenos v tem primeru pomeni „neprekinjeno prodajo“. Medtem ko lastniški kapital in podrejeni dolg ne bosta prenesena, pa najbolj produktivna bančna sredstva bodo (podružnice, vloge in posojila). Ukrep FB4 torej prenesenim dejavnostim zagotavlja prednost, ker zagotavlja zadostna sredstva za kritje vlog, prenesene dejavnosti pa se zaradi neprekinjene prodaje sredstev banke FB ohranjajo.

⁽¹⁰⁴⁾ Glej Sklep Komisije z dne 25. januarja 2010 v zadevi o državni pomoči NN 19/09 – „Restructuring aid to Dunfermline Building Society“ (Pomoč za prestrukturiranje za Dunfermline Building Society), uvodna izjava 47 (UL C 101, 20.4.2010, str. 7). Sklep Komisije z dne 25. oktobra 2010 v zadevi o državni pomoči N 560/09 – „Aid for the liquidation of Fionia bank“ (Pomoč za likvidacijo banke Fionia bank), uvodna izjava 55 (UL C 76, 10.3.2011, str. 3). Sklep Komisije z dne 8. novembra 2010 v zadevi o državni pomoči N 392/10 – „Restructuring of CajaSur“ (Prestrukturiranje banke CajaSur), uvodna izjava 52 (UL C 357, 30.12.2010, str. 12).

⁽¹⁰⁵⁾ Glej opombi 2 in 4.

- (194) Prodaja obenem ne bi bila možna brez ukrepa FB5, ker bi prenos lahko negativno vplival na prevzemnikov količnik kapitalske ustreznosti. Prenesene dejavnosti zato ne bi več obstajale, torej jim ukrepa FB4 in FB5 zagotavljata jasno prednost.
- (195) Ukrepa FB4 in FB5 po mnenju Komisije nista skladna z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu. GSFS dejansko ne namerava ustvariti dobička iz svojega prispevka: v zameno za svoj prispevek ni prejel nobene terjatve zoper skupino, temveč zgolj terjatev zoper subjekt v postopku likvidacije, kar pomeni banko FB ⁽¹⁰⁶⁾. GSFS zato najverjetneje ne bo v celoti izterjal prispevanega denarja.
- (196) Selektivna prednost, ki jo zagotavljata ukrepa FB4 in FB5, izkrivljata konkurenco, saj ohranjata eno bančno dejavnost in ji omogočata, da deluje na trgu ter tekmuje z drugimi bankami, vključno s hčerinskimi družbami tujih bank, ki so dejavne v Grčiji ali so morebiti zainteresirane za vstop na grški trg. Zato ukrepa FB4 in FB5 vplivata na trgovino med državami članicami in morda izkrivljata konkurenco.
- (197) Komisija zato ugotavlja, da kritje likvidnostne vrzeli, ki je znašala 456,97 milijona EUR in je bila povezana s sredstvi, ki so bila prenesena z banke FB na skupino, s strani GSFS ter zaveza GSFS za kritje kapitalskih potreb, povezanih s temi sredstvi, ki lahko znašajo 100 milijonov EUR, pomenita državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe.

Upravičenka do ukrepov FB4 in FB5

- (198) Kot je že bilo pojasnjeno v uvodni izjavi 193, Komisija šteje, da so dejavnosti banke FB upravičenke do ukrepov FB4 in FB5, ker je pomoč omogočila nadaljevanje teh gospodarskih dejavnosti znotraj skupine.
- (199) Pri vprašanju, ali prodaja dejavnosti banke FB vključuje državno pomoč skupini v skladu s točko 49 sporočila o bančništvu iz leta 2008, mora Komisija oceniti, ali so izpolnjene nekatere zahteve. Komisija mora proučiti, ali (i) je bil postopek prodaje odprt in nediskriminacijski; (ii) ali je prodaja potekala pod tržnimi pogoji ter (iii) ali je finančna institucija ali vlada zagotovila najvišjo možno prodajno ceno za zadevna sredstva in obveznosti.
- (200) Skupina je pridobila paket sredstev in obveznosti banke FB, ker je predložila prednostno ponudbo v okviru nediskriminacijskega razpisnega postopka, ki je bil odprt za druge banke. Banka Grčije se je odločila stopiti v stik samo s štirimi največjimi bankami, ki delujejo v Grčiji, pri čemer so nezavezujoče ponudbe predložile samo skupina in še ena druga banka. Banka Grčije je oba ponudnika povabila, naj predložita izpopolnjeni ponudbi. Banka Grčije je izbrala skupino NBG, ker je njena ponudba pomenila nižje stroške reševanja ⁽¹⁰⁷⁾.
- (201) Komisija ugotavlja, da je Banka Grčije stopila v stik s samo štirimi bankami ⁽¹⁰⁸⁾. Omejeno število kontaktiranih kupcev ne more izključevati, da je bil razpis odprt, glede na to, da v Grčiji niso delovale druge banke, ki bi bile dovolj velike, da bi lahko absorbirale sredstva na razpisu, in ki bi v času reševanja imele ustrezen kapital, ter glede na omejen interes, ki so ga tuje kreditne in finančne institucije v času reševanja pokazale za vključitev v bančne dejavnosti v Grčiji. Poleg tega je Banka Grčije vnaprej določila portfelj sredstev in obveznosti, ki jih je potrebno prenesti, ter časovni načrt, ki ga morajo ponudbe upoštevati, da so lahko veljavne. Komisija ugotavlja, da je bil postopek prodaje odprt in nediskriminacijski.
- (202) Negativna cena (tj. ob upoštevanju likvidnostne vrzeli in kritje prej navedenih kapitalskih potreb) za sredstva in obveznosti banke FB ne izključuje možnosti, da prodajna cena izraža tržno vrednost podjetja ⁽¹⁰⁹⁾. Komisija nima razlogov za domnevo, da ponudba in plačana cena ne izražata tržne cene podjetja. Opozoriti je treba, da na podlagi grške zakonodaje najprej Banka Grčije oceni pošteno vrednost prenesenih sredstev, nato jo v naslednjih

⁽¹⁰⁶⁾ Glej člen 9(15) zakona 4051/2012 in člen 13A(4) zakona 3746/2009.

⁽¹⁰⁷⁾ Pismo Grčije Evropski Komisiji z dne 14. maja 2013.

⁽¹⁰⁸⁾ Za razliko od ukrepov za rešitev treh zadružnih bank, banka Emporiki ni bila kontaktirana, saj jo je medtem prevzela banka Alpha.

⁽¹⁰⁹⁾ Glej tudi uvodno izjavo 82 Sklepa Komisije z dne 28. novembra 2012 o državni pomoči SA.34053 (12/N) – „Spain Recapitalisation and Restructuring of Banco de Valencia S.A.“ (Dokapitalizacija s strani Španije in prestrukturiranje banke Banco de Valencia S.A.) (UL C 75, 14.3.2013, str. 3).

šestih mesecih preverijo in prilagodijo zunanji strokovnjaki. Komisija zato ugotavlja, da je prodaja potekala pod tržnimi pogoji. Glede na navedeno Komisija v skladu s točko 49 sporočila o bančništvu iz leta 2008, točko 20 sporočila o prestrukturiranju in svojo prakso odločanja ⁽¹¹⁰⁾ ugotavlja, da se lahko državna pomoč skupini izključi.

6.2.1.3 Sklepna ugotovitev o obstoju in skupnem znesku prejete pomoči

- (203) Komisija na podlagi uvodnih izjav 190 do 197 meni, da ukrepi FB1, FB2, FB3, FB4 in FB5 izpolnjujejo pogoje iz člena 107(1) Pogodbe in pomenijo državno pomoč.
- (204) Zato Komisija ugotavlja, da so dejavnosti banke FB poleg posojil grških državnih vrednostnih papirjev v višini 60 milijonov EUR (ukrep FB2) in grških državnih vrednostnih papirjev v višini 50 milijonov EUR (ukrep FB3) prejele tudi državno pomoč v obliki kapitalske podpore v višini 606,97 milijona EUR (ukrepi FB1, FB4 in FB5), kot je povzeto v preglednici 10.

Preglednica 10

Pregled skupne pomoči, ki jo je za svoje dejavnosti prejela banka FB

Upravičenec	Ukrep	Narava pomoči	Znesek pomoči (v milijonih EUR)
Dejavnosti banke FB	FB1	Dokapitalizacija	50
	FB4	Financiranje likvidnostne vrzeli z banke FB na skupino	456,97
	FB5	Pismo o zavezi za kritje kapitalskih potreb v zvezi s sredstvi, prenesenimi z banke FB na skupino	100
Skupna dodeljena finančna pomoč			606,97
Skupna izplačana finančna pomoč			506,97
Upravičenec	Ukrep	Narava pomoči	
Dejavnosti banke FB	FB2	Obligacijsko posojilo	60
	FB3	Jamstvo	50
Skupna likvidnost dodeljene pomoči			110

6.2.2 Pravna podlaga za oceno združljivosti

- (205) V skladu s členom 107(3)(b) Pogodbe lahko Komisija ugotovi, da je pomoč združljiva z notranjim trgom, če je namenjena „odpravljanju resne motnje v gospodarstvu države članice“.
- (206) Komisija je priznala, da lahko zaradi svetovne finančne krize nastane resna motnja v gospodarstvu države članice in da je tako motnjo mogoče odpraviti z ukrepi v podporo bankam. To je bilo potrjeno v sporočilu o bančništvu iz leta 2008, sporočilu o dokapitalizaciji in sporočilu o prestrukturiranju. Komisija še vedno meni, da so pogoji za odobritev državne pomoči v skladu s členom 107(3)(b) Pogodbe ob upoštevanju ponovitve izjemne situacije na finančnih trgih izpolnjeni. Komisija je to stališče potrdila s sprejetjem sporočila o podaljšanju iz leta 2011 ⁽¹¹¹⁾ in sporočila o bančništvu iz leta 2013 ⁽¹¹²⁾.

⁽¹¹⁰⁾ Glej opombo 103.

⁽¹¹¹⁾ Sporočilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. januarja 2012 dalje (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o podaljšanju iz leta 2011) (UL C 356, 6.12.2011, str. 7).

⁽¹¹²⁾ Sporočilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. avgusta 2013 dalje (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o bančništvu) (UL C 216, 30.7.2013, str. 1).

- (207) V zvezi z grškim gospodarstvom je Komisija v svojih sklepih o odobritvi in podaljšanju programa pomoči grškim bankam ter v odobritvah ukrepov državne pomoči, ki jo je odobrila Grčija posameznim bankam potrdila, da obstaja grožnja resne motnje v grškem gospodarstvu in da je državna podpora bankam ustrezna za odpravo teh motenj. Pravna podlaga za oceno ukrepov pomoči bi moral torej biti člen 107(3)(b) Pogodbe.
- (208) V skladu s točko 15 sporočila o bančništvu iz leta 2008 mora pomoč, da bi bila združljiva na podlagi člena 107(3)(b) Pogodbe, izpolnjevati splošna merila za združljivost:
- (a) Primernost: pomoč mora biti dobro usmerjena, da se lahko učinkovito doseže cilj reševanja resne motnje v gospodarstvu. To se ne bi zgodilo, če ukrep ne bi bil primeren za odpravo motnje.
 - (b) Nujnost: ukrep pomoči mora biti po višini in obliki nujen za doseganje cilja. To pomeni, da mora biti določen v minimalni višini, ki je nujna za doseganje cilja, in v obliki, ki je najbolj primerna za odpravo motnje.
 - (c) Sorazmernost: pozitivni učinki ukrepa morajo biti ustrezno uravnoveženi z izkrivljanjem konkurence, da bi se izkrivljanje omejilo na najmanjšo raven, ki je potrebna za doseg ciljev ukrepa.
- (209) Komisija je med finančno krizo razvila merila združljivosti za različne vrste ukrepov pomoči. Načela za oceno ukrepov pomoči so bila najprej določena v sporočilu o bančništvu iz leta 2008.
- (210) Sporočilo o dokapitalizaciji vsebuje nadaljnje smernice glede ravni nadomestila, potrebnega za kapitalne vloške iz državnih virov.
- (211) Nazadnje je Komisija v sporočilu o prestrukturiranju pojasnila, kako bo ocenjevala načrte prestrukturiranja. Pri oceni načrta prestrukturiranja skupine bo na podlagi sporočila o prestrukturiranju upoštevala vse ukrepe iz preglednice 10.

6.2.3 Skladnost ukrepov pomoči s sporočilom o bančništvu iz leta 2008 in sporočili o dokapitalizaciji

6.2.3.1 Skladnost ukrepov FB1, FB2 in FB3 s sporočilom o bančništvu iz leta 2008

- (212) Ukrepi FB1, FB2 in FB3 so bili dodeljeni v okviru programa pomoči grškim bankam. Ukrepi na podlagi navedenega programa so bili v odločbi Komisije z dne 19. novembra 2008 razglašeni za združljive z notranjim trgom.

6.2.3.2 Skladnost ukrepov FB4 in FB5 s sporočilom o bančništvu iz leta 2008 in sporočili o dokapitalizaciji

6.2.3.2.1 Primernost

- (213) Kar zadeva primernost ukrepov FB4 in FB5, Komisija meni, da sta ukrepa primerna, ker ščitita vlagatelje banke FB in torej zagotavljata finančno stabilnost. Te dejavnosti se brez pomoči iz GSFS ne bi mogle nadaljevati, saj je banka FB v času reševanja imela negativen lastniški kapital, v težkih tržnih razmerah, ki so tedaj prevladovali, pa nobena banka ne bi mogla prevzeti portfelja sredstev in obveznosti z negativno vrednostjo, ki bi še poslabšal njen položaj glede kapitalne ustreznosti. Z ukrepi je bila tako zagotovljena ohranitev finančne stabilnosti v Grčiji. Na podlagi navedenega Komisija ugotavlja, da so ukrepi primerni kot pomoč za reševanje.

6.2.3.2.2 Nujnost

- (214) V skladu s sporočilom o bančništvu iz leta 2008 mora biti ukrep pomoči po višini in obliki nujen za doseganje cilja ukrepa. To pomeni, da mora biti kapitalski vložek omejen na najmanjši znesek, potreben za doseganje navedenega cilja.

- (215) Kot je Banka Grčije navedla v svojem pismu z dne 8. maja 2013, bi preklic dovoljenja banke FB kljub njeni majhnosti brez uporabe ukrepov reševanja ogrozil zaupanje vlagateljev v grški bančni sistem in vplival na finančno stabilnost. Banka Grčije je še dodala, da je med različnimi možnostmi reševanja dala prednost reševanju banke FB z uporabo postopka nakupa in prevzema v skladu z memorandumom o gospodarskih in finančnih politikah iz decembra 2012. Šteje se, da je postopek ponudil takojšnjo in dokončno rešitev težav banke FB. Komisija meni, da takšni elementi stabilnosti podpirajo nujnost ukrepov FB4 in FB5.
- (216) Kar zadeva znesek posredovanja, je Banka Grčije v svojem sklepu 10/1/10.5.2013 navedla, da je bil nalog za prenos izbranih sredstev in obveznosti prednostna rešitev, ker je stroške reševanja zmanjšala na najnižjo možno raven. Ta sklep je bil obenem skladen z memorandumom o gospodarskih in finančnih politikah iz marca 2012. Poleg tega Komisija ugotavlja, da so grški organi skrbno ocenili končni znesek likvidnostne vrzeli in pri tem upoštevali poročilo o vrednotenju, ki ga je pripravil zakonit revizor. Prispevek je natančno kril razliko med pošteno vrednostjo prenesenih sredstev ter vrednostjo obveznosti. Poleg tega se je GSFS zavezal h kritju kapitalskih potreb samo do 9 % prenesenih sredstev, kot jih je ocenila Banka Grčije. Dejstvo, da je od obeh ponudnikov samo skupina pristala na revizijo svoje ponudbe, podpira ugotovitev, da prispevek ni bil prevelik.
- (217) Obenem lastniški kapital banke FB ni bil prenesen, temveč je ostal v likvidiranem subjektu, tj. v banki FB. Delničarji bodo zato utrpeli celotno izgubo, strošek njihovega reševanja pa ne zvišuje prispevka GSFS.
- (218) Kot je že bilo navedeno v uvodni izjavi 195 glede nadomestila pomoči, GSFS najverjetneje ne bo v celoti izterjal zneska prispevanega denarja ⁽¹¹³⁾. Jasno je torej, da ne prejema nobenega nadomestila in da je njegov prispevek podoben donaciji. Kot je navedeno v točki 44 sporočila o dokapitalizaciji, se lahko nezadostno odplačana dokapitalizacija sprejme le v primeru bank v težavah, ki ne morejo plačati nobenega nadomestila. Komisija meni, da je to veljalo za banko FB. Zaradi neizplačevanja nadomestila je potrebno temeljito prestrukturiranje v skladu s sporočilom o dokapitalizaciji.
- (219) Ukrepa FB4 in FB5 sta kot pomoč za reševanje torej po višini in obliki nujna za doseganje ciljev omejitve motenj v grškem bančnem sistemu in celotnem gospodarstvu.

6.2.3.2.3 Sorazmernost

- (220) Komisija ugotavlja, da banka FB ne obstaja več v takšni obliki, kot je obstajala prej. Dejstvo, da pomoč rešuje dejavnosti, prenesene s te banke, bi lahko teoretično povzročilo izkrivljanje konkurence. Vendar je Komisija seznanjena z majhnostjo banke FB ter s postopkom prodaje, v katerem so imeli konkurenti možnosti predložiti ponudbe za izbrana sredstva in obveznosti banke FB. Takoj po prenosu gospodarskih dejavnosti banke FB so bile te tudi popolnoma vključene v skupino in so prenehale obstajati kot ločena gospodarska dejavnost ali konkurent. Komisija zato ugotavlja, da pomoč ne povzroča neupravičenega izkrivljanja konkurence.

Sklepna ugotovitev o skladnosti ukrepov FB4 in FB5

- (221) Sklene se, da sta ukrepa FB4 in FB5 primerna in potrebna ter da sta glede na majhnost banke FB in njeno ukinitvev v smislu samostojnega konkurenta ter polno vključitev v skupino sorazmerna s predvidenim ciljem v skladu s sporočilom o bančništvu iz leta 2008 in sporočilom o dokapitalizaciji.

6.2.4 Skladnost ukrepov pomoči s sporočilom o prestrukturiranju

- (222) Kar zadeva nadomestilo ukrepa FB4, je Komisija v uvodni izjavi 218 ugotovila, da GSFS najverjetneje ne bo v celoti izterjal 456,97 milijona EUR, ki jih je vložil za rešitev banke FB (ukrep FB4). Zaradi neizplačevanja nadomestila je potrebno temeljito prestrukturiranje v smislu ukrepov za uspešnost poslovanja in ukrepov za omejitvev izkrivljanja konkurence.

⁽¹¹³⁾ V zvezi z ukrepom FB4 ima GSFS terjatev do subjekta v likvidaciji v višini 457 milijonov EUR. Na dan 31. decembra 2013 so oslabitve, knjižene za to terjatev, v računovodskih izkazih GSFS znašale 377 milijonov EUR.

6.2.4.1 Dolgoročna uspešnost dejavnosti banke FB zaradi njene prodaje

- (223) Točka 21 sporočila o prestrukturiranju določa, da kadar kreditna institucija v težavah ne more kredibilno ponovno začeti z dolgoročnim uspešnim poslovanjem, je treba razmisliti o nadzorovani likvidaciji ali prodaji banke na dražbi. Države članice bi lahko zato spodbujale izstop neuspešnih subjektov, pri čemer mora postopek izstopa potekati v primernem časovnem okviru, ki ohranja finančno stabilnost.
- (224) Vendar banka FB samostojno ni bila sposobna uspešnega poslovanja in začel se je postopek njene likvidacije. V zvezi s tem je v točki 17 sporočila o prestrukturiranju pojasnjeno, da „lahko prodaja banke v težavah drugi finančni instituciji prispeva k ponovni vzpostavitvi uspešnega poslovanja, če kupec uspešno posluje in je sposoben absorbirati prenos banke v težavah ter lahko pripomore k povrnitvi zaupanja trgov“.
- (225) Kot je navedeno v oddelku 7.5.2, se lahko skupina na podlagi svojega načrta prestrukturiranja šteje za poslovno uspešno. Zaradi prenosa dejavnosti banke FB na skupino je mogoče ponovno vzpostaviti njihovo dolgoročno uspešnost izvajanja. Poleg tega je zaradi dejstva, da so dejavnosti banke FB popolnoma vključene ⁽¹⁴⁾ v skupino in so obenem prenehale obstajati kot samostojni konkurent, potrebno temeljito prestrukturiranje, ki se zahteva zaradi nezadostnega nadomestila državne pomoči.

6.2.4.2 Lastni prispevek in porazdelitev bremena

- (226) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 216, izbrani način reševanja banke FB zagotavlja omejevanje stroškov prestrukturiranja na najnižjo možno raven. Grški organi so najprej skrbno ocenili likvidnostno vrzel in pri tem upoštevali poročilo neodvisnih revizorjev. Obenem se je GSFS zavezal h kritju kapitalskih potreb kupca, ki izhajajo iz prenesenih dejavnosti, samo do minimalnega zneska, ki ga zahteva zakon. Poleg tega vključitev gospodarskih dejavnosti banke FB v večji subjekt ter spremljajoče uresničenje sinergij prek racionalizacije mreže podružnic banke FB, konsolidacije infrastrukture IT ter zmanjšanja stroškov financiranja pomagata omejevati stroške prestrukturiranja na najnižjo možno raven v primerjavi s scenarijem, ko bi država poskušala ponovno vzpostaviti samostojno uspešno poslovanje banke FB.
- (227) Lastniški kapital in podrejeni dolg nista bila prenesena na skupino, temveč sta ostala v banki FB, tj. v subjektu v likvidaciji. Komisija zato meni, da je bila dosežena zadostna delitev bremen med delničarji, saj so slednji upravičeni do prihodkov iz likvidacije samo, če prihodki najprej zadoščajo za poplačilo GSFS, ki ima prednostno terjatev do drugih upnikov. Glede na to, kako redka so likvidirana sredstva, ni verjetno, da bi delničarji svoje naložbe dobili povrnjene.

6.2.4.3 Ukrepi za omejitev izkrivljanja konkurence

- (228) V zvezi z ukrepi za omejitev izkrivljanja konkurence točka 30 sporočila o prestrukturiranju določa, da „[o]cena Komisije glede potrebe po takih ukrepih temelji na vrednosti in obsegu dejavnosti, ki bi jih zadevna banka opravljala po izvedbi kredibilnega načrta prestrukturiranja [...]. Narava in oblika takih ukrepov se določi na podlagi dveh meril: prvič, na podlagi višine pomoči ter pogojev in okoliščin, v katerih je bila pomoč dodeljena, in drugič, na podlagi značilnosti trgov, na katerih bo poslovala banka upravičenka.“
- (229) Skupna prejeta pomoč v obliki kapitala znaša 606,97 milijona EUR (ukrepi FB1, FB4 in FB5), poleg grških državnih vrednostnih papirjev v vrednosti 60 milijonov EUR (ukrep FB2) in državnih jamstev v višini 50 milijonov EUR (ukrep FB3). Ukrep FB1 je ustrezal 3,25 % tveganju prilagojene aktive banke FB na dan 31. decembra 2008. Ukrep FB4 (financiranje likvidnostne vrzeli za sredstva, prenesena z banke FB na skupino) je ustrezal 33,44 % tveganju prilagojene aktive banke FB na dan 31. marca 2013. Ukrep FB5 je po definiciji ustrezal 9 % tveganju prilagojene aktive banke FB za skupino. Zaradi teh zneskov pomoči in neizplačevanja nadomestila je potrebno precejšnje zmanjšanje prisotnosti upravičenke na trgu.
- (230) Glede trga, na katerem je delovala banka FB, Komisija ugotavlja, da je bila banka FB zelo majhna banka (z manj kot 0,5-odstotnim deležem skupnih sredstev grških bank in manj kot 1-odstotnim deležem za posojila in vloge v Grčiji), zato so bili tudi sredstva in obveznosti banke FB, ki so bili preneseni na skupino, majhni v primerjavi z velikostjo grškega bančnega sistema.

⁽¹⁴⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, str. 17.

- (231) Poleg tega so bile dejavnosti banke FB ponujene konkurentom na javni dražbi. Po prodaji banke FB je ta prenehala obstajati kot samostojni konkurent, saj so bile prenesene dejavnosti popolnoma vključene v skupino.
- (232) Sklene se, da glede na majhnost prenesenih dejavnosti, odprt prodajni postopek in popolno vključitev dejavnosti banke FB v skupino kljub zelo velikemu znesku in neizplačevanju nadomestila ne prihaja do neupravičenega izkrivljanja konkurence.

6.2.4.4 Sklepna ugotovitev o skladnosti s sporočilom o prestrukturiranju

- (233) Na podlagi te analize se sklone, da prodaja izbranih sredstev in obveznosti banke FB ter njihova vključitev v skupino zagotavljata ponovno vzpostavitev dolgoročno uspešnega izvajanja dejavnosti banke FB, da je pomoč omejena na najmanjšo potrebno raven ter da v skladu s sporočilom o prestrukturiranju ne prihaja do neupravičenega izkrivljanja konkurence.

6.2.5 Sklepna ugotovitev o skladnosti pomoči v zvezi z banko FB z notranjim trgom

- (234) Vsi ukrepi pomoči iz preglednice 10 so zato združljivi z notranjim trgom.

6.3 OCENA POMOČI, POVEZANE Z BANKO PROBANK

6.3.1 Obstoj in znesek pomoči

- (235) Komisija mora najprej oceniti, ali ukrepi pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe.

6.3.1.1 Obstoj pomoči pri ukrepih, dodeljenih za reševanje banke Probank (ukrepa PB1 in PB2)

- (236) GSFS je subjekt, ki ga je ustanovila in ga financira Grčija z namenom podpore bankam. Ukrepa PB1 in PB2 zato vključujeta državna sredstva. Ukrepa PB1 in PB2 sta obenem po naravi selektivna, saj koristita zgolj dejavnostim banke Probank.
- (237) Poleg tega ukrepa PB1 in PB2 zagotavljata bistvene prednosti dejavnostim banke Probank, saj jih ohranjata kot take. Nalog za prenos je v tem primeru „neprekinjena prodaja“, saj bodo najbolj produktivna bančna sredstva (podružnice, vloge, posojila) prenesena, lastniški kapital pa ne.
- (238) Ukrepa PB1 in PB2 nista skladna z memorandumom o gospodarskih in finančnih politikah. GSFS dejansko ne namerava ustvariti dobička iz svojega prispevka: v zameno za svoj prispevek ni prejel nobene terjatve zoper skupino, temveč zgolj terjatev zoper subjekt v postopku likvidacije, tj. banko Probank⁽¹¹⁵⁾. GSFS zato najverjetneje ne bo v celoti izterjal prispevanega denarja.
- (239) Selektivna prednost, ki jo zagotavljata ukrepa PB1 in PB2, izkrivlja konkurenco, saj ohranja eno bančno dejavnost in ji omogoča, da deluje na trgu ter tekmuje z drugimi bankami, ki so dejavne v Grčiji ali so morebiti zainteresirane za vstop na grški trg. Zato ukrepa PB1 in PB2 vplivata na trgovino med državami članicami in morda izkrivljata konkurenco.
- (240) Zato se sklone, da kritje likvidnostne vrzeli, ki je znašala 562,73 milijona EUR in je bila povezana s sredstvi, ki so bila prenesena z banke Probank na skupino, s strani GSFS ter zaveza GSFS za kritje kapitalskih potreb, povezanih s temi sredstvi, ki lahko znašajo [180 do 280] milijonov EUR, pomenita državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe.

Upravičenka do ukrepov PB1 in PB2

- (241) Dejavnosti banke Probank so upravičenke do ukrepov PB1 in PB2, saj sta omogočila nadaljevanje teh dejavnosti znotraj skupine.
- (242) Pri vprašanju, ali prodaja dejavnosti banke Probank pomeni državno pomoč skupini v skladu s točko 49 sporočila o bančništvu iz leta 2008, mora Komisija oceniti, ali so izpolnjene nekatere zahteve. Komisija mora proučiti, ali (i) je bil postopek prodaje odprt in nediskriminacijski; (ii) ali je prodaja potekala pod tržnimi pogoji ter (iii) ali je finančna institucija ali vlada zagotovila najvišjo možno prodajno ceno za zadevna sredstva in obveznosti.

⁽¹¹⁵⁾ Glej člen 9(15) zakona 4051/2012 in člen 13A(4) zakona 3746/2009.

- (243) Skupina je pridobila sredstva in obveznosti banke Probank, ker je predložila prednostno ponudbo v okviru nediskriminacijskega razpisnega postopka, ki je bil odprt za druge banke. Banka Grčije se je odločila stopiti v stik samo s štirimi največjimi bankami, ki delujejo v Grčiji, pri čemer sta ponudbi predložili samo skupina in še ena druga banka. Skupina je bila preferenčni ponudnik v smislu cene in pričakovanih sinergij.
- (244) Banka Grčije je stopila v stik s samo štirimi bankami. Omejeno število kontaktiranih kupcev ne more izključevati, da je bil razpis odprt, glede na to, da v Grčiji niso delovale druge banke, ki bi bile dovolj velike, da bi lahko absorbirale dejavnosti na razpisu, in ki bi v času reševanja imele ustrezen kapital. Do rešitve banke Probank tudi nobena tuja kreditna ali finančna institucija ni predložila veljavnega zavezujočega predloga za prevzem banke Probank kljub večkratnemu podaljšanju roka. Interes, ki so ga v času reševanja pokazale tuje kreditne in finančne institucije za vključitev v bančne dejavnosti v Grčiji, je bil zelo omejen. Poleg tega je Banka Grčije vnaprej določila portfelj sredstev in obveznosti, ki jih je bilo potrebno prenesti, ter časovni načrt, ki so ga morale ponudbe upoštevati, da so lahko bile veljavne. Komisija zato ugotavlja, da je bil postopek prodaje odprt in nediskriminacijski.
- (245) Negativna cena (tj. ob upoštevanju likvidnostne vrzeli in kritje prej navedenih kapitalskih potreb) za sredstva in obveznosti banke Probank ne izključuje možnosti, da prodajna cena izraža tržno vrednost podjetja ⁽¹¹⁶⁾. Komisija nima razlogov za domnevo, da ponudba in plačana cena ne izražata tržne cene podjetja. Dejansko je pošteno vrednost sredstev ocenila Banka Grčije, preverili pa so jo zunanji revizorji. Komisija zato ugotavlja, da je prodaja potekala pod tržnimi pogoji. Glede na navedeno se v skladu s točko 49 sporočila o bančništvu iz leta 2008, točko 20 sporočila o prestrukturiranju in prakso odločanja Komisije ⁽¹¹⁷⁾ sklene, da se lahko državna pomoč skupini izključi.

6.3.1.2 Sklepna ugotovitev o obstoju in skupnem znesku prejete pomoči

- (246) Komisija na podlagi uvodnih izjav 236 do 240 meni, da ukrepa PB1 in PB2 izpolnjujeta pogoje iz člena 107(1) Pogodbe in pomenita državno pomoč.
- (247) Zato se sklene, da so dejavnosti banke Probank prejele državno pomoč v obliki kapitalske podpore v višini [742,7 do 842,7] milijona EUR (ukrepa PB1 in PB2), kot je povzeto v preglednici 11.

Preglednica 11

Pregled skupne pomoči dejavnostim banke Probank

Upravičenec	Ukrep	Narava pomoči	Znesek pomoči (v milijonih EUR)
Dejavnosti banke Probank	PB1	Financiranje likvidnostne vrzeli z banke Probank na skupino	562,7
	PB2	Pismo o zavezi za kritje kapitalskih potreb v zvezi s sredstvi, prenesenimi z banke Probank na skupino	[180 do 280]
Skupna dodeljena finančna pomoč			[742,7 do 842,7]
Skupna izplačana finančna pomoč			[742,7 do 842,7]

6.3.2 Pravna podlaga za oceno združljivosti

- (248) V skladu s členom 107(3)(b) Pogodbe lahko Komisija ugotovi, da je pomoč združljiva z notranjim trgovom, če je namenjena „odpravljanju resne motnje v gospodarstvu države članice“.

⁽¹¹⁶⁾ Glej opombo 109.

⁽¹¹⁷⁾ Glej opombo 103.

- (249) Kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah 206 in 207, bi bilo treba ukrepe pomoči grškim bankam zdaj oceniti na podlagi člena 107(3)(b) Pogodbe.
- (250) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 208 in v skladu s točko 15 sporočila o bančništvu iz leta 2008, mora biti pomoč, da bi bila združljiva na podlagi člena 107(3)(b) Pogodbe, skladna s splošnimi merili združljivosti: primernostjo, nujnostjo in sorazmernostjo.
- (251) Sporočilo o dokapitalizaciji vsebuje nadaljnje smernice glede ravni nadomestila, potrebnega za kapitalske vložke iz državnih virov.
- (252) Nazadnje je Komisija v sporočilu o prestrukturiranju pojasnila, kako bo ocenjevala načrte prestrukturiranja. Pri oceni načrta prestrukturiranja bo Komisija na podlagi sporočila o prestrukturiranju upoštevala vse ukrepe iz preglednice 11.

6.3.3 Skladnost ukrepov pomoči s sporočilom o bančništvu iz leta 2008 in sporočilom o dokapitalizaciji

6.3.3.1 Primernost

- (253) Kar zadeva primernost ukrepov PB1 in PB2, Komisija meni, da sta kritje likvidnostne vrzeli ter zaveza kupca za kritje kapitalskih potreb, povezanih s prenesenimi sredstvi, primerna, ker sta omogočila prodajo, zaščitila vlagatelje banke Probank ter ohranila finančno stabilnost. Te dejavnosti ne bi bilo mogoče nadaljevati brez pomoči GSFS, ker je bil lastniški kapital banke Probank ob njenem reševanju negativen. V težkih tržnih razmerah, ki so tedaj prevladovali, ne bi nobena banka prevzela portfelja sredstev in obveznosti z negativno vrednostjo, ki bi še poslabšal njen položaj glede kapitalske ustreznosti. Banka Grčije je 10. maja 2013 imenovala komisarja za banko Probank, ki je moral zagotoviti, da bodo sprejeti vsi potrebni ukrepi za zaključek povečanja delniškega kapitala banke Probank. Dejstvo, da do reševanja noben zasebni vlagatelj ni predložil končnega zavezujočega predloga za prevzem banke Probank kljub prizadevanjem komisarja, imenovanega za banko Probank, ter večkratnemu podaljšanju roka za povečanje delniškega kapitala banke Probank, podpira ugotovitev, da teh aktivnosti ne bi bilo mogoče nadaljevati brez pomoči iz GSFS. Z ukrepi je bila tako zagotovljena ohranitev finančne stabilnosti v Grčiji. Na podlagi navedenega Komisija ugotavlja, da so ukrepi primerni kot pomoč za reševanje.

6.3.3.2 Nujnost

- (254) V skladu s sporočilom o bančništvu iz leta 2008 mora biti ukrep pomoči po višini in obliki nujen za doseganje cilja ukrepa. To pomeni, da mora biti kapitalski vložek omejen na najmanjši znesek, potreben za doseganje navedenega cilja.
- (255) Memorandum o gospodarskih in finančnih politikah iz maja 2013 je določil, da bo v primeru sekundarnih bank⁽¹¹⁸⁾, ki niso izpolnile svoje kapitalske zahteve, Banka Grčije v dogovoru z GSFS ocenila možnosti za znižanje stroškov davkoplačevalcev na najnižjo možno raven, vključno s postopki nakupa in prevzema ob zagotovljeni zaščiti vlagateljev.
- (256) Kot je Banka Grčije navedla v svojem sklepu z dne 26. julija 2013⁽¹¹⁹⁾, bi preklic dovoljenja banke Probank brez uvedbe ukrepov reševanja vplival na finančno stabilnost.
- (257) Komisija meni, da takšni elementi stabilnosti podpirajo nujnost ukrepov PB1 in PB2.
- (258) Kar zadeva znesek ukrepa, so grški organi skrbno ocenili likvidnostno vrzel in pri tem upoštevali poročilo o vrednotenju, ki ga je pripravil zakonit revizor. Prispevek je natančno kril razliko med pošteno vrednostjo prenesenih sredstev ter vrednostjo obveznosti. Banka Grčije je v svojem sklepu 12/1/26.7.2013 navedla, da je bil nalog za prenos izbranih sredstev in obveznosti prednostna rešitev, ker je stroške reševanja zmanjšala na najnižjo možno raven. Navedeni sklep je obenem skladen z drugim programom gospodarskega prilagajanja za Grčijo iz julija 2013. Poleg tega se je GSFS zavezal h kritju kapitalskih potreb samo do 9 % prenesenih sredstev, kot jih je ocenila Banka Grčije.

⁽¹¹⁸⁾ Banka Grčije je v svoji oceni uspešnega poslovanja iz leta 2012 določila štiri največje banke v Grčiji, ki so primerne kandidatke za dokapitalizacijo s strani GSFS, medtem ko so bile ostale, „sekundarne“ banke ugotovljene kot neprimerne za dokapitalizacijo s strani GSFS.

⁽¹¹⁹⁾ Sklep 12/1/26.7.2013 odbora za ukrepe reševanja Banke Grčije.

- (259) Obenem lastniški kapital ni bil prenesen na skupino, temveč bo ostal v subjektu v postopku likvidacije. Delničarji banke Probank bodo zato utrpeli celotno izgubo, strošek njihovega reševanja pa ne zvišuje prispevka GSFS.
- (260) Kot je že bilo predhodno navedeno v uvodni izjavi 238 glede nadomestila pomoči, GSFS najverjetneje ne bo v celoti izterjal prispevanega denarja. Jasno je torej, da ne prejema nobenega nadomestila in da je njegov prispevek podoben donaciji. Kot je navedeno v točki 44 sporočila o dokapitalizaciji, se lahko nezadostno odplačana dokapitalizacija sprejme le v primeru bank v težavah, ki ne morejo plačati nobenega nadomestila. Komisija meni, da je to veljalo za banko Probank. Zaradi neizplačevanja nadomestila je potrebno temeljito prestrukturiranje v skladu s sporočilom o dokapitalizaciji.
- (261) Ukrepi so kot pomoč za reševanje torej po višini zneska in obliki nujni za doseganje ciljev omejitve motenj v grškem bančnem sistemu in celotnem gospodarstvu.

6.3.3.3 Sorazmernost

- (262) Banka Probank ne obstaja več v takšni obliki, kot je obstajala prej. Dejstvo, da pomoč rešuje dejavnosti, ki so bile prenesene na skupino, bi lahko teoretično povzročilo izkrivljanje konkurence. Vendar je Komisija seznanjena z majhnostjo banke Probank ter s postopkom prodaje, v katerem so imeli konkurenti možnost predložiti ponudbe za izbrana sredstva in obveznosti banke Probank. Takoj po prenosu gospodarskih dejavnosti banke Probank so bile te popolnoma vključene v skupino in so prenehale obstajati kot ločena gospodarska dejavnost ali konkurent. Komisija zato ugotavlja, da pomoč ne povzroča neupravičenega izkrivljanja konkurence.

6.3.3.4 Sklep o skladnosti ukrepov PB1 in PB2 s sporočilom o bančništvu in sporočilom o dokapitalizaciji

- (263) Sklene se, da sta ukrepa PB1 in PB2 primerna in potrebna ter da sta glede na temeljito prestrukturiranje, ki je predvideno za skupino, v katero so bile prenesene gospodarske dejavnosti banke Probank, sorazmerna s predvidenim ciljem v skladu s sporočilom o bančništvu iz leta 2008 in sporočilom o dokapitalizaciji.

6.3.4 Skladnost ukrepov pomoči s sporočilom o prestrukturiranju

- (264) Kar zadeva nadomestilo ukrepa PB1, je Komisija v uvodni izjavi 260 ugotovila, da GSFS najverjetneje ne bo v celoti izterjal 562,73 milijona EUR, ki jih je vložil za reševanje banke Probank (ukrep PB1). Zaradi neizplačevanja nadomestila je potrebno temeljito prestrukturiranje v smislu ukrepov za uspešnost poslovanja in ukrepov za omejitve izkrivljanja konkurence.

6.3.4.1 Dolgoročna uspešnost dejavnosti banke Probank zaradi njene prodaje

- (265) Točka 21 sporočila o prestrukturiranju določa, da kadar kreditna institucija v težavah ne more kredibilno ponovno začeti z dolgoročno uspešnim poslovanjem, je treba razmisliti o nadzorovani likvidaciji ali prodaji banke na dražbi. Države članice bi lahko zato spodbujale izstop neuspešnih subjektov, pri čemer mora postopek izstopa potekati v primernem časovnem okviru, ki ohranja finančno stabilnost.
- (266) Vendar banka Probank samostojno ni bila sposobna uspešnega poslovanja in začel se je postopek njene likvidacije. V zvezi s tem je v točki 17 sporočila o prestrukturiranju pojasnjeno, da „lahko prodaja banke v težavah drugi finančni instituciji prispeva k ponovni vzpostavitvi uspešnega poslovanja, če kupec uspešno posluje in je sposoben absorbirati prenos banke v težavah ter lahko pripomore k povrnitvi zaupanja trgov“.
- (267) Kot je navedeno v oddelku 7.5.2, se lahko skupina na podlagi svojega načrta prestrukturiranja šteje za poslovno uspešno. Zaradi prenosa dejavnosti banke Probank na skupino je mogoče ponovno vzpostaviti njihovo dolgoročno uspešnost izvajanja. Poleg tega je zaradi dejstva, da so bile dejavnosti banke Probank popolnoma vključene ⁽¹²⁰⁾ v skupino ter so prenehale obstajati kot samostojen subjekt, potrebno temeljito prestrukturiranje, ki se zahteva zaradi nezadostnega nadomestila državne pomoči.

⁽¹²⁰⁾ Načrt prestrukturiranja, predložen 25. junija 2014, str. 15.

6.3.4.2 Lastni prispevek in porazdelitev bremena

- (268) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 258, izbrani način reševanja banke Probank zagotavlja omejevanje stroškov prestrukturiranja na najnižjo možno raven. Grški organi so najprej skrbno ocenili likvidnostno vrzel in pri tem upoštevali poročilo neodvisnih revizorjev. Obenem se je GSFS zavezal h kritju kapitalskih potreb kupca, ki izhajajo iz prenesenih sredstev, samo do minimalnega zneska, ki ga zahteva zakon. Obenem vključitev gospodarskih dejavnosti banke Probank v večji subjekt ter spremljajoče uresničenje sinergij, zlasti prek racionalizacije mreže podružnic banke Probank, konsolidacije infrastrukture IT ter zmanjšanja stroškov financiranja, pomagata omejevati stroške prestrukturiranja na najnižjo možno raven v primerjavi s scenarijem, ko bi država skušala ponovno vzpostaviti samostojno uspešno poslovanje banke Probank.
- (269) Lastniški kapital in podrejeni dolg nista bila prenesena na skupino, temveč sta ostala v subjektu v likvidaciji. Komisija zato meni, da je bila dosežena zadostna delitev bremen med delničarji, saj so slednji upravičeni do prihodkov iz likvidacije samo, če prihodki najprej zadoščajo za poplačilo GSFS, ki ima prednostno terjatev do drugih upnikov. Glede na to, kako redka so likvidirana sredstva, ni verjetno, da bi delničarji svoje naložbe dobili povrnjene.

6.3.4.3 Ukrepi za omejitev izkrivljanja konkurence

- (270) V zvezi z ukrepi za omejitev izkrivljanja konkurence točka 30 sporočila o prestrukturiranju določa, da „[o]cena Komisije glede potrebe po takih ukrepih temelji na vrednosti in obsegu dejavnosti, ki bi jih zadevna banka opravljala po izvedbi kredibilnega načrta prestrukturiranja [...]. Narava in oblika takih ukrepov se določi na podlagi dveh meril: prvič, na podlagi višine pomoči ter pogojev in okoliščin, v katerih je bila pomoč dodeljena, in drugič, na podlagi značilnosti trgov, na katerih bo poslovala banka upravičenka.“
- (271) Kar zadeva prejeti znesek pomoči, je skupna pomoč, prejeta v obliki kapitala, znašala [742,7 do 842,7] milijona EUR (ukrepi PB1 in PB2). Ukrep PB1 je ustrezal približno 21,15 % tveganju prilagojene aktive banke Probank na dan 30. junija 2013. Ukrep PB2 je po definiciji ustrezal [...] % sredstev, prenesenih z banke Probank. Zaradi teh zneskov pomoči in neizplačevanja nadomestila je potrebno precejšnje zmanjšanje prisotnosti upravičenke na trgu.
- (272) Glede trga, na katerem je delovala banka Probank, Komisija ugotavlja, da je bila banka Probank zelo majhna banka (s približno 1-odstotnim deležem skupnih sredstev grških bank in približno 1-odstotnim tržnim deležem za posojila ter 2-odstotnim deležem za vloge), zato so bili tudi sredstva in obveznosti banke Probank, ki so bili preneseni na skupino, majhni v primerjavi z velikostjo grškega bančnega sistema.
- (273) Poleg tega so bile dejavnosti banke Probank ponujene konkurentom na javni dražbi. Po prodaji banke Probank je ta prenehala obstajati kot samostojni konkurent, saj so bile prenesene dejavnosti popolnoma vključene v skupino.
- (274) Sklene se, da glede na majhnost prenesenih dejavnosti, odprt prodajni postopek in popolno vključitev dejavnosti banke Probank v skupino kljub zelo velikemu znesku in neizplačevanju nadomestila ne prihaja do neupravičenega izkrivljanja konkurence.

6.3.4.4 Sklepna ugotovitev o skladnosti s sporočilom o prestrukturiranju

- (275) Na podlagi te analize Komisija ugotavlja, da prodaja izbranih sredstev in obveznosti banke Probank ter njihova vključitev v skupino zagotavljata ponovno vzpostavitev dolgoročno uspešnega izvajanja dejavnosti banke Probank, da je pomoč omejena na najmanjšo potrebno raven ter da v skladu s sporočilom o prestrukturiranju ne prihaja do neupravičenega izkrivljanja konkurence.

6.3.5 Sklepna ugotovitev o skladnosti pomoči v zvezi z banko Probank z notranjim trgom

- (276) Vsi ukrepi pomoči iz preglednice 11 so zato združljivi z notranjim trgom.

7. OCENA POMOČI, DODELJENE SKUPINI

7.1 OBSTOJ IN ZNESEK POMOČI

(277) Komisija mora ugotoviti obstoj državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe.

7.1.1 **Obstoj pomoči pri ukrepih, dodeljenih v okviru programa pomoči grškim bankam (ukrepa L1 in A)**

7.1.1.1 *Državna likvidnostna podpora, dodeljena na podlagi jamstva, in ukrepi državnih obligacijskih posojil (ukrep L1)*

(278) Komisija je v sklepih o odobritvi in podaljšanju programa pomoči grškim bankam ⁽¹²¹⁾ že ugotovila, da likvidnostna podpora, odobrena na podlagi programa, pomeni pomoč. Znesek neodplačanih jamstev je 15. aprila 2011 znašal 12 873 milijonov EUR, 30. novembra 2013 pa je dosegel 14 798 milijonov EUR. Ob navedenih datumih so neporavnana posojila državnih obveznic skupini znašala 787 milijonov EUR oziroma 847 milijonov EUR. Prihodnja likvidnostna podpora, dodeljena v okviru navedenega programa, bi prav tako pomenila pomoč.

7.1.1.2 *Državna dokapitalizacija, dodeljena v okviru sheme dokapitalizacije (ukrep A)*

(279) Komisija je v odločbi z dne 19. novembra 2008 o programu pomoči grškim bankam že ugotovila, da bodo sredstva za dokapitalizacijo, dodeljena v okviru ukrepa dokapitalizacije v navedenem programu, pomenila pomoč. Skupina je prejela 1 350 milijonov EUR v obliki prednostnih delnic, kar pomeni 2,1 % tveganju prilagojene aktive skupine ⁽¹²²⁾.

(280) Grčija je leta 2010 uvedla več sprememb tehničnih parametrov takšnih prednostnih delnic, v skladu s katerimi se kupon vsako leto zviša za 2 %, če se prednostne delnice ne odkupijo v petih letih. Glede na to, da se je s temi spremembami zvišalo nadomestilo države v primeru, ko prednostne delnice v petih letih niso bile odkupljene ali pretvorjene, Komisija ugotavlja, da spremembe tehničnih parametrov skupini ne zagotavljajo nobene prednosti in zato ne vključujejo dodatne državne pomoči.

7.1.2 **Obstoj pomoči pri izredni likvidnostni pomoči z državnim jamstvom (ukrep L2)**

(281) Komisija je v točki 51 sporočila o bančništvu iz leta 2008 pojasnila, da zagotovitev sredstev centralnih bank finančnim institucijam ne pomeni pomoči, če so izpolnjeni štirje kumulativni pogoji, ki se nanašajo na solventnost finančne institucije, zavarovanje sredstev, obrestno mero, ki se zaračuna finančni instituciji, in neobstoj posrednega jamstva države. Ker izredna likvidnostna pomoč z državnim jamstvom, odobrena skupini, ne izpolnjuje navedenih štirih kumulativnih pogojev, zlasti ker vključuje jamstvo države in je odobrena v povezavi z drugimi ukrepi podpore, ni mogoče skleniti, da izredna likvidnostna pomoč z državnim jamstvom ne pomeni državne pomoči.

(282) Izredna likvidnostna pomoč z državnim jamstvom izpolnjuje pogoje iz člena 107(1) Pogodbe. Prvič, ker navedeni ukrep vključuje državno jamstvo v korist Banke Grčije, bo vsakršno izgubo nosila država. Zato ukrep vključuje državna sredstva. Izredna likvidnostna pomoč z državnim jamstvom omogoča bankam, da pridobijo financiranje v času, ko nimajo dostopa do trga medbančnih posojil in standardnih Eurosistemovih operacij refinanciranja. Izredna likvidnostna pomoč z državnim jamstvom torej skupini zagotavlja prednost. Ker je izredna likvidnostna pomoč z državnim jamstvom omejena na bančni sektor, je ukrep selektiven. Ker izredna likvidnostna pomoč z državnim jamstvom omogoča nadaljnje poslovanje na trgu ter preprečuje njen propad in posledični izstop s trga, izkrivlja konkurenco. Ker je skupina dejavna v drugih državah članicah in ker finančne institucije iz drugih držav članic delujejo ali bi bile morebiti zainteresirane za delovanje v Grčiji, prednost, zagotovljena skupini, vpliva na trgovino med državami članicami.

(283) Glede na navedeno Komisija meni, da izredna likvidnostna pomoč z državnim jamstvom (ukrep L2) pomeni državno pomoč. Znesek izredne likvidnostne pomoči z državnim jamstvom se je s časom spreminjal. 31. decembra 2012 je znašal približno 30,9 milijarde EUR.

⁽¹²¹⁾ Glej opombi 1 in 3.

⁽¹²²⁾ Glej sklep o začetku postopka za skupino NBG, uvodna izjava 38.

7.1.3 Obstoj pomoči pri ukrepih, dodeljenih prek GSFS (ukrepi B1, B2 in B3)

7.1.3.1 Prva premostitvena dokapitalizacija (ukrep B1)

- (284) Komisija je v oddelku 5.1 sklepa o začetku postopka za skupino NBG že ugotovila, da prva premostitvena dokapitalizacija pomeni državno pomoč. Prejeti kapital je znašal 7 430 milijonov EUR.

7.1.3.2 Druga premostitvena dokapitalizacija (ukrep B2)

- (285) Ukrep B2 je bil izveden s sredstvi GSFS, ki je, kot je bilo pojasnjeno v uvodni izjavi 49 sklepa o začetku postopka za skupino NBG, vključeval državna sredstva.
- (286) Kar zadeva obstoj prednosti, se je z ukrepom B2 delež kapitala skupine povečal na raven, ki ji je omogočala nadaljnje delovanje na trgu in dostop do financiranja iz Eurosistema. Poleg tega nadomestilo ukrepa B2 sestavljajo natečene obresti na obveznice instrumenta EFSF in dodatna provizija v višini 1 %. Ker je navedeno nadomestilo očitno nižje od nadomestila za podobne kapitalske instrumente na trgu, skupina pod takimi pogoji na trgu zagotovo ne bi mogla zbrati navedenega kapitala. Z ukrepom B2 je bila torej skupini zagotovljena prednost iz državnih sredstev. Ker je bil ukrep na voljo samo skupini, je bil selektiven.
- (287) Položaj skupine se je okrepil zaradi ukrepa B2, ker so ji bili zagotovljeni finančni viri, potrebni za nadaljnje izpolnjevanje kapitalskih zahtev, kar je vodilo do izkrivljanja konkurence. Poleg tega ukrep B2 vpliva na trgovino med državami članicami, saj skupina deluje na bančnih trgih v drugih državah članicah in finančne institucije iz drugih držav članic delujejo v Grčiji, zlasti na zavarovalniškem trgu.
- (288) Komisija meni, da ukrep B2 pomeni državno pomoč. Nacionalni organi so ga priglasili kot pomoč. Prejeti kapital je znašal 2 326 milijonov EUR.

7.1.3.3 Udeležba GSFS v dokapitalizaciji iz pomladi 2013 (ukrep B3)

- (289) Udeležba GSFS v dokapitalizaciji iz pomladi 2013 (ukrep B3) je delno preoblikovanje prve in druge premostitvene dokapitalizacije (ukrepa B1 in B2) v trajno dokapitalizacijo v višini 8 677 milijonov EUR v navadnih delnicah. Ker ukrep B3 pomeni preoblikovanje že dodeljene pomoči, še vedno vključuje državna sredstva, vendar ne zvišuje nominalnega zneska pomoči. Vendar za dani nominalni znesek pomoči poveča prednost skupine (in s tem izkrivljanje konkurence), ker je to trajna dokapitalizacija in ne začasna dokapitalizacija kot v primeru ukrepov B1 in B2.
- (290) Taka podpora ni bila dodeljena vsem bankam, ki delujejo v Grčiji. Komisija v zvezi z izkrivljanjem konkurence in vplivom na trgovino na primer ugotavlja, da je pomoč skupini omogočila poslovanje v drugih državah članicah, kot sta Romunija in Bolgarija. Likvidacija skupine bi povzročila prenehanje njenih dejavnosti v tujini prek likvidacije teh dejavnosti ali prodaje teh podjetij. Poleg tega zavarovalniške dejavnosti skupine v Grčiji konkurirajo dejavnostim hčerinskih družb zavarovalnic iz drugih držav članic. Ukrep torej izkrivlja konkurenco in vpliva na trgovino med državami članicami. Komisija zato meni, da ukrep B3 pomeni državno pomoč.

7.1.3.4 Sklepna ugotovitev glede ukrepov B1, B2 in B3

- (291) Ukrepi B1, B2 in B3 pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe. Znesek državne pomoči, vključene v ukrepe B1, B2 in B3, je 9 756 milijonov EUR. Kot je navedeno v oddelku 7.1.3.3, je bil v trajno dokapitalizacijo v višini 8 677 milijonov EUR (ukrep B3) pretvorjen samo del prve in druge premostitvene dokapitalizacije (ukrepa B1 in B2), medtem ko je bila razlika odplačana GSFS šest mesecev po tem, ko je bila dodeljena ⁽¹²³⁾.
- (292) V točki 31 sporočila o prestrukturiranju je navedeno, da mora Komisija poleg absolutnega zneska pomoči upoštevati pomoč „v razmerju do tveganju prilagojene tehtane aktive banke“. Ukrepi B1, B2 in B3 so bili odobreni v obdobju enega leta, tj. od aprila 2012 ⁽¹²⁴⁾ do maja 2013. V tem obdobju se je tveganju prilagojena aktiva skupine spremenila. Postavlja se torej vprašanje, katero stopnjo tveganju prilagojene aktive bi bilo treba uporabiti in, natančneje, ali bi bilo treba državno pomoč oceniti glede na tveganju prilagojeno aktivo, ki je

⁽¹²³⁾ GSFS, Annual financial report for the year ended 31 December 2013 (Letno finančno poročilo za leto, ki se je zaključilo 31. decembra 2013), junij 2014, str. 6.

⁽¹²⁴⁾ Glej opombo 56.

obstajala na začetku ali na koncu obdobja. Ukrepi B1, B2 in B3 so namenjeni kritju kapitalske potrebe, ki jo je Banka Grčije opredelila marca 2012 (stresni test iz leta 2012). Z drugimi besedami, kapitalske potrebe, ki naj bi se krile z navedenimi ukrepi državne podpore, so obstajale že marca 2012. Komisija zato meni, da bi bilo treba znesek pomoči, vključen v ukrepe B1, B2 in B3, primerjati s tveganju prilagojeno aktivo skupine na dan 31. marca 2012. Opozoriti je treba tudi, da Banka Grčije po marcu 2012 in do dokapitalizacije iz pomladi 2013 ni upoštevala prevzemov, ki so jih opravile grške banke, da bi njihove kapitalske potrebe prilagodila navzgor ali navzdol. Ta dejavnik potrjuje, da so bili ukrepi B1, B2 in B3 ukrepi pomoči, povezani s skupino v obsegu, v kakršnem je ta obstajala 31. marca 2012.

- (293) Prva in druga premostitvena dokapitalizacija sta skupaj znašali 9 756 milijonov EUR. Navedeni znesek predstavlja 15,3 % tveganju prilagojene aktive na dan 31. marca 2012.
- (294) Ker je skupina uspela pridobiti zasebni kapital, je dejanski znesek, ki ga je GSFS vložil v skupino, znašal le 8 677 milijonov EUR, kar pomeni 13,6 % tveganju prilagojene aktive skupine na dan 31. marca 2012.

7.1.4 Sklepna ugotovitev glede obstoja in skupnega zneska pomoči, ki jo je prejela skupina

- (295) Ukrepi A, B1, B2, B3, L1 in L2 pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe. Navedeni ukrepi so povzeti v preglednici 12.

Preglednica 12

Pregled skupne pomoči, ki jo je prejela skupina

Sklic	Ukrep	Vrsta ukrepa	Znesek pomoči	Pomoč/Tveganju prilagojena aktiva
A	Prednostne delnice	Kapitalska podpora	1 350 milijonov EUR	2,1 %
B1 B2	Prva premostitvena dokapitalizacija Druga premostitvena dokapitalizacija	Kapitalska podpora	7 430 milijonov EUR 2 326 milijonov EUR	15,3 %
Skupna finančna pomoč, dodeljena skupini			11 106 milijonov EUR	17,3 %
B3	Dokapitalizacija iz pomladi 2013	Kapitalska podpora	8 677 milijonov EUR	
Skupna kapitalska pomoč, dodeljena skupini, brez pomoči, odplačane v šestih mesecih			10 027 milijonov EUR	15,6 %
Sklic	Ukrep	Vrsta ukrepa	Nominalni znesek pomoči	
L1	Likvidnostna podpora	Jamstvo Obligacijsko posojilo	Jamstva: 14,8 milijarde EUR Obligacijska posojila: 0,8 milijarde EUR	30. novembra 2013
L2	Izredna likvidnostna pomoč z državnim jamstvom	Sredstva in jamstvo	30,9 milijarde EUR	31. decembra 2012
Skupna likvidnostna pomoč, dodeljena skupini			46,5 milijarde EUR	

7.2 PRAVNA PODLAGA ZA OCENO ZDRUŽLJIVOSTI

- (296) Kot je bilo ugotovljeno v uvodni izjavi 207, bi bilo treba ukrepe pomoči oceniti na podlagi člena 107(3)(b) Pogodbe ⁽¹²⁵⁾.
- (297) Komisija je med finančno krizo razvila merila združljivosti za različne vrste ukrepov pomoči. Načela za oceno ukrepov pomoči so bila najprej določena v sporočilu o bančništvu iz leta 2008.
- (298) Smernice za ukrepe dokapitalizacije so na voljo v sporočilu o dokapitalizaciji in sporočilu o podaljšanju iz leta 2011.
- (299) V sporočilu o prestrukturiranju je opredeljen pristop Komisije v zvezi z oceno načrtov prestrukturiranja, zlasti potrebo po ponovni vzpostavitvi uspešnega poslovanja, zagotovitvi ustreznega prispevka upravičenca in omejitvi izkrivljanja konkurence.
- (300) Navedeni okvir je bil dopolnjen s sporočilom o bančništvu iz leta 2013, ki se uporablja za ukrepe pomoči, priglašene ali odobrene brez predhodne odobritve po 31. juliju 2013.

7.2.1 Pravna podlaga za oceno združljivosti likvidnostne podpore za skupino (ukrep L1)

- (301) Likvidnostna podpora, ki jo je skupina že prejela, je bila dokončno odobrena z zaporednimi sklepi o odobritvi ukrepov v okviru programa pomoči grškim bankam ter odobritvi sprememb in podaljšanj programa ⁽¹²⁶⁾. Kakršna koli prihodnja likvidnostna podpora za skupino bo morala biti dodeljena v okviru programa, ki ga bo ustrezno odobrila Komisija. Pogoje take pomoči bo morala Komisija odobriti pred dodelitvijo pomoči, zato jih v tem sklepu ni treba podrobneje oceniti.

7.2.2 Pravna podlaga za oceno združljivosti prednostnih delnic (ukrep A)

- (302) Dokapitalizacija iz leta 2009 v obliki prednostnih delnic (ukrep A) je bila odobrena na podlagi ukrepa dokapitalizacije iz programa pomoči grškim bankam, ki je bil odobren leta 2008 na podlagi sporočila o bančništvu iz leta 2008. Zato je ni treba ponovno ocenjevati na podlagi sporočila o bančništvu iz leta 2008, temveč jo je treba oceniti samo na podlagi sporočila o prestrukturiranju.

7.2.3 Pravna podlaga za oceno združljivosti izredne likvidnostne pomoči z državnim jamstvom (ukrep L2)

- (303) Zdržljivost izredne likvidnostne pomoči z državnim jamstvom (ukrep L2) je treba najprej oceniti na podlagi sporočila o bančništvu iz leta 2008 in sporočila o podaljšanju iz leta 2011. Kakršna koli izredna likvidnostna pomoč z državnim jamstvom, dodeljena po 31. juliju 2013, spada na področje uporabe sporočila o bančništvu iz leta 2013.

7.2.4 Pravna podlaga za oceno združljivosti dokapitalizacij iz GSFS (ukrepi B1, B2 in B3)

- (304) Zdržljivost dokapitalizacij iz GSFS (ukrepi B1, B2 in B3), zlasti kar zadeva nadomestilo, bi bilo treba najprej oceniti na podlagi sporočila o bančništvu iz leta 2008, sporočila o dokapitalizaciji in sporočila o podaljšanju iz leta 2011. Komisija je v sklepu o začetku postopka za skupino NBG izrazila dvome glede združljivosti ukrepa B1 z navedenimi sporočili. Ker so bili navedeni ukrepi izvedeni pred 1. avgustom 2013, ne spadajo na področje uporabe sporočila o bančništvu iz leta 2013. Zdržljivost dokapitalizacij iz GSFS (ukrepi B1, B2 in B3) bi bilo treba oceniti tudi na podlagi sporočila o prestrukturiranju.

7.3 SKLADNOST UKREPA L2 S SPOROČILOM O BANČNIŠTVU IZ LETA 2008, SPOROČILOM O PODALJŠANJU IZ LETA 2011 IN SPOROČILOM O BANČNIŠTVU IZ LETA 2013

- (305) Da bi bila pomoč združljiva na podlagi člena 107(3)(b) Pogodbe, mora biti skladna s splošnimi merili združljivosti, in sicer mora biti primerna, nujna in sorazmerna.

⁽¹²⁵⁾ Navedeno je tudi, da je Grčija dodelila pomoč skupini na podlagi programa pomoči grškim bankam, ki ga je Komisija odobrila na podlagi člena 107(3)(b) Pogodbe, in prek GSFS, katerega ustanovitev je bila prav tako odobrena s sklepom Komisije.

⁽¹²⁶⁾ Glej opombi 2 in 3.

- (306) Ker grške banke niso več imele dostopa do trgov medbančnih posojil in so postale v celoti odvisne od financiranja centralne banke, kot je navedeno v uvodni izjavi 46, in ker si skupina ni mogla sposoditi zadostnega zneska sredstev na podlagi rednih operacij refinanciranja, se je skupina zanašala na izredno likvidnostno pomoč z državnim jamstvom za zagotovitev zadostne likvidnosti in preprečitev svojega propada. Komisija meni, da je ukrep L2 primeren mehanizem za odpravo resne motnje, ki bi jo povzročil propad skupine.
- (307) Ker izredna likvidnostna pomoč z državnim jamstvom vključuje razmeroma visoke stroške financiranja za skupino, za skupino obstaja zadostna spodbuda, da se pri razvoju svojih dejavnosti ne zanaša na navedeni vir financiranja. Skupina je morala plačevati obrestno mero, ki je bila za [...] bazičnih točk višja od tiste za standardne Eurosistemove operacije refinanciranja. Poleg tega je morala državi plačati provizijo za jamstvo v višini [...] bazičnih točk. Zato so skupni stroški izredne likvidnostne pomoči z državnim jamstvom za skupino mnogo višji od običajnih stroškov refinanciranja ECB. Predvsem je razlika med prvimi in zadnjimi je višja od ravni premije za jamstva, ki se zahteva s sporočilom o podaljšanju iz leta 2011. Zato je mogoče nadomestilo, ki ga je zaračunala država, šteti za zadostno. Kar zadeva znesek izredne likvidnostne pomoči z državnim jamstvom, ga Banka Grčije in ECB redno preverjata ob upoštevanju dejanskih potreb skupine. Pozorno spremljata njegovo uporabo in zagotavljata, da je omejen na najmanjšega potrebnega. Z ukrepom L2 torej skupini niso zagotovljena čezmerna likvidna sredstva, ki bi se lahko uporabila za financiranje dejavnosti, ki izkrivljajo konkurenco. Ukrep je omejen na najmanjši potrební znesek.
- (308) Tak natančen nadzor nad uporabo izredne likvidnostne pomoči z državnim jamstvom in redno preverjanje, ali je njena uporaba omejena na najmanjšo potrebno, zagotavljata tudi, da je ta likvidnost sorazmerna in ne vodi do neupravičenega izkrivljanja konkurence. Komisija tudi ugotavlja, da se je Grčija zavezala, da bo skupina izvedla načrt prestrukturiranja, s katerim bo zmanjšala svojo odvisnost od financiranja s strani centralne banke, in da bo skupina ravnala v skladu z omejitvami ravnanja, kot je analizirano v oddelku 7.6. To zagotavlja, da se bo odvisnost od likvidnostne podpore čim prej končala in da je taka pomoč sorazmerna.
- (309) Ukrep L2 je torej v skladu s sporočilom o bančništvu iz leta 2008 in sporočilom o podaljšanju iz leta 2011. Ker s sporočilom o bančništvu iz leta 2013 niso bile uvedene dodatne zahteve v zvezi z jamstvi, je ukrep L2 skladen tudi s sporočilom o bančništvu iz leta 2013.

7.4 SKLADNOST UKREPOV B1, B2 IN B3 S SPOROČILOM O BANČNIŠTVU IZ LETA 2008, SPOROČILOM O DOKAPITALIZACIJI IN SPOROČILOM O PODALJŠANJU IZ LETA 2011

- (310) Kot je navedeno v uvodni izjavi 305, mora biti pomoč skladna s splošnimi merili združljivosti ⁽¹²⁷⁾, da bi bila združljiva na podlagi člena 107(3)(b) Pogodbe, in sicer mora biti primerna, nujna in sorazmerna.
- (311) Sporočilo o dokapitalizaciji in sporočilo o podaljšanju iz leta 2011 vsebujeta nadaljnje smernice glede ravni nadomestila, potrebnega za kapitalske vložke iz državnih virov.

7.4.1 Primernost ukrepov

- (312) Komisija meni, da so dokapitalizacije iz GSFS (ukrepi B1, B2 in B3) primerne, saj preprečujejo stečaj skupine. Skupina brez teh dokapitalizacij ne bi mogla nadaljevati svojih dejavnosti, saj je bil njen kapital konec leta 2012 negativen ⁽¹²⁸⁾.
- (313) Komisija je v zvezi s tem v sklepu o začetku postopka za skupino NBG navedla, da je skupina ena od največjih bančnih institucij v Grčiji, tako v smislu dajanja posojil kot v smislu zbiranja vlog. Skupina je kot taka sistemsko pomembna za Grčijo. Zato bi propad skupine povzročil resno motnjo v grškem gospodarstvu. Finančne institucije v Grčiji so v takratnih prevladujočih okoliščinah imele težave z dostopom do financiranja. Zaradi navedenega pomanjkanja financiranja je bila omejena njihova možnost zagotavljanja posojil za grško gospodarstvo. V teh okoliščinah bi propad skupine še poslabšal motnjo v gospodarstvu. Poleg tega so bili ukrepi B1, B2 in B3 sprejeti predvsem zaradi programa PSI, ki je bil zelo izjemen in nepredvidljiv dogodek, in ne prvenstveno zaradi slabega upravljanja ali prevzemanja prevelikih tveganj s strani skupine. Ukrepi se zato nanašajo predvsem na rezultate programa PSI in prispevajo k ohranjanju finančne stabilnosti v Grčiji.

⁽¹²⁷⁾ Glej uvodno izjavo 41 Odločbe Komisije v zadevi NN 51/08, Jamstvena shema za banke na Danskem (UL C 273, 28.10.2008, str. 2).

⁽¹²⁸⁾ Glej računovodske izkaze za leto 2013, str. 42.

- (314) Komisija je v sklepu o začetku postopka za skupino NBG izrazila dvom o tem, ali so bili takoj sprejeti vsi možni ukrepi za zagotovitev, da skupina v prihodnosti ne bo več potrebovala pomoči. Kot je navedeno v uvodnih izjavah 156, 157 in 158 tega sklepa, se je Grčija zavezala, da bo izvedla vrsto ukrepov v zvezi s korporativnim upravljanjem in komercialnimi dejavnostmi skupine. Kot je opisano v oddelku 2.4, je skupina začela prestrukturirati svoje dejavnosti in že izvedla številna znižanja stroškov. Dvomi Komisije so bili torej odpravljeni.
- (315) Komisija je v sklepu o začetku postopka za skupino NBG izrazila dvome tudi glede tega, ali obstajajo zadostni zaščitni ukrepi, če bi skupina prešla pod nadzor države ali če bi nadzor obdržali zasebni delničarji, medtem ko bi bila večinska lastnica država. V zavezah, opisanih v uvodnih izjavah 156, 157 in 158, je zagotovljeno, da bo kreditno poslovanje skupine potekalo na poslovni podlagi in da bo vsakodnevno poslovanje zaščiteno pred vmešavanjem države. Okvir odnosov, o katerem sta se dogovorila GSFS in skupina, zagotavlja tudi, da so interesi države kot glavnega delničarja zaščiteni pred prevzemanjem prevelikih tveganj s strani vodstva skupine.
- (316) Ukrepi B1, B2 in B3 tako zagotavljajo ohranitev finančne stabilnosti v Grčiji. Sprejeti so bili pomembni ukrepi za zmanjšanje prihodnjih izgub in zagotovitev, da neustrezno upravljanje ne bo ogrožalo dejavnosti skupine. Na podlagi navedenega Komisija ugotavlja, da so ukrepi B1, B2 in B3 primerni.

7.4.2 Nujnost – omejitev pomoči na najmanjšo potrebno

- (317) V skladu s sporočilom o bančništvu iz leta 2008 mora biti ukrep pomoči po višini in obliki nujen za doseganje cilja. To pomeni, da mora biti kapitalski vložek omejen na najmanjši znesek, potreben za doseganje cilja.
- (318) Znesek kapitalske podpore je izračunala Banka Grčije v okviru stresnega testa iz leta 2012, da bi zagotovila, da bi količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala skupine v obdobju 2012–2014 ostal nad določeno ravno, kot je prikazano v preglednici 3. Z ukrepi B1, B2 in B3 skupini torej ni zagotovljen presežni kapital. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 314, so bili sprejeti ukrepi za zmanjšanje tveganja, da bi skupina v prihodnosti morda potrebovala dodatno pomoč.
- (319) Kar zadeva nadomestilo za prvo in drugo premostitveno dokapitalizacijo (ukrepa B1 in B2), Komisija opozarja, da sta bila ukrepa dodeljena maja in decembra 2012 ter izplačana s stvarnim vložkom v obliki obveznic instrumenta EFSF. GSFS je od dneva izplačila navedenih obveznic do dneva dokapitalizacije pomladi 2013 prejemal nadomestilo v obliki natečenih obresti na obveznice EFSF in provizije v višini 1 %⁽¹²⁹⁾. Kot je poudarjeno v sklepu o začetku postopka za skupino NBG, je navedeno nadomestilo nižje od razpona od 7 % do 9 %, opredeljenega v sporočilu o dokapitalizaciji. Vendar je bilo obdobje nizkega nadomestila omejeno na eno leto pri ukrepu B1 in pet mesecev pri ukrepu B2 (tj. do preoblikovanja premostitvene dokapitalizacije v standardno dokapitalizacijo v navadnih delnicah, tj. ukrep B3). Medtem ko se zaradi prve in druge premostitvene dokapitalizacije delež obstoječih delničarjev ni zmanjšal, je dokapitalizacija iz pomladi 2013 povzročila veliko zmanjšanje deleža obstoječih delničarjev, saj je njihov delež v lastniškem kapitalu skupine padel na 5,1 %. Neobičajno stanje, ki je prevladovalo od datuma prve premostitvene dokapitalizacije, se je nato končalo. Dvomi, izraženi v sklepu o začetku postopka za skupino NBG, so bili torej odpravljeni.
- (320) Poleg tega glede na nenavaden izvor težav skupine, ki je izgube utrpela predvsem zaradi odpisa dolga v korist države (program PSI in odkup dolga, ki državi zagotavljata precejšnjo prednost, tj. zmanjšanje dolga) in posledic dolgotrajne recesije v domačem gospodarstvu skupine, lahko Komisija sprejme tako začasno odstopanje od standardnih zahtev glede nadomestila iz sporočila o dokapitalizaciji⁽¹³⁰⁾.
- (321) Kar zadeva ukrep B3, bi bilo treba kapitalske vloške v skladu s točko 8 sporočila o podaljšanju iz leta 2011 vpisati z dovolj velikim odbitkom cene delnic po prilagoditvi za učinek slabitve, da se zagotovi razumno zagotovilo, da bo država prejela primerno nadomestilo. Ker z ukrepom B3 ni bil zagotovljen dovolj velik odbitek cene delnic po prilagoditvi za učinek slabitve, je bilo dejansko nemogoče doseči dovolj velik odbitek teoretične cene brez pravice vpisa⁽¹³¹⁾. Pred dokapitalizacijo iz pomladi 2013 je bil kapital skupine negativen, njena tržna

⁽¹²⁹⁾ Glej uvodno izjavo 104: natečene obresti se štejejo kot dodaten prispevek GSFS in so zato povečale znesek plačila, ki ga je GSFS prejel po dokapitalizaciji iz pomladi 2013.

⁽¹³⁰⁾ Glej tudi oddelek 7.6.1.

⁽¹³¹⁾ Teoretična cena brez pravice do vpisa (TERP) je splošno sprejeta tržna metodologija za količinsko opredelitev učinka slabitve povečanja delniškega kapitala.

kapitalizacija pa je bila le majhen del zneska potrebnega povečanja kapitala. V takih okoliščinah se pojavi vprašanje, ali bi bilo treba izločiti vse obstoječe delničarje. Komisija ugotavlja, da je bil emisijski tečaj določen v višini povprečne tržne cene v petdesetih dneh pred določitvijo emisijskega tečaja, od katere se je odštel 50-odstotni odbitek. Komisija poleg tega ugotavlja, da se je delež že obstoječih delničarjev močno zmanjšal, saj so imeli po navedeni dokapitalizaciji v lasti samo 5,1 % deleža skupine. Zato bi uporaba dodatnega odbitka na tržno ceno imela le omejen vpliv na nadomestilo GSFS. Glede na poseben položaj grških bank, pojasnjen v uvodni izjavi 320, in dejstvo, da potreba po pomoči izhaja iz odpisa dolga v korist države, Komisija meni, da je bil emisijski tečaj za delnice, ki jih je vpisala država, dovolj nizek.

- (322) GSFS je izdal tudi nakupne bone in je za vsako novo delnico, ki jo je vpisal zasebni vlagatelj, udeležen v dokapitalizaciji iz pomladi 2013, odobril en nakupni bon. GSFS je navedene nakupne bone podelil brezplačno. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 112, vsak nakupni bon vključuje pravico do nakupa 8,23 delnice GSFS v določenih razdobjih in po določenih izvršilnih cenah. Izvršilna cena je enaka vpisni ceni GSFS, povečani za letno in kumulativno maržo (4 % za prvo leto, 5 % za drugo leto, 6 % za tretje leto, 7 % za četrto leto in nato 8 % anualizirano za zadnjih šest mesecev). Nadomestilo, ki ga je prejel GSFS za delnice, ki jih ima, je dejansko omejeno na teh ravneh. Navedeno nadomestilo je nižje od razpona od 7 % do 9 %, opredeljenega v sporočilu o prestrukturiranju. Ker pa so bili ti nakupni boni ključni dejavnik za uspeh izdaje pravic in zasebne prodaje, ki jih je skupina izvedla pred dokapitalizacijo iz pomladi 2013, Komisija meni, da so skupini omogočili zmanjšanje pomoči za 1 079 milijonov EUR. Simulacije, ki so bile takrat na voljo, so dejansko pokazale, da zasebni vlagatelji zaradi nizkega količnika kapitalske ustreznosti skupine pred dokapitalizacijo in zaradi velike negotovosti, ki je v tistem času prevladovala, brez nakupnih bonov ne bi imeli zadostnega donosa in ne bi sodelovali. Zaradi razlogov, pojasnjenih v uvodnih izjavah 313 in 320, ker bi GSFS prejel minimalno pozitivno nadomestilo, če bi bili nakupni boni izvršeni, ter ker je bil cilj memoranduma o gospodarskih in finančnih politikah privabiti nekatere zasebne vlagatelje, da bi nekatere banke ostale v zasebnem upravljanju in bi se preprečil položaj, v katerem bi bil celotni bančni sektor pod nadzorom GSFS, Komisija lahko sprejme tako odstopanje od standardnih zahtev glede nadomestila iz sporočila o dokapitalizaciji. Navedeno sprejetje temelji tudi na dejstvu, da zakon o GSFS, kakor je bil spremenjen marca 2014, ne določa nikakršne prilagoditve nakupnih bonov v primeru povečanja delniškega kapitala brez predkupne pravice in da se lahko v primeru nove izdaje delnic s pravico prednostnega nakupa prilagodi samo izvršilna cena nakupnih bonov ter da se lahko prilagoditev izvede samo naknadno in le do višine prihodka, ustvarjenega s prodajo predkupnih pravic GSFS. Poleg tega bo zaveza Grčije, da bo pred kakršnim koli odkupom nakupnih bonov, ki jih je izdal GSFS, zaprosila za odobritev Komisije, Komisiji omogočila zagotovitev, da se z morebitnimi prihodnjimi odkupi ne bo dodatno zmanjšalo nadomestilo za GSFS in povečalo nadomestilo za imetnike nakupnih bonov.
- (323) V zvezi z dejstvom, da so delnice GSFS neglasovalne, Komisija opozarja, da potreba po pomoči ne izhaja predvsem iz prevelikega tveganja. Cilj programa, dogovorjenega med grško vlado, Unijo, MDS in ECB, je bil obenem, da bi nekatere banke ostale v zasebnem upravljanju. Še več, okvir odnosov in samodejna ponovna uvedba glasovalnih pravic v primeru neizvajanja načrta prestrukturiranja zagotavljata zaščitne ukrepe pred prihodnjimi prevelikimi tveganji, ki bi jih prevzeli zasebni upravljavci. Program PSI in odkup iz decembra 2012 sta naposled nekakšni nadomestili državi, saj se je dolg slednje do skupine zmanjšal za več milijard EUR. Iz vseh navedenih razlogov lahko Komisija sprejme, da GSFS prejme neglasovalne delnice. Komisija zato ugotavlja, da je bil ukrep B3 nujen.
- (324) Ukrepi B1, B2 in B3 so torej po višini in obliki nujni za reševanje.

7.4.3 Sorazmernost – ukrepi, ki omejujejo negativne učinke prelivanja

- (325) Skupina je prejela zelo velik znesek državne pomoči. Ta položaj lahko povzroči resno izkrivljanje konkurence. Vendar se je Grčija zavezala, da bo izvedla vrsto ukrepov za zmanjšanje negativnih učinkov prelivanja. V zavezah je zlasti navedeno, da bo poslovanje skupine še naprej potekalo na poslovni podlagi, kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah 157 in 158. Grčija se je zavezala tudi k uvedbi prepovedi prevzemov ter k številnim odprodajam v tujini in odprodajam nebančnih dejavnosti v Grčiji, kot je navedeno v uvodni izjavi 159. Omejitve izkrivljanja konkurence bodo podrobneje ocenjene v oddelku 7.6.
- (326) V skupini je bil imenovan skrbnik spremljanja za spremljanje pravnega izvajanja zavez glede korporativnega upravljanja in komercialnih dejavnosti. S tem bodo preprečene kakršne koli škodljive spremembe poslovne prakse skupine in zmanjšani morebitni negativni učinki prelivanja.

- (327) Nazadnje je bil Komisiji 25. junija 2014 predložen nov obsežen načrt prestrukturiranja. Navedeni načrt prestrukturiranja bo ocenjen v oddelku 7.6.
- (328) Dvomi, izraženi v sklepu o začetku postopka za skupino NBG, so bili torej odpravljeni. Ukrepi B1, B2 in B3 so sorazmerni glede na točko 15 sporočila o bančništvu iz leta 2008.

7.4.4 Sklepna ugotovitev o skladnosti dokapitalizacij iz GSFS s sporočilom o bančništvu iz leta 2008, sporočilom o dokapitalizaciji in sporočilom o podaljšanju iz leta 2011

- (329) Sklene se torej, da so dokapitalizacije iz GSFS (ukrepi B1, B2 in B3) primerne, nujne in sorazmerne glede na točko 15 sporočila o bančništvu iz leta 2008, sporočilo o dokapitalizaciji in sporočilo o podaljšanju iz leta 2011. Ukrepi B1, B2 in B3 so torej v skladu s sporočilom o bančništvu iz leta 2008, sporočilom o dokapitalizaciji in sporočilom o podaljšanju iz leta 2011.

7.5 SKLADNOST S PREVZEMI TREH ZADRUŽNIH BANK, BANKE FB IN BANKE PROBANK S SPOROČILOM O PRESTRUKTURIRANJU

- (330) V točki 23 sporočila o prestrukturiranju je pojasnjeno, da se prevzemi podjetij s strani bank, ki prejemajo pomoč, ne smejo financirati z državno pomočjo, razen če je to nujno za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja podjetja. Poleg tega je v točkah 40 in 41 sporočila o prestrukturiranju navedeno, da banke ne smejo uporabljati državne pomoči za prevzem konkurenčnih dejavnosti, razen če je ta sestavni del konsolidacije, ki je potrebna za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja ali za zagotavljanje učinkovite konkurence. Poleg tega lahko prevzemi ogrozijo ali otežijo ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja. Komisija mora torej oceniti, ali je mogoče prevzeme, ki jih je opravila skupina, šteti za skladne s sporočilom o prestrukturiranju.

7.5.1 Skladnost prevzema izbranih obveznosti treh zadružnih bank s sporočilom o prestrukturiranju

7.5.1.1 Učinek prevzema na dolgoročno uspešno poslovanje skupine

- (331) Prevzem izbranih sredstev in obveznosti treh zadružnih bank krepi dolgoročno uspešno poslovanje skupine.
- (332) Natančneje so grške banke v času reševanja med letom 2010 in sredino leta 2012 že beležile pomembne odlive vlog ter bile izključene iz mednarodnih trgov financiranja. Iz tega razloga so štiri od petih največjih grških bank predložile ponudbe za prevzem vlog treh zadružnih bank. Vključitev vlog treh zadružnih bank v bilanco stanja skupine je izboljšala njen profil likvidnosti. Če skupina ne bi prevzela vlog treh zadružnih bank, bi bilo neto razmerje med posojili in vlogami skupine višje.
- (333) Poleg tega je skupina hitro vključila prevzete vloge, ne da bi ob tem prevzela kako drago infrastrukturo ali drago mrežo podružnic. Skupina obenem ni prevzela nobenih posojil, zato prevzem ni povečal njenega tveganja ali njene kapitalske zahteve.

7.5.1.2 Učinek prevzema na znesek pomoči, ki ga je potrebovala skupina

- (334) V skladu s točko 23 sporočila o prestrukturiranju se pomoč za prestrukturiranje ne sme uporabiti za prevzem drugih podjetij, temveč se mora uporabiti le za kritje stroškov prestrukturiranja, potrebnih za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja skupine. V tem primeru prevzem, čeprav pozitivno vpliva na uspešnost poslovanja skupine, ni bistven za njeno uspešno poslovanje v smislu točke 23 sporočila o prestrukturiranju.
- (335) Vendar je bila nakupna cena zelo nizka. Znesek, ki ga je skupina plačala za prevzem prenesenih obveznosti vseh treh zadružnih bank, je bil določen na [...] % vrednosti prenesenih vlog in je znašal manj kot [...] milijonov EUR, kar je približno enako [0 do 0,02] % skupnih sredstev banke skupine decembra 2011. To plačilo se torej lahko šteje kot zelo nizko.
- (336) Sklene se, da prevzem treh zadružnih bank ni negativno vplival na omejevanje stroškov prestrukturiranja na najmanjšo potrebno raven.

7.5.1.3 Učinek izkrivljanja konkurence zaradi prevzema

- (337) V skladu s točkama 39 in 40 sporočila o prestrukturiranju se državna pomoč ne sme uporabiti za prevzem konkurenčnih dejavnosti v škodo podjetij, ki niso prejemniki pomoči. V točki 41 sporočila o prestrukturiranju je navedeno tudi, da se lahko prevzemi odobrijo, če so sestavni del konsolidacije, ki je potrebna za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja ali za zagotavljanje učinkovite konkurence, da mora biti postopek prevzema pravičen in da mora pridobitev zagotavljati pogoje učinkovite konkurence na upoštevem trgu.
- (338) Banka Grčije je presodila, da tri združne banke niso bile sposobne uspešnega poslovanja, ukrepi za reševanje pa so bili potrebni zaradi ohranjanja finančne stabilnosti. Prevzem treh združnih bank je torej mogoče šteti za del konsolidacije, ki je potrebna za ponovno vzpostavitev finančne stabilnosti, kot je opisano v točki 41 sporočila o prestrukturiranju.
- (339) Obenem je bila nakupna cena zelo nizka. Noben ponudnik, ki ni prejemal pomoči, ni predložil veljavne ponudbe za prevzem sredstev in obveznosti treh združnih bank, postopek prodaje pa je bil odprt in nediskriminacijski. Grški organ za konkurenco ⁽¹³²⁾ je skupini odobril prevzem izbranih sredstev in obveznosti banke Achaia ⁽¹³³⁾. Zato je mogoče domnevati, da rezultat prodaje ne ogroža učinkovite konkurence v Grčiji.
- (340) Prevzem torej spada pod izjemo iz točke 41 sporočila o prestrukturiranju.

7.5.1.4 Sklepna ugotovitev glede prevzema izbranih sredstev in obveznosti treh združnih bank

- (341) Sklene se, da je prevzem treh združnih bank glede na edinstveni položaj grških bank ⁽¹³⁴⁾ in posebnosti tega prevzema v skladu z zahtevami iz sporočila o prestrukturiranju.

7.5.2 Skladnost prevzema banke FB s sporočilom o prestrukturiranju

7.5.2.1 Vpliv prevzema banke FB na dolgoročno uspešno poslovanje skupine

- (342) Kar zadeva operativno donosnost, bo prevzem banke FB pospešil ponovno vzpostavitev dolgoročnega uspešnega poslovanja skupine, saj združitev dveh bank na istem geografskem trgu prinaša možnost za uresničitev sinergij. Skupina je ob prevzemu pričakovala zlasti, da bo dosegla sinergije z racionalizacijo mreže podružnic, uskladitvijo ponudbe produktov in kreditnih politik ter racionalizacijo in združevanjem platforme IT. Skupina je v svoji končni ponudbi ocenila, da bo odpravila večino stroškov poslovanja banke FB, obenem pa je pričakovala, da bo strošek prenesenih vlog uskladila s politiko obrestne mere skupine, tj. tako, da obrestno mero, plačano na vloge banke FB, zmanjša na ravni, ki jih skupina plača na svoje vloge, pri tem pa ohrani obstoječe stranke banke FB.
- (343) Kar zadeva prihodnje izgube posojil, bo skupina posojila banke FB prevzela po pošteni vrednosti in ne po knjigovodski vrednosti. Ta dejavnik omejuje tveganje prihodnjih oslabitev.
- (344) Kar zadeva likvidnostni položaj, ima prevzem pozitiven učinek na skupino, saj je ta prevzela več vlog kot neto posojil.
- (345) Kar zadeva kapitalske zahteve, je treba opozoriti, da je bila ponudba skupine pogojena s tem, da GSFS krije kapitalske potrebe, ki so nastale s prevzemom sredstev banke FB. Skupina nato ni uporabila te možnosti, saj je v maju 2014 uspela zbrati dovolj zasebnega kapitala na trgu.
- (346) Komisija zato meni, da prevzem pozitivno vpliva na ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja skupine.

⁽¹³²⁾ Sklep 542/VII/19.6.2012 grškega organa za konkurenco, objavljen v grškem vladnem uradnem listu (FEK B' 238/8.2.2013), na voljo na: http://www.epant.gr/img/x2/apofaseis/apofaseis696_1_1362562606.pdf.

⁽¹³³⁾ Prevzemi prenesenih sredstev in obveznosti bank Lamia in Lesvos-Limnos niso bili priglašeni grškemu organu za konkurenco, saj prihodki prenesenega dela posamezne združne banke niso preseglji praga 15 milijonov EUR, kot ga določa člen 6(1) zakona 3959/2011 skupaj s členom 10(3)(a) istega zakona.

⁽¹³⁴⁾ Glej tudi oddelek 7.5.1.

7.5.2.2 Učinek prevzemov na znesek pomoči, ki ga je potrebovala skupina

- (347) V skladu s točko 23 sporočila o prestrukturiranju se pomoč za prestrukturiranje ne sme uporabiti za prevzem drugih podjetij, temveč se mora uporabiti le za kritje stroškov prestrukturiranja, potrebnih za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja skupine. V tem primeru prevzem, čeprav pozitivno vpliva na uspešnost poslovanja skupine, ni bistven za njeno uspešno poslovanje v smislu točke 23 sporočila o prestrukturiranju.
- (348) Skupina ni izvedla nobenega plačila za nakup izbranih sredstev in obveznosti banke FB. Obenem je bila ponudba skupine pogojena s tem, da GSFS krije kapitalske potrebe, ki so nastale s prevzemom sredstev banke FB. Zato prevzem ni privedel do položaja, ko bi prevzemnik potreboval dodatno državno pomoč. Kar zadeva prihodnje kapitalske potrebe, ki nastanejo zaradi prevzema, je ugotovljeno, da so bila sredstva prevzeta po poštenu vrednosti, kar omejuje tveganje dodatnih izgub v prihodnosti.
- (349) Skupina torej ni uporabila pomoči za financiranje prevzema banke FB, navedeni prevzem pa ni v nasprotju z načelom, da mora biti pomoč omejena na najmanjšo možno raven.

7.5.2.3 Učinek izkrivljanja konkurence zaradi prevzemov

- (350) V skladu s točkama 39 in 40 sporočila o prestrukturiranju se državna pomoč ne sme uporabiti za prevzem konkurenčnih dejavnosti v škodo podjetij, ki niso prejemniki pomoči. V točki 41 sporočila o prestrukturiranju je navedeno tudi, da se lahko prevzemi odobrijo, če so sestavni del konsolidacije, ki je potrebna za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja ali za zagotavljanje učinkovite konkurence, da mora biti postopek prevzema pravičen in da mora pridobitev zagotavljati pogoje učinkovite konkurence na upoštevnem trgu.
- (351) Kot je navedeno v uvodni izjavi 76, banka FB sama ni bila sposobna uspešnega poslovanja. Memorandum o gospodarskih in finančnih politikah iz decembra 2012 je za reševanje podkapitaliziranih bank določil postopek nakupa in prevzema ali, kot drugo najboljšo možnost, ustanovitev premostitvene banke. Kot je navedeno v uvodni izjavi 77 in v skladu z memorandumom o gospodarskih in finančnih politikah, je Banka Grčije ugotovila, da je bil sprejem reševalnih ukrepov ključnega pomena za ohranitev zaupanja vlagateljev v grški bančni sistem. Zato se lahko transakcija šteje kot sestavni del konsolidacije, potrebne za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja, kot je opisano v točki 41 sporočila o prestrukturiranju.
- (352) Noben ponudnik, ki ni prejemal pomoči, ni predložil veljavne ponudbe za prevzem banke FB, prodajni postopek pa je bil odprt in nediskriminacijski. Skupina torej ni izrinila nobenega ponudnika, ki ni prejemal pomoči. Prevzem banke FB je odobril grški organ za konkurenco⁽¹³⁵⁾. Zato je mogoče domnevati, da rezultat prodaje ne ogroža učinkovite konkurence v Grčiji.
- (353) Glede na navedeno je mogoče skleniti, da prevzem banke FB spada pod izjemo iz točke 41 sporočila o prestrukturiranju.

7.5.2.4 Sklepna ugotovitev glede prevzema banke FB

- (354) Sklene se, da je navedeni prevzem ob upoštevanju posebnosti prevzema banke FB skladen z zahtevami iz sporočila o prestrukturiranju.

7.5.3 Skladnost prevzema banke Probank s sporočilom o prestrukturiranju

7.5.3.1 Učinek prevzema banke Probank na dolgoročno uspešno poslovanje skupine

- (355) V smislu donosnosti iz poslovanja bo prevzem banke Probank pospešil ponovno vzpostavitev dolgoročno uspešnega poslovanja skupine. Skupina je zlasti ob prevzemu pričakovala, da bodo njene letne sinergije do konca leta 2015 dosegle [...] milijonov EUR⁽¹³⁶⁾. Pričakovala je, da bo te sinergije dosegla z racionalizacijo mreže podružnic, zmanjšanjem osebja združenega subjekta, združitvijo korporativnih funkcij, konsolidacijo sistemov IT

⁽¹³⁵⁾ Sklep 568/VII/15.7.2013 grškega organa za konkurenco, objavljen v grškem vladnem uradnem listu (FEK B' 2460/1.10.2013), na voljo na: http://www.epant.gr/img/x2/apofaseis/apofaseis707_1_1381133065.pdf.

⁽¹³⁶⁾ Glej predstavitev skupine „NBG-Probank, Ustvarjanje vrednosti“, z dne 24. aprila 2013, str. 8.

in centraliziranim delovanjem. Poleg tega je pričakovala, da bo dosegla pomemben del sinergij z uskladitvijo stroška prenesenih vlog s politiko obrestnih mer skupine, tj. tako, da obrestno mero, plačano na vloge banke Probank, zmanjša na ravni, ki jih skupina plača na svoje vloge.

- (356) Kar zadeva tveganje prihodnje izgube posojil, je skupina posojila banke Probank prevzela po pošteni vrednosti in ne po knjigovodski vrednosti. To omejuje tveganje prihodnjih oslabitev.
- (357) Kar zadeva likvidnostni položaj, ima prevzem pozitiven učinek na skupino, saj je ta prevzela več vlog kot neto posojil. Prevzem tako prispeva k izboljšanju neto razmerja med posojili in vlogami skupine.
- (358) Kar zadeva kapitalske zahteve, je treba opozoriti, da je bila ponudba skupine pogojena s tem, da GSFS krije kapitalske potrebe, ki so nastale s prevzemom sredstev banke Probank. Skupina nato ni uporabila te možnosti, saj je v maju 2014 uspela zbrati dovolj zasebnega kapitala na trgu.
- (359) Komisija zato meni, da prevzem pozitivno vpliva na ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja skupine.

7.5.3.2 Učinek prevzemov na znesek pomoči, ki ga je potrebovala skupina

- (360) V skladu s točko 23 sporočila o prestrukturiranju se pomoč za prestrukturiranje ne sme uporabiti za prevzem drugih podjetij, temveč se mora uporabiti le za kritje stroškov prestrukturiranja, potrebnih za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja skupine. V tem primeru prevzem, čeprav pozitivno vpliva na uspešnost poslovanja skupine, ni bistven za njeno uspešno poslovanje v smislu točke 23 sporočila o prestrukturiranju.
- (361) Skupina ni izvedla nobenega plačila za nakup izbranih sredstev in obveznosti banke Probank. Poleg tega je bila ponudba skupine pogojena s tem, da GSFS krije kapitalske potrebe, ki so nastale s prevzemom sredstev banke Probank. Zato prevzem ni privedel do položaja, ko bi prevzemnik potreboval dodatno državno pomoč. Kar zadeva prihodnje kapitalske potrebe, ki nastanejo zaradi prevzema, je ugotovljeno, da so bila sredstva prevzeta po pošteni vrednosti, kar omejuje tveganje dodatnih izgub v prihodnosti.
- (362) Skupina torej ni uporabila pomoči za financiranje prevzema banke Probank, navedeni prevzem pa ni v nasprotju z načelom, da mora biti pomoč omejena na najmanjšo možno raven.

7.5.3.3 Učinek izkrivljanja konkurence zaradi prevzema

- (363) V skladu s točkama 39 in 40 sporočila o prestrukturiranju se državna pomoč ne sme uporabiti za prevzem konkurenčnih dejavnosti v škodo podjetij, ki niso prejemniki pomoči. V točki 41 sporočila o prestrukturiranju je navedeno tudi, da se lahko prevzemi odobrijo, če so sestavni del konsolidacije, ki je potrebna za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja ali za zagotavljanje učinkovite konkurence, da mora biti postopek prevzema pravičen in da mora pridobitev zagotavljati pogoje učinkovite konkurence naupoštevem trgu.
- (364) Kot je navedeno v uvodni izjavi 86, banka Probank sama ni bila sposobna uspešnega poslovanja. Memorandum o gospodarskih in finančnih politikah iz maja 2013 je določil reševanje podkapitaliziranih bank prek postopka prevzema in odkupa. Kot je navedeno v uvodni izjavi 87, je Banka Grčije ugotovila, da je bil sprejem reševalnih ukrepov ključnega pomena za ohranitev zaupanja vlagateljev v grški bančni sistem. Prevzem je torej mogoče šteti za del konsolidacije, ki je potrebna za ponovno vzpostavitev finančne stabilnosti, kot je opisano v točki 41 sporočila o prestrukturiranju.
- (365) Noben ponudnik, ki ni prejemal pomoči, ni predložil veljavne ponudbe za prevzem banke Probank, prodajni postopek pa je bil odprt in nediskriminacijski. Skupina torej ni izrinila nobenega ponudnika, ki ni prejemal pomoči. Prevzem banke Probank je odobril grški organ za konkurenco. Zato je mogoče domnevati, da rezultat prodaje ne ogroža učinkovite konkurence v Grčiji.
- (366) Glede na navedeno je mogoče skleniti, da prevzem banke Probank spada pod izjemo iz točke 41 sporočila o prestrukturiranju.

7.5.3.4 Sklepna ugotovitev glede prevzema banke Probank

- (367) Sklene se, da je navedeni prevzem ob upoštevanju posebnosti prevzema banke Probank skladen z zahtevami iz sporočila o prestrukturiranju.

7.6 SKLADNOST UKREPOV A, B1, B2 IN B3 S SPOROČILOM O PRESTRUKTURIRANJU

7.6.1 Viri težav in posledice za oceno na podlagi sporočila o prestrukturiranju

- (368) Kot je navedeno v oddelkih 2.1.1 in 2.1.2, so težave, s katerimi se spopada skupina, predvsem posledica grške dolžniške krize in globoke recesije v Grčiji in južni Evropi. Kar zadeva prvi dejavnik, je grška vlada izgubila dostop do finančnih trgov in je morala nazadnje s pogajanjem doseči dogovor s svojimi domačimi in mednarodnimi upniki, tj. program PSI, s katerim so se terjatve do države znižale za 53,3 %. Poleg tega je bilo 31,5 % terjatev zamenjanih za nove GDO z nižjimi obrestnimi merami in daljšimi ročnostmi. Država je decembra 2012 te nove GDO odkupila od grških bank po ceni od 30,2 % do 40,1 % njihove nominalne vrednosti in s tem povzročila dodatne izgube za grške banke. Poleg vpliva programa PSI in odkupa dolga na kapitalski položaj skupine je ta od leta 2010 do sredine leta 2012 zabeležila tudi velike odlive vlog zaradi tveganja izstopa Grčije iz euroobmočja kot posledice nevzdržnega javnega dolga in gospodarske recesije.
- (369) Ukrepi B1, B2 in B3 znašajo 9 756 milijonov EUR, kar je manj kot znesek izgub, vknjižen po programu PSI (11 735 milijonov EUR). V takem primeru in pod pogojem, da težave ne izvirajo predvsem iz pretirano tveganega ravnanja, bo Komisija v skladu s točko 14 sporočila o podaljšanju iz leta 2011 omilila svoje zahteve.
- (370) Komisija priznava, da del potreb po kapitalu izvira iz standardne izpostavljenosti finančne institucije tveganju državnih posojiljemalcev v domači državi. To dejstvo je bilo poudarjeno tudi v uvodnih izjavah 60 in 71 sklepa o začetku postopka za skupino NBG. Zato je potreba po obravnavi vprašanj moralnega tveganja v načrtu prestrukturiranja skupine manjša kot pri drugih finančnih institucijah, ki prejemajo pomoč in so nakopičile prekomerna tveganja. Ker so ukrepi pomoči manj izkrivljajoči, bi bilo torej treba ukrepe, sprejete za omejitev izkrivljanja konkurence, sorazmerno omiliti. Ker program PSI in odkup dolga pomenita odpis dolga v korist države, je lahko nadomestilo za državo pri dokapitalizaciji skupine nižje. Vendar Komisija ugotavlja, da je bila izpostavljenost skupine tveganju grških državnih posojiljemalcev večja kot izpostavljenost nekaterih drugih velikih grških bank. Zato nekaterih izgub iz GDO ni mogoče pripisati običajni izpostavljenosti finančne institucije tveganju državnih posojiljemalcev v domači državi.
- (371) Drugi vir izgub skupine so izgube iz njenih posojil grškim gospodinjstvom in družbam. Komisija meni, da so te izgube predvsem posledica izjemno obsežnega in dolgotrajnega zmanjševanja BDP, ki se je v petih letih zmanjšal za približno 25 %, in niso nastale zaradi tvegane posojilne prakse skupine. Zato pomoč, odobrena za kritje navedenih izgub, ne ustvarja moralnega tveganja, ki nastane, če se pomoč uporabi za zaščito banke pred posledicami preteklega tveganega ravnanja. Pomoč je torej manj izkrivljajoča ⁽¹³⁷⁾.
- (372) Vendar nekatere kapitalske potrebe in izgube iz posojil skupine izvirajo iz mednarodnih hčerinskih družb. Dejavnosti v Romuniji in Bolgariji so na primer v letu 2012 ustvarjale izgube. Tuja aktiva je obenem pomenila izčrpavanje likvidnosti, saj je financiranje znotraj skupine 31. decembra 2012 znašalo [...] milijard EUR.
- (373) Velik del izgub in potrebe po pomoči torej spada pod točko 14 sporočila o podaljšanju iz leta 2011, ki Komisiji dovoljuje, da omili svoje zahteve. Del potrebe po pomoči izvira iz izgub iz posojil v Grčiji zaradi izredno globoke in dolgotrajne recesije in ne iz tvegane posojilne politike. Taka pomoč ne ustvarja moralnega tveganja in je torej manj izkrivljajoča.
- (374) Nazadnje pa omejen del potrebe po pomoči izvira iz prevzemanja tveganj skupine.
- (375) Ker pa se je grško gospodarstvo od leta 2008 skrčilo za približno 25 %, mora skupina svojo organizacijo, strukturo stroškov in poslovno mrežo prilagoditi temu novemu okolju, da bi ponovno vzpostavila zadovoljivo donosnost. Kljub dejstvu, da večina pomoči ne izvira iz prevelikih tveganj, mora banka prestrukturirati svoje delovanje, da si zagotovi dolgoročno uspešnost poslovanja.

⁽¹³⁷⁾ Glej točko 28 sporočila o prestrukturiranju in uvodno izjavo 320 Sklepa Komisije 2011/823/EU z dne 5. aprila 2011 o ukrepih C 11/09 (ex NN 53b/08, NN 2/10 in N 19/10), ki jih je Nizozemska izvedla za skupino ABN AMRO NV (ustanovljeno po združitvi banke Fortis Bank Nederland in banke ABN AMRO N) (UL L 333, 15.12.2011, str. 1).

7.6.2 Sposobnost uspešnega poslovanja

- (376) Načrt prestrukturiranja mora zagotoviti, da lahko finančna institucija do konca obdobja prestrukturiranja ponovno vzpostavi dolgoročno uspešno poslovanje (oddelek 2 sporočila o prestrukturiranju). V obravnavanem primeru je obdobje prestrukturiranja opredeljeno kot obdobje od datuma sprejetja tega sklepa do 31. decembra 2018.
- (377) Grčija je v skladu s točkami 9, 10 in 11 sporočila o prestrukturiranju predložila celovit in podroben načrt prestrukturiranja, ki vsebuje popolne informacije o poslovnem modelu skupine. V načrtu so opredeljeni vzroki za težave skupine in ukrepi, sprejeti za spoprijemanje z vsemi težavami uspešnega poslovanja, s katerimi se je srečevala. Načrt prestrukturiranja zlasti opisuje izbrano strategijo za ohranitev operativne učinkovitosti skupine in odpravo visoke ravni nedonosnih posojil ter ranljivega likvidnostnega in kapitalskega položaja ter strategijo za podjetja skupine v tujini, katerih financiranje in kapital sta bila odvisna od matičnega podjetja.

7.6.2.1 Grške bančne dejavnosti

- (378) Kar zadeva likvidnost in odvisnost skupine od financiranja iz Eurosistema, sta v načrtu prestrukturiranja predvidena omejena rast bilance v Grčiji in ponovna rast depozitne osnove. Odvisnost od izredne likvidnostne pomoči, ki se je že zmanjšala, se bo še naprej zmanjševala ⁽¹³⁸⁾, kar bo prispevalo tudi k znižanju stroškov financiranja skupine.
- (379) Zaveza glede razmerja med posojili in vlogami, navedena v uvodni izjavi 153, zagotavlja, da bo bilančna struktura skupine ob koncu obdobja prestrukturiranja ostala vzdržna. Prodaja vrednostnih papirjev in drugih sekundarnih dejavnosti bo prav tako okrepila likvidnostni položaj skupine. Zaradi še vedno krhkega okolja grškega bančnega sektorja lahko Komisija ugodi zahtevi grških organov, da se odobri njihova zagotovitev likvidnosti skupini na podlagi ukrepov jamstva in državnih obligacijskih posojil v okviru programa pomoči grškim bankam.
- (380) Grčija se je zaradi znižanja stroškov financiranja zavezala tudi, da bo skupina še naprej zniževala obrestne mere, ki jih plačuje za vloge v Grčiji, kot je opisano v uvodni izjavi 153. Tako znižanje stroškov vlog bo ključno prispevalo k donosnosti skupine pred oblikovanjem rezervacij.
- (381) Po začetku krize je skupina uvedla temeljito racionalizacijo svoje poslovne mreže v Grčiji, v okviru katere je zmanjšala število podružnic in zaposlenih. Do 31. decembra 2017 se bodo skupni stroški skupine še znižali. V ta namen se je Grčija zavezala, da bo skupina do 31. decembra 2017 zmanjšala število podružnic oziroma zaposlenih v Grčiji na [...] oziroma [...], skupni stroški v Grčiji pa naj bi znašali največ [...] milijonov EUR. Pričakovano razmerje med stroški in prihodki bodo ob koncu obdobja prestrukturiranja nižji od [...] %. Komisija meni, da bo načrt prestrukturiranja ohranil učinkovitost skupine v novem tržnem okolju.
- (382) Drugo ključno področje je upravljanje nedonosnih posojil. Skupina namerava okrepiti svojo dejavnost izterjevanja, da bi čim bolj zmanjšala svoje izgube. V okviru svojega novega poslovnega modela bo upravljala nedonosna posojila prek posebne enote, katere prednostna naloga bo izboljšanje njenih izterjav ter zmanjšanje nedonosnih posojil prek vzdržnega prestrukturiranja. Grčija se je tudi zavezala, da bo skupina pri svoji kreditni politiki ravnala v skladu z visokimi standardi, da bi čim bolj povečala vrednost za skupino v vsaki fazi kreditnega postopka, kot je opisano v uvodni izjavi 157.

7.6.2.2 Korporativno upravljanje

- (383) Druga pomembna točka je upravljanje skupine glede na to, da ima GSFS po povečanju delniškega kapitala leta 2014 večino delnic skupine, vendar z omejeno pravico glasovanja. Poleg tega imajo nekateri zasebni delničarji v lasti tudi nakupne bone in bi tako imeli popolno korist od povečanja, če bi cena delnice v obdobju prestrukturiranja hitro zrasla. Ker bi navedeni položaj lahko ustvaril moralno tveganje, sta se skupina in GSFS od leta 2013 dogovorila o posebnem okviru odnosov. Z navedenim dogovorom je vsakodnevno poslovanje skupine zaščiteno

⁽¹³⁸⁾ Komisija ugotavlja tudi, da del likvidnostnih potreb skupine izvira iz neobičajne oblike udeležbe GSFS pri prvi in drugi premostitveni dokapitalizaciji ter dokapitalizaciji iz pomladi 2013. GSFS je namreč kot plačilo za svojo udeležbo na skupino prenesel obveznice EFSF namesto gotovine. Skupina ima veliko količino srednje- in dolgoročnih obveznic EFSF, ki povečujejo njene potrebe po financiranju v primerjavi s položajem, če bi bila dokapitalizacija plačana v gotovini. Navedeni del likvidnostnih potreb ne izraža neustreznega poslovnega modela ali strukture bilance stanja. Samodejno bo izginil ob dospelosti obveznic EFSF.

pred kakršnim koli vmešavanjem njenih glavnih delničarjev, obenem pa je zagotovljeno, da lahko GSFS spremlja izvajanje načrta prestrukturiranja in na podlagi primernih postopkov posvetovanja prepreči prevzemanje prevelikih tveganj s strani vodstva skupine. Skupina se je tudi zavezala, da bo pozorno spremljala svojo izpostavljenost povezanim posojiljemalcem. Komisija pozdravlja dejstvo, da bodo GSFS samodejno dodeljene neomejene glasovalne pravice, če skupina preneha izvajati svoj načrt prestrukturiranja.

7.6.2.3 Mednarodne dejavnosti

- (384) Nekatero mednarodno dejavnost skupine so v preteklosti močno zmanjšale njen kapital, likvidnost in donosnost, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 372.
- (385) Načrt prestrukturiranja predvideva večji poudarek na domačem trgu in Turčiji. Skupina je že začela racionalizirati tuje hčerinske družbe, da bi okrepila postopek preverjanja kreditne sposobnosti in zmanjšala likvidnostne vrzeli hčerinskih družb. Grčija se je zavezala, da bo skupina odprodala svojo [...] in tuje hčerinske družbe [...].
- (386) Skupni znesek sredstev zunaj Grčije in Turčije se bo zato med 31. decembrom 2012 in 31. decembrom 2017 zmanjšal za [...] %.
- (387) Grčija se je obenem zavezala, da bo skupina prek [...] zmanjšala delniški delež v svoji turški hčerinski družbi Finansbank. Ukrepa [...] sta dobrodošla, saj se bo tako okrepil kapitalski položaj skupine. Ob upoštevanju dejstva, da namerava skupina obdržati večinski delniški delež v družbi Finansbank, Komisija ugotavlja, da je bila družba Finansbank v preteklih letih stalno donosna. Komisija še ugotavlja, da skupina namerava skrbno spremljati stroške družbe Finansbank ter tveganja, ki jih ta hčerinska družba prevzema. Zaveza skupine, da družbi Finansbank ne bo zagotovila [...], zagotavlja, da bo družba Finansbank [...]. Glede na navedeno Komisija ocenjuje, da ohranitev večinskega delniškega deleža v družbi Finansbank ne ogroža ponovne vzpostavitve donosnosti.
- (388) Zato se sklene, da bo skupina zadovoljivo prestrukturirala svoje dejavnosti v tujini ter zmanjšala svojo izpostavljenost manj uspešnim dejavnostim.

7.6.2.4 Sklepna ugotovitev o uspešnem poslovanju

- (389) Načrt prestrukturiranja kaže, da je skupina sposobna prenesti razumne obremenitve, saj bi v negativnem scenariju ob koncu obdobja prestrukturiranja ostala donosna in ohranila dovolj visok količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala ⁽¹³⁹⁾.
- (390) Znesek dodatnega kapitala, ki je bil zbran v letu 2014, tj. 2 500 milijonov EUR, zadošča za preživetje v osnovnem scenariju iz testa izjemnih situacij iz leta 2013. Pri ocenjevanju kapitalskih potreb v osnovnem scenariju je Banka Grčije že uvedla več prilagoditev, zaradi katerih so ocenjene kapitalske potrebe višje od kapitalskih potreb, ki jih je ocenila skupina v svojem osnovnem scenariju. Pri kapitalskih potrebah na podlagi osnovnega scenarija, ki jih je ocenila Banka Grčije, se predpostavlja določena stopnja negotovosti. Da bi Komisija sklenila, da je skupina sposobna uspešnega poslovanja, ne zahteva, da ima že na začetku dovolj kapitala, da pokrije kapitalske potrebe, ki jih je grška centralna banka ocenila v scenariju izjemnih situacij, saj je ta ocenjena raven potreb povezana z zelo velikimi obremenitvami.
- (391) Poleg tega je dobro, da skupina ne bo dodatno vlagala v vrednostne papirje neinvesticijskega razreda, kar bo prispevalo k ohranitvi njenega kapitalskega in likvidnostnega položaja.
- (392) Komisija lahko torej sklene, da so ukrepi za prestrukturiranje, ki so predvideni v načrtu prestrukturiranja, zadostni za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja skupine.

7.6.3 Lastni prispevek in porazdelitev bremena

- (393) Kot je navedeno v oddelku 3 sporočila o prestrukturiranju, morajo banke in njihovi delničarji čim bolj prispevati k prestrukturiranju in tako zagotoviti, da se pomoč omeji na najmanjši potrebni znesek. Zato morajo banke za financiranje prestrukturiranja uporabiti svoje vire, na primer s prodajo sredstev, delničarji pa morajo absorbirati

⁽¹³⁹⁾ Finančne napovedi, navedene v načrtu prestrukturiranja, se razlikujejo od rezultatov testa izjemnih situacij iz leta 2013, ki ga je izvedla Banka Grčije, saj ta test ni temeljil na enakem sklopu predpostavk in je vključeval dodatne prilagoditve, ki jih je izvedla Banka Grčije.

izgube banke, če je to mogoče. Zaveze, ki jih je sprejela Grčija, bi morale zagotoviti, da se bodo uporabila njena lastna sredstva ter da bodo prvotni delničarji in zasebni vlagatelji, ki imajo v lasti hibridni kapital skupine, prispevali k prestrukturiranju.

7.6.3.1 Lastni prispevek skupine: odprodaje in znižanje stroškov

- (394) Skupina je že odprodala nekatera manjša podjetja, kot so zavarovalniške dejavnosti v Turčiji, ter večinski delež v svoji nepremičninski hčerinski družbi.
- (395) Načrt prestrukturiranja predvideva prodajo manjšinskega deleža v družbi Finansbank, kot je opisano v uvodni izjavi 387, kar bo skupini omogočilo interno ustvarjanje kapitala. Skupina bo prodala tudi [...] ter svojo hčerinsko družbo zasebnega kapitala in druge vrednostne papirje. Ob upoštevanju že izvedenega zmanjšanja finančnega vzvoda in odprodaj ter po uresničitvi zavez v zvezi z zmanjšanjem finančnega vzvoda in odprodajami hčerinskih družb v tujini bo skupina ustvarila znaten znesek kapitala. Z zmanjšanjem mednarodnih sredstev skupine se bo tudi bistveno zmanjšalo morebitno tveganje, da bo pomoč potrebna v prihodnosti. To torej prispeva k zmanjšanju zneska pomoči na najmanjšega potrebnega.
- (396) Da bi skupina omejila svoje kapitalske potrebe, ne bo uporabila [...], kot je opisano v uvodni izjavi 154. Poleg tega je z zavezami Grčije zagotovljeno, da skupina ne bo izvajala dragih prevzemov.
- (397) Skupina je začela izvajati tudi daljnosežni program zniževanja stroškov, kot je navedeno v oddelku 2.4.2. Njeni stroški se bodo do leta 2017 dodatno znižali. Zmanjšuje se število njenih zaposlenih, večina plač pa se prilagaja navzdol.

7.6.3.2 Porazdelitev bremena na stare delničarje in novi kapital, zbran na trgu

- (398) Delež obstoječih delničarjev skupine je bil zaporedno zmanjšan z izdajo pravic, zaključeno v letih 2009 in 2010⁽¹⁴⁰⁾, nato pa z dokapitalizacijo iz GSFS (ukrep B3). Delež v lasti delničarjev skupine je bil zmanjšan s 100 % pred dokapitalizacijo iz pomladi 2013 na samo 5,1 % po dokapitalizaciji. Obenem navadnim delničarjem ni bila izplačana nobena dividenda od leta 2007, prednostnim delničarjem iz ZDA pa od leta 2009. Poleg navedene porazdelitve bremena na stare delničarje je skupina od začetka krize konec leta 2008 zbrala precejšen znesek kapitala, tj. 1 247 milijonov EUR leta 2009, 1 815 milijonov EUR leta 2010, 1 079 milijonov EUR leta 2013 in 2 500 milijonov EUR leta 2014. Zbrani kapital je prispeval k zmanjšanju zneska kapitalskih potreb, ki jih je bilo treba zapolniti z državno pomočjo.

7.6.3.3 Porazdelitev bremena na imetnike podrejenega dolga

- (399) Imetniki podrejenega dolga skupine so prispevali k stroškom prestrukturiranja skupine. Skupina je izvedla več ukrepov upravljanja obveznosti, da bi ustvarila kapital, kot je opisano v uvodnih izjavah 149 in 150.
- (400) Za preostale neporavnane instrumente velja prepoved izplačevanja kuponov, navedena v uvodni izjavi 159. Zato Komisija meni, da je zagotovljena ustreznost porazdelitev bremena zasebnih hibridnih vlagateljev skupine in da so v zvezi s tem izpolnjene zahteve iz sporočila o prestrukturiranju.

7.6.3.4 Sklepna ugotovitev o lastnem prispevku in porazdelitvi bremena

- (401) Komisija ugotavlja, da sta lastni prispevek in porazdelitev bremena v obliki prodaje sredstev in zmanjševanja stroškov v primerjavi s skupnim zneskom dokapitalizacij, prejetih od države, veliko nižja od tistega, kar Komisija običajno šteje za zadostno. V načrtu prestrukturiranja na primer nista predvidena zmanjšanja grških bančnih dejavnosti ter ohranitev večinskega deleža v družbi Finansbank. Vendar se lahko ob upoštevanju elementov, izpeljanih v oddelku 7.6.1, na podlagi katerih lahko Komisija sprejme nižji lastni prispevek in porazdelitev bremena, za načrt prestrukturiranja šteje, da zagotavlja ustrezne ukrepe za lastni prispevek in porazdelitev bremena.

7.6.4 Ukrepi za omejitev izkrivljanja konkurence

- (402) S sporočilom o prestrukturiranju se zahteva, da se v načrtu prestrukturiranja predlagajo ukrepi za omejevanje izkrivljanja konkurence in zagotavljanje konkurenčnega bančnega sektorja. Poleg tega morajo navedeni ukrepi obravnavati tudi vprašanja moralnega tveganja in zagotoviti, da se državna pomoč ne uporabi za financiranje protikonkurenčnega ravnanja.

⁽¹⁴⁰⁾ Glej uvodno izjavo 147.

- (403) V točki 31 sporočila o prestrukturiranju je navedeno, da mora Komisija pri ocenjevanju zneska pomoči in izkrivljanja konkurence, ki pri tem nastane, upoštevati absolutni in relativni znesek prejete državne pomoči ter stopnjo porazdelitve bremena in položaj na trgu, ki ga bo finančna ustanova imela po prestrukturiranju. Komisija v zvezi s tem opozarja, da je skupina od države prejela kapital, enak 17,3 % njene tveganju prilagojene aktive ⁽¹⁴¹⁾. Poleg tega je skupina 15. aprila 2011 prejela likvidnostna jamstva v višini 12 900 milijonov EUR, 31. decembra 2013 pa v višini 14 798 milijonov EUR. Skupina je na navedeni datum prejela tudi posojila državnih obveznic v višini 847 milijonov EUR, obenem pa je 31. decembra 2012 prejela izredno likvidnostno pomoč z državnim jamstvom v višini 30,9 milijarde EUR. Potreba po izvedbi ukrepov za omejitev morebitnih izkrivljanj konkurence je torej utemeljena, saj je navedeni znesek pomoči velik. Poleg tega je tudi tržni delež skupine v Grčiji velik, saj je 31. decembra 2013 znašal 22 % za posojila in 25 % za vloge ⁽¹⁴²⁾.
- (404) Komisija opozarja, da težave skupine izvirajo predvsem iz zunanjih pretresov, kot sta grška dolžniška kriza in dolgotrajna recesija, ki je po letu 2008 povzročila motnje v grškem gospodarstvu. To dejstvo je bilo ugotovljeno tudi v uvodni izjavi 68 sklepa o začetku postopka za skupino NBG. Posledično je potreba po obravnavi vprašanj moralnega tveganja majhna. Kot je navedeno v oddelku 7.6.1, je izkrivljajoči učinek ukrepov pomoči glede na navedene dejavnike manjši, zato je manjša tudi potreba po ukrepih za omejitev izkrivljanja konkurence. Zato lahko Komisija izjemoma sprejme, da načrt prestrukturiranja kljub visokemu znesku pomoči ne predvideva zmanjšanja bilančne vsote in posojil v Grčiji.
- (405) Vendar Komisija ugotavlja, da so državne dokapitalizacije skupini omogočile nadaljevanje njenih bančnih dejavnosti na tujih trgih.
- (406) V povezavi s tem Komisija poleg že zmanjšane zadolženosti in izvedenega prestrukturiranja ugotavlja tudi zavezo za odprodajo tuje aktive [...] do 30. junija 2018 ⁽¹⁴³⁾. Pomoč torej ne bo uporabljena za izkrivljanje konkurence na navedenih tujih trgih.
- (407) Grčija se je zavezala tudi, da skupina ne bo opravljala prevzemov, s čimer je zagotovila, da skupina državne pomoči ne bo uporabila za prevzem novih podjetij. Navedena zaveza prispeva k zagotovitvi, da se pomoč uporablja izključno za podporo ponovni vzpostavitvi uspešnega poslovanja grških bančnih dejavnosti in ne za, na primer, rast na tujih trgih.
- (408) Zaveza za znižanje nedonosnih visokih obresti, ki se plačujejo za grške vloge, zagotavlja tudi, da se pomoč ne bo uporabila za financiranje strategij zbiranja vlog, ki izkrivljajo konkurenco na grškem trgu. Podobno bo zaveza za izvajanje strogih smernic glede oblikovanja cen za nova posojila ⁽¹⁴⁴⁾ na podlagi ustrezne ocene kreditnega tveganja skupini preprečila izkrivljanje konkurence na grškem trgu z neustreznimi strategijami oblikovanja cen posojil za stranke.
- (409) Zaveza za odprodajo [...] obenem zagotavlja, da pomoč ne bo uporabljena za rast na navedenem trgu v škodo konkurentov, ki ne prejemajo pomoči.
- (410) Ob upoštevanju posebnega položaja, opisanega v oddelku 7.6.1, in ukrepov, predvidenih v načrtu prestrukturiranja, Komisija meni, da obstajajo zadostni zaščitni ukrepi za omejitev izkrivljanja konkurence.

7.6.5 Spremljanje

- (411) V skladu z oddelkom 5 sporočila o prestrukturiranju se zahtevajo redna poročila, na podlagi katerih lahko Komisija preveri, ali se načrt prestrukturiranja ustrezno izvaja. Kot je navedeno v zavezah ⁽¹⁴⁵⁾, bo Grčija zagotovila, da bo skrbnik spremljanja, ki ga je skupina imenovala ob odobritvi Komisije, spremljal zaveze Grčije v zvezi s prestrukturiranjem dejavnosti v Grčiji in v tujini ter korporativnim upravljanjem in komercialnimi dejavnostmi do konca obdobja prestrukturiranja, tj. do 31. decembra 2018. Zato Komisija ugotavlja, da je zagotovljeno ustrezno spremljanje izvajanja načrta prestrukturiranja.

⁽¹⁴¹⁾ Kadar se izključuje pomoč, ki je odplačana v šestih mesecih, se znesek pomoči zmanjša na 15,6 % tveganju prilagojene aktive skupine.

⁽¹⁴²⁾ Letno poročilo skupine NBG za leto, ki se je zaključilo leta 2013.

⁽¹⁴³⁾ Glej sedmo zavezo v poglavju II seznama zavez v Prilogi.

⁽¹⁴⁴⁾ Glej četrto zavezo v poglavju II seznama zavez v Prilogi.

⁽¹⁴⁵⁾ Glej enajsto zavezo v poglavju III seznama zavez v Prilogi.

7.6.6 Sklepna ugotovitev glede skladnosti ukrepov A, B1, B2 in B3 s sporočilom o prestrukturiranju

- (412) Komisija ugotavlja, da načrt prestrukturiranja, če se upošteva skupaj z zavezami v Prilogi k temu sklepu, zagotavlja ponovno vzpostavitev dolgoročno uspešnega poslovanja skupine, zadostuje v zvezi s porazdelitvijo bremena in lastnim prispevkom ter vsebuje zadostne ukrepe za omejitev izkrivljanja konkurence. Predloženi načrt prestrukturiranja in zaveze izpolnjujejo merila iz sporočila o prestrukturiranju.

8. SKLEPNA UGOTOVITEV

- (413) Komisija obžaluje, da je Grčija nezakonito izvedla ukrepe pomoči B1, B2, B3, FB4, FB5, PB1 in PB2 v nasprotju s členom 108(3) Pogodbe, ker so bili izvedeni pred njihovo formalno priglasitvijo. Vendar se lahko navedeni ukrepi in tudi drugi ukrepi, analizirani v tem sklepu, štejejo za združljive z notranjim trgov –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Naslednji ukrepi, ki jih izvaja ali načrtuje Grčija, so državna pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe:
 - (a) izredna likvidnostna pomoč, ki jo je banki National Bank of Greece S.A. (v nadaljnjem besedilu: skupina NBG) zagotovila Banka Grčije in zajamčila Grčija (ukrep L2);
 - (b) druga premostitvena dokapitalizacija v višini 2 326 milijonov EUR, ki je bila decembra 2012 dodeljena skupini NBG v okviru grškega sklada za finančno stabilnost (v nadaljnjem besedilu: GSFS) (ukrep B2);
 - (c) dokapitalizacija v višini 8 677 milijonov EUR, ki jo je spomladi 2013 skupini NBG dodelil GSFS (ukrep B3);
 - (d) financiranje celotne likvidnostne vrzeli v višini 456,97 milijona EUR s strani GSFS za dejavnosti, ki so bile januarja in oktobra 2013 prenesene z banke First Business Bank S.A. (v nadaljnjem besedilu: banka FB) na skupino NBG (ukrep FB4);
 - (e) zaveza za kritje kapitalske potrebe skupine NBG za prevzem sredstev v višini 100 milijonov EUR, ki so bila maja 2013 prenesena z banke FB na skupino NBG (ukrep FB5);
 - (f) financiranje celotne likvidnostne vrzeli v višini 562,73 milijona EUR s strani GSFS za dejavnosti, ki so bile avgusta in decembra 2013 prenesene z banke Probank S.A. na skupino NBG (ukrep PB1), ter
 - (g) zaveza za kritje kapitalske potrebe skupine NBG za prevzem sredstev v višini [180 do 280] milijonov EUR, ki so bila julija 2013 prenesena z banke Probank na skupino NBG (ukrep PB2).
2. Financiranje skupne likvidnostne vrzeli v višini 325,8 milijona EUR, ki jo je GSFS decembra 2013 izvedel v okviru prenosa izbranih sredstev in obveznosti Zadrúžne banke Lesvos-Limnos, Zadrúžne banke Achaia in Zadrúžne banke na skupino NBG, ne pomeni državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe.
3. V skladu z načrtom prestrukturiranja, povezanim s skupino NBG, ki vključuje banko National Bank of Greece in vse njene hčerinske družbe (grške in negrške hčerinske družbe in podružnice iz bančnega in nebančnega sektorja), ki je bil predložen 25. junija 2014, in zavezami, ki jih je Grčija zagotovila na isti datum, je z notranjim trgov združljiva naslednja državna pomoč:
 - (a) kapitalski vložek v višini 1 350 milijonov EUR, ki ga je Grčija maja 2009 in decembra 2011 v obliki prednostnih delnic dodelila skupini NBG v okviru sheme dokapitalizacije (ukrep A);
 - (b) izredna likvidnostna pomoč, ki jo od julija 2011 skupini NBG zagotavlja Banka Grčije in jamči Grčija, in sicer v višini 30,9 milijarde EUR na dan 31. decembra 2012 (ukrep L2);

- (c) prva premostitvena dokapitalizacija v višini 7 430 milijonov EUR, ki jo je maja 2012 skupini NBG dodelil GSFS (ukrep B1);
- (d) druga premostitvena dokapitalizacija v višini 2 326 milijonov EUR, ki jo je decembra 2012 skupini NBG dodelil GSFS (ukrep B2);
- (e) dokapitalizacija v višini 8 677 milijonov EUR, ki jo je spomladi 2013 skupini NBG dodelil GSFS (ukrep B3);
- (f) kapitalski vložek v višini 50 milijonov EUR, ki ga je Grčija julija 2009 dodelila banki FB (ukrep FB1);
- (g) financiranje celotne likvidnostne vrzeli v višini 456,97 milijona EUR s strani GSFS za dejavnosti, ki so bile junija in oktobra 2013 prenesene z banke FB na skupino NBG (ukrep FB4);
- (h) zaveza za kritje kapitalske potrebe skupine NBG za prevzem sredstev v višini 100 milijonov EUR, ki so bila maja 2013 prenesena z banke FB na skupino NBG (ukrep FB5);
- (i) financiranje celotne likvidnostne vrzeli v višini 562,7 milijona EUR s strani GSFS za dejavnosti, ki so bile avgusta in decembra 2013 prenesene z banke Probank na skupino NBG (ukrep PB1), ter
- (j) zaveza za kritje kapitalske potrebe skupine NBG za prevzem sredstev v višini [180 do 280] milijonov EUR, ki so bila julija 2013 prenesena z banke Probank na skupino NBG (ukrep PB2).

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Helensko republiko.

V Bruslju, 23. julija 2014

Za Komisijo
Joaquín ALMUNIA
Podpredsednik

PRILOGA

HELENSKA REPUBLIKA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
URAD GENERALNE SEKRETARKE

Atene, junij 2014

National Bank of Greece – Zaveze Helenske republike

Helenska republika zagotovi, da **skupina** izvaja načrt prestrukturiranja, predložen 24. junija 2014. Načrt prestrukturiranja temelji na makroekonomskih predpostavkah, kot jih je določila Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: Komisija) v Dodatku I, in regulativnih predpostavkah.

Helenska republika zagotavlja naslednje zaveze (v nadaljnjem besedilu: **zaveze**), ki so sestavni del načrta prestrukturiranja. Zaveze vključujejo zaveze v zvezi z izvajanjem načrta prestrukturiranja (v nadaljnjem besedilu: **zaveze glede prestrukturiranja**) ter **zaveze glede korporativnega upravljanja in komercialnih dejavnosti**.

Zaveze se začnejo uporabljati z datumom sprejetja sklepa Komisije o odobritvi načrta prestrukturiranja (v nadaljnjem besedilu: sklep).

Obdobje prestrukturiranja se konča 31. decembra 2018. Zaveze se uporabljajo ves čas obdobja prestrukturiranja, razen če je s posamezno zavezo določeno drugače.

To besedilo se razlaga v skladu s sklepom v splošnem okviru prava Unije in ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/99 ⁽¹⁾.

POGLAVJE I. OPREDELITVE POJMOV

Za namen zavez naslednji izrazi pomenijo:

1. **Skupina**: banka National bank of Greece S.A. in vse njene hčerinske družbe. Vključuje torej celotno skupino National Bank of Greece Group z vsemi njenimi grškimi in negrškimi hčerinskimi družbami in podružnicami iz bančnega in nebančnega sektorja.
2. **Ponudba za rast kapitala v bančnem sektorju**: ponudba, ki prinaša povečanje deleža regulatornega kapitala skupine, ob upoštevanju vseh ustreznih elementov, zlasti knjiženega dobička/izgube v zvezi s transakcijo in zmanjšanja tveganju prilagojene aktive zaradi prodaje (po potrebi popravljeno zaradi povečanja tveganju prilagojene aktive, ki izhaja iz preostalih finančnih povezav).
3. **Ponudba za rast kapitala v [...]**: ponudba, katere posledica je povečanje deleža regulatornega kapitala skupine. Kakršna koli ponudba nad knjigovodsko vrednostjo [...], ki je zabeležena v računovodskih izkazih skupine, se samodejno šteje za ponudbo za rast kapitala.
4. **Zaključek**: datum prenosa pravnega naslova družbe za odsvojitve na kupca.
5. **Družba za odsvojitve**: vsa podjetja in sredstva, k prodaji katerih se zavezuje skupina.
6. **Datum začetka veljavnosti**: datum sprejetja sklepa.
7. **Konec obdobja prestrukturiranja**: 31. december 2018.

⁽¹⁾ Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 83, 27.3.1999, str. 1).

8. **Tuja aktiva ali sredstva zunaj Grčije:** sredstva, povezana z dejavnostmi strank zunaj Grčije, ne glede na državo, v kateri so sredstva vknjižena. Na primer, sredstva, ki so knjižena v Luksemburgu, vendar so povezana z dejavnostmi strank v Grčiji, niso vključena v področje uporabe te opredelitve. Nasprotno se sredstva, ki so knjižena v Luksemburgu ali Grčiji, vendar so povezana z dejavnostmi strank v drugih državah jugovzhodne Evrope, štejejo za tujo aktivo in so vključena v področje uporabe te opredelitve.
9. **Podjetja v tujini:** hčerinske družbe in podružnice skupine v tujini iz bančnega in nebančnega sektorja.
10. **Tuje hčerinske družbe:** vse hčerinske družbe skupine iz bančnega in nebančnega sektorja zunaj Grčije.
11. **Grške bančne dejavnosti:** grške bančne dejavnosti skupine, ne glede na to, kje so sredstva knjižena.
12. **Grške nebančne dejavnosti:** grške nebančne dejavnosti skupine, ne glede na to, kje so sredstva knjižena.
13. **Grške hčerinske družbe:** vse grške hčerinske družbe skupine iz bančnega in nebančnega sektorja.
14. **Skrbnik spremljanja:** ena ali več fizičnih ali pravnih oseb, ki so neodvisne od skupine in ki jih je odobrila Komisija ter imenovala skupina; skrbnik spremljanja je pooblaščen za spremljanje skladnosti skupine z zavezami.
15. **Kupec:** ena ali več fizičnih ali pravnih oseb, ki v celoti ali delno prevzame družbo za odsvojitvev.
16. **Prodaja:** prodaja 100-odstotnega deleža skupine, razen če ni s posamezno zavezo določeno drugače.

Za namen zavez lahko ednina teh izrazov vključuje množino (in obratno), razen če zaveze določajo drugače.

POGLAVJE II. ZAVEZE GLEDE PRESTRUKTURIRANJA

1. **Število podružnic v Grčiji:** število podružnic v Grčiji 31. decembra 2017 zajema največ [...].
2. **Število zaposlenih v Grčiji:** število ekvivalentov polnega delovnega časa (v nadaljnjem besedilu: EPDČ) v Grčiji (grške bančne in nebančne dejavnosti) 31. decembra 2017 zajema največ [...].
3. **Skupni stroški v Grčiji:** skupni stroški v Grčiji (grške bančne in nebančne dejavnosti) 31. decembra 2017 znašajo največ [...] milijonov EUR ⁽¹⁾.
4. **Stroški vlog v Grčiji:** skupina za ponovno vzpostavitev donosnosti na grškem trgu, ki jo je imela pred oblikovanjem rezervacij, zniža stroške financiranja z znižanjem stroškov vlog, zbranih v Grčiji (vključno s prihranki, vpoglednimi in vezanimi vlogami ter drugimi podobnimi produkti, ki se ponujajo strankam in katerih stroške krije skupina) [...].
5. **Razmerje med neto posojili in vlogami v Grčiji:** razmerje med neto posojili in vlogami za grške bančne dejavnosti 31. decembra 2017 zajema največ 115 %. [...]
6. **Podpora dejavnostim v Turčiji:** skupina do 30. junija 2018 ne bo zagotovila dodatnih [...].

Skupina ne bo s prenosom posojil ali morebitnih drugih sredstev na drugi subjekt skupine posredno podpirala družbe Finansbank.

7. **Odprodaja [...] [...] tujih podjetij in [...] družbe Finansbank do 30. junija 2018:** skupina bo (s podpisom) do 30. junija 2018 prodala svoje tuje hčerinske družbe v [...] ter svojo podružnico, ki deluje v [...], da bi tako zmanjšala svoje mednarodne dejavnosti.

7.1 [...]

⁽¹⁾ Ta znesek ne vključuje stroškov jamstvenega sklada za vloge in naložbe/Skelos Exygiansis (sheme za reševanje bank).

- 7.2 [...]
- 7.3 [...]
8. **Prodaja [...]:** [...]
9. **Prodaja vrednostnih papirjev:** portfelj vrednostnih papirjev, ki kotirajo na borzi, opredeljen v nadaljevanju, se odproda do [...], portfelj vrednostnih papirjev, ki ne kotirajo na borzi, pa se odproda do [...]: ta portfelj vključuje vse kapitalske naložbe, višje od [...] milijonov EUR, ter vse naložbe v podrejene obveznice in hibridne obveznice, razen [...].
10. **Odprodaja hčerinske družbe zasebnega kapitala:** skupina bo do [...] odprodala sklade zasebnega kapitala skupine NBG. [...]
11. Pri vsaki prodaji v okviru teh zavez se Helenska republika zaveže, da:
- (a) je kupec neodvisen od skupine in ni povezan z njo;
 - (b) kupca pri prevzemu družbe za odsvojitve ne financira neposredno ali posredno skupina ⁽¹⁾;
 - (c) skupina v petih letih po zaključku prodaje ne pridobi neposrednega ali posrednega vpliva na celotno družbo za odsvojitve ali del te družbe brez predhodne odobritve Komisije.
12. **Naložbena politika:** skupina do 30. junija 2017 ne kupi vrednostnih papirjev neinvesticijskega razreda.
- Ta zaveza ne velja za naslednje vrednostne papirje (izvzeti vrednostni papirji):
- (i) [...]
 - (ii) [...]
 - (iii) [...]
 - (iv) [...]
 - (v) [...]
13. **Omejitev plač:** skupina do [...] ne bo nobenemu zaposlenemu ali vodji izplačala skupnih letnih prejemkov (plača, pokojninski prispevki, dodatki), ki so višji od [...]. V primeru kapitalskega vložka GSFS bo omejitev prejemkov ponovno ocenjena v skladu s sporočilom o evropskem bančništvu z dne 1. avgusta 2013. [...]

POGLAVJE III. ZAVEZE GLEDE KORPORATIVNEGA UPRAVLJANJA IN KOMERCIALNIH DEJAVNOSTI – PODALJŠANJE IN SPREMEMBE

1. Skupina še naprej izvaja zaveze glede korporativnega upravljanja in komercialnih dejavnosti, ki jih je Helenska republika predložila 20. novembra 2012, skupaj s poznejšimi spremembami, navedenimi v poglavju III zavez, do 30. junija 2018. [...]
2. Če se posamezna zaveza ne uporablja na ravni skupine, skupina ne uporablja hčerinskih družb ali dejavnosti, na katere se zadevna zaveza ne nanaša, da bi se izognila zavezi.

Oddelek A. Vzpostavitev učinkovite in ustrezne notranje organizacije

3. Skupina, razen njenih tujih hčerinskih družb, vedno upošteva vse določbe zakona 3016/2002 o korporativnem upravljanju in zakona 2190/1920 o delniških družbah ter zlasti določbe v zvezi s funkcijami korporativnih organov, kot sta skupščina delničarjev in upravni odbor, da bi zagotovila jasno razdelitev odgovornosti in preglednost. Pristojnosti skupščine delničarjev so omejene na naloge generalne skupščine v skladu z zakonom o gospodarskih družbah, zlasti kar zadeva pravice do obveščanja. Obsežnejše pristojnosti, ki bi omogočile neprimeren vpliv na poslovanje, se ukinejo. Za vsakodnevno operativno poslovanje so nedvomno odgovorni izvršni direktorji skupine.

⁽¹⁾ To se ne uporablja za prodajo nepremičnin, pri kateri lahko skupina zagotovi financiranje za kupca, če je to novo posojilo opravljeno v skladu s prakso preudarnega dodeljevanja posojil. Za preverjanje skladnosti z zavezo glede zmanjšanja finančnega vzvoda negrške aktive se bodo upoštevala kakršna koli nova posojila, ki spadajo pod opredelitev negrške aktive.

4. Skupina, razen njenih tujih hčerinskih družb, vedno upošteva okvir odnosov z grškim skladom za finančno stabilnost (v nadaljnjem besedilu: GSFS).
5. Skupina upošteva določbe veljavnega zakona guvernerja št. 2577/9.3.2006, da bi na individualni in skupinski ravni ohranila učinkovito organizacijsko strukturo in ustrezen sistem notranjega nadzora, vključno s tremi ključnimi stebri, tj. notranjo revizijo, obvladovanjem tveganj in skladnostjo, ter dobrimi mednarodnimi praksami korporativnega upravljanja.
6. Skupina ima učinkovito organizacijsko strukturo, da bi zagotovila, da sta oddelka za notranjo revizijo in obvladovanje tveganj popolnoma neodvisna od poslovnih mrež in poročata neposredno upravnemu odboru. Revizijski odbor in odbor za tveganja – ustanovljena znotraj upravnega odbora – ocenjujeta vsa vprašanja, ki jih izpostavita zadevna oddelka. Vloge, odgovornosti in sredstva navedenih oddelkov so podrobno opredeljeni v ustrezni notranjerevizijski temeljni listini in listini o obvladovanju tveganj. Navedeni listini izpolnjujeta mednarodne standarde in zagotavljata popolno neodvisnost oddelkov. Kreditna politika zagotavlja smernice in navodila v zvezi z odobritvijo posojil, vključno z oblikovanjem cen posojil in njihovim prestrukturiranjem.
7. Skupina predloži pristojnim organom seznam delničarjev, ki imajo najmanj 1 % navadnih delnic.

Oddelek B. Komerzialne prakse in spremljanje tveganj

Splošna načela

8. Kreditna politika določa, da se vse stranke obravnavajo pravično z nediskriminacijskimi postopki, razen tistih, povezanih s kreditnim tveganjem in plačilno sposobnostjo. Kreditna politika določa mejne vrednosti, nad katerimi mora posojila odobriti uprava na višjih ravneh. Podobne zgornje vrednosti se določijo v zvezi s prestrukturiranjem posojil ter reševanjem terjatev in sporov. Kreditna politika v izbranih središčih centralizira postopek odločanja na nacionalni ravni ter določa jasne zaščitne ukrepe za zagotovitev usklajenega izvajanja navodil pri vseh grških bančnih dejavnostih.
9. Skupina za vse grške bančne dejavnosti v celoti vključuje pravila kreditne politike v potek dela v zvezi z dodeljevanjem in refinanciranjem posojil ter sisteme izplačil.

Posebne določbe

10. Posebne določbe iz odstavkov 8 do 18 poglavja III zavez se uporabljajo za grške bančne dejavnosti, razen če ni izrecno določeno drugače
11. Kreditna politika zahteva, da oblikovanje cen posojil in hipotek izpolnjuje stroge smernice. Te smernice vključujejo obveznost strogega upoštevanja standardnih tabel pasov (razponov) obrestnih mer, odvisno od ročnosti posojila, ocene kreditnega tveganja stranke, pričakovane možnosti izterjave zastavljenega zavarovanja (vključno s časovnim okvirom morebitne likvidacije), splošnega odnosa s skupino (npr. stopnje in stabilnosti vlog, strukture plačil in drugih dejavnosti navzkrižne prodaje) in stroškov financiranja skupine. Ustvarijo se posebni razredi posojenih sredstev (npr. komercialno posojilo, hipoteka, zavarovana/nezavarovana sredstva itd.), okvir za oblikovanje cen pa se vnese v primerno tabelo kreditne politike, ki jo redno posodablja kreditni odbor. Vsako izjemo mora ustrezno odobriti kreditni odbor ali organ na nižji ravni, kadar to dovoljuje kreditna politika. Transakcije po meri, kot so sindicirana posojila ali finančna sredstva za projekt, izpolnjujejo ista načela, ob ustreznem upoštevanju dejstva, da jih morda ne bo mogoče vnesti v standardizirane tabele kreditne politike. Kršitve te politike oblikovanja cen se sporočijo skrbniku spremljanja.
12. Oddelek za obvladovanje tveganj je pristojen za oceno kreditnega tveganja in vrednotenje zavarovanja. Oddelek za obvladovanje tveganj pri ocenjevanju kakovosti posojila deluje neodvisno in oblikuje pisno mnenje, da bi zagotovil, da se merila za ocenjevanje ves čas uporabljajo skladno za vse stranke ter ob upoštevanju kreditne politike skupine.
13. V zvezi s posojili posameznikom in pravnim osebam skupina za vse grške bančne dejavnosti na podlagi najboljših mednarodnih praks uporablja stroge posamezne in skupne omejitve, ki urejajo najvišji znesek posojila, ki ga je mogoče odobriti za eno kreditno tveganje (če je to sploh dovoljeno v skladu z zakonodajo Grčije in EU). Te omejitve upošteva ročnost posojila in kakovost morebitnega zastavljenega zavarovanja/jamstva ter so določene na podlagi ključnih meril uspešnosti, vključno s kapitalom.

14. Odobritev posojil ⁽¹⁾, da bi posojilojemalcem omogočili nakup delnic ali hibridnih instrumentov banke skupine in drugih bank ⁽²⁾, je prepovedana, ne glede na to, kdo so posojilojemalci ⁽³⁾. Ta določba se uporablja in spremlja na ravni skupine.
15. Vsi zahtevki za posojilo, ki so jih vložili nepovezani posojilojemalci in so višji od [...] % tveganju prilagojene aktive skupine], ali kakršno koli posojilo, ki izpostavljenost omejuje na eno skupino (opredeljeno kot skupino povezanih posojilojemalcev, ki pomenijo eno kreditno tveganje) in je višje od [...] % tveganju prilagojene aktive skupine], se sporočijo skrbniku spremljanja, ki lahko, če se zdi, da pogoji niso postavljeni na strogo poslovni podlagi ali če skrbniku spremljanja niso bile zagotovljene zadostne informacije, preloži odobritev kreditne linije ali posojila za [...] delovnih dni. V nujnih primerih se lahko to obdobje skrajša na [...] delovnih dni, če so bile skrbniku spremljanja zagotovljene zadostne informacije. To obdobje bo skrbniku spremljanja omogočilo, da bo o primeru obvestil Komisijo in GSFS, preden skupina sprejme dokončno odločitev.
16. Kreditna politika določa jasna navodila za prestrukturiranje posojil. Jasno opredeljuje, katera posojila so upravičena v katerih okoliščinah, in določa pogoje, ki se lahko predlagajo upravičenim strankam. Skupina za vse grške bančne dejavnosti zagotovi, da so vsa prestrukturiranja namenjena izboljšanju prihodnjih izterjav skupine in tako ščitijo njen interes. Politika prestrukturiranja v nobenem primeru ne sme ogroziti prihodnje donosnosti skupine. Za ta namen je oddelek skupine za obvladovanje tveganj pristojen za razvoj in vzpostavitev ustreznih mehanizmov poročanja o učinkovitosti prestrukturiranja, izvajanje poglobljenih analiz notranjih in/ali zunanjih najboljših praks, sporočanje ugotovitev kreditnemu odboru in odboru za tveganja vsaj na četrtletni ravni ter predlaganje praktičnih izboljšanj ustreznih postopkov in politik, nadzor nad njihovim izvajanjem in poročanje o tem kreditnemu odboru in odboru za tveganja.
17. Skupina za vse grške bančne dejavnosti sprejme politiko na področju terjatev in sporov, namenjeno izboljšanju izterjave in preprečevanju diskriminacije ali prednostne obravnave pri reševanju sporov. Skupina zagotovi, da so sprejeti vsi potrebni ukrepi za izboljšanje njenih izterjav in zaščito njenega finančnega položaja na dolgi rok. Kakršne koli kršitve pri izvajanju te politike se sporočijo skrbniku spremljanja.
18. Skupina spremlja kreditno tveganje z dobro razvitim sistemom opozarjanja in poročanja, ki oddelku za obvladovanje tveganj omogoča, da: (i) opredeli zgodnje znake slabitve in neplačevanja posojil; (ii) oceni možnost izterjave portfelja posojila (ki vključuje, vendar ni omejena na alternativne vire odplačevanja, kot so sodolžniki in poroki ter zastavljeno zavarovanje ali zavarovanje, ki je na voljo, vendar ni zastavljeno); (iii) oceni splošno izpostavljenost skupine na ravni posamezne stranke ali portfelja in (iv), če je potrebno, upravnemu odboru predlaga popravljalne ukrepe in ukrepe za izboljšanje. Skrbniku spremljanja se zagotovi dostop do teh informacij.

Določbe, ki se uporabljajo za povezane posojilojemalce

19. Vse določbe za povezane posojilojemalce se uporabljajo na ravni skupine.
20. Poseben oddelek kreditne politike se nameni pravilom, ki urejajo odnose s povezanimi posojilojemalci. Povezani posojilojemalci vključujejo zaposlene, delničarje, direktorje, vodje ter njihove zakonce, otroke in sorojence ter kakršno koli pravno osebo, ki jo neposredno ali posredno nadzorujejo ključni zaposleni (tj. zaposleni, vključeni v postopek odločanja v zvezi s kreditno politiko), delničarji, direktorji ali vodje ali njihovi zakonci, otroci in sorojenci. V širšem smislu se za povezanega posojilojemalca šteje katera koli javna institucija ali vladna organizacija, katero koli javno podjetje ali vladna agencija. V skladu s kreditno politiko se za povezane posojilojemalce štejejo tudi politične stranke. Posebna pozornost bo namenjena odločitvam v zvezi s kakršnim koli prestrukturiranjem in odpisi posojil za obstoječe ali nekdanje zaposlene, direktorje, delničarje, vodje in njihove sorodnike ter politikam, ki se uporabljajo v zvezi s primernostjo, vrednotenjem, registracijo zastavnih pravic in izterjavo zavarovanja posojil. Povezani posojilojemalci so natančneje opredeljeni v ločenem dokumentu.
21. Oddelek za obvladovanje tveganj je pristojen za razvrščanje vseh povezanih skupin posojilojemalcev, ki pomenijo eno kreditno tveganje, da bi lahko ustrezno spremljal koncentracijo kreditnega tveganja.

⁽¹⁾ Za namen te zaveze se izraz „posojila“ razlaga v širšem smislu kot katera koli vrsta financiranja, npr. kredit, jamstvo itd.

⁽²⁾ Izraz „druge banke“ se nanaša na katero koli banko – finančno institucijo na svetu.

⁽³⁾ Ta zaveza zajema vse posojilojemalce, vključno z zasebnimi bančnimi strankami skupine.

22. V zvezi s posojili posameznikom in pravnim osebam skupina na podlagi dobrih mednarodnih praks uporablja stroge posamezne in skupne omejitve, ki urejajo najvišji znesek posojila, ki ga je mogoče odobriti za eno kreditno tveganje, ki se nanaša na povezane posojilojemalce (če je to sploh dovoljeno v skladu z zakonodajo Grčije in EU).
23. Skupina ločeno spremlja svojo izpostavljenost povezanim posojilojemalcem, vključno s subjekti javnega sektorja in političnimi strankami. Na novo dodeljena posojila ⁽¹⁾ povezanim posojilojemalcem (letni % osnovnega kapitala Y-1 ⁽²⁾) niso višja od celotnega portfelja na novo dodeljenih posojil v Grčiji (letni % osnovnega kapitala Y-1). Zaveza se izpolnjuje ločeno za vsako vrsto povezanega posojilojemalca (zaposleni, delničarji, vodje, javni subjekti, politične stranke itd.). Kreditna ocena povezanih posojilojemalcev ter cenovni pogoji in možnost prestrukturiranja, ki so jim bili zagotovljeni, ne smejo biti ugodnejši v primerjavi s pogoji, zagotovljenimi podobnim, vendar nepovezanim posojilojemalcem, da bi zagotovili enake konkurenčne pogoje v grškem gospodarstvu. Ta obveznost ne velja za obstoječe splošne sheme, v okviru katerih se zaposlenim zagotavljajo subvencionirana posojila. Skupina vsak mesec poroča o razvoju te izpostavljenosti, znesku na novo dodeljenih posojil in najnovejših zahtevkih, višjih od [...] % tveganju prilagojene aktive skupine], kar je treba obravnavati v kreditnem odboru.
24. Kreditna merila, ki se uporabljajo za zaposlene/vodje/delnice, niso nič manj stroga od meril, ki se uporabljajo za druge, nepovezane posojilojemalce. Če skupna kreditna izpostavljenost enemu zaposlenemu/vodji/delnici presega znesek, ki je enak [...] fiksne plače za zavarovana posojila, in znesek, ki je enak [...] fiksne plače za nezavarovana posojila, se taka izpostavljenost takoj sporoči skrbniku spremljanja, ki lahko posreduje in preloži odobritev posojila v skladu s postopkom iz odstavka (25) poglavja III zavez.
25. Vsi zahtevki za posojilo, ki so jih vložili povezani posojilojemalci in so višji od [...] % tveganju prilagojene aktive skupine], ali kakršno koli posojilo, ki izpostavljenost omejuje na eno skupino (opredeljeno kot skupino povezanih posojilojemalcev, ki pomenijo eno kreditno tveganje) in je višje od [...] % tveganju prilagojene aktive skupine], se sporočijo skrbniku spremljanja, ki lahko, če se zdi, da pogoji niso postavljeni na strogo poslovni podlagi ali če skrbniku spremljanja niso bile zagotovljene zadostne informacije, preloži odobritev kreditne linije ali posojila za [...] delovnih dni. V nujnih primerih se lahko to obdobje skrajša na [...] delovnih dni, če so bile skrbniku spremljanja zagotovljene zadostne informacije. To obdobje bo skrbniku spremljanja omogočilo, da bo o primeru obvestil Komisijo in GSFS, preden skupina sprejme dokončno odločitev.
26. Prestrukturiranje posojil, ki se nanašajo na povezane posojilojemalce, izpolnjuje iste zahteve kot za nepovezane posojilojemalce. Poleg tega se ocenijo in po potrebi izboljšajo vzpostavljeni okviri in politike za obravnavanje problematičnih sredstev. Vendar se pričakuje, da se bodo prestrukturirana posojila za povezane posojilojemalce sporočala ločeno, vsaj glede na razred posojenih sredstev in vrsto povezanega posojilojemalca.

Oddelek C: Druge omejitve

27. **Prepoved izplačila dividend, kuponov, povratnih odkupov, unovčevanja in ponovnih odkupov:** Helenska republika se, razen če se Komisija strinja z izjemo, zavezuje, da:
- (a) skupina ne bo izplačevala nobenih kuponov hibridnih kapitalnih instrumentov (ali katerih koli drugih instrumentov z diskrecijskim izplačilom kuponov) ali dividend instrumentov lastnih sredstev in podrejenih dolžniških instrumentov, razen če jo k temu obvezuje zakon. [...] Skupina ne bo sprostila rezerv v ta namen. V primeru dvoma, ali obstaja zakonska obveznost za namen obstoječe zaveze, skupina predloži Komisiji v odobritev predlagano izplačilo kupona ali dividende;
- (b) skupina ne bo izvedla povratnega odkupa svojih delnic in ne bo izkoristila možnosti unovčevanja teh instrumentov lastnih sredstev in podrejenih dolžniških instrumentov;
- (c) skupina ne bo izvedla ponovnega odkupa hibridnih kapitalnih instrumentov.
28. **Prepoved prevzemov:** Helenska republika se zavezuje, da skupina ne bo pridobila deleža nobene družbe, in sicer niti v obliki prenosa sredstev niti v obliki prenosa delnic. Prepoved prevzemov vključuje podjetja, ki imajo pravno obliko družbe, in kakršen koli sveženj sredstev, ki oblikuje podjetje ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Dodeljevanje novih posojil zajema tudi obnavljanje in prestrukturiranje obstoječih posojil.

⁽²⁾ „letni % osnovnega kapitala Y-1“ pomeni na novo dodeljena posojila kot odstotek osnovnega kapitala na koncu prejšnjega leta. Višina tveganju prilagojene aktive pomeni višino ob koncu leta.

⁽³⁾ Za namen te zaveze se podjetje zasebnega lastniškega kapitala/tveganega kapitala v skupini izključi iz področja uporabe te zaveze. Skupina v zvezi s tem predloži Komisiji uradno zahtevo, ki vključuje poslovni načrt za ta subjekt.

- (i) **Izjema, ki zahteva predhodno odobritev Komisije:** skupina lahko ne glede na to prepoved po pridobitvi dovoljenja Komisije in, kadar je primerno, na predlog GSFS prevzame podjetja in družbe, če je to v izjemnih razmerah potrebno za ponovno vzpostavitev finančne stabilnosti ali zagotovitev učinkovite konkurence.
- (ii) **Izjema, ki ne zahteva predhodne odobritve Komisije:** skupina lahko pridobi delež družbe, če:
- (a) je nakupna cena, ki jo skupina plača pri vsakem prevzemu, nižja od [...] % bilančne vsote ⁽¹⁾ skupine na datum začetka veljavnosti zavez ⁽²⁾ in
- (b) je kumulativna nakupna cena, ki jo skupina plača za vse pridobitve od datuma začetka veljavnosti zavez do konca obdobja prestrukturiranja, nižja od [...] % bilančne vsote skupine na datum začetka veljavnosti zavez.
- (iii) **Dejavnosti, za katere se ne uporablja prepoved prevzemov:** prepoved pridobitve ne vključuje pridobitev, ki se izvedejo pri običajnem poteku bančnega poslovanja za upravljanje obstoječih terjatev v zvezi s podjetji, ki so v težavah.
29. **Prepoved oglaševanja:** Helenska republika se zavezuje, da se skupina pri oglaševanju ne bo sklicevala na državno podporo in ne bo uporabljala agresivnih komercialnih strategij, ki se ne bi uresničile brez podpore Helenske republike.

POGLAVJE IV. SKRBNIK SPREMLJANJA

1. Helenska republika se zavezuje, da bo skupina spremenila in podaljšala mandat skrbnika spremljanja, ki ga je odobrila Komisija in imenovala skupina 16. januarja 2013, do konca obdobja prestrukturiranja. Skupina prav tako razširi področje uporabe tega mandata, da bi vključevalo spremljanje (i) načrta prestrukturiranja in (ii) vseh zavez iz tega kataloga.
2. Helenska republika štiri tedne po datumu začetka veljavnosti zavez predloži Komisiji vse pogoje spremenjenega mandata, ki vključujejo vse določbe, ki so potrebne, da lahko skrbnik spremljanja izpolnjuje svoje dolžnosti v okviru teh zavez.
3. Dodatne določbe o skrbniku spremljanja so opredeljene v ločenem dokumentu.

Generalna sekretarka

Christina PAPAKONSTANTINOU

⁽¹⁾ Za namen te zaveze je bilanca stanja enaka bilančni vsoti skupine.

⁽²⁾ Če Komisija odobri odpravo prepovedi prevzemov v skladu s točko (i) odstavka 28 poglavja III zavez, se bilanca stanja skupine na datum začetka veljavnosti zavez izračuna tako, da se vključijo tudi sredstva prevzetih subjektov ali prevzeta sredstva na dan prevzema.

Dodatek I

MAKROEKONOMSKE NAPOVEDI ZA GRŠKE DOMAČE DEJAVNOSTI

% letne rasti (če ni navedeno drugače)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Kumulativna stopnja rasti 2013–2017
Realni BDP	– 6,4	– 4,2	0,6	2,9	3,7	3,5	6,4
Nominalna rast posojil v Grčiji	– 6,4	– 4,2	0,6	2,9	3,7	3,5	6,4
Deflator BDP	– 0,8	– 1,1	– 0,4	0,4	1,1	1,3	1,3
Cene nepremičnin	– 11,7	– 10	– 5	0	2	3,5	
Nominalni razpoložljivi dohodek gospodinjstev	– 8,8	– 9,5	– 0,3	– 0,4	2,6	3,6	– 4,5
Vloge zasebnega sektorja	– 7	1,3	1	3,4	5	5	16,6
Brezposelnost (%)	24,2	27	26	24	21	18,6	
Stopnja refinanciranja ECB (%)	0,75	0,5	0,5	1	1,5	1,75	
Vrh dodeljevanja nedonosnih posojil			2H2014				
3-mesečni Euribor (povprečje v %)		0,24	0,43	0,75	1,25	1,80	
Dostop do kapitalskih trgov – repo posli		DA – brez omejitve					
Dostop do kapitalskega trga – krite/nadrejene nezavarovane obveznice		DA – posamezno do 500 milijonov EUR	DA – posamezno do 1 milijarde EUR	DA – brez omejitve			

AKTI, KI JIH SPREJMEJO ORGANI, USTANOVLJENI Z MEDNARODNIMI SPORAZUMI

Samo izvorna besedila UN/ECE so pravno veljavna v skladu z mednarodnim javnim pravom. Status in začetek veljavnosti tega pravilnika je treba preveriti v najnovejši različici dokumenta UN/ECE TRANS/WP.29/343, ki je na voljo na naslovu:
<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocsts.html>

Pravilnik št. 95 Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (UN/ECE) – Enotne določbe o homologaciji vozil glede zaščite oseb v vozilu pri bočnem trku [2015/1093]

Vključuje vsa veljavna besedila do:

dopolnila 4 sprememb 03 – začetek veljavnosti: 10. junij 2014

VSEBINA

PRAVILNIK

1. Področje uporabe
2. Opredelitve pojmov
3. Vloga za podelitev homologacije
4. Homologacija
5. Specifikacije in preskusi
6. Sprememba tipa vozila
7. Skladnost proizvodnje
8. Kazni za neskladnost proizvodnje
9. Dokončno prenehanje proizvodnje
10. Prehodne določbe
11. Imena in naslovi tehničnih služb, ki izvajajo homologacijske preskuse, in homologacijskih organov

PRILOGE

1. Sporočilo
2. Primeri homologacijskih oznak
3. Postopek za določanje točke „H“ in dejanskega naklona trupa za sedežna mesta v motornih vozilih
4. Postopek preskusa trčenja
5. Značilnosti premične deformabilne pregrade
6. Tehnični opis preskusne lutke za bočni trk
7. Namestitev preskusne lutke za bočni trk
8. Delni preskus
9. Preskusni postopki za zaščito oseb v vozilih na električno energijo pred visoko napetostjo in razlitjem elektrolita

1. PODROČJE UPORABE

Ta pravilnik se uporablja za obnašanje konstrukcije potniškega prostora pri bočnem trku pri vozilih kategorij M₁ in N₁ ⁽¹⁾, če je točka „R“ najnižjega sedeža od poda oddaljena največ 700 mm, ko je vozilo v stanju, ki ustreza referenčni masi, opredeljeni v odstavku 2.10 tega pravilnika.

2. OPREDELITEV POJMOV

V tem pravilniku:

- 2.1 „Homologacija vozila“ pomeni homologacijo tipa vozila glede na obnašanje konstrukcije potniškega prostora pri bočnem triku.
- 2.2 „Tip vozila“ pomeni kategorijo motornih vozil, ki se ne razlikujejo v naslednjih bistvenih vidikih:
 - 2.2.1 dolžini, širini in oddaljenosti vozila od tal, če negativno vplivajo na pogoje zaščite, predpisane v tem pravilniku;
 - 2.2.2 konstrukciji, merah, obliki in materialih bočnih sten potniškega prostora, če negativno vplivajo na pogoje zaščite, predpisane v tem pravilniku;
 - 2.2.3 obliki in notranjih merah potniškega prostora ter tipu zaščitnih naprav, če negativno vplivajo na pogoje zaščite, predpisane v tem pravilniku;
 - 2.2.4 položaju (spredaj, zadaj ali v sredini) in usmeritvi (prečno ali vzdolžno) motorja, če negativno vplivata na rezultat preskusa trčenja, predpisanega v tem pravilniku;
 - 2.2.5 masi neobremenjenega vozila, če negativno vpliva na pogoje zaščite, predpisane v tem pravilniku;
 - 2.2.6 dodatnih napravah ali dodatni notranji opremi, če negativno vplivajo na rezultat preskusa trčenja, predpisanega v tem pravilniku;
 - 2.2.7 tipu prednjih sedežev in položaju točke „R“, če negativno vplivata na pogoje zaščite, predpisane v tem pravilniku;
 - 2.2.8 mestih sistema REESS, če negativno vplivajo na rezultat preskusa trčenja, predpisanega v tem pravilniku.
- 2.3 „Potniški prostor“ pomeni prostor za namestitev oseb v vozilu, ki ga omejujejo streha, pod, bočne stene, vrata, zunanja stekla in prednja pregradna stena ter ravnina, ki poteka skozi zadnjo steno potniškega prostora, oziroma ravnina, ki poteka skozi oporo naslonov zadnjih sedežev.
 - 2.3.1 „Potniški prostor glede na zaščito oseb“ pomeni prostor za namestitev oseb v vozilu, ki ga omejujejo streha, pod, bočne stene, vrata, zunanja stekla in prednja pregradna stena ter ravnina, ki poteka skozi zadnjo steno potniškega prostora, oziroma ravnina, ki poteka skozi oporo naslonov zadnjih sedežev.
 - 2.3.2 „Potniški prostor za oceno električne varnosti“ pomeni prostor za namestitev oseb v vozilu, ki ga omejujejo streha, pod, bočne stene, vrata, zunanja stekla, prednja pregradna stena in zadnja pregradna stena ali zadnja vrata ter pregrade in ohišja za električno zaščito oseb v vozilu pred neposrednim stikom z deli pod visoko napetostjo.
- 2.4 „Točka „R““ ali „referenčna točka sedeža“ pomeni referenčno točko, kot jo je opredelil proizvajalec vozila, ki:
 - 2.4.1 ima koordinate določene glede na konstrukcijo vozila;

⁽¹⁾ Kot je opredeljeno v Konsolidirani resoluciji o konstrukciji vozil (R.E.3.), dokument ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.3, odst. 2 – www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html

- 2.4.2 ustreza teoretičnemu položaju vrtilišča med trupom telesa in stegnom (točka „H“), ko je sedež v najnižjem in najbolj nazaj pomaknjem normalnem položaju za vožnjo ali položaju za uporabo, ki ga je določil proizvajalec za vsak sedež v vozilu.
- 2.5 „Točka „H““ pomeni točko, kot je opredeljena v Prilogi 3 k temu pravilniku.
- 2.6 „Prostornina rezervoarja za gorivo“ pomeni prostornino rezervoarja za gorivo, kot jo je določil proizvajalec vozila.
- 2.7 „Prečna ravnina“ pomeni navpično ravnino, ki je pravokotna na srednjo vzdolžno navpično ravnino vozila.
- 2.8 „Zaščitni sistem“ pomeni naprave za zadrževanje in/ali zaščito oseb v vozilu.
- 2.9 „Tip zaščitnega sistema“ pomeni kategorijo zaščitnih naprav, ki se ne razlikujejo v naslednjih bistvenih lastnostih:
- tehnologiji;
- geometriji;
- sestavnih materialih.
- 2.10 „Referenčna masa“ pomeni maso neobremenjenega vozila, povečano za 100 kg (tj. za maso preskusne lutke za bočni trk z merilnimi instrumenti).
- 2.11 „Masa neobremenjenega vozila“ pomeni maso vozila, pripravljene za vožnjo, brez voznika, potnikov ali tovora, vendar z rezervoarjem za gorivo, napolnjenim do 90 % njegove prostornine, ter z običajnim orodjem in rezervnim kolesom, kjer to pride v poštev.
- 2.12 „Premična deformabilna pregrada“ pomeni napravo, ki trči ob preskusno vozilo. Sestavljata jo voziček in udarna glava.
- 2.13 „Udarne glava“ pomeni deformabilni del na prednji strani premične deformabilne pregrade.
- 2.14 „Voziček“ pomeni s kolesi opremljen okvir, ki se lahko do točke trka ob preskusno vozilo prosto premika v smeri svoje vzdolžne osi. Na prednjem delu ima pritrjeno udarno glavo.
- 2.15 „Visoka napetost“ pomeni razvrstitev električnega sestavnega dela ali tokokroga, če je njegova delovna napetost $> 60 \text{ V in } \leq 1\,500 \text{ V}$ enosmernega toka (DC) ali $> 30 \text{ V in } \leq 1\,000 \text{ V}$ izmeničnega toka (AC) efektivne vrednosti (r.m.s.).
- 2.16 „Sistem za shranjevanje energije z možnostjo ponovnega polnjenja (sistem REESS)“ pomeni sistem za shranjevanje energije z možnostjo ponovnega polnjenja, ki zagotavlja električno energijo za pogon.
- 2.17 „Pregrada za električno zaščito“ pomeni del, ki ščiti pred neposrednim stikom z deli pod visoko napetostjo.
- 2.18 „Električni pogonski sistem“ pomeni električni tokokrog, ki vključuje pogonski motor oziroma motorje in lahko vključuje sistem REESS, sistem za pretvorbo električne energije, elektronske pretvornike, ustrezne kable in konektorje ter priklopni sistem za napajanje sistema REESS.
- 2.19 „Deli pod napetostjo“ pomenijo prevodne dele, ki so pri običajni uporabi oskrbovani z električno energijo.
- 2.20 „Izpostavljeni prevodni del“ pomeni prevodni del, ki se ga je mogoče dotakniti v skladu z določbami stopnje zaščite IPXXB in ki zaradi napake v izolaciji pride pod napetost. To vključuje dele pod pokrovom, ki jih je mogoče odstraniti brez orodja.
- 2.21 „Neposredni stik“ pomeni stik oseb z deli pod visoko napetostjo.

- 2.22 „Posredni stik“ pomeni stik oseb z izpostavljenimi prevodnimi deli.
- 2.23 „Stopnja zaščite IPXXB“ pomeni zaščito pred stikom z deli pod visoko napetostjo, ki jo zagotavlja pregrada ali ohišje za električno zaščito in se preskusi s spojenimi preskusnimi zobci (stopnja IPXXB), kot je opisano v odstavku 4 Priloge 9.
- 2.24 „Delovna napetost“ pomeni največjo efektivno vrednost (r.m.s.) napetosti električnega tokokroga, ki jo določi proizvajalec in se lahko pojavi med katerimi koli prevodnimi deli v pogojih odprtega vezja ali v običajnih pogojih delovanja. Če je električni tokokrog galvanško ločen, se delovna napetost določi za vsak ločen tokokrog.
- 2.25 „Priklopni sistem za napajanje sistema REESS“ pomeni električni tokokrog, ki se uporablja za napajanje sistema REESS iz zunanjega vira napajanja z električno energijo, vključno z dovodom v vozilo.
- 2.26 „Električna šasija“ pomeni sklop električno povezanih prevodnih delov, katerih potencial se upošteva kot referenca.
- 2.27 „Električni tokokrog“ pomeni sklop povezanih delov pod visoko napetostjo, ki so zasnovani tako, da so pri običajnem delovanju oskrbovani z električno energijo.
- 2.28 „Sistem za pretvorbo električne energije“ pomeni sistem (npr. gorivno celico), ki ustvarja in zagotavlja električno energijo za električni pogon.
- 2.29 „Elektronski pretvornik“ pomeni napravo, ki omogoča krmiljenje in/ali pretvorbo električne energije za električni pogon.
- 2.30 „Ohišje“ pomeni del, ki obdaja notranje enote in jih štiti pred kakršnim koli neposrednim stikom.
- 2.31 „Visokonapetostno vodilo“ pomeni električni tokokrog, vključno s priklopnim sistemom REESS, ki deluje pri visoki napetosti.
- 2.32 „Trden izolator“ pomeni izolacijsko prevleko kablov, ki obdaja dele pod visoko napetostjo in preprečuje kakršen koli neposredni stik z njimi. To vključuje pokrove za izolacijo delov konektorjev, ki so pod visoko napetostjo, ter lak ali barvo za izolacijo.
- 2.33 „Samodejni izklop“ pomeni napravo, ki ob sprožitvi galvanško loči vire električne energije od ostalega visokonapetostnega tokokroga električnega pogonskega sistema.
- 2.34 „Pogonski akumulator odprtega tipa“ pomeni tip akumulatorja, ki potrebuje tekočino in ustvarja vodikov plin, ki se sprošča v ozračje.
- 2.35 „Sistem za samodejno zaklepanje vrat“ pomeni sistem, s katerim se vrata samodejno zaklenejo z vnaprej določeno hitrostjo ali pod katerimi koli drugimi pogoji, ki jih določi proizvajalec.
3. VLOGA ZA PODELITEV HOMOLOGACIJE
- 3.1 Vlogo za podelitev homologacije tipa vozila glede zaščite oseb v vozilu pri bočnem trku vložijo proizvajalec ali njegov ustrezno pooblaščen zastopnik.
- 3.2 Vlogi se v treh izvodih priložijo dokumenti, navedeni v nadaljevanju, in naslednji podatki:
- 3.2.1 podroben opis tipa vozila glede na njegovo konstrukcijo, mere, obliko in sestavne materiale;
- 3.2.2 fotografije in/ali diagrami in risbe vozila, ki prikazujejo tip vozila v pogledu od spredaj, strani in zadaj, ter podrobnosti zasnove bočnega dela konstrukcije;

- 3.2.3 podatki o masi vozila, kot je opredeljena z odstavkom 2.11 tega pravilnika;
- 3.2.4 oblika in notranje mere potniškega prostora;
- 3.2.5 opis ustrezne bočne notranje opreme in zaščitnih sistemov, vgrajenih v vozilo;
- 3.2.6 splošen opis tipa vira električne energije, mesta in električnega pogonskega sistema (npr. hibridni, električni).
- 3.3 Vložnik lahko kot dokazno gradivo predloži kakršne koli podatke in rezultate opravljenih preskusov, na podlagi katerih se lahko na prototipnih vozilih ugotovi skladnost z zahtevami z zadostno mero točnosti.
- 3.4 Vozilo, ki je predstavnik tipa vozila v postopku homologacije, se izroči tehnični službi, ki je pristojna za opravljanje preskusov za homologacijo.
- 3.4.1 Vozilo, ki nima vseh sestavnih delov, ki se zahtevajo za določen tip, se lahko sprejme v preskušanje pod pogojem, da se lahko dokaže, da manjkajoči sestavni deli ne vplivajo neugodno na pogoje zaščite, predpisane v zahtevah tega pravilnika.
- 3.4.2 Odgovornost vložnika je, da dokaže, da je uporaba odstavka 3.4.1 združljiva z zahtevami tega pravilnika.
4. HOMOLOGACIJA
- 4.1 Če tip vozila, predloženega v homologacijo v skladu s tem pravilnikom, izpolnjuje zahteve iz odstavka 5, se homologacija navedenega tipa vozila podeli.
- 4.2 Pri preverjanju skladnosti vozila z zahtevami tega pravilnika se lahko v primeru dvoma upoštevajo podatki ali rezultati preskusov, ki jih je predložil proizvajalec in se jih lahko upošteva pri potrjevanju homologacije, ki jo izvaja tehnična služba.
- 4.3 Vsakemu homologiranemu tipu vozila se dodeli homologacijska številka. Prvi dve števki (zdaj 03 za spremembe 03) označujeta spremembe, vključno z zadnjimi večjimi tehničnimi spremembami Pravilnika ob izdaji homologacije. Ista pogodbenica ne sme dodeliti enake homologacijske številke drugemu tipu vozila.
- 4.4 Obvestilo o podelitvi, razširitvi ali zavrnitvi homologacije tipa vozila v skladu s tem pravilnikom pogodbenice tega sporazuma, ki uporabljajo ta pravilnik, pošljejo na obrazcu, ki je v skladu z vzorcem iz Priloge 1 k temu pravilniku, ki mu priložijo fotografije in/ali diagrame in risbe, ki jih je predložil vložnik, v formatu, ki ni večji od A4 (210 × 297) mm ali ki je zložen na ta format ter v ustreznem merilu.
- 4.5 Na vsakem vozilu, ki je v skladu s tipom vozila, homologiranim po tem pravilniku, je na vidnem in zlahka dostopnem mestu, opredeljenem na homologacijskem obrazcu, nameščena mednarodna homologacijska oznaka, sestavljena iz:
- 4.5.1 kroga, ki obkroža črko „E“ in številčno oznako države, ki je podelila homologacijo ⁽¹⁾;
- 4.5.2 številke tega pravilnika, ki ji sledijo črka „R“, pomišljaj in homologacijska številka, na desni strani kroga iz odstavka 4.5.1.

⁽¹⁾ Številčne oznake pogodbic Sporazuma iz leta 1958 so navedene v Prilogi 3 h Konsolidirani resoluciji o konstrukciji vozil (R.E.3), dokument ECE/TRANS/WP.29/78/Rev. 3, Priloga 3 – www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html

- 4.6 Če je vozilo v skladu s tipom, homologiranim po enem ali več drugih pravilnikih, ki so priloženi Sporazumu, v državi, ki je podelila homologacijo v skladu s tem pravilnikom, simbola iz odstavka 4.5.1 ni treba ponoviti; v takem primeru se v navpičnih stolpcih na desni strani simbola iz odstavka 4.5.1 navedejo številke pravilnikov, homologacijske številke in dodatni simboli vseh pravilnikov, v skladu s katerimi je bila podeljena homologacija v državi, ki je podelila homologacijo v skladu s tem pravilnikom.
- 4.7 Homologacijska oznaka mora biti jasno čitljiva in neizbrisna.
- 4.8 Homologacijska oznaka se namesti blizu napisne ploščice vozila, ki jo pritrdi proizvajalec.
- 4.9 V Prilogi 2 k temu pravilniku so prikazani primeri namestitev homologacijskih oznak.
5. SPECIFIKACIJE IN PRESKUSI
- 5.1 Preskus vozila se izvede skladno s Prilogo 4 k temu pravilniku.
- 5.1.1 Preskus se opravi na strani voznika, razen če so morebitne asimetrične bočne strukture sten tako različne, da vplivajo na zaščitne lastnosti vozila pri bočnem trku. V tem primeru se lahko v dogovoru med proizvajalcem in službo, pristojno za preskuse, uporabi ena od možnosti, navedenih v odstavku 5.1.1.1 oziroma 5.1.1.2.
- 5.1.1.1 Proizvajalec mora homologacijskemu organu posredovati podatke o združljivosti učinkov v primerjavi z voznikovo stranjo, če se preskus opravlja na tej strani.
- 5.1.1.2 Če ima homologacijski organ pomisleke o konstrukciji vozila, se lahko odloči, da bo opravil preskus na strani nasproti voznikove strani, če se ta šteje za manj ugodno.
- 5.1.2 Po posvetovanju s proizvajalcem tehnična služba lahko zahteva izvajanje preskusa s sedežem v drugačnem položaju, kot je naveden v odstavku 5.5.1 Priloge 4. Ta položaj mora biti naveden v poročilu o preskusu. ⁽¹⁾
- 5.1.3 Rezultat tega preskusa se šteje za zadovoljiv, če so izpolnjeni pogoji, določeni v odstavkih 5.2 in 5.3.
- 5.2 Izvedbena merila
- Poleg tega morajo vozila, opremljena z električnim pogonskim sistemom, izpolnjevati zahteve iz odstavka 5.3.7. To se lahko izpolni z ločenim preskusom trčenja na zahtevo proizvajalca in po potrditvi tehnične službe, če električni sestavni deli ne vplivajo na zaščito oseb v tipu vozila, kot je opredeljena v odstavkih 5.2.1 do 5.3.5 tega pravilnika. Pri tem pogoju se zahteve odstavka 5.3.7 preverijo v skladu z metodami iz Priloge 4 k temu pravilniku, razen odstavkov 6, 7 ter dodatkov 1 in 2. Vendar se preskusna lutka za bočni trk namesti na prednji sedež na strani trčenja.
- 5.2.1 Preskusna merila, ki so opredeljena za preskus trčenja skladno z Dodatkom 1 k Prilogi 4 tega pravilnika, morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
- 5.2.1.1 Merilo obremenitve glave (HPC) ne sme presežati 1 000; če dotika glave s katerim koli delom vozila ni, se HPC ne meri ali računa, vpiše se samo „Ni dotika glave“.

⁽¹⁾ Do 30. septembra 2000 se za preskušanje območje običajnih vzdolžnih nastavitev omeji tako, da je točka „H“ znotraj dolžine odprtine vrat.

5.2.1.2 Merili obremenitve prsnega koša sta:

- (a) kriterij upogiba reber (RDC) ne sme presežati 42 mm;
- (b) merilo hitrosti upogiba (VC) ne sme presežati 1,0 m/s.

V prehodnem obdobju dveh let od datuma, navedenega v odstavku 10.2 tega pravilnika, vrednost $V * °C$ ni odločujoče merilo za preskuse, povezane s podelitvijo homologacije, vendar se rezultati zapišejo v poročilu o preskusu in jih zbira homologacijski organ. Po poteku prehodnega obdobja se bo vrednost merila hitrosti upogiba 1,0 m/s uporabljala kot odločujoče merilo, dokler pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, ne odločijo drugače.

5.2.1.3 Merilo obremenitve medenice je:

največja obremenitev sramnične zrasti (PSPF) ne sme presežati 6 kN;

5.2.1.4 Merilo obremenitve trebuha je:

največja obremenitev trebuha (APF) ne sme presežati 2,5 kN notranje obremenitve (kar ustreza zunanji obremenitvi 4,5 kN).

5.3 Posebne zahteve

5.3.1 Med preskusom se ne smejo odpreti nobena vrata.

5.3.1.1 V primeru sistemov za samodejno zaklepanje vrat, ki so nameščeni kot dodatna oprema in/ali ki jih voznik lahko deaktivira, se ta zahteva preveri z enim od naslednjih dveh preskusnih postopkov po izbiri proizvajalca:

5.3.1.1.1 če se preskus opravi v skladu z odstavkom 5.2.2.1 Priloge 4, mora proizvajalec tehnični službi tudi zadovoljivo dokazati (npr. s svojimi internimi podatki), da se, če sistem ni nameščen ali če je deaktiviran, vrata pri trčenju ne bodo odprla;

5.3.1.1.2 če se preskus opravi v skladu z odstavkom 5.2.2.2 Priloge 4, mora proizvajalec tudi dokazati, da so za odklenjena stranska vrata na nasprotni strani udarca izpolnjene zahteve v zvezi z vztrajnostno silo iz odstavka 6.1.4 sprememb 03 Pravilnika št. 11.

5.3.2 Po trčenju se stranska vrata na nasprotni strani udarca odklenejo.

5.3.2.1 Pri vozilih, opremljenih s sistemom za samodejno zaklepanje vrat, se pred trčenjem vrata zaklenejo, po trčenju pa odklenejo vsaj na nasprotni strani udarca.

5.3.2.2 V primeru sistemov za samodejno zaklepanje vrat, ki so nameščeni kot dodatna oprema in/ali ki jih voznik lahko deaktivira, se ta zahteva preveri z enim od naslednjih dveh preskusnih postopkov po izbiri proizvajalca:

5.3.2.2.1 če se preskus opravi v skladu z odstavkom 5.2.2.1 Priloge 4, mora proizvajalec tehnični službi tudi zadovoljivo dokazati (npr. s svojimi internimi podatki), da so, če sistem ni nameščen ali če je deaktiviran, stranska vrata na nasprotni strani udarca po trčenju odklenjena;

5.3.2.2.2 če se preskus opravi v skladu z odstavkom 5.2.2.2 Priloge 4, mora proizvajalec tudi dokazati, da odklenjena stranska vrata na nasprotni strani udarca po uporabi vztrajnostne sile iz odstavka 6.1.4 sprememb 03 Pravilnika št. 11 ostanejo odklenjena.

- 5.3.3 Po trčenju mora biti možno brez uporabe orodja:
- 5.3.3.1 odpreti zadostno število vrat, ki so predvidena za normalni vstop in izstop potnikov, in po potrebi preklopiti naslone sedežev ali sedeže zaradi evakuacije vseh potnikov;
- 5.3.3.2 odpeti preskusno lutko iz zaščitne naprave;
- 5.3.3.3 odstraniti preskusno lutko iz vozila.
- 5.3.4 V notranjem prostoru ne sme noben del notranje opreme odstopiti tako, da bi bila znatno povečana nevarnost poškodbe zaradi nastalih štrlečih delov ali ostrih robov.
- 5.3.5 Zlomi, ki so nastali zaradi trajne deformacije, so dovoljeni, če ne povečajo nevarnosti poškodbe potnikov.
- 5.3.6 Če pri trčenju pride do stalnega uhajanja tekočine iz katerega koli dela sistema za oskrbo motorja z gorivom, hitrost uhajanja ne sme presegati 30 g/min; če se tekočina iz sistema za oskrbo z gorivom meša s tekočinami iz drugih sistemov ter teh tekočin ni mogoče ločiti in prepoznati, je treba pri vrednotenju stalnega uhajanja upoštevati skupno količino tekočin.
- 5.3.7 Po preskusu, opravljenem po postopku iz Priloge 4 k temu pravilniku, morajo električni pogonski sistem, ki deluje na visoko napetost, ter visokonapetostni sestavni deli in sistemi, galvansko spojeni z visokonapetostnim vodilom električnega pogonskega sistema, izpolnjevati naslednje zahteve:

5.3.7.1 Zaščita pred električnim udarom

Po trčenju mora biti izpolnjeno vsaj eno od štirih meril iz odstavkov od 5.3.7.1.1 do 5.3.7.1.4.2.

Če ima vozilo funkcijo samodejnega izklopa ali napravo oziroma naprave, ki med vožnjo galvansko ločijo tokokrog električnega pogonskega sistema, se po sprožitvi izklopa za izklopljeni tokokrog ali za vsak ločen tokokrog posebej uporablja vsaj eno od naslednjih meril.

Merila iz odstavka 5.3.7.1.4 se ne uporabljajo, če več kot en potencial dela visokonapetostnega vodila ni zaščiten v skladu s pogoji stopnje zaščite IPXXB.

Če se preskus opravi, ko deli visokonapetostnega sistema niso oskrbovani z energijo, se zaščita pred električnim udarom za zadevne dele dokaže z odstavkom 5.3.7.1.3 ali z odstavkom 5.3.7.1.4.

Za priklopni sistem za napajanje sistema REESS, ki med vožnjo ni oskrbovan z energijo, mora biti izpolnjeno vsaj eno od štirih meril iz odstavkov 5.3.7.1.1 do 5.3.7.1.4.

5.3.7.1.1 Odsotnost visoke napetosti

Napetosti V_b , V_1 in V_2 visokonapetostnih vodil morajo biti enake ali manjše od 30 VAC ali 60 VDC, kot je določeno v odstavku 2 Priloge 9.

5.3.7.1.2 Nizka električna energija

Skupna energija (TE) na visokonapetostnih vodilih, izmerjena po preskusnem postopku iz odstavka 3 Priloge 9 z enačbo (a), mora biti nižja od 2,0 joula. Skupna energija (TE) pa se lahko izračuna tudi z izmerjeno napetostjo V_b visokonapetostnega vodila in kapacitivnostjo X-kondenzatorjev (C_x), ki jo z enačbo (b) iz odstavka 3 Priloge 9 določi proizvajalec.

Energija, shranjena v Y-kondenzatorjih (TE_{y1} , TE_{y2}), mora biti tudi nižja od 2,0 joula. To se izračuna tako, da se izmerita napetosti V_1 in V_2 visokonapetostnega vodila in električne šasije ter kapacitivnost Y-kondenzatorjev, ki jo z enačbo (c) iz odstavka 3 Priloge 9 določi proizvajalec.

5.3.7.1.3 Fizična zaščita

Za zaščito pred neposrednim stikom z deli pod visoko napetostjo je treba zagotoviti stopnjo zaščite IPXXB.

Poleg tega mora biti zaradi zaščite pred električnim udarom zaradi posrednega stika upornost med vsemi izpostavljenimi prevodnimi deli in električno šasijo nižja od 0,1 ohma, če je tok najmanj 0,2 ampera.

Ta zahteva je izpolnjena, če je galvanski spoj zvarjen.

5.3.7.1.4 Izolacijska upornost

Izpolnjena morajo biti merila iz odstavkov 5.3.7.1.4.1 in 5.3.7.1.4.2.

Meritev se izvede v skladu z odstavkom 5 Priloge 9.

5.3.7.1.4.1 Električni pogonski sistem, sestavljen iz ločenih vodil za enosmerni in izmenični tok

Če so visokonapetostna vodila za izmenični tok in visokonapetostna vodila za enosmerni tok med seboj galvansko izolirana, mora izolacijska upornost med visokonapetostnim vodilom in električno šasijo (R_i , kot je opredeljena v odstavku 5 Priloge 9) znašati najmanj 100 Ω/V delovne napetosti za vodila za enosmerni tok in najmanj 500 Ω/V delovne napetosti za vodila za izmenični tok.

5.3.7.1.4.2 Električni pogonski sistem, sestavljen iz kombiniranih vodil za enosmerni in izmenični tok

Če so visokonapetostna vodila za izmenični tok in visokonapetostna vodila za enosmerni tok galvansko spojena, mora izolacijska upornost med visokonapetostnim vodilom in električno šasijo (R_i , kot je opredeljena v odstavku 5 Priloge 9) znašati najmanj 500 Ω/V delovne napetosti.

Če pa je stopnja zaščite IPXXB dosežena za vsa visokonapetostna vodila za izmenični tok ali pa je izmenična napetost po trku vozila enaka ali manjša od 30 V, mora izolacijska upornost med visokonapetostnim vodilom in električno šasijo (R_i , kot je opredeljena v odstavku 5 Priloge 9) znašati najmanj 100 Ω/V delovne napetosti.

5.3.7.2 Razlitje elektrolita

V 30 minutah po trku se iz sistema REESS v potniški prostor ne sme razliti nič elektrolita; iz sistema REESS se lahko razlije največ 7 odstotkov elektrolita, razen če so pogonski akumulatorji odprtega tipa zunaj potniškega prostora. Pri pogonskih akumulatorjih odprtega tipa se zunaj potniškega prostora ne sme razliti več kot 7 odstotkov oziroma največ 5 litrov.

Proizvajalec dokaže skladnost v skladu z odstavkom 6 Priloge 9.

5.3.7.3 Zadrževanje sistema REESS

Sistem REESS, nameščen v potniškem prostoru, ostane na mestu, kjer je nameščen, in sestavni deli sistema REESS ostanejo znotraj meja sistema REESS.

Noben del sistema REESS, ki je za oceno električne varnosti nameščen zunaj, med preskusom trčenja in po njem ne sme vstopiti v potniški prostor.

Proizvajalec dokaže skladnost v skladu z odstavkom 7 Priloge 9.

6. SPREMEMBA TIPA VOZILA

6.1 O vsaki spremembi vozila, ki vpliva na konstrukcijo vozila, število in tip sedežev, notranjo opremo ali na lego naprav za upravljanje vozila ali mehanskih delov in ki bi utegnila vplivati na sposobnost bočnega dela vozila za absorbiranje energije, je treba obvestiti homologacijski organ. Homologacijski organ lahko potem:

6.1.1 meni, da spremembe verjetno ne bodo povzročile znatnih škodljivih učinkov in da vozilo v vsakem primeru še vedno izpolnjuje zahteve, ali

6.1.2 od tehnične službe, pristojne za izvajanje preskusov, zahteva dodatno poročilo o preskusu.

6.1.2.1 Vsaka sprememba vozila, ki vpliva na splošno obliko konstrukcije vozila, ali kakršna koli razlika v referenčni masi, ki presega 8 %, ki bi po presoji organa utegnila znatno vplivati na rezultate preskusa, zahteva ponovitev preskusa, kot je opisano v Prilogi 4.

6.1.2.2 Če tehnična služba po posvetovanju s proizvajalcem vozila meni, da spremembe tipa vozila ne upravičujejo ponovitve celotnega preskusa, se lahko uporabi delni preskus. Tak primer je na primer, če se referenčna masa razlikuje za največ 8 % od mase prvotnega vozila ali če je število prednjih sedežev nespremenjeno. Spremembe tipa sedeža ali notranje opreme ne pomenijo avtomatično, da je treba ponoviti celoten preskus. Primer pristopa k temu problemu je naveden v Prilogi 8.

6.2 Potrditev ali zavrnitev homologacije se z navedbo sprememb v skladu s postopkom iz odstavka 4.4 sporoči pogodbenicam Sporazuma, ki uporabljajo ta pravilnik.

6.3 Homologacijski organ, ki izda razširitev homologacije, dodeli serijsko številko vsakemu sporočilu za takšno razširitev.

7. SKLADNOST PROIZVODNJE

Postopki preverjanja skladnosti proizvodnje morajo biti v skladu s postopki iz Dodatka 2 k Sporazumu (E/CE/324 E/ECE/TRANS/505/Rev.2) v naslednjih zahtevah:

7.1 Vsako vozilo, homologirano v skladu s tem pravilnikom, mora biti izdelano tako, da ustreza homologiranemu tipu in izpolnjuje zahteve iz odstavka 5.

7.2 Imetnik homologacije zagotovi, da se za vsak tip vozila opravijo vsaj preskusi, ki se nanašajo na izmere.

7.3 Homologacijski organ, ki je podelil homologacijo, lahko kadar koli preveri metode preverjanja skladnosti, ki se uporabljajo v vsakem proizvodnem obratu. Običajno se preverjanje izvede enkrat na vsaki dve leti.

8. KAZNI ZA NESKLADNOST PROIZVODNJE

8.1 Homologacija, ki je bila podeljena za tip vozila v skladu s tem pravilnikom, se lahko prekliče, če ni izpolnjena zahteva iz odstavka 7.1 ali če izbrano vozilo ali izbrana vozila ne prestanejo preskusov, predpisanih v odstavku 7.2.

8.2 Če pogodbenica Sporazuma, ki uporablja ta pravilnik, prekliče homologacijo, ki jo je predhodno podelila, o tem nemudoma uradno obvesti druge pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, s sporočilom na obrazcu, ki je v skladu z vzorcem iz Priloge 1 k temu pravilniku.

9. DOKONČNO PRENEHANJE PROIZVODNJE

Če imetnik homologacije povsem preneha proizvajati tip vozila, homologiran v skladu s tem pravilnikom, o tem obvesti homologacijski organ, ki je podelil homologacijo. Ko navedeni organ prejme ustrezno sporočilo, mora o tem obvestiti druge pogodbenice Sporazuma iz leta 1958, ki uporabljajo ta pravilnik, s sporočilom na obrazcu, ki je v skladu z vzorcem iz Priloge 1 k temu pravilniku.

10. PREHODNE DOLOČBE

10.1 Od uradnega začetka veljavnosti Dopolnila 1 sprememb 02 nobena pogodbenica, ki uporablja ta pravilnik, ne sme zavrniti podelitve homologacij v skladu s tem pravilnikom, kot je bil spremenjen z Dopolnilom 1 sprememb 02.

10.2 Po 12 mesecih od začetka veljavnosti sprememb 02 pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, homologacijo podelijo samo za tiste tipe vozil, ki izpolnjujejo zahteve tega pravilnika, kot je spremenjen s spremembami 02.

10.3 Po 60 mesecih od začetka veljavnosti sprememb 02 lahko pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, zavrnejo prvo nacionalno registracijo (prvo dajanje v promet) vozil, ki ne izpolnjujejo zahtev tega pravilnika, kot je spremenjen s spremembami 02.

10.4 Po 36 mesecih od začetka veljavnosti Dopolnila 1 sprememb 02 pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, homologacijo podelijo samo za tiste tipe vozil, ki izpolnjujejo zahteve tega pravilnika, kot je spremenjen z Dopolnilom 1 sprememb 02.

10.5 Po 84 mesecih od začetka veljavnosti Dopolnila 1 sprememb 02 lahko pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, zavrnejo prvo nacionalno registracijo (prvo dajanje v promet) vozil, ki ne izpolnjujejo zahtev tega pravilnika, kot je spremenjen z Dopolnilom 1 sprememb 02.

10.6 Od uradnega začetka veljavnosti sprememb 03 nobena pogodbenica, ki uporablja ta pravilnik, ne sme zavrniti podelitve homologacije v skladu s tem pravilnikom, kot je bil spremenjen s spremembami 03.

10.7 Po 24 mesecih od uradnega začetka veljavnosti sprememb 03 pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, homologacijo podelijo samo za tiste tipe vozil, ki izpolnjujejo zahteve tega pravilnika, kot je bil spremenjen s spremembami 03.

Za vozila z električnim pogonskim sistemom, ki deluje na visoko napetost, se odobri dodatno obdobje 12 mesecev, če proizvajalec tehnični službi zadovoljivo dokaže, da vozilo zagotavlja varnost, enakovredno tisti, ki jo zahteva ta pravilnik, kot je bil spremenjen s spremembami 03.

10.8 Pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, ne smejo zavrniti razširitve homologacij, izdanih v skladu s prejšnjimi spremembami tega pravilnika, če razširitev ne vključuje sprememb pogonskega sistema vozila.

Po 48 mesecih od uradnega začetka veljavnosti sprememb 03 pa se razširitve homologacij, izdanih v skladu s prejšnjimi spremembami, ne podelijo za vozila z električnim pogonskim sistemom, ki deluje na visoko napetost.

10.9 Če pa ob začetku veljavnosti sprememb 03 tega pravilnika obstajajo nacionalne zahteve glede varnostnih določb za vozila z električnim pogonskim sistemom, ki deluje na visoko napetost, pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, lahko zavrnejo nacionalno homologacijo takih vozil, ki ne izpolnjujejo nacionalnih zahtev, razen če so ta vozila homologirana v skladu s spremembami 03 tega pravilnika.

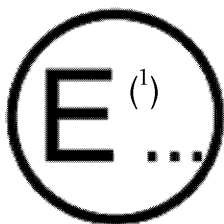
- 10.10 Po 48 mesecih od začetka veljavnosti sprememb 03 tega pravilnika lahko pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, zavrnejo nacionalno ali regionalno homologacijo in lahko zavrnejo prvo nacionalno ali regionalno registracijo (začetek uporabe) vozila z električnim pogonskim sistemom, ki deluje na visoko napetost, če ta ne izpolnjuje zahtev iz sprememb 03 tega pravilnika.
- 10.11 Homologacije vozil v skladu s spremembami 02 tega pravilnika, na katere spremembe 03 ne vplivajo, ostanejo veljavne in pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, jih še naprej sprejemajo.
- 10.12 Do 18 mesecev od začetka veljavnosti Dopolnila 3 sprememb 03 tega pravilnika lahko pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, še naprej podeljujejo homologacije v skladu s spremembami 03 tega pravilnika, ne da bi pri tem upoštevale določbe iz Dopolnila 3.
11. IMENA IN NASLOVI TEHNIČNIH SLUŽB, KI IZVAJAJO HOMOLOGACIJSKE PRESKUSE, IN HOMOLOGACIJSKIH ORGANOV

Pogodbenice Sporazuma, ki uporabljajo ta pravilnik, sekretariatu Združenih narodov sporočijo imena in naslove tehničnih služb, ki izvajajo homologacijske preskuse, ter homologacijskih organov, ki podeljujejo homologacije in katerim se pošljejo obrazci, ki potrjujejo podelitev, razširitev ali zavrnitev homologacije v drugih državah.

PRILOGA 1

SPOROČILO

(Največji format: A4 (210 × 297 mm))

Izdal:

naziv homologacijskega organa

.....

- o ⁽²⁾: podeljeni homologaciji
 razširjeni homologaciji
 zavrjnjeni homologaciji
 preklicani homologaciji
 dokončnem prenehanju proizvodnje

tipa vozila glede zaščite oseb v vozilu pri bočnem trku v skladu s Pravilnikom št. 95

Št. homologacije: Št. razširitve:

1. Blagovno ime ali znamka vozila na motorni pogon:
2. Tip vozila:
3. Naziv in naslov proizvajalca:
4. Naziv in naslov zastopnika proizvajalca, če obstaja:
5. Vozilo predloženo v homologacijo dne:
6. Uporaba lutke za bočno trčenje ES-1/ES-2 ⁽²⁾:
7. Mesto vira električne energije:
8. Tehnična služba, pristojna za izvajanje homologacijskih preskusov:
9. Datum poročila o preskusu:
10. Številka poročila o preskusu:
11. Homologacija podeljena/zavrjnjena/razširjena/preklicana ⁽²⁾:
12. Mesto homologacijske oznake na vozilu:
13. Kraj:
14. Datum:
15. Podpis:
16. Seznam dokumentov, shranjenih pri homologacijskem organu, ki je podelil homologacijo, se priloži temu sporočilu in se lahko pridobi na zahtevo.

⁽¹⁾ Številčna oznaka države, ki je podelila/razširila/zavrnila/preklicala homologacijo (glej določbe o homologaciji v Pravilniku).

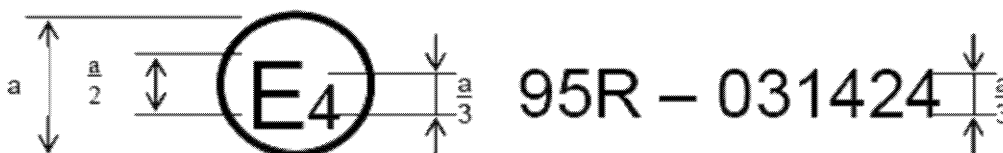
⁽²⁾ Neustrezno črtati.

PRILOGA 2

NAMESTITEV HOMOLOGACIJSKIH OZNAK

VZOREC A

(glej odstavek 4.5 tega pravilnika)

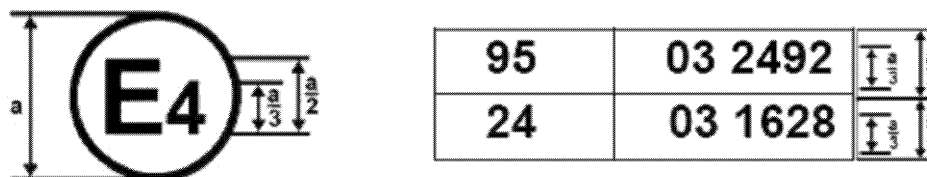

a = najmanj 8 mm

Zgornja homologacijska oznaka, nameščena na vozilo, pomeni, da je bil zadevni tip vozila glede zaščite oseb v vozilu pri bočnem trku homologiran na Nizozemskem (E4,) v skladu s Pravilnikom št. 95 in pod homologacijsko številko 031424. Homologacijska številka pomeni, da je bila homologacija podeljena v skladu z zahtevami Pravilnika št. 95, kot je bil spremenjen s spremembami 03.

VZOREC B

(glej odstavek 4.6 tega pravilnika)

a = najmanj 8 mm

Zgornja homologacijska oznaka, nameščena na vozilo, pomeni, da je bil zadevni tip vozila homologiran na Nizozemskem (E4) v skladu s pravilnikoma št. 95 in 24 ⁽¹⁾. Prvi dve številki homologacijskih številok pomenita, da sta v času podelitve zadevne homologacije Pravilnik št. 95 in Pravilnik št. 24 vsebovala spremembe 03.

⁽¹⁾ Zadnja številka je navedena le kot primer.

PRILOGA 3

Postopek za določanje točke „H“ in dejanskega naklona trupa za sedeže v motornih vozilih ⁽¹⁾

Dodatek 1 – Opis tridimenzionalne naprave za določanje točke „H“ (naprava 3-D H) ⁽¹⁾

Dodatek 2 – Tridimenzionalni referenčni sistem ⁽¹⁾

Dodatek 3 – Referenčni podatki za sedeže ⁽¹⁾

—

⁽¹⁾ Postopek je opisan v Prilogi 1 h Konsolidirani resoluciji o konstrukciji vozil (R.E.3) (dokument ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.3). www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html

PRILOGA 4

POSTOPEK PRESKUSA TRČENJA

1. NAPRAVE

1.1 Preskuševalni poligon

Preskusna površina mora biti dovolj velika, da omogoča namestitev pogonskega sistema premične deformabilne pregrade in da omogoči bočni odboj preskušane vozila po trku ter namestitev preskusne opreme. Površina, na kateri se opravita trk in premik, mora biti vodoravna, gladka in čista ter mora ustrezati normalni, suhi, čisti cestni površini.

2. PRESKUSNI POGOJI

2.1 Preskušano vozilo mora mirovati.

2.2 Premična deformabilna pregrada mora imeti lastnosti, kot so določene v Prilogi 5 k temu pravilniku. Zahteve za pregled so navedene v dodatkih Priloge 5. Premična deformabilna pregrada mora biti opremljena z ustrežno napravo, ki prepreči drugo trčenje ob zadeto vozilo.

2.3 Pot srednje vzdolžne navpične ravnine premične deformabilne pregrade mora biti pravokotna na srednjo vzdolžno navpično ravnino preskušane vozila.

2.4 Srednja vzdolžna navpična ravnina premične deformabilne pregrade mora sovpadati z odstopanjem ± 25 mm od prečne navpične ravnine, ki poteka skozi točko „R“ prednjega sedeža, ki je najbližje strani udarca na preskušano vozilo. Srednja vodoravna ravnina, ki jo omejujeta obe stranski navpični ravnini udarne glave, se mora v trenutku udarca nahajati med dvema ravninama, določenima že pred preskusom, ki se nahajata 25 mm nad in pod prej določeno ravnino.

2.5 Instrumenti morajo ustrezati standardu ISO 6487:1987, če v tem pravilniku ni določeno drugače.

2.6 V trenutku bočnega trka mora biti ustaljena temperatura preskusne lutke 22 ± 4 °C.

3. PRESKUSNA HITROST

V trenutku trčenja mora biti hitrost premične deformabilne pregrade 50 ± 1 km/h. Ta hitrost mora biti enakomerna vsaj 0,5 m pred trčenjem. Točnost meritev: 1 %. Vendar se šteje, da je preskus zadovoljiv, če je bil opravljen pri večji hitrosti trka in če je vozilo izpolnilo zahteve.

4. STANJE VOZILA

4.1 Splošne zahteve

Preskusno vozilo mora biti serijske izdelave, imeti mora vso opremo, ki je običajno vgrajena, in mora biti v normalnem voznem stanju. Nekateri sestavni deli lahko manjkajo ali so zamenjani z ustreznimi masami, če to ne vpliva na rezultate preskusa.

Po dogovoru med proizvajalcem in tehnično službo se sme sistem za dovajanje goriva spremeniti tako, da se lahko uporabi ustrezna količina goriva za delovanje motorja ali sistema za pretvorbo električne energije.

4.2 Specifikacija opreme vozila

Preskusno vozilo mora imeti vso dodatno opremo ali opremo, ki lahko vpliva na rezultate preskusa.

- 4.3 Masa vozila
- 4.3.1 Vozilo, ki se preskuša, mora imeti referenčno maso, kot je določena v odstavku 2.10 tega pravilnika. Masa vozila se nastavi na referenčno maso z odstopanjem $\pm 1\%$.
- 4.3.2 Posoda za gorivo mora biti napolnjena z vodo do mase, ki je enaka 90 % mase polne obremenitve z gorivom, kot jo je določil proizvajalec, z odstopanjem $\pm 1\%$.
- Ta zahteva se ne uporablja za rezervoarje za vodikovo gorivo.
- 4.3.3 Vsi drugi sistemi (zavore, hlajenje itd.) so lahko prazni; v tem primeru je treba maso teh tekočin kompenzirati.
- 4.3.4 Če masa merilne naprave v vozilu presega dovoljenih 25 kg, se lahko to kompenzira z zmanjšanjem tiste mase vozila, ki ne vpliva pomembneje na rezultate preskusa.
- 4.3.5 Masa merilne naprave ne sme spremeniti referenčne obremenitve vsake osi za več kot 5 %, pri tem pa to odstopanje ne sme presegati 20 kg.
5. PRIPRAVA VOZILA
- 5.1 Bočna okna morajo biti vsaj na strani udarca zaprta.
- 5.2 Vrata morajo biti zaprta, vendar ne zaklenjena.
- 5.2.1 Pri vozilih, opremljenih s sistemom za samodejno zaklepanje vrat, pa je treba zagotoviti, da so pred preskusom vsa stranska vrata zaklenjena.
- 5.2.2 Pri vozilih, opremljenih s sistemom za samodejno zaklepanje vrat, ki je nameščen kot dodatna oprema in/ali ki ga voznik lahko deaktivira, je treba uporabiti enega od naslednjih dveh postopkov po izbiri proizvajalca:
- 5.2.2.1 vsa stranska vrata je treba pred začetkom preskusa ročno zakleniti;
- 5.2.2.2 zagotoviti je treba, da so pred preskusom na strani udarca stranska vrata odklenjena, stranska vrata na nasprotni strani udarca pa zaklenjena; za ta preskus se sistem za samodejno zaklepanje vrat lahko preglasi.
- 5.3 Prenos moči mora biti v nevtralni prestavi, ročna zavora pa mora biti sproščena.
- 5.4 Morebitne nastavitve sedežev za povečanje udobja potnikov morajo biti v položaju, ki ga določi proizvajalec vozila.
- 5.5 Če je sedež, na katerem so preskusna lutka in njeni elementi, nastavljen, mora biti nastavljen, kakor sledi:
- 5.5.1 naprava za nastavitve po dolžini mora biti zaskočena v položaju, ki je najbližji sredini med skrajnim sprednjim in skrajnim zadnjim položajem; če je ta položaj med dvema zaskočnima legama, se uporabi zadnja zaskočna lega;
- 5.5.2 naslon za glavo mora biti nastavljen tako, da je njegova zgornja površina izenačena s težiščem glave preskusne lutke; če to ni mogoče, mora biti naslon za glavo v najvišjem položaju;
- 5.5.3 če proizvajalec ne določi drugače, mora biti naslon sedeža nastavljen tako, da je referenčna linija trupa tridimenzionalne naprave za določanje točke „H“ nagnjena nazaj pod kotom $25^\circ \pm 1^\circ$;

- 5.5.4 vse druge nastavitve sedeža morajo biti v sredini možnega premikanja, vendar mora biti nastavitev po višini v položaju, ki ustreza fiksnemu sedežu, če je na voljo tip vozila z nastavljivimi in fiksnimi sedeži. Če zaskočnih leg v posameznih srednjih točkah premikanja ni, se uporabijo položaji, ki so neposredno za srednjo točko, pod njo ali pa poleg nje. Za rotacijske nastavitve (nagib) pomeni „zadaj“ tako smer nastavitve, ki glavo preskusne lutke premika nazaj. Če lutka štrli izven normalnega prostora za potnike, npr. se z glavo dotika obloge strehe, je treba s pomočjo dodatnih nastavitvev, kota naslona sedeža ali nastavitve naprej-nazaj, v tem zaporedju, zagotoviti 1 cm prostora.
- 5.6 Če proizvajalec ne določi drugače, morajo biti ostali prednji sedeži nastavljeni v enakem položaju kot sedež s preskusno lutko, če je to mogoče.
- 5.7 Če je volan nastavljen, mora biti nastavljen v sredinskem položaju.
- 5.8 Pnevmatike morajo biti napolnjene s tlakom, ki ga določi proizvajalec vozila.
- 5.9 Preskusno vozilo mora biti postavljeno vodoravno glede na svojo os kotaljenja in s podporami blokirano v tem položaju, dokler preskusna lutka za bočni trk ni na svojem mestu in dokler niso končane vse priprave.
- 5.10 Vozilo mora biti v normalnem položaju, ki ustreza pogojem, določenim v odstavku 4.3. Vozila z obesami, ki omogočajo nastavitve njihove oddaljenosti od tal, morajo biti preskušana pod normalnimi pogoji uporabe pri 50 km/h, kot določi proizvajalec vozila. To se po potrebi zagotovi z dodatnimi podporami, vendar te podpore ne smejo vplivati na obnašanje preskušane vozila med trčenjem.
- 5.11 Nastavitev električnega pogonskega sistema
- 5.11.1 Sistem REESS mora biti napolnjen toliko, da je mogoče običajno delovanje pogonskega sistema, kot ga priporoča proizvajalec.
- 5.11.2 Električni pogonski sistem mora biti oskrbovan z energijo z ali brez delovanja prvotnih virov električne energije (npr. motor-generator, sistem REESS ali sistem za pretvorbo električne energije), vendar:
- 5.11.2.1 se sme po dogovoru med tehnično službo in proizvajalcem preskus opraviti s celim električnim pogonskim sistemom ali z deli sistema, ki niso oskrbovani z energijo, če to ne vpliva negativno na rezultate preskusa. Za dele električnega pogonskega sistema, ki niso oskrbovani z energijo, se zaščita pred električnim udarom dokaže bodisi s fizično zaščito bodisi z izolacijsko upornostjo in ustreznimi dodatnimi dokazi;
- 5.11.2.2 se sme, če je zagotovljen samodejni izklop, na zahtevo proizvajalca preskus opraviti ob sproženem samodejnem izklopu. V tem primeru je treba dokazati, da bi samodejni izklop deloval med preskusom trčenja. To vključuje signal samodejnega aktiviranja ter galvansko ločitev ob upoštevanju pogojev, vidnih med trkom.
6. PRESKUSNA LUTKA ZA BOČNI TRK IN NJENA NAMESTITEV
- 6.1 Preskusna lutka za bočni trk mora ustrezati specifikacijam v Prilogi 6 in mora biti nameščena na prednji sedež na strani trčenja ter po postopku, navedenem v Prilogi 7 k temu pravilniku.
- 6.2 Uporabiti je treba varnostne pasove ali druge sisteme za zadrževanje, ki so predpisani za to vozilo. Varnostni pasovi morajo biti homologirani v skladu s Pravilnikom št. 16 ali z drugimi enakovrednimi zahtevami, in morajo biti vgrajeni v sidrišča, ki ustrezajo Pravilniku št. 14 ali drugim enakovrednim zahtevam.
- 6.3 Varnostni pas ali sistem za zadrževanje mora biti nastavljen tako, da ustreza preskusni lutki skladno z navodili proizvajalca; če navodil proizvajalca ni, mora biti po višini nastavljen v srednjem položaju; če tega položaja ni, se uporabi naslednji nižji položaj.

7. MERITVE, KI JIH JE TREBA OPRAVITI NA PRESKUSNI LUTKI ZA BOČNI TRK

7.1 Zapisati je treba odčitane vrednosti naslednjih merilnih naprav.

7.1.1 Meritve v glavi preskusne lutke

Rezultanta pospeškov v koordinatnih smereh, ki se nanaša na težišče glave. Merilne naprave glave morajo ustrezati standardu ISO 6487:1987.

CFC: 1 000 Hz

CAC: 150 g

7.1.2 Meritve v prsnem košu merilne lutke

Trije podatkovni kanali za merjenje upogiba reber morajo ustrezati standardu ISO 6487:1987.

CFC: 1 000 Hz

CAC: 60 mm

7.1.3 Meritve v medenici preskusne lutke

Podatkovni kanali za obremenitev medenice morajo ustrezati standardu ISO 6487:1987.

CFC: 1 000 Hz

CAC: 15 kN

7.1.4 Meritve v trebuhu preskusne lutke

Podatkovni kanali za merjenje obremenitve trebuha morajo ustrezati standardu ISO 6487:1987.

CFC: 1 000 Hz

CAC: 5 kN

—

Dodatek 1

DOLOČANJE MERIL ZA PRESKUSE

Zahtevani rezultati preskusov so določeni v odstavku 5.2 tega pravilnika.

1. MERILO ZA OBREMENITEV GLAVE (HPC)

Če se glava dotakne katerega koli dela vozila, se to merilo izračuna za skupno trajanje od začetka pa do zadnjega trenutka dotika.

HPC je največja vrednost izraza:

$$(t_2 - t_1) \left(\frac{1}{t_2 - t_1} \int_{t_1}^{t_2} a \, dt \right)^{2,5}$$

pri čemer je „a“ rezultanta pospeška v težišču glave v m/s, deljena z 9,81, izražena kot funkcija časa in filtrirana s frekvenčnim razredom kanala 1 000 Hz, sta t1 in t2 katera koli časa med začetkom in zadnjim trenutkom dotika.

2. MERILA ZA OBREMENITEV PRSNEGA KOŠA

2.1 Upogib prsnega koša: največji upogib prsnega koša je največja vrednost upogiba na vsakem rebri, ki je določena z merilnimi pretvorniki za premik prsnega koša ter filtrirana s frekvenčnim razredom kanala 180 Hz.

2.2 Merilo hitrosti deformacije: največja hitrost deformacije je največja hitrost VC na vsakem rebri, ki se izračuna z zmnožkom trenutne relativne deformacije prsnega koša, ki se nanaša na polovico prsnega koša, in hitrosti pritiskanja, ki se dobi z diferencialom deformacije, ter ki je filtrirana s frekvenčnim razredom kanala 180 Hz. Za namene tega izračuna je standardna širina polovice prsnega koša 140 mm.

$$VC = \max \left(\frac{D}{0,14} \cdot \frac{dD}{dt} \right)$$

pri čemer je D (v metrih) upogib reber.

Algoritem izračuna, ki ga je treba uporabiti, je določen v Dodatku 2 Priloge 4.

3. MERILO ZA OBREMENITEV TREBUHA

Največja obremenitev trebuha je največja vrednost seštevka treh obremenitev, izmerjenih na merilnih napravah, vgrajenih 39 mm pod površino na strani trka (frekvenčni razred kanala (CFC): 600 Hz).

4. MERILO ZA OBREMENITEV MEDENICE

Največja obremenitev sramnične zrasti (PSPF) je največja vrednost, ki jo izmeri merilna celica za obremenitve na sramnični zrasti medenice in je filtrirana s frekvenčnim razredom kanala 600 Hz.

Dodatek 2

POSTOPEK ZA IZRAČUN MERILA ZA HITROST UPOGIBA NA PRESKUSNI LUTKI EUROSID 1

Merilo hitrosti deformacije (VC) se izračuna kot trenutni zmnožek deformacije in hitrosti upogiba rebra. Obe vrednosti se izračunata iz meritev upogiba rebra. Vrednost upogiba rebra je filtrirana s frekvenčnim razredom kanala 180. Deformacija v času t se izračuna iz tega filtriranega signala, izražena kot razmerje upogiba in polovice širine prsnega koša preskusne lutke EUROSID 1, izmerjeno na kovinskih rebrih (0,14 m):

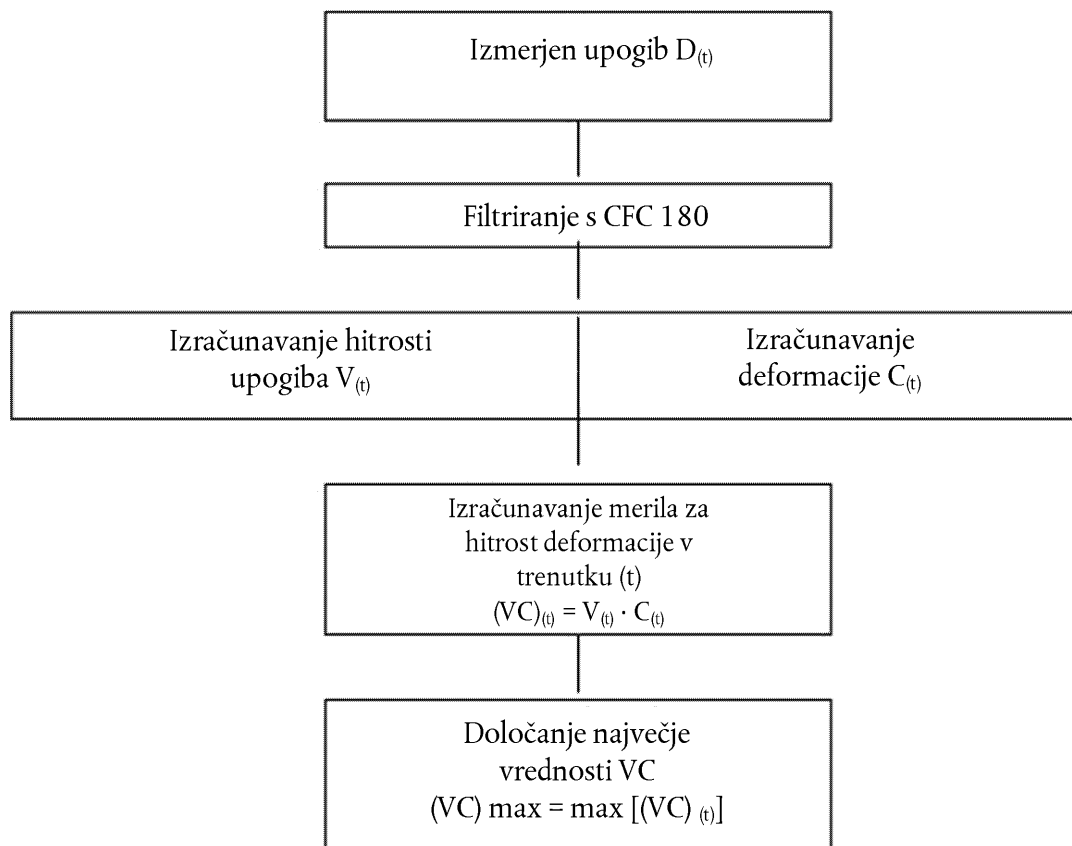
$$C_{(t)} = \frac{D_{(t)}}{0,14}$$

Hitrost upogiba rebra v času t se izračuna s pomočjo filtrirane vrednosti upogiba, kakor sledi:

$$V_{(t)} = \frac{8 [D_{(t+1)} - D_{(t-1)}] - [D_{(t+2)} - D_{(t-2)}]}{12\delta t}$$

pri čemer je $D(t)$ upogib v času t v metrih, δt pa časovni razmik v sekundah med meritvami upogiba. Največja vrednost δt je $1,25 \times 10^{-4}$ sekund.

Ta postopek izračunavanja je spodaj prikazan shematično:

PRILOGA 5

ZNAČILNOSTI PREMIČNE DEFORMABILNE PREGRADE

1. ZNAČILNOSTI PREGRADE
 - 1.1 Premična deformabilna pregrada (PDP) obsega udarno glavo in voziček.
 - 1.2 Skupna masa znaša 950 ± 20 kg.
 - 1.3 Težišče se nahaja v srednji vzdolžni navpični ravnini (dovoljeno odstopanje 10 mm) $1\ 000 \pm 30$ mm za sprednjo osjo in 500 ± 30 mm nad tlemi.
 - 1.4 Sprednja stran udarne glave je oddaljena od težišča pregrade $2\ 000 \pm 30$ mm.
 - 1.5 Oddaljenost udarne glave od tal znaša 300 ± 5 mm, merjeno v statičnih pogojih od spodnjega roba spodnje prednje plošče pred trkom.
 - 1.6 Širina koloteka sprednjih in zadnjih koles vozička znaša $1\ 500 \pm 10$ mm.
 - 1.7 Medosna razdalja vozička znaša $3\ 000 \pm 10$ mm.
2. ZNAČILNOSTI UDARNE GLAVE

Udarne glave sestoji iz šestih ločenih blokov iz aluminijevega satja, ki se obdelajo tako, da se s povečevanjem stiskanja raven sile postopno povečuje (glej odstavek 2.1). Na bloke iz aluminijevega satja so pritrjene čelne in hrbtne aluminijeve plošče.

 - 2.1 Bloki iz satja
 - 2.1.1 Geometrijske značilnosti
 - 2.1.1.1 Udarne glave sestoji iz šestih medsebojno povezanih con, katerih oblika, velikost in položaj so prikazani na slikah 1 in 2. Cone na slikah 1 in 2 so določene z merami 500 ± 5 mm \times 250 ± 3 mm, pri čemer poteka 500 mm v smeri W in 250 mm v smeri L konstrukcije aluminijevega satja (glej sliko 3).
 - 2.1.1.2 Udarne glave je razdeljena v dve vrsti. Višina spodnje vrste znaša 250 ± 3 mm, njena globina po predhodnem stiskanju je 500 ± 2 mm (glej odstavek 2.1.2) in je za 60 ± 2 mm večja od globine zgornje vrste.
 - 2.1.1.3 Bloki morajo biti nameščeni tako, da se nahajajo v središčih con, opredeljenih na sliki 1, vsak blok (vključno z nepopolnimi celicami) pa povsem pokriva površino vsake cone.
 - 2.1.2 Predhodno stiskanje
 - 2.1.2.1 Predhodno stiskanje se izvede na površini satja, na katero so pritrjene čelne plošče.
 - 2.1.2.2 Bloki 1, 2 in 3 se pred preskušanjem stisnejo za 10 ± 2 mm na zgornji površini tako, da se dobi globina 500 ± 2 mm (slika 2).
 - 2.1.2.3 Bloki 4, 5 in 6 se pred preskušanjem stisnejo za 10 ± 2 mm na zgornji površini tako, da se dobi globina 440 ± 2 mm.
 - 2.1.3 Lastnosti materiala
 - 2.1.3.1 Mere celic morajo biti 19 mm ± 10 % za vsak blok (glej sliko 4).

- 2.1.3.2 Celice v zgornji vrsti morajo biti izdelane iz aluminija 3003.
- 2.1.3.3 Celice v spodnji vrsti morajo biti izdelane iz aluminija 5052.
- 2.1.3.4 Bloki aluminijevega satja morajo biti obdelani tako, da potekajo krivulje deformacije pri statičnem deformiranju (po postopku iz odstavka 2.1.4) znotraj področij, določenih za vsakega od šestih blokov v Dodatku 1 k tej prilogi. Poleg tega je treba obdelani material satja, uporabljen v blokih iz satja, ki se uporabijo za izdelavo pregrade, očistiti, da se odstranijo kakršni koli ostanki, ki morebiti nastanejo med obdelavo surovega materiala satja.
- 2.1.3.5 Masa blokov v vsaki seriji se ne sme razlikovati za več kot 5 % od srednje mase bloka za to serijo.
- 2.1.4 Statični preskusi
- 2.1.4.1 Vzorec, odvzet iz vsake serije obdelanega bloka iz satja, se preskuša po statičnem preskusnem postopku, opisanem v odstavku 5.
- 2.1.4.2 Razmerje sila-deformacija za vsak blok mora biti znotraj področij, določenih v Dodatku 1. Statične mejne vrednosti za razmerje sila-deformacija so določene za vsak blok pregrade.
- 2.1.5 Dinamični preskus
- 2.1.5.1 Značilnosti dinamične deformacije pri trčenju po protokolu so opisane v odstavku 6 te priloge.
- 2.1.5.2 Odstopanja od mejnih vrednosti področja krivulje deformacije, ki so značilne za togost udarne glave – kot je določeno v Dodatku 2 k tej prilogi – so dovoljena, če:
- 2.1.5.2.1 odstopanje nastopi po začetku trka in preden deformacija udarne glave znaša 150 mm;
- 2.1.5.2.2 odstopanje ne presega 50 % najbližje predpisane trenutne mejne vrednosti področja;
- 2.1.5.2.3 vsak odmik, ki ustreza vsakemu odstopanju, ne presega 35 mm deformacije, seštevek teh odmikov pa ne presega 70 mm (glej Dodatek 2 k tej prilogi);
- 2.1.5.2.4 skupna vrednost energije, ki izhaja iz odstopanja od tega področja, ne presega 5 % skupne energije za ta blok.
- 2.1.5.3 Bloka 1 in 3 sta enaka. Njuna togost je taka, da njuni krivulji deformacije potekata znotraj označenega področja na sliki 2a.
- 2.1.5.4 Bloka 5 in 6 sta enaka. Njuna togost je taka, da njuni krivulji deformacije potekata znotraj označenega področja na sliki 2d.
- 2.1.5.5 Togost bloka 2 je taka, da njegova krivulja deformacije poteka znotraj označenega področja na sliki 2b.
- 2.1.5.6 Togost bloka 4 je taka, da njegova krivulja deformacije poteka znotraj označenega področja na sliki 2c.
- 2.1.5.7 Krivulja deformacije udarne glave kot celote poteka znotraj označenega področja na sliki 2e.
- 2.1.5.8 Krivulje deformacije je treba preverjati s preskusom, ki je opisan v odstavku 6 Priloge 5, ko naprava trči ob merilno pregrado s hitrostjo $35 \pm 0,5$ km/h.

- 2.1.5.9 Energija ⁽¹⁾, ki med preskusom deluje na bloka 1 in 3, za vsak blok znaša $9,5 \pm 2$ kJ.
- 2.1.5.10 Energija, ki med preskusom deluje na bloka 5 in 6, za vsak blok znaša $3,5 \pm 1$ kJ.
- 2.1.5.11 Energija, ki deluje na blok 4, znaša 4 ± 1 kJ.
- 2.1.5.12 Energija, ki deluje na blok 2, znaša 15 ± 2 kJ.
- 2.1.5.13 Skupna vrednost energije, absorbirane pri trčenju, znaša 45 ± 3 kJ.
- 2.1.5.14 Največja deformacija udarne glave od točke prvega dotika, izračunana iz integracije merilnikov pospeška iz odstavka 6.6.3 te priloge, znaša 330 ± 20 mm.
- 2.1.5.15 Končna preostala statična deformacija udarne glave, izmerjena po dinamičnem preskusu na višini B (slika 2), znaša 310 ± 20 mm.
- 2.2 Čelne plošče
- 2.2.1 Geometrijske značilnosti
- 2.2.1.1 Čelne plošče so široke $1\ 500 \pm 1$ mm in visoke 250 ± 1 mm. Debelina plošče znaša $0,5 \pm 0,06$ mm,
- 2.2.1.2 Skupne mere zmontirane udarne glave (prikazane na sliki 2) so: širina $1\ 500 \pm 2,5$ mm in višina $500 \pm 2,5$ mm.
- 2.2.1.3 Zgornji rob spodnje čelne plošče in spodnji rob zgornje čelne plošče sta poravnana z odstopanjem do 4 mm.
- 2.2.2 Lastnosti materiala
- 2.2.2.1 Čelne plošče so izdelane iz aluminijeve zlitine AlMg₂ do AlMg₃, z raztezkom ≥ 12 % in trdnostjo (UTS) ≥ 175 N/mm².
- 2.3 Hrbtne plošče
- 2.3.1 Geometrijske značilnosti
- 2.3.1.1 Geometrijske značilnosti morajo biti v skladu s slikama 5 in 6.
- 2.3.2 Lastnosti materiala
- 2.3.2.1 Hrbtne plošče je iz 3 mm debele aluminijeve pločevine. Hrbtne plošče se izdelajo iz aluminijeve zlitine AlMg₂ do AlMg₃, s trdoto 50 in 65 HBS. Ta plošča je perforirana z odprtini za prezračevanje: mesto, premer in razmik med središči odprtini so prikazani na slikah 5 in 7.
- 2.4 Položaj blokov iz satja
- 2.4.1 Bloki iz satja se namestijo tako, da se nahajajo v središču perforiranih con hrbtne plošče (slika 5).
- 2.5 Lepljenje
- 2.5.1 Na čelne in hrbtne plošče se enakomerno nanese največ $0,5$ kg/m² lepila neposredno na površino čelne plošče, tako da je največja debelina filma $0,5$ mm. Lepilo, ki se uporabi pri vseh blokih, mora biti dvokomponentni poliuretan (kot npr. Ciba Geigy XB5090/1 smola s trdilcem XB5304) ali enakovredno.

(¹) Navedene vrednosti energije ustrezajo energiji, ki jo naprava absorbira pri največji deformaciji udarne glave.

- 2.5.2 Za hrbtno ploščo znaša najmanjša trdnost lepljenja 0,6 Mpa, (87 psi), preskušena v skladu z odstavkom 2.5.3.
- 2.5.3 Preskusi trdnosti lepljenja:
- 2.5.3.1 Preskus z natezno silo na površini se uporabi za merjenje trdnosti lepljenja lepil po ASTM C297-61.
- 2.5.3.2 Preskušanec mora biti velikosti 100 mm × 100 mm in globok 15 mm, nalepljen na vzorec materiala prezračevane hrbtno plošče. Uporabljeno satje mora biti takšno, kot je tisto v udarni glavi, tj. kemično jedkano do enakovredne stopnje kot satje blizu hrbtno plošče v pregradi, vendar ne predhodno stisnjeno.
- 2.6 Sledljivost
- 2.6.1 Na udarnih glavah se morajo nahajati zaporedne serijske številke, ki so odtisnjene, jedkane ali drugače trajno pritrjene ter iz katerih so razvidne proizvodne serije za posamezne bloke in datum proizvodnje.
- 2.7 Pritrditev udarne glave
- 2.7.1 Pritrditev na voziček mora biti v skladu s sliko 8. Za pritrditev se uporabi šest vijakov M8 in nič ne sme biti večje od mer pregrade pred kolesi vozička. Med spodnjo prirobnico hrbtno plošče in prednjo stranjo vozička je treba vstaviti ustrezne distančnike, da se prepreči izbočenje (izkrivljenje) hrbtno plošče, po tem ko se pritegnejo pritrdilni vijaki.
3. PREZRAČEVALNI SISTEM
- 3.1 Vmesni element med vozičkom in prezračevalnim sistemom mora biti masiven, tog in raven. Prezračevalna naprava je del vozička in ne udarne glave, kot jo dobavi proizvajalec. Geometrijske značilnosti prezračevalne naprave so v skladu s sliko 9.
- 3.2 Postopek montaže prezračevalne naprave
- 3.2.1 Prezračevalna naprava se montira na čelno ploščo vozička.
- 3.2.2 Zagotovi se, da se med prezračevalno napravo in čelno stranjo vozička na nobenem mestu ne more vstaviti kaliber 0,5 mm. Če je reža večja od 0,5 mm, je treba prezračevalni okvir zamenjati ali nastaviti tako, da se bo prilegal brez reže > 0,5 mm.
- 3.2.3 Prezračevalna naprava se demontira s čelne strani vozička.
- 3.2.4 Na čelno stran vozička se pritrdi 1,0 mm debel sloj plute.
- 3.2.5 Prezračevalna naprava se ponovno montira na čelno stran vozička in pritegne, tako da ni rež.
4. SKLADNOST PROIZVODNJE
- Postopki preverjanja skladnosti proizvodnje morajo biti v skladu s postopki iz Dodatka 2 k Sporazumu (E/ECE/324E/ECE/TRANS/505/Rev.2) v naslednjih zahtevah:
- 4.1 Za postopke preverjanja skladnosti odgovarja proizvajalec in mora v ta namen zlasti:
- 4.1.1 zagotoviti, da so na voljo učinkoviti postopki, da se lahko pregleda kakovost proizvodov;
- 4.1.2 imeti dostop do opreme za preskušanje, ki je potrebna za preverjanje skladnosti vsakega proizvoda;
- 4.1.3 zagotoviti, da se rezultati zabeležijo in da so dokumenti na voljo v obdobju 10 let po preskusih;

- 4.1.4 dokazati, da so preskušeni vzorci zanesljivo merilo lastnosti serije (primeri metod vzorčenja glede na serijsko proizvodnjo so navedeni spodaj);
- 4.1.5 analizirati rezultate preskusov, da se preveri in zagotovi stabilnost značilnosti pregrade, pri čemer se dopuščajo odstopanja industrijske proizvodnje, kot so kakovost surovin, čas potopitve v kemikalijo, kemična koncentracija, nevtralizacija itd., in kontrola obdelanega materiala, da se odstranijo kakršni koli ostanki obdelave;
- 4.1.6 zagotoviti, da bo za kateri koli komplet vzorcev ali preskušancev, ki so neskladni, izbral dodatne vzorce in opravil dodatne preskuse. Opraviti je treba vse potrebne korake, da se znova vzpostavi skladnost ustrezne proizvodnje.
- 4.2 Raven certificiranja proizvajalca mora ustrezati najmanj standardu ISO 9002.
- 4.3 Minimalni pogoji za kontrolo proizvodnje: imetnik sporazuma bo zagotovil kontrolo skladnosti po metodah, ki so opisane v nadaljevanju.
- 4.4 Primeri jemanja vzorcev iz proizvodne serije
- 4.4.1 Če je več kosov istega tipa bloka izdelanih iz enega prvotnega bloka aluminijevega satja in se vsi obdelajo v isti seriji (vzporedna proizvodnja), se lahko eden od teh kosov izbere za vzorec pod pogojem, da se pazi na to, da so vsi bloki enako obdelani. Če niso, je morda treba izbrati več kot en vzorec.
- 4.4.2 Če se omejeno število podobnih blokov (na primer tri do dvajset) obdela v isti seriji (serijska proizvodnja), je treba prvi in zadnji blok obdelane serije, v kateri so vsi izdelani iz istega prvotnega bloka aluminijevega satja, uporabiti kot reprezentativna vzorca. Če prvi vzorec izpolnjuje zahteve, zadnji pa ne, se vzamejo dodatni vzorci iz zgodnejše proizvodnje, dokler se ne najde vzorec, ki zahteve izpolnjuje. Šteje se, da so homologirani samo bloki iz teh vzorcev.
- 4.4.3 Ko se pridobijo izkušnje z doslednostjo kontrole proizvodnje, se lahko kombinirata oba pristopa odvzema vzorcev, tako da se lahko več kot ena skupina vzporedne proizvodnje šteje za serijo, če vzorci iz prve in zadnje proizvodne skupine izpolnjujejo zahteve.
5. STATIČNI PRESKUSI
- 5.1 Po naslednjem preskusnem postopku se preskušajo eden ali več vzorcev (glede na metodo serijske proizvodnje), vzeti iz vsake serije obdelanih jeder satja:
- 5.2 Velikost vzorca aluminijevega satja za statične preskuse je velikost običajnega bloka udarne glave, to je 250 mm × 500 mm × 440 mm za zgornjo vrsto in 250 mm × 500 mm × 500 mm za spodnjo vrsto.
- 5.3 Vzorce je treba stiskati med dvema vzporednima obremenitvenima ploščama, ki sta vsaj za 20 mm večji od prečnega preseka bloka.
- 5.4 Hitrost stiskanja znaša 100 mm na minuto, z odstopanjem 5 %.
- 5.5 Podatki za statično stiskanje se vzorčijo s frekvenco najmanj 5 Hz.
- 5.6 Statični preskus se nadaljuje, dokler ne znaša stisnjenost bloka najmanj 300 mm za bloke 4 do 6 in 350 mm za bloke 1 do 3.

6. DINAMIČNI PRESKUSI

Na vsakih 100 izdelanih površin pregrad proizvajalec po metodi, ki je opisana v nadaljevanju, opravi dinamični preskus, pri katerem pregrada trči ob steno z merilnimi napravami, pritrjeno na fiksno togo pregrado.

6.1 Vgradnja

6.1.1 Preskuševalni poligon

6.1.1.1 Preskusna površina mora biti dovolj velika za namestitev zaletne steze za premično deformabilno pregrado, stabilno pregrado in tehnično opremo, ki je potrebna za preskus. Zadnji del steze, najmanj 5 m pred stabilno pregrado, mora biti vodoraven, raven in gladek.

6.1.2 Pritrjena stabilna toga pregrada in merilna pregrada

6.1.2.1 Stabilna toga pregrada je iz železobetonskega bloka, ki je širok najmanj 3 m in visok najmanj 1,5 m. Stabilna pregrada mora biti tako debela, da je njena masa najmanj 70 ton.

6.1.2.2 Čelna stran mora biti navpična, pravokotna na os pospeševalne poti in opremljena s 6 merilnimi celicami za merjenje obremenitve, ki so sposobne meriti skupno obremenitev na ustreznem bloku udarne glave premične deformabilne pregrade v trenutku trka. Središča površin udarnih plošč merilnih celic morajo sovpadati s središči 6 udarnih con premične deformabilne pregrade. Njihovi robovi morajo biti 20 mm oddaljeni od sosednjih površin, tako da znotraj odstopanja udarne glave v PDP coni trka ne pridejo v stik s sosednjimi udarnimi ploščami. Pritrditve merilnih celic in površine plošč morajo ustrezati zahtevam iz priloge k standardu ISO 6487:1987.

6.1.2.3 Vsaka plošča merilne celice ima dodatno površinsko zaščito iz vezane plošče (debelina: 12 ± 1 mm), tako da ta ne poslabša odzivov merilnih naprav.

6.1.2.4 Stabilna pregrada mora biti pritrjena v podlago ali pa nameščena na podlagi in po potrebi zavarovana z dodatnimi blokirnimi napravami, ki preprečujejo njeno premikanje. Lahko se uporabi tudi stabilna pregrada z merilnimi celicami z drugačnimi lastnostmi, ki pa daje vsaj enako dobre rezultate.

6.2 Pogon premične deformabilne pregrade

V trenutku trka na premično deformabilno pregrado ne sme več delovati naprava za dodatno usmerjanje ali pogon. Do ovire mora priti v pravokotni smeri na merilno pregrado. Dovoljeno odstopanje pri trčenju je 10 mm.

6.3 Merilni instrumenti

6.3.1 Hitrost

Hitrost pri trčenju mora biti $35 \pm 0,5$ km/h. Točnost naprave za registriranje hitrosti pri trčenju mora biti znotraj 0,1 %.

6.3.2 Obremenitve

Merilne naprave morajo ustrezati specifikacijam, ki so določene v standardu ISO 6487:1987.

CFC za vse bloke: 60 Hz

CAC za bloka 1 in 3: 200 kN

CAC za bloke 4, 5 in 6: 100 kN

CAC za blok 2: 200 kN

- 6.3.3 Pospešek
- 6.3.3.1 Pospešek v vzdolžni smeri se meri na treh ločenih položajih na vozičku, ki so eden v sredini in po eden na vsaki strani, na mestih, ki niso izpostavljena upogibni deformaciji.
- 6.3.3.2 Osrednji merilnik pospeška se namesti do 500 mm od mesta težišča PDP in leži v navpični vzdolžni ravnini, ki se nahaja do ± 10 mm od težišča PDP.
- 6.3.3.3 Stranski merilniki pospeška so na isti višini ± 10 mm in na isti razdalji od površine PDP ± 20 mm.
- 6.3.3.4 Merilne naprave morajo ustrezati specifikacijam, ki so določene v standardu ISO 6487:1987:
CFC 1 000 Hz (pred integracijo)
CAC 50 g
- 6.4 Splošne zahteve za pregrado
- 6.4.1 Posamezne značilnosti vsake pregrade morajo ustrezati zahtevam iz odstavka 1 te priloge in morajo biti zapisane.
- 6.5 Splošne zahteve za udarno glavo
- 6.5.1 Ustreznost udarne glave za dinamične preskuse je potrjena, če se na izhodih vsake izmed šestih merilnih celic pri zapisovanju podatkov proizvajajo signali, ki ustrezajo zahtevam, navedenim v tej prilogi.
- 6.5.2 Na udarnih glavah se morajo nahajati zaporedne serijske številke, ki so odtisnjene, jedkane ali drugače trajno pritrjene ter iz katerih so razvidne proizvodne serije za posamezne bloke in datum proizvodnje.
- 6.6 Postopek obdelave podatkov
- 6.6.1 Neobdelani podatki: v času $T = T_0$ je iz podatkov treba odstraniti vse vrednosti, ki odstopajo. Metoda, s katero se odstranijo vsa odstopanja, se zabeleži v poročilu o preskusu.
- 6.6.2 Filtriranje
- 6.6.2.1 Pred obdelavo/izračuni se neobdelani podatki filtrirajo.
- 6.6.2.2 Podatki merilnika pospeška za integracijo se filtrirajo s CFC 180, ISO 6487:1987.
- 6.6.2.3 Podatki merilnika pospeška za izračune impulzov se filtrirajo s CFC 60, ISO 6487:1987.
- 6.6.2.4 Podatki merilnih celic se filtrirajo s CFC 60, ISO 6487:1987.
- 6.6.3 Izračun deformacije čelne površine PDP
- 6.6.3.1 Podatki iz vseh treh merilnikov pospeška se posamično (po filtriranju s CFC 180) dvakrat integrirajo, da se dobi deformacija deformabilnega bloka pregrade.
- 6.6.3.2 Začetni pogoji za deformacijo so:
- 6.6.3.2.1 hitrost = hitrost trka (iz naprave za merjenje hitrosti);
- 6.6.3.2.2 deformacija = 0.
- 6.6.3.3 Deformacija na levi strani, na sredini in desni strani premične deformabilne pregrade se vnese v časovni diagram.

- 6.6.3.4 Največja deformacija, izračunana iz vsakega od treh merilnikov pospeška, mora biti znotraj vrednosti 10 mm. Če ni, je treba odstraniti merilnik, katerega vrednosti odstopajo od tega, in izračunati razliko med deformacijo, izračunano iz preostalih dveh merilnikov pospeška, tako, da se zagotovi, da je znotraj 10 mm.
- 6.6.3.5 Če so pri merjenju deformacij na levi strani vrednosti desnega in sredinskega merilnika pospeška znotraj 10 mm, se za izračun deformacije čelne površine pregrade uporabi srednji pospešek treh merilnikov pospeška.
- 6.6.3.6 Če deformacija iz samo dveh merilnikov pospeška izpolnjuje zahtevo 10 mm, je treba povprečni pospešek iz teh dveh merilnikov pospeška uporabiti za izračun deformacije površine pregrade.
- 6.6.3.7 Če deformacije, izračunane iz vseh treh merilnikov pospeška (levega, desnega in srednjega), NISO znotraj zahtevanih 10 mm, je treba neobdelane podatke ponovno pregledati, da bi ugotovili razloge za tako velika odstopanja. V tem primeru bo posamezna preskuševalna organizacija odločila, katere podatke merilnika pospeška je treba uporabiti za določitev deformacije premične deformabilne pregrade, oziroma da je treba certifikacijski preskus ponoviti, če ni mogoče uporabiti nobenega od odčitkov merilnikov pospeška. V poročilu o preskusu je treba navesti podrobno razlago.
- 6.6.3.8 Srednji podatki za deformacijo v odvisnosti od časa se združijo s podatki merilnih celic za obremenitev sten v odvisnosti od časa, da bi dobili rezultat za deformacijo v odvisnosti od obremenitve za vsak blok.
- 6.6.4 Izračun energije

Absorbirano energijo za vsak blok in za celotno površino PDP je treba izračunati do točke največje deformacije pregrade.

$$E_n = \int_{t_0}^{t_1} F_n \cdot ds_{\text{mean}}$$

Pri čemer je:

t_0 čas prvega dotika,

t_1 čas, ko se voziček zaustavi, tj. ko je $u = 0$,

s deformacija deformabilnega bloka vozička, izračunana skladno z odstavkom 6.6.3.

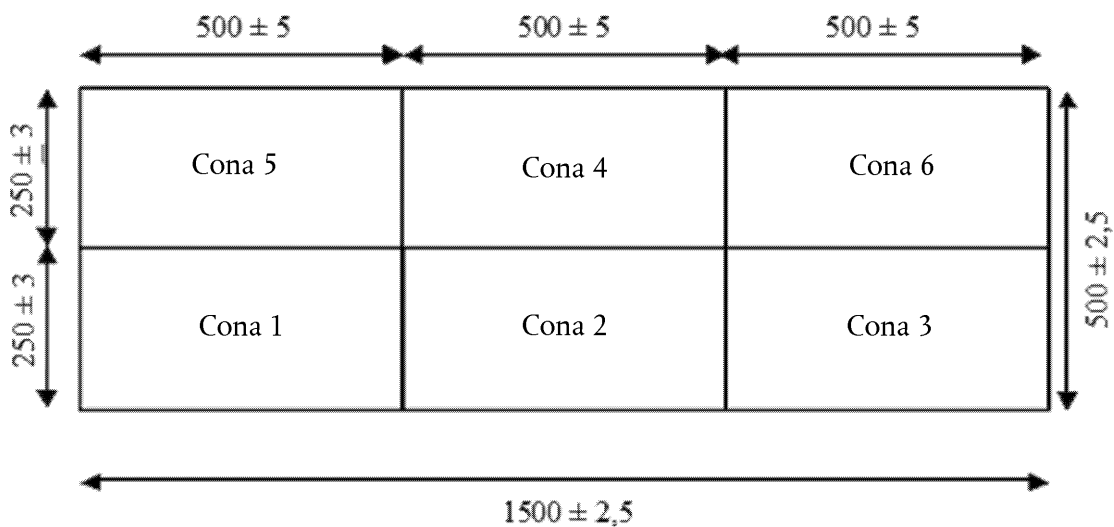
- 6.6.5 Preverjanje podatkov za dinamično obremenitev
- 6.6.5.1 Skupni impulz I , izračunan iz integracije skupne obremenitve v času dotika, se primerja s spremembo momenta v tem času (M^*V).
- 6.6.5.2 Skupna sprememba energije se primerja s spremembo kinetične energije PDP, ki je podana z:

$$E_k = \frac{1}{2}MV_i^2$$

pri čemer je V_i hitrost trka in M celotna masa PDP.

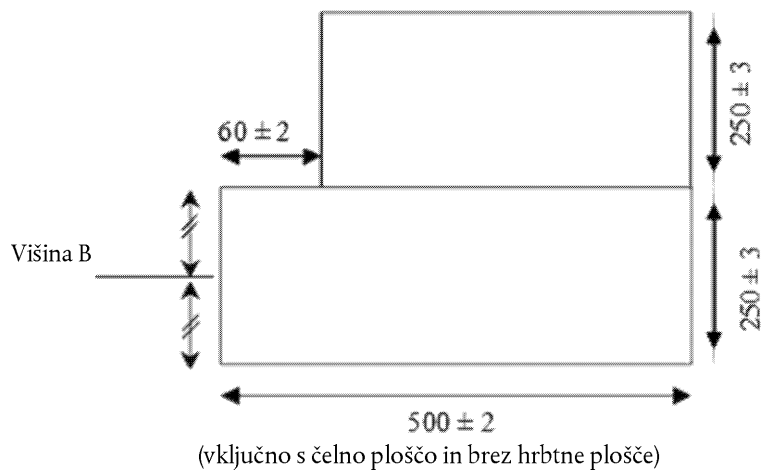
Če sprememba momenta (M^*V) ni enaka skupnemu impulzu (I) $\pm 5\%$ ali če skupna absorbirana energija (E_n) ni enaka kinetični energiji $E_k \pm 5\%$, je treba proučiti podatke preskusa, da bi ugotovili razlog za to napako.

Slika 1

Konstrukcija udarne glave ⁽¹⁾

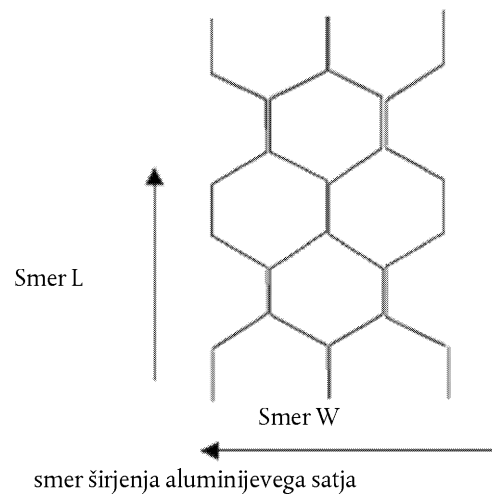
Slika 2

Vrh udarne glave

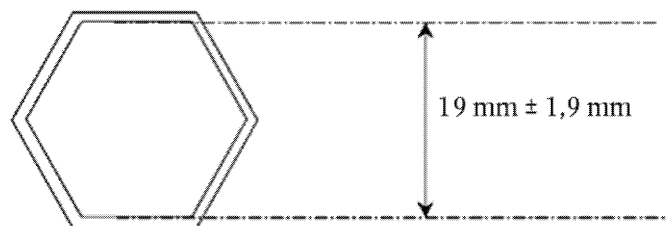

⁽¹⁾ Vse mere so v mm. Odstopanja pri merah elementov upoštevajo težave pri merjenju odrezanega aluminijevega satja. Odstopanje pri celotni meri udarne glave je manjše od odstopanja za posamezne bloke, ker se lahko bloki iz satja nastavijo, po potrebi s prekrivanjem, da se lahko bolj točno vzdržuje opredeljena mera udarne površine.

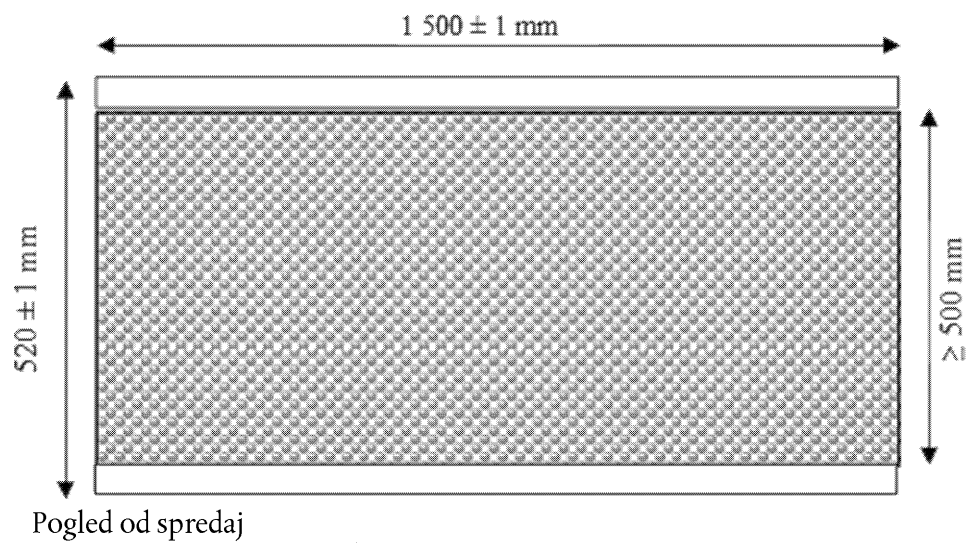
Slika 3

Usmerjenost aluminijevega satja

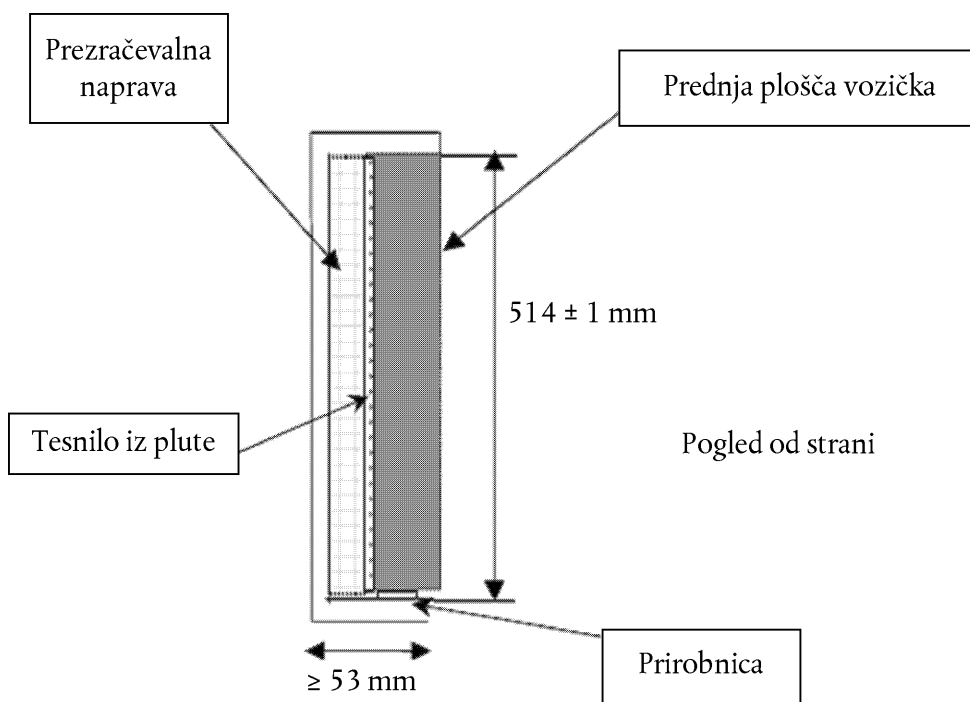
Slika 4

Mere celic aluminijevega satja

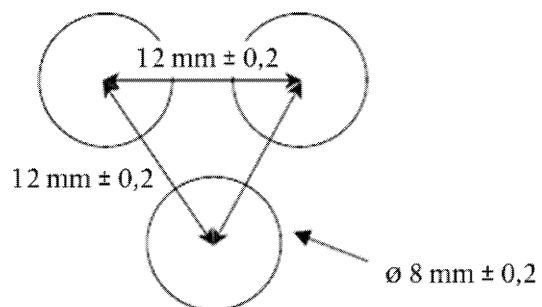
Slika 5

Konstrukcija hrbtne plošče

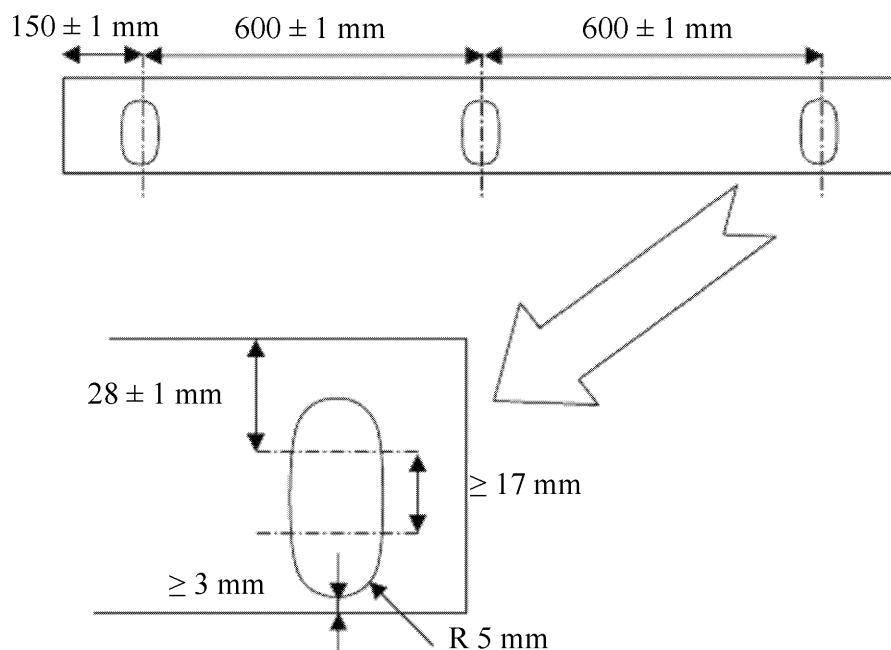
Slika 6

Pritrditev hrbtne plošče na prezračevalno napravo in sprednjo ploščo vozička

Slika 7

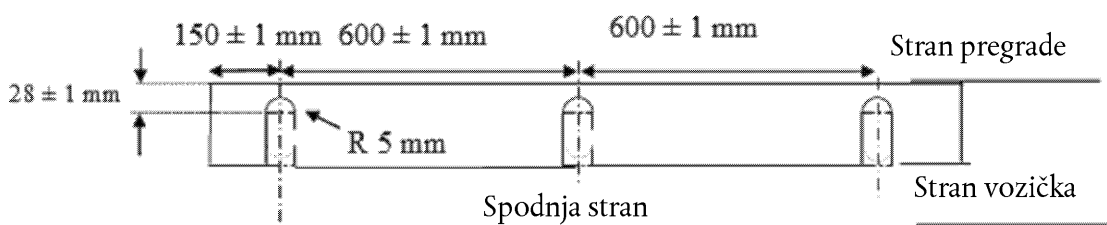
Zamaknjen razmik med odprtini za prezračevanje v hrbtni plošči

Zgornja in spodnja prirobnica hrbtnne plošče

Opomba: Pritrditvene odprtine v spodnji prirobnici je zaradi lažje pritrditve možno povečati v zareze, kot je prikazano spodaj, pod pogojem, da se lahko doseže dovolj trdna povezava, ki preprečuje odtrganje med celotnim preskusom trka.

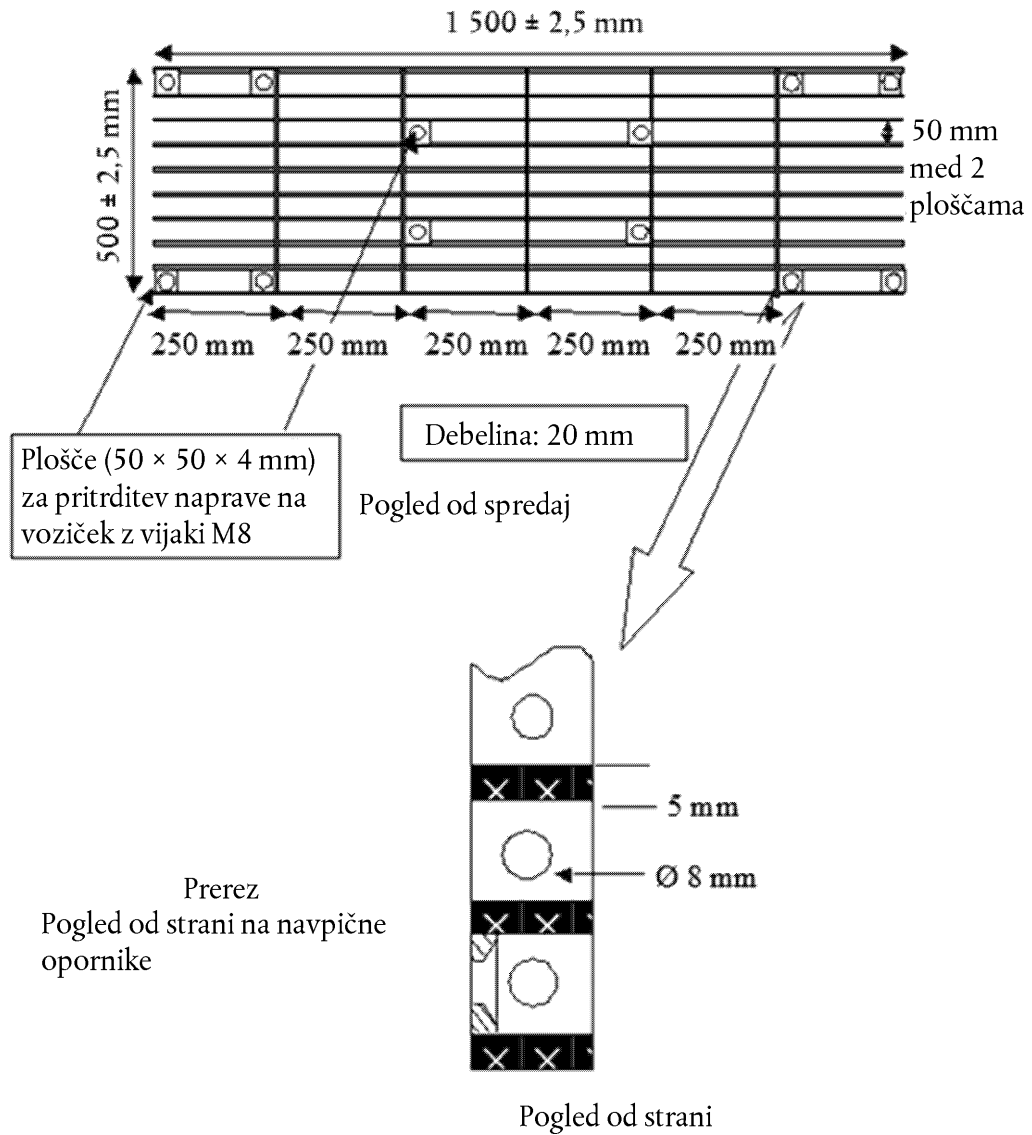
Slika 8

Slika 9

Okvir za prezračevanje

Naprava za prezračevanje je konstrukcija, izdelana iz plošče debeline 5 mm in širine 20 mm. Perforirane so samo navpične plošče z devetimi odprtinami velikosti 8 mm, da se omogoči horizontalno kroženje zraka.

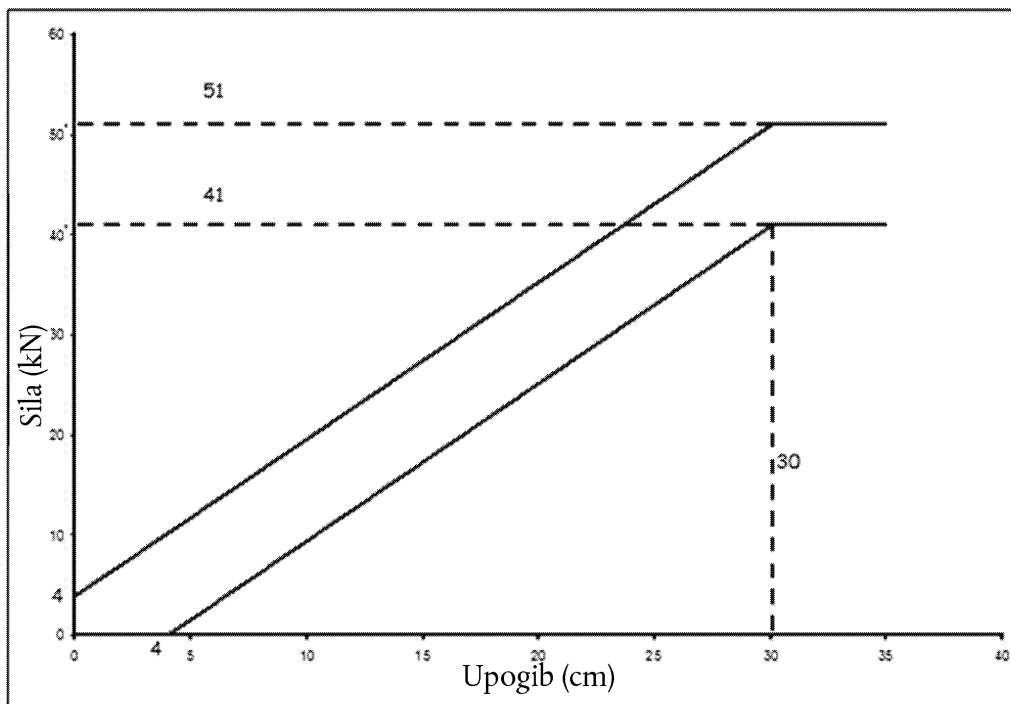

Dodatek 1

DEFORMACIJSKE KRIVULJE ZA STATIČNE PRESKUSE

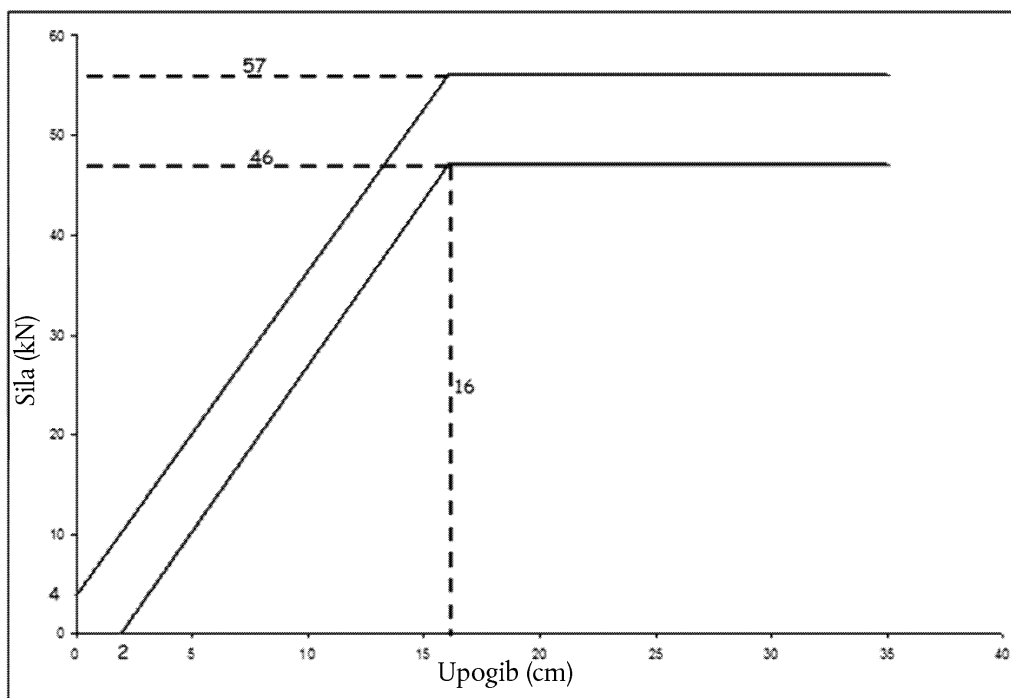
Slika 1a

Bloka 1 in 3

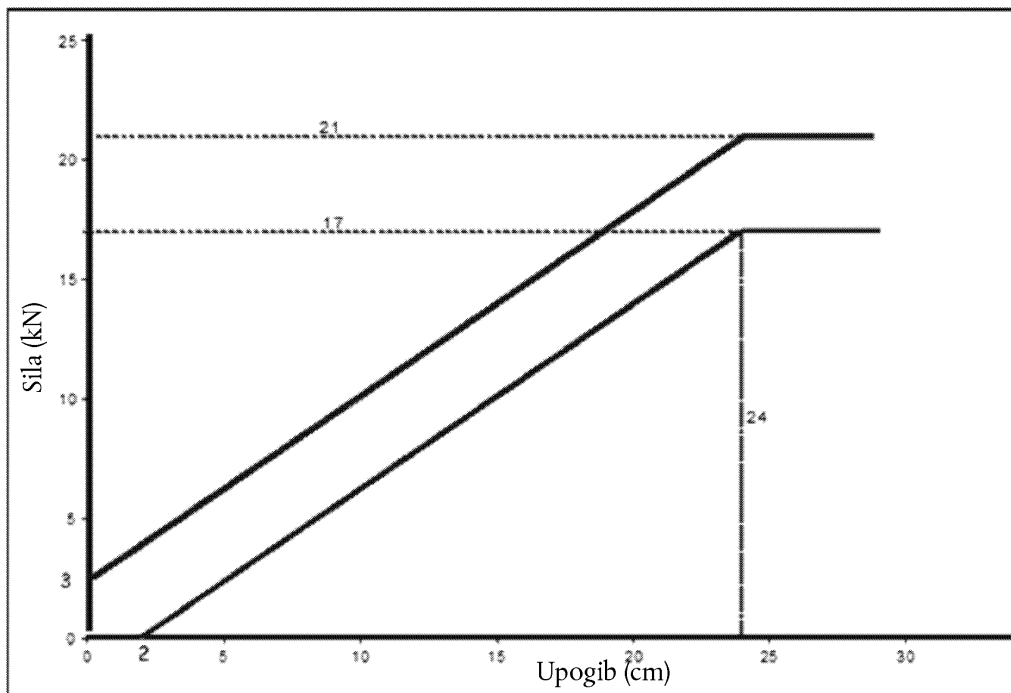
Slika 1b

Blok 2

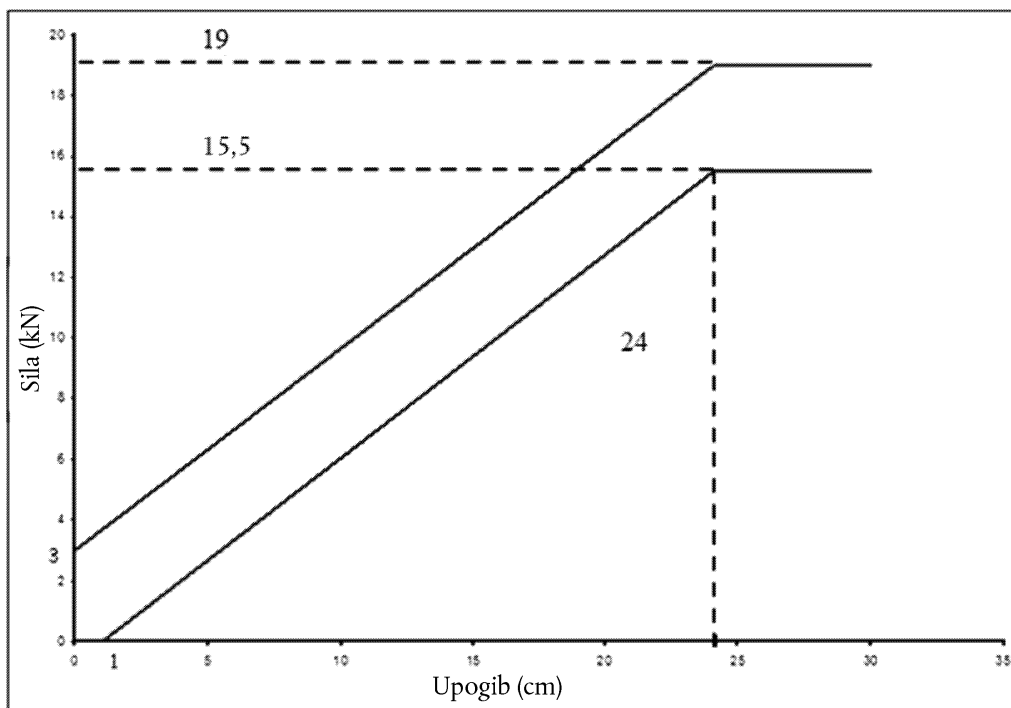
Slika 1c

Blok 4

Slika 1d

Bloka 5 in 6

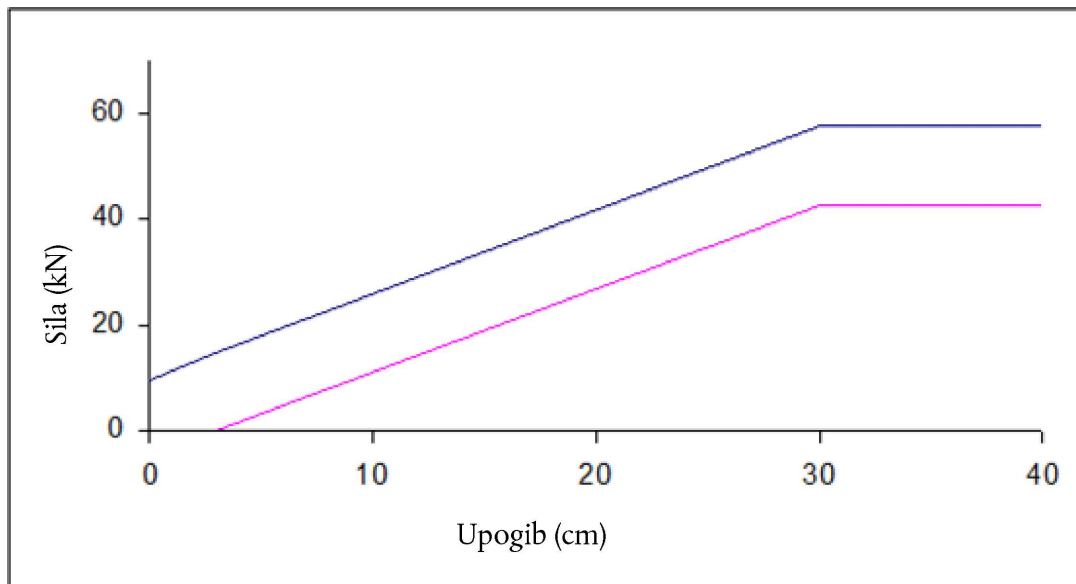

Dodatek 2

DEFORMACIJSKE KRIVULJE ZA DINAMIČNE PRESKUSE

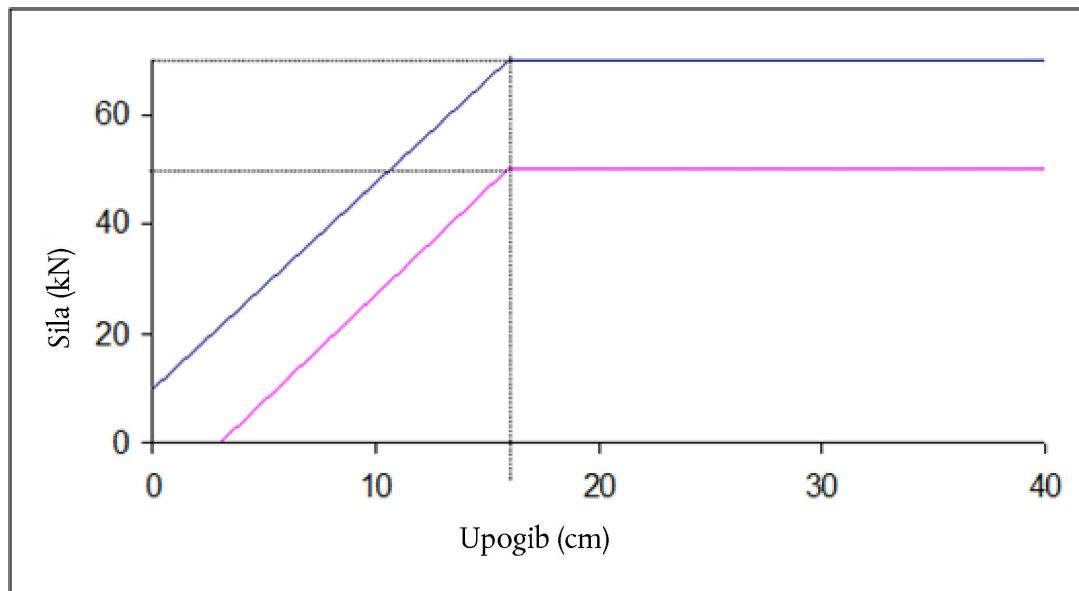
Slika 2a

Bloka 1 in 3

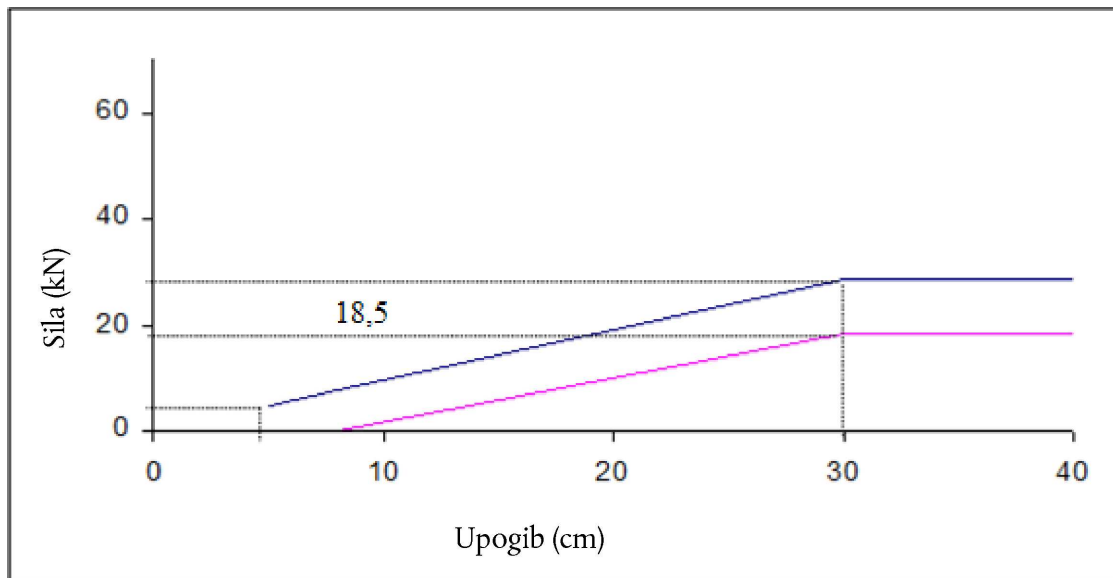

Slika 2b

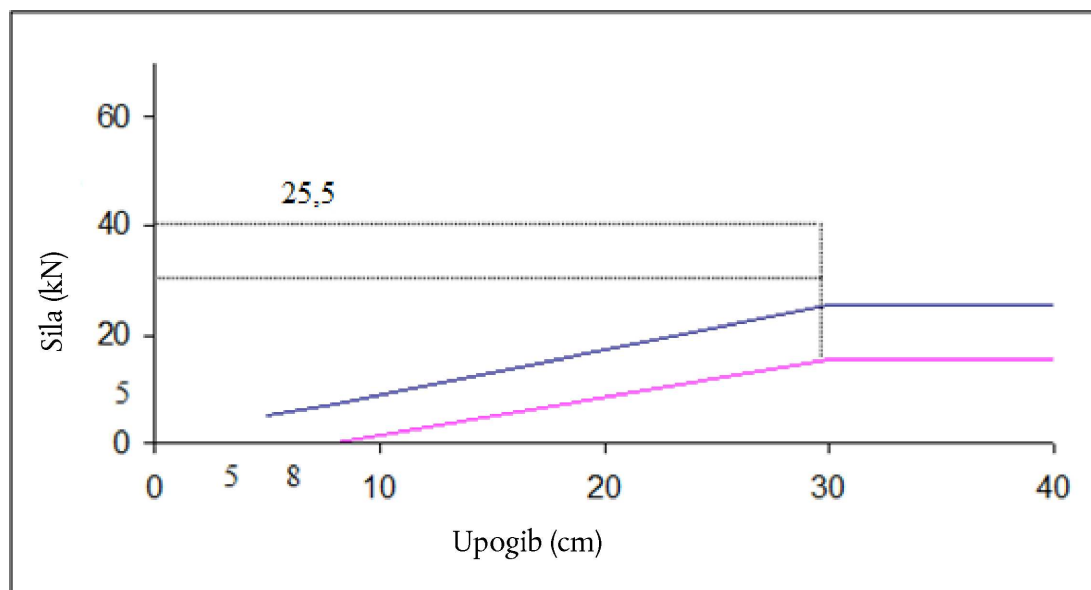
Blok 2

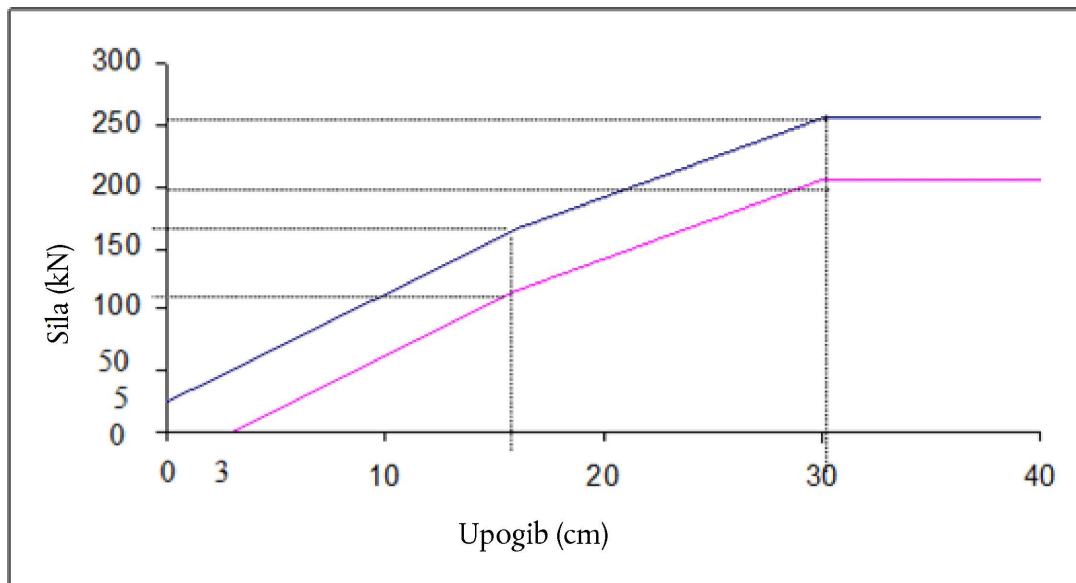
Slika 2c

Blok 4

Slika 2d

Bloka 5 in 6

Slika 2e

Bloki skupaj

Dodatek 3

PREGLED PREMIČNE DEFORMABILNE PREGRADE

1. PODROČJE UPORABE

Ta dodatek vsebuje navodilo za pregled premične deformabilne pregrade. Homologacijski organ, ki je odgovoren za to, da premična deformabilna pregrada izpolnjuje specifikacije, opravi preskus, pri katerem pregrada trči ob steno z merilnimi napravami, pritrjeno na fiksno togo pregrado.

2. VGRADNJA

2.1 Preskuševalni poligon

Preskusna površina mora biti dovolj velika za namestitev zaletne steze za premično deformabilno pregrado, stabilno pregrado in tehnično opremo, ki je potrebna za preskus. Zadnji del steze, najmanj 5 m pred stabilno pregrado, mora biti vodoraven, raven in gladek.

2.2 Pritrjena stabilna toga pregrada in merilna stena

2.2.1 Stabilno pregrado sestavlja blok iz armiranega betona, ki je spredaj širok vsaj 3 m in visok vsaj 1,5 m. Stabilna pregrada mora biti tako debela, da je njena masa najmanj 70 ton. Čelna stran mora biti navpična, pravokotna na os pospeševalne poti in opremljena z merilnimi celicami za merjenje obremenitve, ki so sposobne meriti skupno obremenitev na vsakem bloku udarne glave premične deformabilne pregrade v trenutku trka. Središča površin udarnih plošč morajo sovpadati s središči udarnih con izbrane premične deformabilne pregrade. Njihovi robovi morajo biti 20 mm oddaljeni od sosednjih površin. Pritrditve merilnih celic in površine plošč morajo ustrezati zahtevam iz priloge k standardu ISO 6487:1987. Kadar se doda površinska zaščita, ta ne sme poslabšati odzivov merilnih naprav.

2.2.2 Stabilna pregrada mora biti pritrjena v podlago ali pa nameščena na podlagi in po potrebi zavarovana z dodatnimi blokirnimi napravami, ki preprečujejo njeno premikanje. Lahko se uporabi tudi stabilna pregrada z merilnimi celicami z drugačnimi lastnostmi, ki pa daje vsaj enako dobre rezultate.

3. POGON PREMIČNE DEFORMABILNE PREGRADE

V trenutku trka na premično deformabilno pregrado ne sme več delovati naprava za dodatno usmerjanje ali pogon. Oviro mora doseči na stezi, ki poteka pravokotno na pregrado za trčenje. Dovoljeno odstopanje pri trčenju je 10 mm.

4. MERILNI INSTRUMENTI

4.1 Hitrost

Hitrost pri trčenju mora biti 35 ± 2 km/h. Točnost naprave za registriranje hitrosti pri trčenju mora biti znotraj 0,1 %.

4.2 Obremenitve

Merilne naprave morajo ustrezati specifikacijam, ki so določene v standardu ISO 6487:1987.

CFC za vse bloke:	= 60 Hz
CAC za bloka 1 in 3:	= 120 kN
CAC za bloke 4, 5 in 6:	= 60 kN
CAC za blok 2:	= 140 kN

4.3 Pospešek

Pospešek v vzdolžni smeri se meri na kraju, ki ni izpostavljen upogibni deformaciji. Merilne naprave morajo ustrezati specifikacijam, ki so določene v standardu ISO 6487:1987.

CFC 1 000 Hz (pred integracijo)
CFC 60 Hz (po integraciji)
CAC 50 g

-
5. SPLOŠNE ZAHTEVE ZA PREGRADO
 - 5.1 Posamezne značilnosti vsake pregrade morajo ustrezati zahtevam iz odstavka 1 Priloge 5 in morajo biti zapisane.
 6. SPLOŠNE ZAHTEVE ZA TIP UDARNE GLAVE
 - 6.1 Ustreznost tipa udarne glave je potrjena, če se na izhodih vsake izmed šestih merilnih celic pri zapisovanju podatkov proizvajajo signali, ki ustrezajo zahtevam, navedenim v odstavku 2.2 Priloge 5.
 - 6.2 Na udarnih glavah se morajo nahajati zaporedne serijske številke, vključno z datumom proizvodnje.
-

PRILOGA 6

TEHNIČNI OPIS PRESKUSNE LUTKE ZA BOČNI TRK

1. SPLOŠNO
 - 1.1 Preskusna lutka za bočni trk, ki je predpisana v tem pravilniku, vključno z merilno opremo in kalibriranjem, je opisana v tehničnih risbah in navodilu za uporabo ⁽¹⁾.
 - 1.2 Mere in masa preskusne lutke za bočni trk ustrezajo meram in masi odraslega moškega (50 % populacije) brez spodnjega dela rok.
 - 1.3 Preskusna lutka za bočni trk je sestavljena iz plastičnega ogrodja, obloženega z gumo, plastiko in penasto maso, ki ponazarja mišično in drugo tkivo.
2. KONSTRUKCIJA
 - 2.1 Pregled konstrukcije preskusne lutke za bočni trk je podan v načrtu na sliki 1 in razčlenitvi delov v Preglednici 1 te priloge.
 - 2.2 Glava
 - 2.2.1 Glava je na sliki 1 te priloge prikazana kot del št. 1.
 - 2.2.2 Glava je sestavljena iz aluminijeve lupine, ki je obložena s prožno kožo iz vinila. Lupina je votla in v njej so nameščeni merilniki pospeška v koordinatnem sistemu in balast.
 - 2.2.3 V spojni člen med glavo in vratom je vgrajen nadomestek merilne celice. Ta del se lahko zamenja z merilno celico za zgornji del vratu.
 - 2.3 Vrat
 - 2.3.1 Vrat je na sliki 1 te priloge prikazan kot del št. 2.
 - 2.3.2 Vrat je sestavljen iz spojnega člena med glavo in vratom, spojnega člena med vratom in prsnim košem ter srednjega dela, ki medsebojno povezuje oba spojna člena.
 - 2.3.3 Spojni člen med glavo in vratom (del št. 2a) in spojni člen med vratom in prsnim košem (del št. 2c) sta sestavljena iz dveh aluminijevih ploščic, medsebojno povezanih s polkrožnim vijakom in z osmimi gumijastimi deli.
 - 2.3.4 Valjasti srednji del (del št. 2b) je narejen iz gume. Na obeh straneh je v gumijasti del ulit aluminijast kolut vmesnih delov.
 - 2.3.5 Vrat je pritrjen na oporniku za vrat, ki je na sliki 1 te priloge prikazan kot del št. 2d. Ta opornik je mogoče zamenjati z merilno celico za spodnji del vratu.
 - 2.3.6 Kot med obema površinama opornika za vrat znaša 25°. Ker je ramenski blok nagnjen za 5° nazaj, znaša kot med vratom in trupom 20°.
 - 2.4 Rama
 - 2.4.1 Rama je na sliki 1 te priloge prikazana kot del št. 3.
 - 2.4.2 Rama je sestavljena iz ramenskega okrova, dveh ključnic in ramenskega pokrova iz penaste mase.

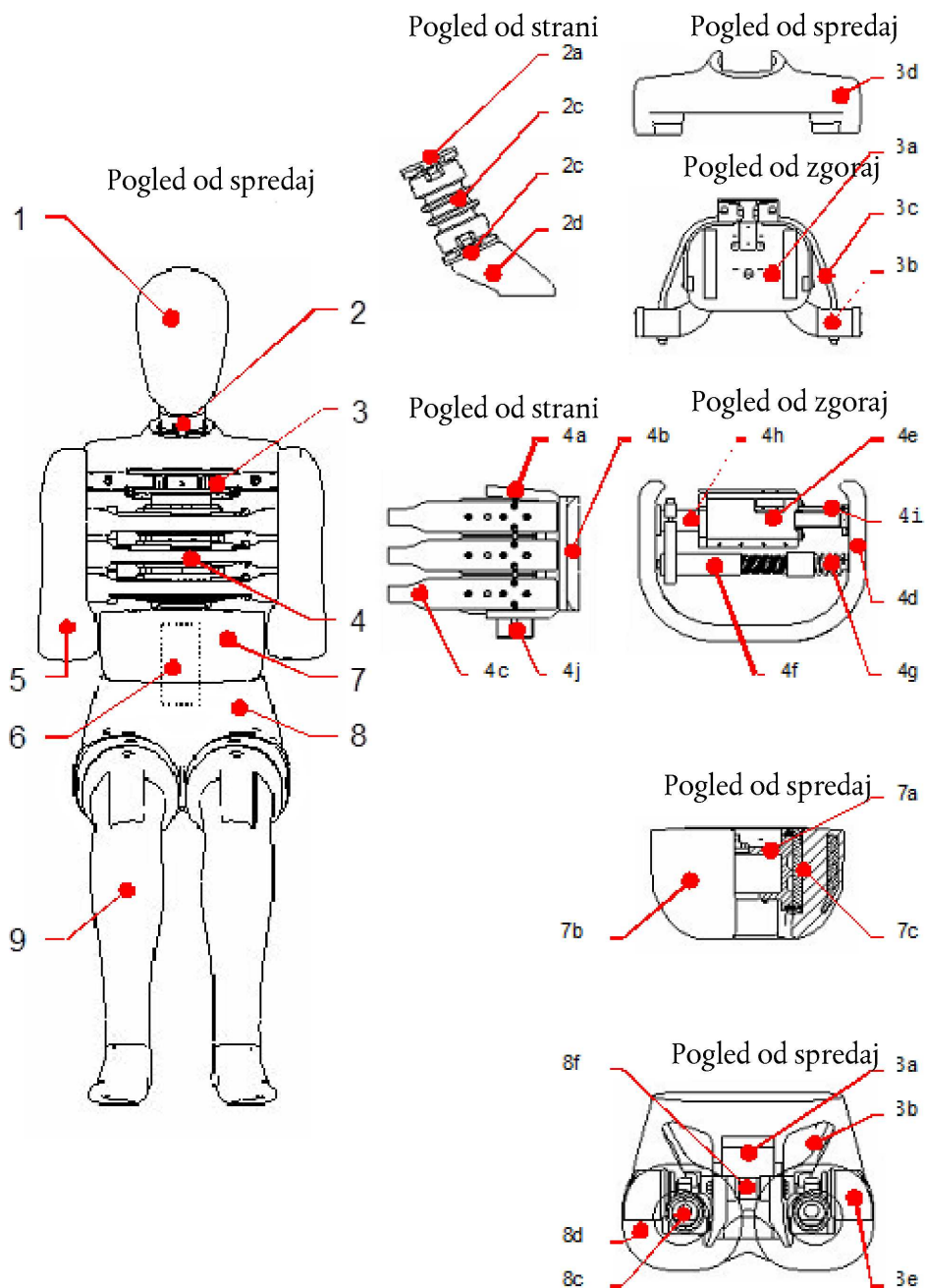
⁽¹⁾ Preskusna lutka ustreza specifikaciji preskusne lutke ES-2. Številka kazala tehnične risbe je: št. E-AA-DRAWING-LIST-7-25-032 z dne 25. julija 2003. Celoten sklop tehničnih risb ES-2 in navodila za uporabo ES-2 sta deponirana pri Gospodarski komisiji Združenih narodov za Evropo, Palais des Nations, Ženeva, Švica in sta dostopna na zahtevo pri sekretariatu.

- 2.4.3 Ramenski blok (del št. 3a) je sestavljen iz distančnega bloka iz aluminija ter po ene aluminijeve ploščice na zgornjem in spodnjem delu distančnega bloka. Obe ploščici sta premazani s politetrafluoretilenom (PTFE).
- 2.4.4 Ključnici (del št. 3b), izdelani iz litine poliuretanske (PU) smole, sta oblikovani tako, da se raztezata čez distančni blok. Dve prožni vrvici (del št. 3c), ki sta pritrjeni na zadnji strani ramenskega okrova, držita ključnici v središčnem položaju. Zunanji rob obeh ključnic je konstruiran tako, da omogoča določene položaje rok.
- 2.4.5 Ramenski pokrov (del št. 3d) je narejen iz poliuretanske penaste mase z majhno gostoto in je pritrjen na ramenskem bloku.
- 2.5 Prsni koš
- 2.5.1 Prsni koš je na sliki 1 prikazan kot del št. 4.
- 2.5.2 Prsni koš je sestavljen iz trdnega okrova prsne hrbtenice in iz treh identičnih modulov reber.
- 2.5.3 Okrov prsne hrbtenice (del št. 4a) je jeklen. Na njegovi zadnji strani sta pritrjena jekleni distančnik in ukrivljena hrbtina ploščica iz poliuretanske (PU) smole (del št. 4b).
- 2.5.4 Zgornja površina okrova prsne hrbtenice je nagnjena za 5° nazaj.
- 2.5.5 Na spodnji strani okrova hrbtenice je pritrjena merilna celica T12 ali nadomestek merilne celice (del št. 4j).
- 2.5.6 Modul rebra (del št. 4c) je sestavljen iz jeklenega rebrnega loka, obloženega z mišičnemu tkivu podobno poliuretansko penasto maso z odprtimi celicami (del št. 4d), sklopa linearnega krmilnega sistema (del št. 4e), ki povezuje rebro z okrovom hrbtenice, hidravličnega blažilnika (del št. 4f) ter trde dušilne vzmeti (del št. 4g).
- 2.5.7 Linearni krmilni sistem (del št. 4e) omogoča odklon občutljive strani rebrnega loka (del št. 4d) glede na okrov hrbtenice (del št. 4a) in neobčutljivo stran. Sklop krmilnega sistema je opremljen z linearnimi prečnimi ležaji.
- 2.5.8 V sklopu krmilnega sistema se nahaja nastavljiva vzmet (del št. 4h).
- 2.5.9 Naprava za odčitavanje izmerjenih vrednosti pomika rebra (del št. 4i) se lahko pritrdi na okrov hrbtenice, ki je vgrajen v krmilni sistem (del št. 4e), in priključi na zunanji konec krmilnega sistema na občutljivi strani rebra.
- 2.6 Roke
- 2.6.1 Roke so na sliki 1 te priloge prikazane kot del št. 5.
- 2.6.2 Roke imajo plastično ogrodje, ki je obloženo z imitacijo mišičnega tkiva iz poliuretana (PU) s kožo iz polivinilklorida (PVC). Imitacija mišičnega tkiva je sestavljena iz gostega poliuretanskega (PU) kalupa na zgornjem delu in poliuretanske (PU) pene na spodnjem delu.
- 2.6.3 Sklep med ramo in roko je narejen tako, da omogoča različne položaje roke glede na os trupa, in sicer pod kotom 0°, 40° in 90° stopinj.
- 2.6.4 Sklep med ramo in roko omogoča samo upogibanje in iztegovanje roke.
- 2.7 Ledvena hrbtenica
- 2.7.1 Ledvena hrbtenica je na sliki 1 te priloge prikazana kot del št. 6.
- 2.7.2 Ledvena hrbtenica je sestavljena iz masivnega gumenega valja z dvema jeklenima vmesnima ploščicama na vsakem koncu in z jekleno žico v notranjosti valja.

- 2.8 Trebuh
- 2.8.1 Trebuh je na sliki 1 te priloge prikazan kot del št. 7.
- 2.8.2 Trebuh je sestavljen iz trdnega osrednjega dela in obloge iz penaste mase.
- 2.8.3 Srednji del trebuha je kovinski odlitek (del št. 7a). Na zgornji strani odlitka je pritrjena pokrivna plošča.
- 2.8.4 Obloga (del št. 7b) je izdelana iz poliuretanske (PU) penaste mase. Gumena zakrivljena plošča s svinčnimi kroglicami je na obeh straneh vgrajena v oblogo iz penaste mase.
- 2.8.5 Med oblogo iz penaste mase in trdim odlitkom se lahko na vsaki strani trebuha vgradijo tri naprave za odčitavanje obremenitve (del št. 7c) ali pa tri nemeritvene nadomestne enote.
- 2.9 Medenica
- 2.9.1 Medenica je na sliki 1 te priloge prikazana kot del št. 8.
- 2.9.2 Medenica je sestavljena iz bloka križnice, dveh črevnic, dveh sklopov kolčnih sklepov in obloge iz penaste mase, ki predstavlja imitacijo mišične mase.
- 2.9.3 Križnica (del št. 8a) je sestavljena iz masno umerjenega kovinskega bloka in kovinske plošče, vgrajene na zgornji strani tega bloka. Na zadnji strani je odprtina za olajšanje uporabe instrumentov.
- 2.9.4 Obe črevnici (del št. 8b) sta izdelani iz poliuretanske (PU) smole.
- 2.9.5 Sklopa kolčnih sklepov (del št. 8c) sta iz jeklenih delov. Sestavljata ju opornik zgornje stegenice in kroglasti sklep, povezan z osjo, ki poteka skozi točko „H“ preskusne lutke.
- 2.9.6 Imitacija mišičnega tkiva (del št. 8d) je iz kože iz polivinilklorida (PVC), napolnjene s poliuretansko (PU) penasto maso. Na mestu, kjer je točka „H“, se namesto kože nahaja blok iz poliuretanske (PU) penaste mase z odprtimi celicami (del št. 8e), ki ga podpira jeklena plošča, le-ta pa je pritrjena na črevnici s podporno osjo, ki poteka skozi kroglasti sklep.
- 2.9.7 Oba dela črevnice sta pritrjena na blok križnice na zadnji strani in medsebojno povezana na mestu sramnične zrasti z merilno napravo za odčitavanje obremenitve (del št. 8f) ali pa z nadomestno napravo.
- 2.10 Noge
- 2.11 Na sliki 1 te priloge so noge prikazane kot del št. 9.
- 2.11.1 Noge so iz kovinskega ogrodja, obloženega s poliuretansko (PU) peno, ki stimulira mišično tkivo, in s kožo iz polivinilklorida (PVC).
- 2.11.2 Gost poliuretanski (PU) kalup s kožo iz polivinilklorida (PVC) predstavlja čvrsto tkivo zgornjih delov nog.
- 2.11.3 Kolenski sklep in gleženj omogočata samo upogibanje in iztegovanje.
- 2.12 Obleka
- 2.12.1 Obleka ni prikazana na sliki 1 te priloge.
- 2.12.2 Obleka je narejena iz gume in pokriva rame, prsni koš, zgornji del rok, trebuh in ledveno hrbtenico ter zgornji del medenice.

Slika 1

Konstrukcija preskusne lutke za bočni trk

Preglednica 1

Sestavni deli preskusne lutke za bočni trk (glej sliko 1)

Del	Št.	Opis	Število	
1		Glava	1	
2		Vrat	1	
	2a	Spojni člen med glavo in vratom		1

Del	Št.	Opis	Število	
	2b	Srednji del		1
	2c	Spojni člen med vratom in prsnim košem		1
	2d	Opornik za vrat		1
3		Rama	1	
	3a	Ramenski okrov		1
	3b	Ključnici		2
	3c	Prožna vrvica		2
	3d	Ramenski penasti pokrov		1
4		Prsni koš	1	
	4a	Prsna hrbtenica		1
	4b	Zadnja ploščica (ukrivljena)		1
	4c	Modul rebra		3
	4d	Rebrni lok, obložen z imitacijo tkiva		3
	4e	Sklop bata in valja		3
	4f	Blažilnik		3
	4g	Dušilna vzmet		3
	4h	Nastavljiva vzmet		3
	4i	Naprava za odčitavanje vrednosti pomika		3
	4j	Merilna celica T12 ali nadomestek merilne celice		1
5		Roka	2	
6		Ledvena hrbtenica	1	
7		Trebuh	1	
	7a	Odlitek kot srednji del		1
	7b	Obloga iz tkiva		1
	7c	Naprava za odčitavanje obremenitve		3
8		Medenica	1	
	8a	Križnica		1
	8b	Črevnica		2
	8c	Sklop kolčnih sklepov		2

Del	Št.	Opis	Število	
	8d	Obloga iz tkiva		1
	8e	Penasti blok v točki H		2
	8f	Naprava za odčitavanje obremenitve ali nadomestek		1
9		Noga	2	
10		Obleka	1	

3. MONTAŽA PRESKUSNE LUTKE

3.1 Glava-vrat

3.1.1 Za zategovanje polkrožnih vijakov za montažo vratu je predpisan navor 10 Nm.

3.1.2 Sklop merilne celice za glavo in zgornji del vratu se s štirimi vijaki pritrdi na spojni člen med glavo in vratom.

3.1.3 Spojni člen med vratom in prsnim košem se s štirimi vijaki pritrdi na opornik za vrat.

3.2 Vrat-rama-prsni koš

3.2.1 Opornik za vrat se s štirimi vijaki pritrdi na ramenski blok.

3.2.2 Ramenski blok se s tremi vijaki pritrdi na zgornjo površino okrova prsne hrbtenice.

3.3 Rama-roka

3.3.1 Roki sta pritrjeni na ključnici in se nastavljata s pomočjo vijaka in osnega ležaja. Vijak se zategne, da doseže 1–2 g zadrževalne sile roke na svoji osi.

3.4 Prsni koš-ledvena hrbtenica-trebuh

3.4.1 Smer pritrditve rebrnih modulov v prsnem košu je prilagojena zahtevani strani trčenja.

3.4.2 Adapter za ledveno hrbtenico se z dvema vijakoma pritrdi na merilno celico T12 ali nadomestek merilne celice na spodnji strani prsnega dela hrbtenice.

3.4.3 Adapter za ledveno hrbtenico se s štirimi vijaki pritrdi na zgornji del ledvene hrbtenice.

3.4.4 Pritrditvena prirobnica srednjega odlitka trebuha se vpne med adapter za ledveno hrbtenico in zgornjo ploščo ledvene hrbtenice.

3.4.5 Mesto merilnih naprav za odčitavanje obremenitve trebuha je prilagojeno zadevni strani trka.

3.5 Ledvena hrbtenica-medenica-noge

3.5.1 Ledvena hrbtenica se s tremi vijaki pritrdi na pokrivno ploščo križničnega bloka. Pri uporabi spodnje merilne celice ledvene hrbtenice se uporabijo štirje vijaki.

- 3.5.2 Spodnja ploščica ledvene hrbtenice se s tremi vijaki pritrdi na križnični blok medenice.
- 3.5.3 Noge se z enim vijakom pritrdijo na opornik zgornje stegenice v sklopu kolčnega sklepa medenice.
- 3.5.4 Kolenske vezi in vezi v gležnjih se lahko prilagodijo tako, da dosežejo 1–2 g zadrževalne sile.
4. GLAVNE ZNAČILNOSTI:
- 4.1 Masa
- 4.1.1 Mase glavnih delov preskusne lutke so navedene v Preglednici 2 te priloge.

Preglednica 2

Mase delov preskusne lutke

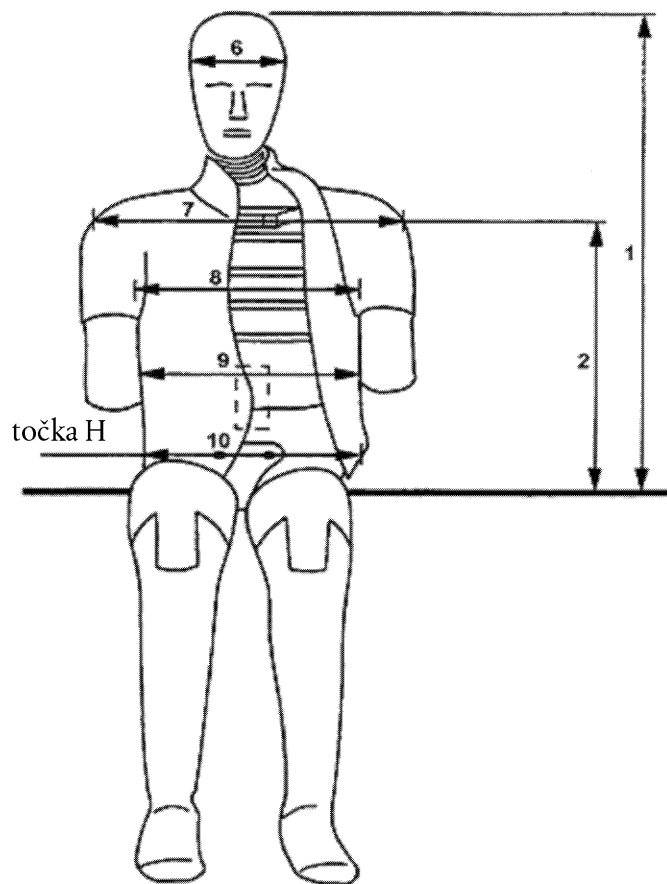
Sestavni del (del telesa)	Masa (kg)	Odstopanje \pm (kg)	Glavna vsebina
Glava	4,0	0,2	Celotna glava s triosnim merilnikom pospeška in merilno celico za zgornji del vratu ali nadomestkom
Vrat	1,0	0,05	Vrat brez opore za vrat
Prsni koš	22,4	1,0	Opora za vrat, ramenski pokrov, ramenski sklepi, vijaki za pritrditev rok, okrov hrbtenice, zadnja plošča hrbtenice, moduli reber, merilne naprave za upogib reber, merilna celica zadnje plošče hrbtenice ali nadomestek, merilna celica T12 ali nadomestek, odlitek kot srednji del trebuha, merilne naprave za obremenitev trebuha, 2/3 obleke
Roka (vsaka roka)	1,3	0,1	Zgornji del roke, vključno s ploščico za nastavitev roke (vsaka roka)
Trebuha in ledvena hrbtenica	5,0	0,25	Obloga (imitacija tkiva) trebuha in ledvena hrbtenica
Medenica	12,0	0,6	Blok križnice, pritrditvena ploščica ledvene hrbtenice, kolčni kroglasti sklepi, zgornji del stegenice, obe strani črevnice, merilna naprava za obremenitev sramnične zrasti, obloga medenice z imitacijo mesa, 1/3 obleke
Noga (vsaka noga)	12,7	0,6	Stopalo, spodnji in zgornji del noge ter meso do spoja z zgornjim delom stegenice (vsaka noga)
Celotna lutka	72,0	1,2	

- 4.2 Glavne mere
- 4.2.1 Glavne mere preskusne lutke za bočni trk na podlagi slike 2 te priloge so navedene v Preglednici 3 te priloge.
- Mere ne vključujejo obleke lutke.

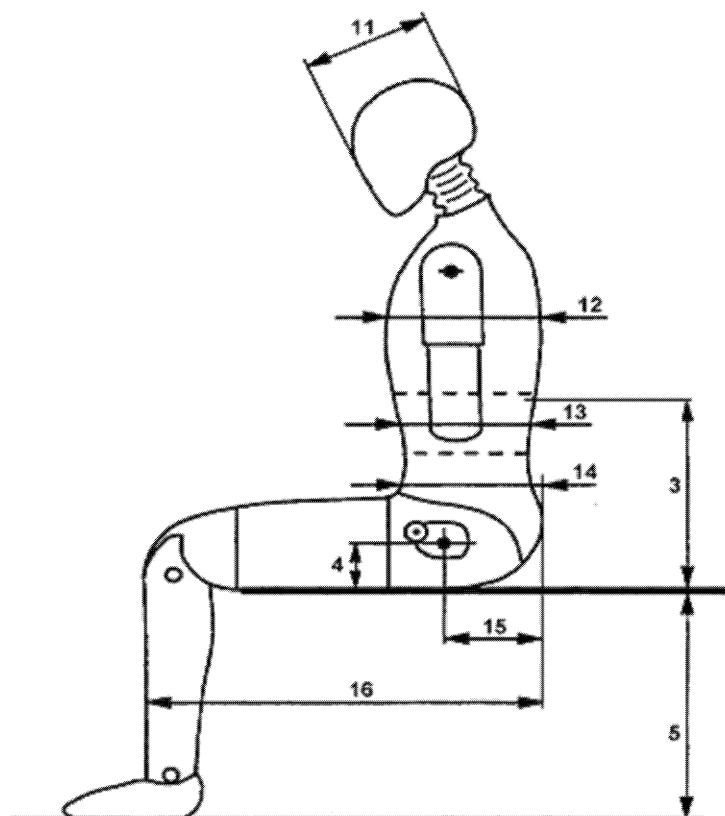
Slika 2

Glavne mere preskusne lutke

(glej preglednico 3)

Opomba : Mere ne vključujejo obleke lutke.

Preglednica 3

Glavne mere preskusne lutke

Št.	Parameter	Mera (mm)
1	Višina pri sedenju	909 ± 9

Št.	Parameter	Mera (mm)
2	Od sedeža do ramenskega sklepa	565 ± 7
3	Od sedeža do spodnje strani okrova prsne hrbtenice	351 ± 5
4	Od sedeža do kolčnega sklepa (središče vijaka)	100 ± 3
5	Od podplata do sedeža pri sedeči preskusni lutki	442 ± 9
6	Širina glave	155 ± 3
7	Širina preko ramen	470 ± 9
8	Širina prsnega koša	327 ± 5
9	Širina trebuha	290 ± 5
10	Širina medenice	355 ± 5
11	Globina glave	201 ± 5
12	Globina prsnega koša	276 ± 5
13	Globina trebuha	199 ± 5
14	Globina medenice	240 ± 5
15	Zadnji del sedala do kolčnega sklepa (središče vijaka)	155 ± 5
16	Zadnji del sedala do prednje strani kolena	606 ± 9

5. CERTIFIKACIJA PRESKUSNE LUTKE

5.1 Stran trka

5.1.1 Odvisno od tega, na kateri strani vozila bo izveden trk, je treba certificirati dele preskusne lutke na levi oziroma na desni strani.

5.1.2 Položaj lutke glede na pritrditveno smer modulov reber in lokacija merilnih naprav za odčitavanje obremenitve trebuha sta prilagojena zadevni strani trka.

5.2 Instrumenti

5.2.1 Vsa merilna oprema mora biti kalibrirana v skladu z zahtevami, opredeljenimi v dokumentih, ki so navedeni v odstavku 1.1 te priloge.

5.2.2 Vsi podatkovni kanali (merilnih naprav) morajo ustrezati standardu ISO 6487: 2000 ali specifikaciji za evidentiranje podatkovnih kanalov SAE J211 (marec 1995).

5.2.3 Najmanjše število kanalov, potrebnih za izpolnjevanje te uredbe, je deset:

kanali za pospešek glave (3),

kanali za pomik reber (3),

kanali za obremenitve trebuha (3) ter

kanali za sramnično zrast (1).

5.2.4 Poleg tega so na voljo številni izbirni podatkovni kanali (38):

kanali za obremenitve zgornjega dela vratu (6),

kanali za obremenitve spodnjega dela vratu (6),

kanali za obremenitve ključnic (3),

kanali za obremenitve zadnje plošče hrbtenice (4),

kanali za pospeške T1 (3),

kanali za pospeške T12 (3),

kanali za pospeške reber (6, dva na vsakem rebru),

kanali za obremenitve hrbtenice T12 (4),

kanali za obremenitve spodnjega dela ledvene hrbtenice (3),

kanali za pospeške medenice (3) ter

kanali za obremenitve stegenice (6).

Izbrati je mogoče tudi naslednje dodatne štiri kanale kazalnika položaja:

kanala za kroženje prsnega koša (2) ter

kanala za kroženje medenice (2).

5.3 Vizualni pregled

5.3.1 Vse dele preskusne lutke je treba vizualno pregledati in preveriti, da niso poškodovani, ter jih po potrebi pred certifikacijskim preskusom zamenjati.

5.4 Splošna razporeditev pri preskusu

5.4.1 Na sliki 3 te priloge je prikazana razporeditev pri preskusu za vse certifikacijske preskuse na preskusni lutki za bočni trk.

5.4.2 Namestitve za certifikacijske preskuse in preskusni postopki so v skladu s specifikacijami in zahtevami dokumentacije iz odstavka 1.1.

5.4.3 Preskusi na glavi, vratu, prsnem košu ter ledveni hrbtenici se opravljajo na podsklopih preskusne lutke.

5.4.4 Preskusi na rami, trebuhu in medenici se opravljajo s celotno preskusno lutko (brez obleke, čevljev in spodnjega perila). Pri teh preskusih preskusna lutka sedi na ravni površini, prekriti z dvema listoma politetrafluoretilena (PTFE) z debelino največ 2 mm.

5.4.5 Pred preskusom morajo biti vsi deli, ki bodo preskušani, najmanj štiri ure v preskuševališču na temperaturi med 18 in 22 °C ter v relativni vlažnosti med 10 in 70 odstotki.

5.4.6 Časovni razmik med dvema preskusoma na enakem delu mora znašati najmanj 30 minut.

5.5 Glava

5.5.1 Za podsklop glave, vključno z nadomestkom merilne celice za zgornji del vratu, se opravi preskus padca z višine 200 ± 1 mm na ravno, čvrsto površino trka.

- 5.5.2 Kot med udarno površino in sagitalno srednjo ravnino glave znaša $35 \pm 1^\circ$, kar omogoča udar na zgornji del strani glave (to se lahko izvede z jermenskim pasom ali podpornim opornikom za padec glave z maso $0,075 \pm 0,005$ kg).
- 5.5.3 Največja rezultanta pospeška glave, filtriranega z ISO 6487:2000 CFC 1000, mora biti med 100 in 150 g.
- 5.5.4 S spreminjanjem lastnosti trenja med „kožo“ in lobanjo (npr. z mazanjem s smukcem ali sprejem politetrafluoretilena (PTFE)) se odpornost glave lahko prilagodi, da ustreza zahtevam.
- 5.6 Vrat
- 5.6.1 Vratni spojni člen med glavo in vratom se pritrdi na poseben element glave za certifikacijski preskus, ki ima maso $3,9 \pm 0,05$ kg (glej sliko 6), in sicer s pomočjo 12 mm debele vmesne ploščice z maso $0,205 \pm 0,05$ kg.
- 5.6.2 Element glave in vrat sta pritrjena z glavo navzdol v spodnjem delu nihala za vrat (⁽¹⁾), ki omogoča bočno gibanje te naprave.
- 5.6.3 Nihalo za vrat je opremljeno z enoosnim merilnikom pospeška v skladu s specifikacijo nihala za vrat (glej sliko 5).
- 5.6.4 Nihalo za vrat mora biti postavljeno tako, da lahko prosto zaniha z višine, izbrane tako, da hitrost udarca, izmerjena na mestu, kjer je merilnik pospeška nihala, znaša $3,4 \pm 0,1$ m/s.
- 5.6.5 Z ustrežno napravo se hitrost nihala za vrat zmanjša od hitrosti pri udarcu na vrednost nič (⁽²⁾), kot je opisano v specifikaciji nihala za vrat (glej sliko 5), tako, da krivulja spremembe hitrosti poteka znotraj območja, ki je določeno na sliki 7 in v Preglednici 4 te priloge. Zapisati je treba vse kanale v skladu z ISO 6487:2000 ali specifikacijo za evidentiranje podatkovnih kanalov SAE J211 (marec 1995) ter jih digitalno filtrirati z ISO 6487:2000 CFC 180 ali SAE J211:1995 CFC 180. Zmanjšanje hitrosti nihala mora biti filtrirano z uporabo ISO 6487:2000 CFC 60 ali SAE J211:1995 CFC 60.

Preglednica 4

Sprememba hitrosti nihala – krivulja pri certifikacijskem preskusu za vrat

Zgornji čas (s)	Hitrost (m/s)	Spodnji čas (s)	Hitrost (m/s)
0,001	0,0	0	-0,05
0,003	-0,25	0,0025	-0,375
0,014	-3,2	0,0135	-3,7
		0,017	-3,7

- 5.6.6 Največji kot upogiba glave glede na nihalo (kot dθA + dθC na sliki 6) mora znašati med 49,0 in 59,0° in mora biti dosežen med 54,0 in 66,0 ms.
- 5.6.7 Najvišji pomiki srednje ravnine glave, izmerjeni v kotu dθA in dθB (glej sliko 6), morajo biti: kot premikanja nihala v smeri naprej dθA med 32,0 in 37,0°, ki se doseže med 53,0 in 63,0 m/s, in kot premikanja nihala nazaj dθB med $0,81 \cdot (\text{kot } d\theta A) + 1,75$ in $0,81 \cdot (\text{kot } d\theta A) + 4,25^\circ$, ki se doseže med 54,0 in 64,0 m/s.

(¹) Nihalo za vrat je skladno z zakonikom American Code of Federal Regulation 49 CFR. Poglavje V Del 572.33 (Izdaja 10-1-00) (glej tudi sliko 5).

(²) Priporočena je uporaba 3-colskega satastega vzorca (glej sliko 5).

- 5.6.8 Obremenitev vratu se lahko spreminja tako, da se osem vmesnih delov v obliki prstana zamenja z vmesnimi deli z drugačno trdoto po Shoru.
- 5.7 Rama
- 5.7.1 Dolžina prožne vrvice je nastavljena tako, da se za premikanje ključnice naprej uporabi sila med 27,5 in 32,5 N, ki deluje v smeri naprej na oddaljenosti 4 ± 1 mm od zunanega roba ključnice v ravnini gibanja ključnice.
- 5.7.2 Preskusna lutka se posadi na gladko, vodoravno, trdno površino brez naslonjala za hrbet. Prsni koš se postavi navpično, roke pa morajo biti nastavljene pred navpičnico tako, da s to tvorijo kot $40 \pm 2^\circ$. Noge so postavljene vodoravno.
- 5.7.3 Udarne glave je nihalo z maso $23,4 \pm 0,2$ kg in s premerom $152,4 \pm 0,25$ mm s polmerom roba 12,7 mm ⁽¹⁾. Udarne glave je s štirimi žicami obešena na trdne tečaje, pri čemer je srednjica udarne glave najmanj 3,5 m pod trdnimi tečaji (glej sliko 4).
- 5.7.4 Udarne glave je opremljena z merilnikom pospeška, ki deluje v smeri udarca in je nameščen na osi udarne glave.
- 5.7.5 Udarne glave mora brez ovir zanihati do rame preskusne lutke s hitrostjo $4,3 \pm 0,1$ m/s v trenutku udarca.
- 5.7.6 Smer udarca je pravokotna na os med prednjo in zadnjo stranjo preskusne lutke, os udarne glave pa sovpada z osjo vrtilišča zgornjega dela roke.
- 5.7.7 Največji pospešek udarne glave, filtriran z ISO 6487:2000 CFC 180, znaša med 7,5 in 10,5 g.
- 5.8 Roke
- 5.8.1 Za roke ni predviden dinamični preskus.
- 5.9 Prsni koš
- 5.9.1 Vsak rebrni modul se certificira ločeno.
- 5.9.2 Rebrni modul se v napravi za preskus s prostim padom namesti navpično, rebrni valj pa se pričvrsti na to napravo.
- 5.9.3 Udarne glave ima maso $7,78 \pm 0,01$ kg z ravno čelno stranjo in premerom 150 ± 2 mm ter je prirejena tako, da lahko prosto pada.
- 5.9.4 Srednjica udarne glave mora sovpadati s srednjico krmilnega sistema rebra.
- 5.9.5 Moč udarca je določena z višino padca z 815, 204 in 459 mm. Padci s teh višin povzročijo hitrosti približno 4, 2 oziroma 3 m/s. Višine udarnega padca ne smejo odstopati od predpisanih za več kot 1 %.
- 5.9.6 Upogib reber je treba meriti na primer z merilno napravo za upogib reber, ki je nameščena v samem rebru.
- 5.9.7 Zahteve za certifikacijo reber so navedene v preglednici 5 te priloge.
- 5.9.8 Obnašanje rebrnega modula se lahko spremeni, če se nastavljiva vzmet v valju zamenja z vzmetjo, ki ima drugačno karakteristiko.

⁽¹⁾ Nihalo je skladno z zakonikom American Code of Federal Regulation 49 CFR Poglavje V Del 572.36(a) (Izdaja 10-1-00) (glej tudi sliko 4).

Preglednica 5

Zahteve za certificiranje celotnega rebrnega modula

Zaporedje preskusov	Višina padca (natančnost 1 %) (mm)	Najmanjši premik (mm)	Največji premik (mm)
1	815	46,0	51,0
2	204	23,5	27,5
3	459	36,0	40,0

5.10 Ledvena hrbtenica

5.10.1 Ledvena hrbtenica je pritrjena na posebno simetrično šablono glave za certifikacijski preskus z maso $3,9 \pm 0,05$ kg (glej sliko 6), in sicer z 12 mm debelo vmesno ploščico z maso $0,205 \pm 0,05$ kg.

5.10.2 Šablona glave in ledvena hrbtenica sta pritrjeni z glavo navzdol v spodnjem delu nihala za upogibanje vratu ⁽¹⁾, ki omogoča bočno gibanje sistema.

5.10.3 Nihalo za vrat je opremljeno z enoosnim merilnikom pospeška v skladu s specifikacijo nihala za vrat (glej sliko 5).

5.10.4 Nihalo za vrat mora biti postavljeno tako, da lahko prosto zaniha z višine, izbrane tako, da hitrost udarca, izmerjena na mestu, kjer je merilnik pospeška nihala, znaša $6,05 \pm 0,1$ m/s.

5.10.5 Z ustrezno napravo se hitrost nihala za vrat zmanjša od hitrosti pri udarcu na vrednost nič ⁽²⁾, kot je opisano v specifikaciji nihala za vrat (glej sliko 5), tako, da krivulja spremembe hitrosti poteka znotraj območja, ki je določeno na sliki 8 in v preglednici 6 te priloge. Zapisati je treba vse kanale v skladu z ISO 6487:2000 ali specifikacijo za evidentiranje podatkovnih kanalov SAE J211 (marec 1995) ter jih digitalno filtrirati z ISO 6487:2000 CFC 180 ali SAE J211:1995 CFC 180. Zmanjšanje hitrosti nihala mora biti filtrirano z ISO 6487:2000 CFC 60 ali SAE J211:1995 CFC 60.

Preglednica 6

Sprememba hitrosti nihala – Krivulja certifikacijskega preskusa za ledveno hrbtenico

Zgornji čas [s]	Hitrost (m/s)	Spodnji čas [s]	Hitrost (m/s)
0,001	0,0	0	-0,05
0,0037	-0,2397	0,0027	-0,425
0,027	-5,8	0,0245	-6,5
		0,03	-6,5

5.10.6. Največji kot upogiba glave glede na nihalo (kot d_{9A} + d_{9C} na sliki 6) mora znašati med 45,0 in 55,0° in mora biti dosežen med 39,0 in 53,0 m/s.

5.10.7. Najvišji pomiki srednje ravnine glave, izmerjeni v kotu d_{9A} in d_{9B} (glej sliko 6), morajo biti: kot premikanja nihala v smeri naprej d_{9A} med 31,0 in 35,0°, ki se doseže med 44,0 in 52,0 m/s, in kot premikanja nihala nazaj d_{9B} med $0,8 \cdot (\text{kot } d_{9A}) + 2,00$ in $0,8 \cdot (\text{kot } d_{9A}) + 4,50$, ki se doseže med 44,0 in 52,0 m/s.

⁽¹⁾ Nihalo za vrat je skladno z zakonikom American Code of Federal Regulation 49 CFR Poglavje V Del 572.33 (Izdaja 10-1-00) (glej tudi sliko 5).

⁽²⁾ Priporočena je uporaba 6-colskega satastega vzorca (glej sliko 5).

- 5.10.8 Obnašanje ledvene hrbtenice se lahko spreminja s spremembo napetosti v vrvi hrbtenice.
- 5.11 Trebuh
- 5.11.1 Preskusna lutka se posadi na gladko, vodoravno, trdno površino brez naslonjala za hrbet. Prsni koš se postavi navpično, roke in noge pa se postavijo vodoravno.
- 5.11.2 Udarne glava je nihalo z maso $23,4 \pm 0,2$ kg in s premerom $152,4 \pm 0,25$ mm s polmerom roba 12,7 mm ⁽¹⁾. Udarne glava je z osmimi žicami obešena na trdne tečaje, pri čemer je srednjica udarne glave najmanj 3,5 m pod trdnimi tečaji (glej sliko 4).
- 5.11.3 Udarne glava je opremljena z merilnikom pospeška, ki deluje v smeri udarca in je nameščen na osi udarne glave.
- 5.11.4 Nihalo ima na prednji strani udarne glave „naslonjalo za roke“ z maso $1,0 \pm 0,01$ kg. Skupna masa udarne glave z naslonjalom za roke je $24,4 \pm 0,21$ kg. Trdno „naslonjalo za roke“ je visoko 70 ± 1 mm, široko 150 ± 1 mm in mora prodreti v trebuh vsaj 60 mm. Srednjica nihala sovпада s sredino „naslonjala za roko“.
- 5.11.5 Udarne glava mora brez ovir zanihati na trebuh preskusne lutke s hitrostjo $4,0 \pm 0,1$ m/s v trenutku udarca.
- 5.11.6 Smer udarca je pravokotna na os med prednjo in zadnjo stranjo preskusne lutke, os udarne glave pa poteka skozi sredino srednjega merilnika obremenitve trebuha.
- 5.11.7 Največja vrednost sile udarne glave, ki se izračuna iz vrednosti pospeška udarne glave, ki se filtrira z ISO 6487:2000 CFC 180, in množi z maso udarne glave in naslonjala za roke, znaša med 4,0 in 4,8 kN in se doseže med 10,6 in 13,0 m/s.
- 5.11.8 Vrednosti krivulj sile in časa, ki jih izmerijo trije merilniki sile v trebuhu, je treba sešteti in filtrirati z ISO 6487:2000 CFC 600. Največja vrednost sile tega seštevka se nahaja med 2,2 in 2,7 kN in se doseže med 10,0 in 12,3 m/s.
- 5.12 Medenica
- 5.12.1 Preskusna lutka se posadi na gladko, vodoravno, trdno površino brez naslonjala za hrbet. Prsni koš se postavi navpično, roke in noge pa se postavijo vodoravno.
- 5.12.2 Udarne glava je nihalo z maso $23,4 \pm 0,2$ kg in s premerom $152,4 \pm 0,25$ mm s polmerom roba 12,7 mm ⁽²⁾. Udarne glava je z osmimi žicami obešena na trdne tečaje, pri čemer je srednjica udarne glave najmanj 3,5 m pod trdnimi tečaji (glej sliko 4).
- 5.12.3 Udarne glava je opremljena z merilnikom pospeška, ki deluje v smeri udarca in je nameščen na osi udarne glave.
- 5.12.4 Udarne glava mora brez ovir zanihati na medenico preskusne lutke s hitrostjo $4,3 \pm 0,1$ m/s v trenutku udarca.
- 5.12.5 Smer udarca je pravokotna na os med prednjo in zadnjo stranjo preskusne lutke, os udarne glave pa poteka skozi sredino hrbtne plošče točke „H“.
- 5.12.6 Največja vrednost sile udarne glave, ki se izračuna iz vrednosti pospeška udarne glave, ki se filtrira z ISO 6487:2000 CFC 180, in množi z maso udarne glave, znaša med 4,4 in 5,4 kN in se doseže med 10,3 in 15,5 m/s.
- 5.12.7 Sila sramnične zrasti, filtrirana z ISO 6487:2000 CFC 600, znaša med 1,04 in 1,64 kN in se doseže med 9,9 in 15,9 m/s.

⁽¹⁾ Nihalo je skladno z zakonikom *American Code of Federal Regulation* 49 CFR Poglavje V Del 572.36(a) (Izdaja 10-1-00) (glej tudi sliko 4).

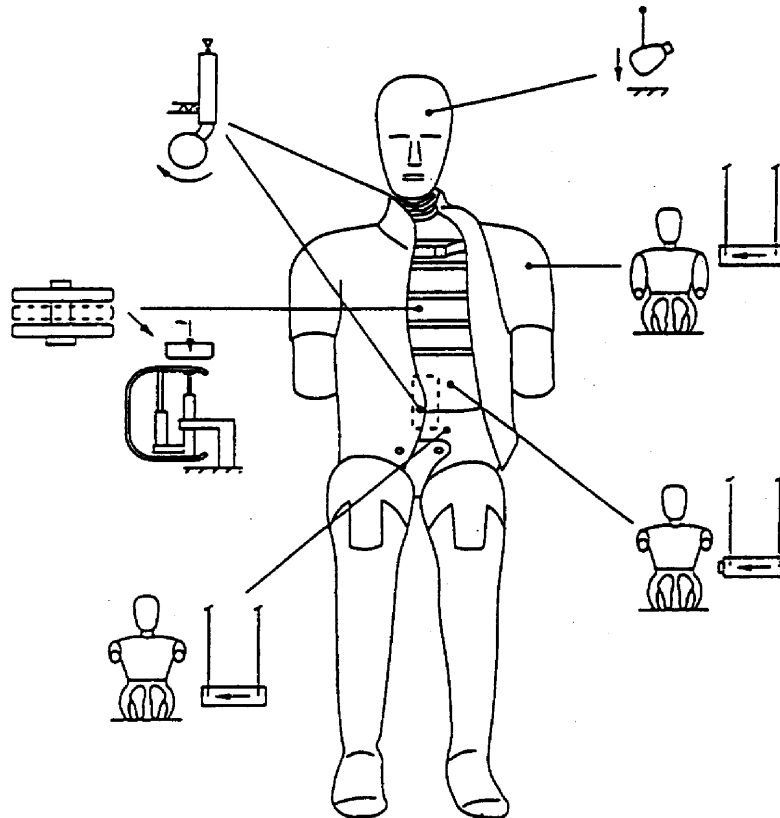
⁽²⁾ Nihalo je skladno z zakonikom *American Code of Federal Regulation* 49 CFR Poglavje V Del 572.36(a) (Izdaja 10-1-00) (glej tudi sliko 4).

5.13 Noge

5.13.1 Za noge ni predviden dinamični preskus.

Slika 3

Pregled namestitve lutke za bočni trk pri certifikacijskem preskusu

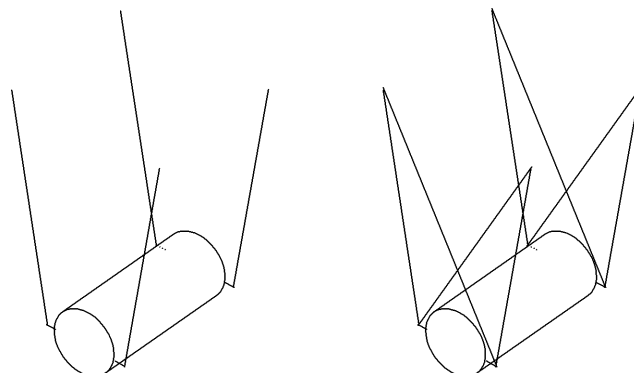

Slika 4

23,4 kg Vzmetenje udarne glave nihala

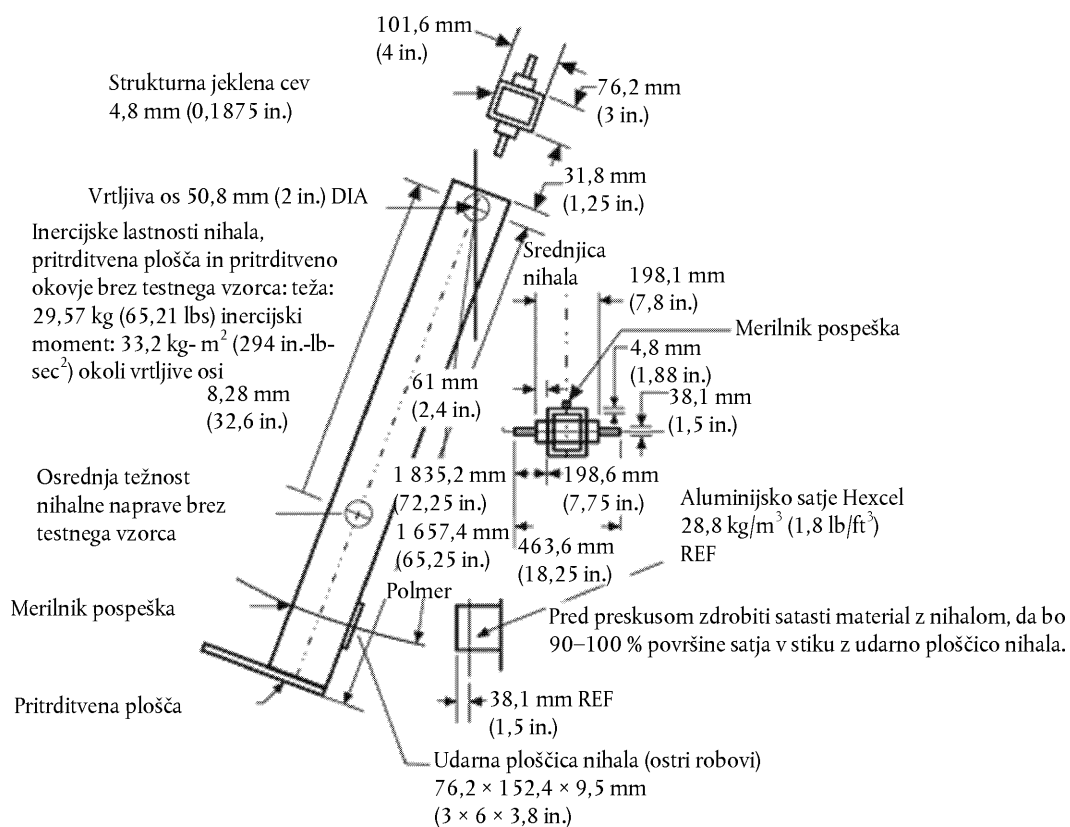
levo: vzmetenje s štirimi žicami (navzkrižne žice odstranjene)

desno: vzmetenje z osmimi žicami

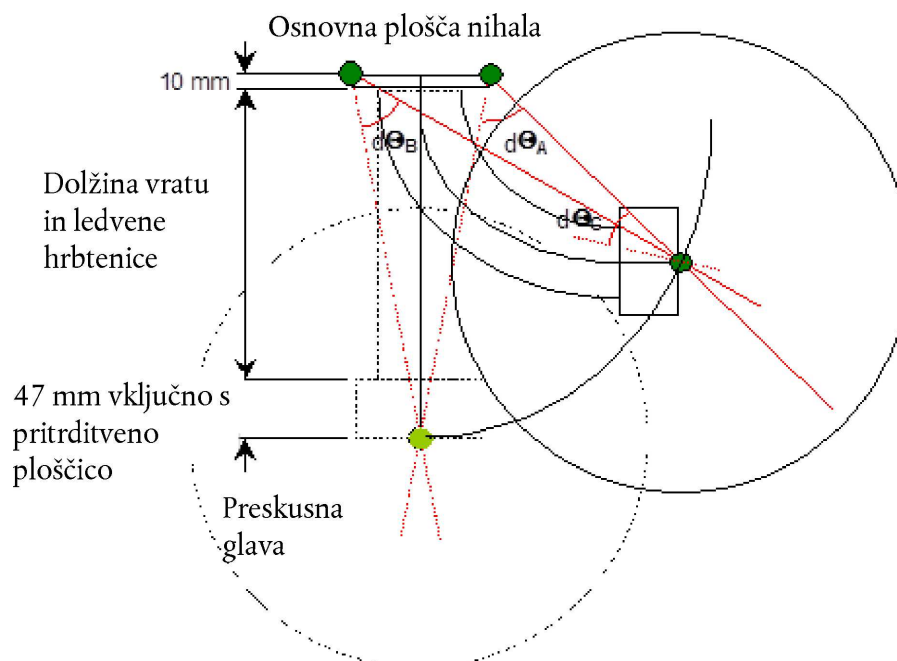
Slika 5

Zmanjšanje hitrosti nihala – krivulja pri certifikacijskem preskusu za vrat

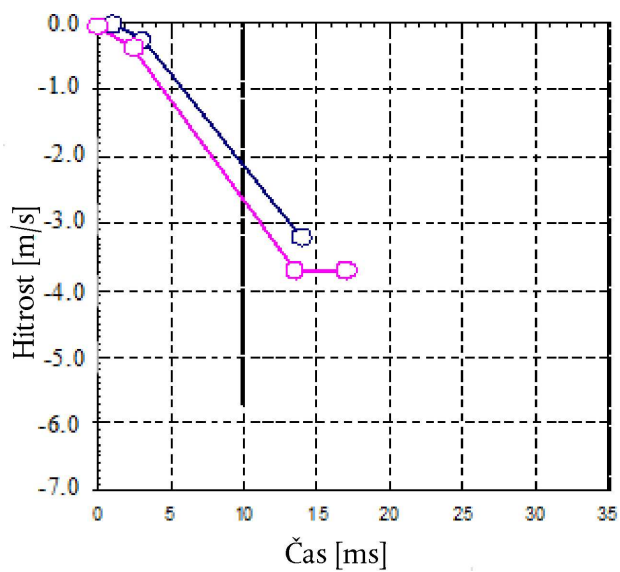
Slika 6

Zmanjšanje hitrosti nihala – krivulja pri certifikacijskem preskusu za ledveno hrbtnico

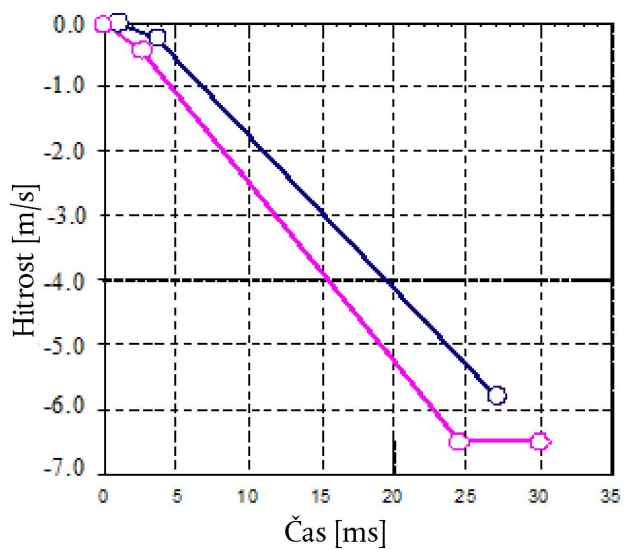
Slika 7

Sprememba hitrosti nihala – krivulja pri certifikacijskem preskusu za vrat

Slika 8

Sprememba hitrosti nihala – krivulja pri certifikacijskem preskusu za ledveno hrbtenico

PRILOGA 7

NAMESTITEV PRESKUSNE LUTKE ZA BOČNI TRK

1. SPLOŠNO
 - 1.1 Preskusno lutko za bočni trk, kot je opisana v Prilogi 6 tega pravilnika, je treba uporabiti v skladu z naslednjim postopkom namestitve.
 2. NAMESTITEV
 - 2.1 Sklepi kolen in gležnjev se nastavijo tako, da držijo spodnjo nogo in stopalo v vodoravno iztegnjenem položaju (1 do 2 g – prilagoditev).
 - 2.2 Preverite, ali je lutka prilagojena želeni smeri udarca.
 - 2.3 Preskusna lutka se obleče v prožno perilo iz bombaža, v hlače do sredine meč in v prožno majico iz bombaža s kratkimi rokavi.
 - 2.4 Na vsaki nogi je čevelj.
 - 2.5 Preskusna lutka se namesti na zunanji prednji sedež na strani udarca, kot je opisano v zahtevah za postopek bočnega trka.
 - 2.6 Simetrala preskusne lutke mora sovpadati s srednjo navpično ravnino sedeža.
 - 2.7 Medenica preskusne lutke mora biti nameščena tako, da je prečna linija, ki poteka skozi točke „H“ preskusne lutke, pravokotna na vzdolžno središčno ravnino sedeža. Linija, ki poteka skozi točke „H“ preskusne lutke, mora biti vodoravna in sme imeti nagib največ $\pm 2^\circ$ (¹).
- Pravilni položaj medenice lutke se lahko preveri glede na točko „H“ točke „H“ lutke z uporabo odprtine M_3 v hrbtnih ploščah točke „H“ na vsaki strani medenice ES-2. Odprtine M_3 so označene s „Hm“. Položaj „Hm“ mora biti v krogu polmera 10 mm okoli točke „H“ točke „H“ lutke.
- Pravilni položaj medenice lutke
- 2.8 Zgornji del trupa se upogne naprej, potem pa se čvrsto položi nazaj ob naslonjalo sedeža (glej opombo 1). Rame preskusne lutke se potisnejo popolnoma nazaj.
 - 2.9 Ne glede na položaj sedenja preskusne lutke kot med zgornjim delom roke ter referenčno linijo med trupom in roko znaša na vsaki strani $40^\circ \pm 5^\circ$. Referenčna linija med trupom in roko je opredeljena kot sečišče ravnine, ki je tangencialna na prednjo površino reber, in vzdolžne navpične ravnine preskusne lutke, v kateri je roka.
 - 2.10 Na voznikovem sedežu se brez premikanja medenice ali trupa desna noga preskusne lutke postavi na nepritisnjen pedal za plin tako, da se peta naslanja čim bolj spredaj na podno ploščo. Levo stopalo se postavi pravokotno na spodnji del noge tako, da se peta naslanja na podno ploščo v isti prečni liniji kot desna peta. Kolena preskusne lutke se nastavijo tako, da so njihove zunanje strani oddaljene 150 ± 10 mm od simetralne ravnine preskusne lutke. Če je v okviru teh omejitev to mogoče, je treba stegenici preskusne lutke namestiti tako, da se dotikata blazine sedeža.
 - 2.11 Pri drugih sedežih se brez premikanja medenice ali trupa pete preskusne lutke namestijo čim bolj spredaj na podni plošči tako, da pritiskanje na sedežno blazino ne presega pritiskanja, ki ga povzroči teža noge. Kolena preskusne lutke se nastavijo tako, da so njihove zunanje strani oddaljene 150 ± 10 mm od simetralne ravnine preskusne lutke.

(¹) Lutka je lahko opremljena s senzorji za nagib, ki se namestijo v prsni koš in medenico. Ti instrumenti lahko pomagajo pri namestitvi v pravilni položaj.

PRILOGA 8

DELNI PRESKUS

1. NAMEN
Namen teh preskusov je preveriti, ali ima spremenjeno vozilo vsaj enake (ali boljše) lastnosti absorpcije energije kot tip vozila, ki je bil homologiran na podlagi tega pravilnika.
2. POSTOPKI IN NAMESTITITVE
 - 2.1 Referenčni preskusi
 - 2.1.1 Ob uporabi prvotnih materialov za oblazinjene, na katerih so bili opravljeni preskusi pri homologaciji vozila in ki so vgrajeni v novo bočno konstrukcijo vozila, ki se homologira, se opravita dva dinamična preskusa z dvema različnima udarnima glavama (slika 1).
 - 2.1.1.1 Udarna glava, ki predstavlja glavo potnika, ki je določena v odstavku 3.1.1, mora udariti s hitrostjo 24,1 km/h v področje, kamor je udarila glava EUROSID med preskusom za homologacijo vozila. Zapisati je treba rezultat in izračunati merilo za obremenitev glave (HPC). Vendar tega preskusa ni treba izvajati, če med preskusi, opisanimi v prilogi 4 tega pravilnika, ni bilo dotika z glavo ali pa se je glava dotaknila samo bočnega stekla pod pogojem, da le-to ni iz večplastnega stekla.
 - 2.1.1.2 Udarna glava, ki predstavlja telo potnika in je opredeljena v odstavku 3.2.1, mora udariti s hitrostjo 24,1 km/h ob bočno površino, ob katero so med homologacijskim preskusom vozila udarili rama, roka in prsni koš EUROSID. Zapisati je treba rezultat in izračunati merilo za obremenitev glave (HPC).
 - 2.2 Homologacijski preskus
 - 2.2.1 Ob uporabi novega materiala za blazinjenje, sedežev itd., ki so predloženi zaradi razširitve homologacije in vgrajeni v novo bočno konstrukcijo vozila, se ponovijo preskusi, določeni v odstavkih 2.1.1.1 in 2.1.1.2, zapisati je treba nove rezultate in izračunati merilo za obremenitev glave (HPC).
 - 2.2.1.1 Če so merila za obremenitev glave (HPC), izračunana na podlagi rezultatov obeh homologacijskih preskusov, manjša od meril, izračunanih pri referenčnih preskusih (ki so bili izvedeni ob uporabi prvotnih odobrenih materialov za blazinjenje ali sedežev), je treba razširitev odobriti.
 - 2.2.1.2 Če so nova merila za obremenitev glave (HPC) večja od meril, izračunanih pri referenčnem preskusu, je treba opraviti nov popoln preskus (ob uporabi predloženega oblazinja, sedežev itd.).
 3. PRESKUSNA OPREMA
 - 3.1 Udarna glava v obliki glave potnika (slika 2)
 - 3.1.1 Ta naprava je popolnoma vodeno linearno togo udarno telo z maso 6,8 kg. Površina trčenja je polkrog s premerom 165 mm.
 - 3.1.2 Udarna glava je opremljena z dvema merilnikoma pospeška in napravo za merjenje hitrosti, ki lahko merijo vrednosti v smeri udarca.
 - 3.2 Udarna glava v obliki telesa potnika (slika 3)
 - 3.2.1 Ta naprava je popolnoma vodeno linearno togo udarno telo z maso 30 kg. Njegove mere in prečni prerez so prikazani na sliki 3.
 - 3.2.2 Blok telesa je opremljen z dvema merilnikoma pospeška in napravo za merjenje hitrosti, ki lahko merijo vrednosti v smeri udarca.

PRILOGA 9

PRESKUSNI POSTOPKI ZA ZAŠČITO OSEB V VOZILIH NA ELEKTRIČNO ENERGIJO PRED VISOKO NAPETOSTJO IN RAZLITJEM ELEKTROLITA

Ta priloga opisuje preskusne postopke za dokazovanje skladnosti z zahtevami za električno varnost iz odstavka 5.3.7. Meritve z megohmmetrom ali osciloskopom so na primer ustrezna alternativa spodaj opisanemu postopku za merjenje izolacijske upornosti. V tem primeru bo morda treba izklopiti vgrajeni sistem za nadzor izolacijske upornosti.

Pred izvedbo preskusa trčenja se izmeri in zapiše napetost visokonapetostnega vodila (V_b) (glej sliko 1), da se potrdi, da je v mejah delovne napetosti, ki jih določi proizvajalec vozila.

1. PRESKUSNA NASTAVITEV IN OPREMA

Če se uporablja funkcija izklopa visoke napetosti, je treba meritve opraviti na obeh straneh naprave za izklop.

Če pa je izklop visoke napetosti sestavni del sistema REESS ali sistema za pretvorbo energije in je visokonapetostno vodilo sistema REESS ali sistema za pretvorbo energije zaščiteno v skladu z stopnjo zaščite IPXXB po preskusu trčenja, se meritve lahko opravijo samo med napravo za izklop in električnimi obremenitvami.

V tem preskusu se uporablja voltmeter, ki meri vrednosti enosmernega toka in ima notranjo upornost najmanj 10 M Ω .

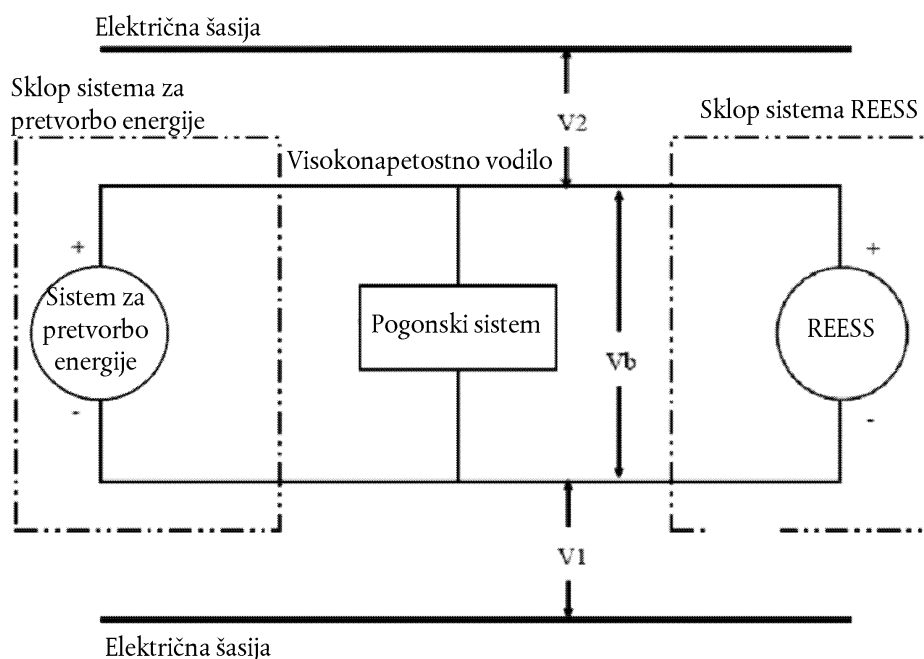
2. NASLEDNJA NAVODILA SE LAHKO UPORABLJAJO PRI MERJENJU NAPETOSTI.

Po preskusu trčenja se določijo napetosti visokonapetostnega vodila (V_b , V_1 , V_2) (glej sliko 1).

Napetost se izmeri najmanj 5 sekund in največ 60 sekund po trku.

Ta postopek se ne uporablja, če se preskus opravi, ko električni pogonski sistem ni oskrbovan z energijo.

Slika 1

Merjenje V_b , V_1 , V_2

3. POSTOPEK OCENJEVANJA ZA NIZKO ELEKTRIČNO ENERGIJO

Pred trkom se stikalo S_1 in znani upor praznjenja R_e vzporedno povežeta z ustreznim kondenzatorjem (glej sliko 2).

Najmanj 5 sekund in največ 60 sekund po trku se stikalo S_1 zapre ter izmerita in zapišeta se napetost V_b in tok I_e . Produkt napetosti V_b in toka I_e se integrira v času od trenutka, ko se stikalo S_1 zapre (t_c), do takrat, ko napetost V_b pade pod prag visoke napetosti, ki je 60 V DC (t_h). Rezultat integriranja je skupna energija (TE) v joulih.

$$(a) TE = \int_{t_c}^{t_h} V_b \times I_e dt$$

Če se V_b meri v trenutku med 5 in 60 sekundami po trku in kapacitivnost X-kondenzatorjev (C_x) določi proizvajalec, se skupna energija (TE) izračuna po naslednji enačbi:

$$(b) TE = 0,5 \times C_x \times (V_b^2 - 3\,600)$$

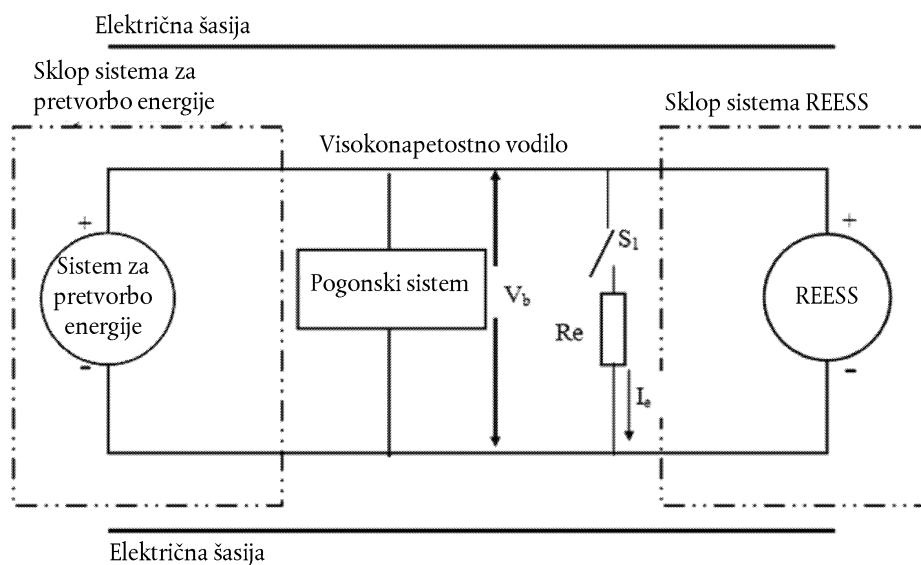
Če se V_1 in V_2 (glej sliko 1) izmerita v trenutku med 5 in 60 sekundami po trku in kapacitivnosti Y-kondenzatorjev (C_{y1} , C_{y2}) določi proizvajalec, se skupna energija (TE_{y1} , TE_{y2}) izračuna po naslednjih enačbah:

$$(c) TE_{y1} = 0,5 \times C_{y1} \times (V_1^2 - 3\,600)$$

$$TE_{y2} = 0,5 \times C_{y2} \times (V_2^2 - 3\,600)$$

Ta postopek se ne uporablja, če se preskus opravi, ko električni pogonski sistem ni oskrbovan z energijo.

Slika 2

Npr. merjenje energije visokonapetostnega vodila, shranjene v X-kondenzatorjih

4. FIZIČNA ZAŠČITA

Po preskusu trčenja se vsi deli okrog visokonapetostnih sestavnih delov odprejo, razstavijo ali odstranijo brez uporabe orodja. Vsi preostali deli štejejo za del fizične zaščite.

Za oceno električne varnosti se spojeni preskusni zobci s slike v Dodatku k tej prilogi s preskusno silo $10 \text{ N} \pm 10 \%$ vstavijo v vrzeli ali odprtine fizične zaščite. Če spojeni preskusni zobci deloma ali v celoti prodrejo v fizično zaščito, je treba spojene preskusne zobce vstaviti v vsak spodaj navedeni položaj.

Iz prvotnega iztegnjenega položaja se oba spoja preskusnih zobcev postopoma zavrtita pod kotom do 90° glede na os sosednjega dela zobcev in se namestita v vsak možen položaj.

Notranje pregrade za električno zaščito štejejo za del ohišja.

Če je primerno, je treba med spojene preskusne zobce in dele pod visoko napetostjo znotraj pregrade ali ohišja za električno zaščito na nizkonapetostno napajanje (ne manj kakor 40 V in ne več kakor 50 V) zaporedno priključiti ustrezno luč.

4.1 Pogoji sprejemljivosti

Šteje se, da so zahteve iz odstavka 5.3.7.1.3 izpolnjene, če se spojeni preskusni zobci, opisani na sliki v Dodatku k tej prilogi, ne dotikajo delov pod visoko napetostjo.

Po potrebi se lahko za preverjanje, ali se spojeni preskusni zobci dotikajo visokonapetostnih vodil, uporabi ogledalo ali fiberskop.

Če signalni tokokrog med spojenimi preskusnimi zobci in deli pod visoko napetostjo potrди, da je ta zahteva izpolnjena, luč ne sme zasvetiti.

5. IZOLACIJSKA UPORNOST

Izolacijska upornost med visokonapetostnim vodilom in električno šasijo se lahko dokaže z meritvijo ali kombinacijo meritve in izračuna.

Če se izolacijska upornost dokaže z meritvijo, je treba uporabiti naslednja navodila:

izmeri in zapiše se napetost (V_b) med negativno in pozitivno stranjo visokonapetostnega vodila (glej sliko 1);

izmeri in zapiše se napetost (V_1) med negativno stranjo visokonapetostnega vodila in električno šasijo (glej sliko 1);

izmeri in zapiše se napetost (V_2) med pozitivno stranjo visokonapetostnega vodila in električno šasijo (glej sliko 1);

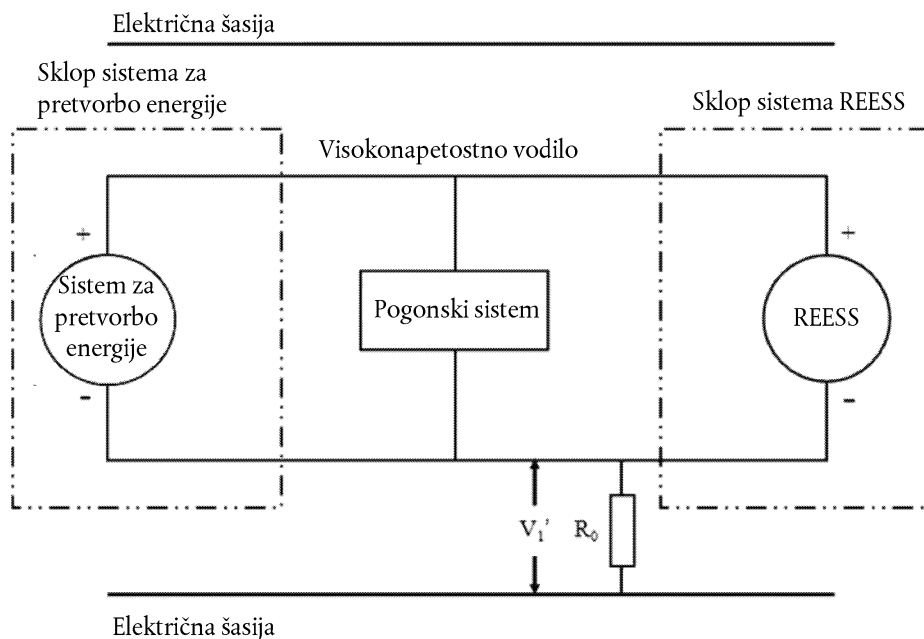
Če je V_1 višja ali enaka V_2 , se med negativno stranjo visokonapetostnega vodila in električno šasijo vstavi standardna znana upornost (R_o). Ko je R_o nameščena, se izmeri napetost (V_1') med negativno stranjo visokonapetostnega vodila in električno šasijo vozila (glej sliko 3). Izolacijska upornost (R_i) se izračuna po naslednji enačbi:

$$R_i = R_o * (V_b / V_1' - V_b / V_1) \text{ ali } R_i = R_o * V_b * (1 / V_1' - 1 / V_1).$$

Dobljena R_i , ki je vrednost električne izolacijske upornosti v ohmih (Ω), se deli z delovno napetostjo visokonapetostnega vodila v voltih (V).

$$R_i (\Omega/V) = R_i (\Omega) / \text{delovna napetost (V)}$$

Slika 3

Merjenje V_1'

Če je V_2 višja od V_1 , se med pozitivno stranjo visokonapetostnega vodila in električno šasijo vstavi standardna znana upornost (R_0). Ko je R_0 nameščena, se izmeri napetost (V_2') med pozitivno stranjo visokonapetostnega vodila in električno šasijo (glej sliko 4).

Izolacijska upornost (R_i) se izračuna po naslednji enačbi:

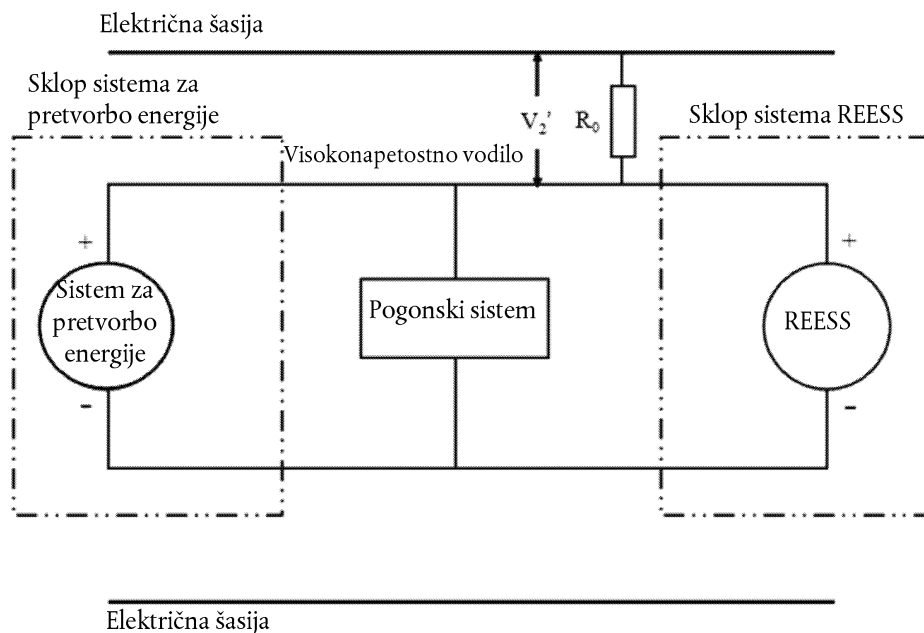
$$R_i = R_0 * (V_b / V_2' - V_b / V_2) \text{ ali } R_i = R_0 * V_b * (1 / V_2' - 1 / V_2).$$

Dobljena R_i , ki je vrednost električne izolacijske upornosti v ohmih (Ω), se deli z delovno napetostjo visokonapetostnega vodila v voltih (V).

$$R_i (\Omega/V) = R_i (\Omega) / \text{delovna napetost (V)}$$

$$R_i = R_0 * (V_b / V_2' - V_b / V_2) \text{ ali } R_i = R_0 * V_b * (1 / V_2' - 1 / V_2)$$

Slika 4

Merjenje V_2'

Opomba: Standardna znana upornost R_0 (v Ω) mora biti vrednost najmanjše zahtevane izolacijske upornosti (v Ω/V), pomnožena z delovno napetostjo (v V) vozila plus/minus 20 odstotkov. Ni treba, da je R_0 natančno ta vrednost, ker so enačbe veljavne za katero koli R_0 ; vendar R_0 v tem razponu zagotavlja dobro rešitev za merjenje napetosti.

6. RAZLITJE ELEKTROLITA

Na fizično zaščito se po potrebi nanese ustrezna prevleka, da se potrdi morebitno uhajanje elektrolita iz sistema REESS po preskusu trčenja.

Če proizvajalec ne zagotovi sredstev za razlikovanje med uhajanjem različnih tekočin, se šteje, da je vsaka tekočina, ki uhaja, elektrolit.

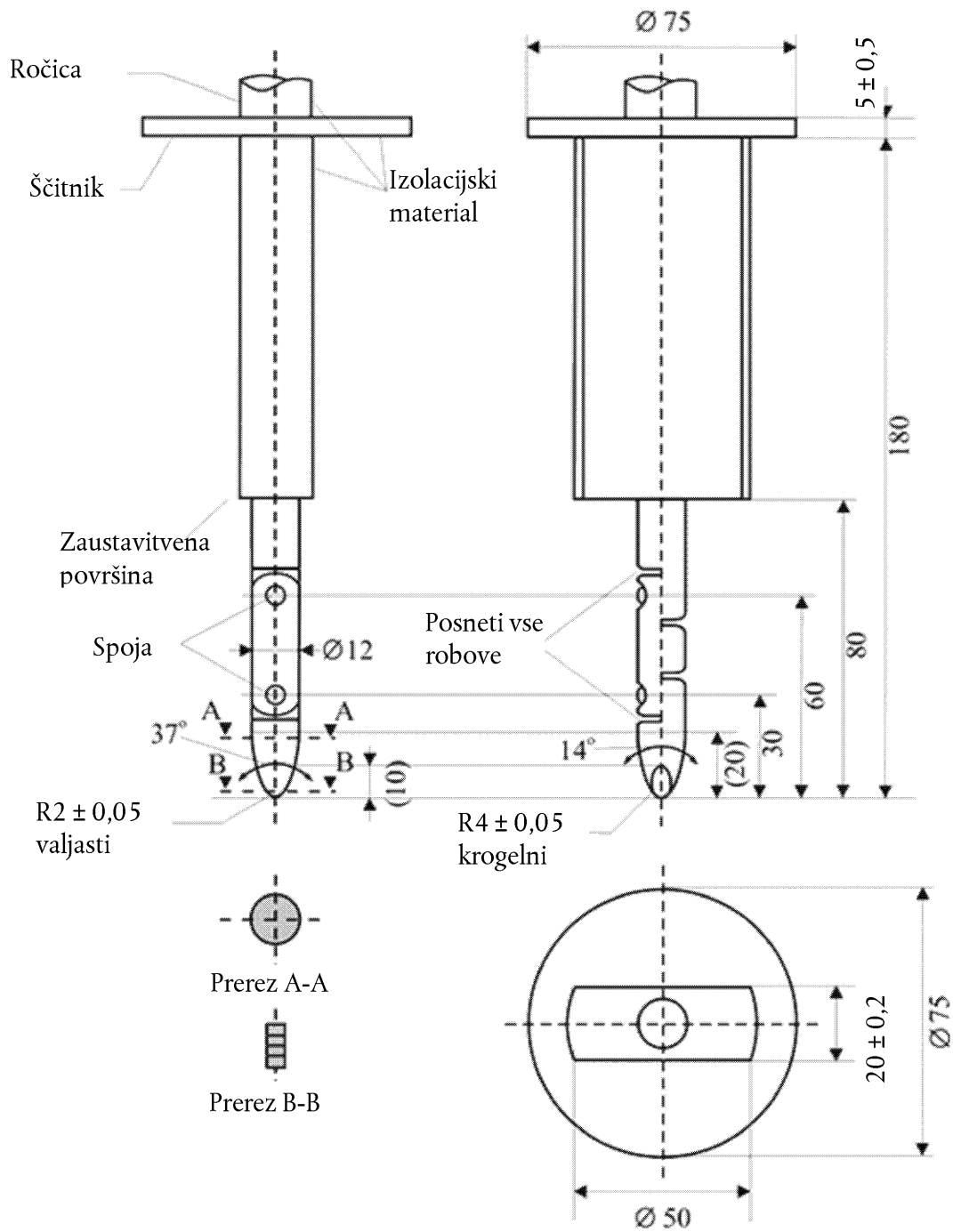
7. SKLADNOST ZADRŽEVANJA SISTEMA REESS SE UGOTOVI Z VIZUALNIM PREGLEDOM.

Dodatek

SPOJENI PRESKUSNI ZOBCI (STOPNJA IPXXB)

Slika

Spojeni preskusni zobci

Material: kovina, razen kadar je določeno drugače

Dolžinske mere v milimetrih

Dovoljena odstopanja za mere brez posebnih dovoljenih odstopanj:

- (a) za kote: $0/- 10^\circ$;
- (b) za dolžinske mere:
 - (i) do 25 mm: $0/- 0,05$ mm;
 - (ii) nad 25 mm: $\pm 0,2$ mm.

Oba spoja morata omogočati gibanje v isti ravnini in v isti smeri pod kotom 90° z dovoljenim odstopanjem 0 do $+ 10^\circ$.

ISSN 1977-0804 (elektronska različica)
ISSN 1725-5155 (tiskana različica)

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL